Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Vorgeschichte

ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ

ՃՕՂՐԱՖԻԱ

ՍԻՒԱԼ ՎԷ ՃԷՎԱՊ ԵՕԼՈՒՆՏԱ

ԹԷՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒԾ

ՏԷՐՍ ԳԻՐՔԱՊԸ ՏԸՐ

2004

ԻՍԹԱՆՊՕԼՍԱ

Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՆՏՈՒ

1877

269-62

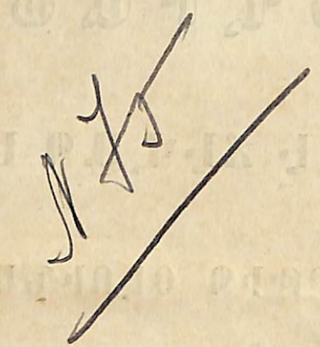

معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

Մէ'արիք ի 'Ուսումիյէ Նէզարէթ ի ճէլիլէսինին բուխսաթիյլէ։

ՏԻՊԱՃԷ

Իշպու քիթապտա խսթի'մալ օլունան ուսուլ իւզրէ ճօղրաֆիայը սիւալ վէ ճէվապլէ թա'լիմ էթմէք սօն վագրթլարտա տէրքեար օլտու։ Ուսուլը մէզպուր շու ճիհէթլէ խայրը՝ տրը քի, խօճա շայիրտանա իրատ էյլէմէյէ հազրը սիւալլար պուլուր, շայիրտան տախի մէզքիւր սիւալլարա նէ ճէվապ վէրէճէյինի պիլիր։ Պու քիթապտա տէրսլէր էքսէրիյէ նիւ եօրք շէհրինտէ Ա. Ս. Պարնս վէ շիրքէթի թարաֆընտան թապ' ու նէշր օլունան ճօղրաֆիա քիթապընա միւթապրգ թանդիմ օլունմուշ տուր։ Շիրքէթ ի մէզպուրէ, վէ տիկէր պիր ճօղրաֆիա քիթապը Պոսթոնտա թապ' ու նէշր էթտիրէն կինն նամ գարնտաշլար շիրքէթի, նէշր էթտիյիմիզ պու ճօղրաֆիատա կէօրիւլէն պա'զը թասվիրլէրին գալբպալարընը պիզէ վէրմէյէ հիմմէթ էտիպ, իշպու տէրսլէրին շայիրտանա զիյատէ միւֆիտ վէ մագպուլ օլմասընը միւճիպ օլտուլար։

Իշպու ճօղրաֆիայը խսթի'մալ էտէն խօճալար, հէր պիր սիւալըն սօնունա 'իլավէ գրլընան ճէվապը տիգգաթլէ էզպէր, եախօտ խարիթայա պագրպ սիւալըն ճէվապընը հազրը էթմէյի շայիրտանտան թալեպ էթմէյի տիրլեր։

Շայիրտան «Թէճէսսիւսաթ» 'իւնվանը տէրսլէրին սիւալլէրինէ լազմ' կէլէն ճէվապլարը խարիթատա արայրպ, 25ինճի տէրստէ կէօսթէրիրմիշ օլան նիւմունէ միւճիպինճէ հազրը էթմէյի տիրլեր։ Թէճէսսիւսաթ նամ տէրսլէրտէն պա'զրլարը մէմլէքէթ վէ փայիթախթ իսմլերի օլտուղունտան, շայիրտան պունլարը, եա՞նի հէր պիր մէմլէքէթ իլե օղ մէմլէքէթին փայիթախթը օլան շէհրին իսմինի անճագ էզպէր էթմէյի տիր։

Իշպու քիթապը տէրսլէրինէ պաշլամաղտան, եախօտ իլք պիր գաչ տէրս իլե պիրլիքտէ, շայիրտանը սաքին օլտուգլարը մահալէ մախսուս պա'զը սիւալլար հազրը էթմէլերի խօճալարա թէքլիֆ օլունուր։ Մէսէլա, «Սաքին օլտուղունուզ շէհրին եախօտ գասապանը եախօտ գարիյէնին ատը նէ՞ տիր,» «Էվինիզ պու շէհրին հա՞նկը մահալլէսինտէ տիր,» «Սաիր մահալլէլեր նա՞սըլ թէսմիյէ օլունուրլար,» «Պու մահալլէլերտէն հա՞նկըլարը շէհրին շարգ թարաֆընտա տըր,» «Հա՞նկըլարը ղարպ թարաֆընտա,» «Հա՞նկըլարը շէմալ թարաֆընտա տըր,» «Պու շէհրին եախօտ գարիյէնին շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը շէհրլէր վար,» «Ճէնուպ, շարգ, ղարպ թարաֆլարընտա հա՞նկը շէհրլեր,» «Պիղէ էն եագրն օլան ըրմաղն իսմի նէ՞ տիր,» «Ճիվարըմըզտա պաշգա նէ՞ ըրմաղլար եախօտ նէհրլեր վար,» «Պունլար հա՞նկը թարաֆա կիտեր,» «Նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր,» «Շէհրիմիզէ եախօտ քէօյիւմիւզէ եագրն նէ՞ տաղլար վար,» «Ցէնիզ հա՞նկը թարաֆըմըզտա տըր, վէ պիզտէն նէ՞ գատար ուզագ տըր,» «Սաքին օլտուղումուզ վիլայէթին իսմի նէ՞ տիր,» «Օնուն պաշը շէհրի հա՞նկըսը տըր,» «Պաշը մահսուլաթը նէ՞ տիր,» վէ ղայրիհուա։ Պու միսիլի սիւալլար շայիրտանըն տիգգաթընը ույանտըրըր, վէ օնլարըն զիհնինի ճօղրաֆիա տէրսլէրինի էյի անկլամաղա ալըշթըրը։

Խօճալար քէնտի իդթիտարլարընա կէօրէ իշպու քիթապտա պուլունան տէրսլէր իւղէ-ընէ, հէր պիր մատտէյէ միւթա՝ալլիգ պաշդա սիւալլար տախի՝ իլավէ էտէպիլիրլէր։ Պու քիթապտա հէր պիր մահալ իւղէրինէ վէրիլէն մա՝լիւմաթ հալիյլէ մուխթասար օլ-տուղունտան, խօճալար սաքին օլտուղլարը եախօտ պիլտիքլէրի մահալլէր իւղէրինէ տահա թաֆսիլլի մա՝լիւմաթ արայըպ շայիրալէրինէ էօյրէթմէյի տիրլէր։

Խօճալար քիթապընն նիհայէթինէ գօնուլան Խաթաթիսթիք ճէտվէլլէրի իւղէրինէ իդ-թիզա էտէն սիւալլէրի տախի հաղըր էթմէյի տիրլէր։

Խարիթալարա տիգգաթ էտէնլէր կէօրէճէքլէր քի մէմլէքէթլէրին հուտուտու նօգթա նօգթա խաթթլար իլէ չըզըմըշլար իսէ տէ, պու միսիլլի պիր խաթթըն արտը, ըրմադ եա տէնիզ քէնարընա կէլտիյինատ, քէսիլիր, չիւնքի օրատա օլ ըրմադ եախօտ տէնիզ հուտուտ օրմաղա պաշլար։ Պիր խարիթանըն քէնարընտա տիւնեանըն տիկէր պիր գըս-մընա միւթա՝ալլիգ տիյարլարընն իսմէրի պուլունտուղու հալտէ, մեղքիւր տիյարլարընն խարիթատա իշարէթ օլունան ՝այն ի ՝արզ տէրէճէլէրինտէ պուլունտուղու անկլաշըլըր։

Իշպու ճօղրաֆիա քիթապընն Մէմալիք ի շահանէյէ միւթա՝ալլիգ տէրսլէրի հավի օ-լան գըսմը թապ՝ օլունտուգտան սօնկրա, Ցէվլէթ ի ՝ալիյէնին ուսուլը իտարէսինէ վէ վիլայէթլէրէ տաիր պա՝զը թէպլիտաիլաթ վուգու՝ պուլտու։ Իրատէ ի շահանէ միւճի-պինճէ, Մէմալիքին իտարէսինէ միւթա՝ալլիգ գանունլար վաղ՝ էթմէյէ թա՝ելին գըլընան պիր մէճլիս ի այան իլէ պիր մէպու՝սան մէճլիսինտէն ՝իպարէթ պիր հէյէթին թէշքիլինի թէրթիպ էտէն գավանին ի էասիյէ ի՝լան գըլընտը։ Վիլայէթլէր հագգընտա վուգու՝ պուլան թէպլիտաիլաթ իսէ շունլարտան ՝իպարէթ տիր։ Էրզրում վիլայէթինին ճէնուպի շարգ գըթ՝ասընտա մագարը ը հիւքիմէթ վան չէհրինտէ օլմադ իւղրէ «Վիլայէթ ի Վան» իսմի իլէ եէնի պիր վիլայէթ թէշքիլ օլունտու։ Գալա՝ ի Սուլթանիյէ իլէ ճիվարլարընտա սապըդ Գահր ը Սէֆիտ վիլայէթինէ ՝ախտ օլան սէվահիլին պիր գըսմը Խաթանպօլ վիլայէ-թինէ տախիլ էտիլէրէք, Բատօս ճէզիրէսի Գահր ը Սէֆիտ վիլայէթինէ մագարը ը հիւքիւ-մէթ օլտու։ Իզնիմիտ, Ա.տավազար, Կէյվէ վէ ճիվարտա օլան դարիյէլէր տախի Խաթան-պօլ վիլայէթի տախիլինտէ պիրլէր։

ՕՂՐԱՖԻԱ

ТАКОРЪ К. ХИНА ОГЛЪ
ДЯОВАНЪ

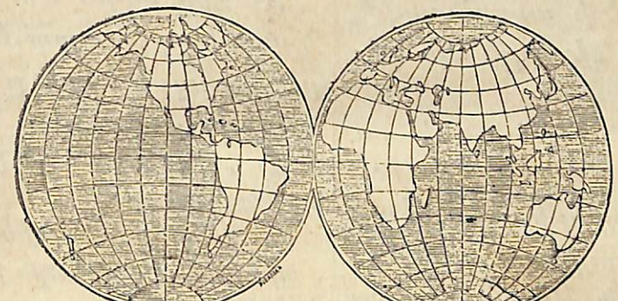

ԵՐԿՍՔ Ը ՔԻՒՐԸԷ Ի ԶԱՐԳԻ ԵՐԿՍՔ Ը ՔԻՒՐԸԷ Ի ՇԱՐԳԻ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

1. ՏԷՐՍ

Մ։—Ալ։ Ճօղրաֆիա նէ՞ տիր։

Ճ։—Ճօղրաֆիա տիւնեանընն սատիհը, ուէքէնէսի վէ մահսուլաթընընն պէյանը տըր։

(Ճօղրաֆիա քէլիմէսի պիրի ՝ըզ, վէ տի-կէրի պէյան մա՝նասընա օլան իքի եունանի լուղէթլէրատէն ՝իպարէթ օլուպ, ՝ըզէն պէյանը մա՝նասընա տըր։)

Ս։ Տիւնեանընն պաշդա նէ՞ իսմի վար։

Ճ։ Քիւրրէ, քիւրրէ ի արզ վէ Սէյյարէ։

Ս։ Տիւնեայա նիշիւն քիւրրէ եախօտ քիւրրէ ի արզ տէնիլիր։

Ճ։ Փօրմուգալ կիպի միւտէվվէր (եուվարլագ) օլտուղու իչիւն։

Ս։ Տիւնեանընն միւտէվվէր օլտուղունու նէտէ՞ն պիլիրիզ։

Ճ։ Տէնիզտէ կիտէն պիր կէմի-նին թէքնէսի կէօրիւնմէզտէն, տիրէքլէրի վէ եէլքէնլէրի կէօ-րիւնմիյիւնտէն պիլիրիզ քի տիւնեա միւտէվվէր տիր։

Ս. Նի՞չուն տիւնեայա Սէյյարէ տէ-նիլիր։

Ճ. Պիր սէյյար (եանի սէֆէր էտէն) ճիամ միսիլլի կիւնէշին էթրաֆընտա սէնէտէ պիր տէֆ՚ա տէվր էթտիյի իչիւն տիւնեայա Սէյյարէ տէնիլիր։

Ս. Քիւրրէ ի արզըն սաթհը տէմէքլէ նէ՞ անկլաշըլըր։

Ճ. Սաթհ էէ-ը տէմէք օլտուղունատան, Քիւրրէ ի արզըն սաթհը տէմէքլէ տիւնեանըն եիւզիւ անկլաշըլըր։

Ս. Քիւրրէ ի արզըն սաթհընըն նէ՞ գատարը գարա վէ նէ՞ գատարը սու տուր։

Ճ. Տէօրթ փայընըն պիր փայը գարա վէ իւչ փայը սու տուր։

Ս. Քիւրրէ ի արզըն թապի՚ի գըսմըրը տէմէքլէ նէ՞ անկլաշըլըր։

Ճ. Իպթիտատան եախօտ թապի՚էն վար օլան գըսմըրը անկլաշըլըր, մէսէլա Օգիանոսլար, Գարալար, Կէօլլէր, վէ ղայրիհիւմ։

Ս. Փոլիթիգի գըսմըրը տէմէքլէ նէ՞ անկլաշըլըր։

Ճ. Ինսան վասիթասիյլէ օլան թագսիմլէր, մէսէլա իմպէրաթօրլարըն վէ փաշիշահլարըն, եախօտ ճիւմհուրիյէթլէրին թահթ ը իտարէսինտէ օլան մէմալիք վէ տիյարլար անկլաշըլըր։

2. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Գարանըն եախօտ պէրրին (ցամաք) թապի՚ի գըսմըրը հա՞նկլար տըր։

Ճէվպ. Պէրրին թապի՚ի գըսմըրը Գարալար, Ճէզիրէ (կղզի), Նիմ-ճէզիրէ (թերակղզի), Պէրզախ (պարանոց), Պուրուն, Տաղ վէ Օվալար տըր։

Ս. Պունլարըն էն պէօյիւյիւ հա՞նկլըսը տըր։

Ճ. Գարալար տըր։

Ս. Տիւնեանըն գարա տէնիլէն էն պէօյիւք գըթ՚ալարը գա՞ չ տըր։

Ճ. Իքի տիր, եա՚նի Շարգի վէ Ղարպի գըթ՚ալար, եախօտ Քիւրրէ ի արզըն նըսֆը ը ղարպիսի վէ նըսֆը ը շարգիսի։

Ս. Շարգի գըթ՚անըն թապի՚ի գըսմըրը հա՞նկլար տըր։

Ճ. Էվրօփա, Ասիա վէ Աֆրիգա։

Ս. Ղարպի գըթ՚անըն թապի՚ի գըսմըրը հա՞նկլար տըր։

Ճ. Ամերիգա ի շէմալի վէ Ամերիգա ի ճէնուպի։

Ս. Տիւնեանըն գըթ՚ալարընըն հա՞նկլըսը պէօյիւք տիւր։

Ճ. Շարգի գըթ՚ա։

3. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Ճէզիրէ (ատա) նէ՞ տիր։

Ճէվպ. Հէփ էթրաֆընտա սու օլան գըթ՚ա ի արզա ճէզիրէ տէնիլիր։

Ս. Ռըշիփէլ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիրիպիրինէ եադըն պիր սիւրիւ ճէզիրէլէրէ Ռըշիփէլ տէնիլիր։ Օլ ճէզիրէլէրին պուրունտուղու տէնիզէ տախի Ռըշիփէլ տէնիլիր։

Ս. Նիմ-ճէզիրէ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիւթիւն էթրաֆընտա սու օլուպ, եալընըզ պիր թարաֆտան գարա իլէ պիթիշիք օլան գըթ՚ա ի արզա Նիմ-ճէզիրէ տէնիլիր։

Ս. Պէրզախ նէ՞ տիր։

Ճ. Նիմ — ճէզիրէյի գարայա պիթիշտիրէն ճիւզի գըթ՚այա Պէրզախ տէնիլիր։

Ս. Պուրուն նէ՞ տիր։

Ճ. Գարատան տէնիզէ տօղրու պիր միդտար ուզանընըշ օլան գըթ՚ա ի արզա Պուրուն տէնիլիր։

Ս. Պուրուն տաղ կիպի եիւքսէք օլտուղու հալտէ նէ՞ թէմիյէ օլունուր։

Ճ. Ըէս եախօտ Տաղ պուրունու թէմիյէ օլունուր։

4. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Տաղ նէ՞ տիր։

Ճէվպ. Քիւրրէ ի արզըն փէք եիւքսէք եէրլէրինէ Տաղ տէնիլիր։

Ս. Թէփէ նէ՞ տիր։

Ճ. Ռէֆտաղ տաղլարա հէմ տաղլարըն զիրվէսինէ (էտէտ) Թէփէ տէնիլիր։

Ս. Եանար եախօտ աթէշֆիշան տաղ նէ՞ տիր։

Ճ. Վաղրթ վաղրթ թուրթուշուպ պէրքեան (եանար տաղ քեսէսի) տէնիլէն ադրընատան սթէշ, թիւթիւն վէ լավա տէնիլէն պիր մատատէյի սիշարը ադրթատան տաղա, Սթէշֆիշան եախօտ եանար տաղ տէնիլիր։

ԱԹԻՇՖԻՇՈՆ ՏԱՂ

Ս. Տէրէ նէ՞ տիր։

Ճ. Իքի տաղ եախօտ իքի թէփէ արասընատա պուրունան էնիլին մահալէ Տէրէ տէնիլիր։

Ս. Օվա նէ՞ տիր։

Ճ. Քիւրրէ ի արզըն տիւզ օլան մահալէրինէ Օվա տէնիլիր։

Ս. Եայլա (լեռնաշար) նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր տաղըն թէփէսի սիւզ վէ կէնիշ օլտուղու հալտէ Եայլա թէմիյէ օլունուր։

Ս. Զէօլ նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեա իւզերինատէ պուրու-

նան գումբս վէ մահսուլ կէթիրմէյէն տիւզ մահալլէրէ Զէօլ եախսոտ Սահրա տէնիլիր։

Ս. Օասիս նէ՞ տիր։

Ճ. Զէօլլէրին պա՛զը մահալլէրինտէ պուլունան մահսուլատար վէ սուլաղ եէրլէրէ Օասիս եախսոտ Վահ տէնիլիր։

Ս. Մաղարա նէ՞ տիր։

Ճ. Եէրին տէրունին-տէ եախսոտ տաղլարին ալթընտա պուլունան ղէօյիւք գէվուշլարա Մաղարա տէնիլիր։

—

5. ՏԷՐՍ

Ս. Սույուն թապի՛ի գըմբարը նէ՞ տիր։

Ճ. Սույուն թապի՛ի գըմբարը, Օգիանոս, Տէնիզ, Քէօրֆէզ, Խալիճ (Խուրշ), Պօղազ, Կէօլ վէ Ըրմաղլար տըր։

Ս. Պունլարին էն պէյիւյիւ հա՞նկիսը տըր։

Ճ. Օգիանոս։

Ս. Գա՞չ Օգիանոս վար։

Ճ. Պէշ, եանի Օգիանոս ը տաքին, եախսոտ Պահր ը միւհիթ ի քէպիր (Խաղաղական Ովկիանոս), Օգիանոս ը Ա.թլանթիգ, եախսոտ Պահր ը միւհիթ ի Ա.թլասի, Հինտ օգիանոսու, եախսոտ Պահր ը միւհիթ ի Հինտի, Շէմալի օգիանոս, եախսոտ Պահր ը միւնճէմիտ ի (սառուցեալ) շէմալի, վէ ճէնուպի օգիանոս, եախսոտ Պահր ը միւնճէմիտ ի ճէնուպի։

Ս. Տէնիզ նէ՞ տիր։

Ճ. Օգիանոսատան քիւչիւք օլան պէօյիւք սու թագսիմինէ Տէնիզ եախսոտ Պահր տէնիլիր։

ՕԳԻԱՆՈՍ

Ս. Քէօրֆէզ նէ՞ տիր։

Ճ. Տէնիզին դարայա տախիլ օլան պիր ճիւղինէ Քէօրֆէզ տէնիլիր։

Ս. Խալիճ նէ՞ տիր։

Ճ. Քէօրֆէզ ուֆաղ օլուբ խսէ Խալիճ թէամիյէ օլուռնուր։

Ս. Կէօլ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիւթիւն թարաֆը դարա օլուպ, պիր եէրտէ ճէմ՚ օլուռմուշ օլան սույա Կէօլ տէնիլիր։

Ս. Կիրտապ նէ՞ տիր։

Ճ. Իքի ադընթը պիրպիրլէրինի գարշըլատըգլարընտա սույուն էթտիյի տէօնիւմէ Կիրտապ տէնիլիր։

—

6. ՏԷՐՍ

Ս. Տիւնեա իւզէրինտէ պուլունան հա՞նկը սուլար թուզլու տուր։

Ճ. Օգիանոսլարըն, տէնիզլէրին, քէօրֆէզլէրին, խալիճլէրին վէ պօղազլարըն սուլարը։

Ս. Հա՞նկը սուլար թարթը տըր։

Ճ. Ըրմաղլարըն վէ կէօլլէրտէն չօղունուն սուլարը։

Ս. Պօղազ նէ՞ տիր։

Ճ. Իքի տէնիզի եէքտիկէրի իլէ պիրլէշտիրէն տար սու կէչիտինէ Պօղազ տէնիլիր։

Ս. Ըրմաղ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր միդտար մէսաֆէ ճէրիան էթտիքտէն սոնկրա պիր կէօլէ եախսոտ տէնիզէ ադան ճէսիմ թարթը սուլարա Ըրմաղ եախսոտ Նէհր տէնիլիր։

Ս. Ըրմաղըն մէնպա՛ը (կէօպիւ) նէ՞ տիր։

Ճ. Ըրմաղըն չըգտըղը մահալ տըր։

Ս. Ըրմաղըն աղզը նէ՞ տիր։

Ճ. Ըրմաղըն տէնիզէ տէօքիւլտիւյիւ եէր ըրմաղըն աղզը թէսմիյէ օլուռնուր։

Ս. Ըրմաղըն հավուզու նէ՞ տիր։

Ճ. Սուլարը ըրմաղա ադան պիր եէր օլ ըրմաղըն հավուզու թէսմիյէ օլուռնուր։

7. ՏԷՐՍ

Ս. Ըրմաղլար նէ՞րէտէն հասըլ օլուռլար։

Ճ. Փունարլարտան եախսոտ մէնպա՛լարտան։

Ս. Փունար նէ՞ տիր։

Ճ. Եէրտէն գայնայան սույա Փունար տէնիլիր։

Ս. Պու սու նէյտէ՞ն հասըլ օլուր։

Ճ. Եաղմուր սույու եէրին գօվուգլարընտա ճէմ՚ օլուր վէ սոնկրա տիշարը չէգլիպ փունար օլուր։

ՃԻՆՏԼԻ

Ս. Ճէնտէլ նէ՞ տիր։

Ճ. Ուչուրումտան տշաղը ադան սույա ճէնտէլ տէնիլիր։

Ս. Պիր ըրմաղըն սաղ գէյրը հա՞նկիսը, վէ սոլ գէյրը հա՞նկիսը տըր։

Ճ. Ըրմաղըն ադընթըսընա կիտէն ատէմին սաղ թարաֆընա ըրմաղըն սաղ գէյրը, վէ սոլ թարաֆընա սոլ գէյրը տէնիլիր։

Ս. Ըրմաղըն եօգարբոը վէ աշաղբոը տէ-մէքլէ նէ՞ անկլաշըլըբ։

Ճ. Ըրմաղըն մէնապա՛ընա տօղրու օլան թարաֆը՝ եօգարբոը, վէ աղ-ղընա տօղրու օլան թարաֆ աշա-ղբոը թէամիյէ օլունուր։

Ս. Լիման նէ՞ տիր։

Ճ. Ֆուրթունատան էմին օլմադ լիչիւն կէմիլերին տէմիր ատրըպ տուրմասընա մախսուս օլան քէօր-ֆէղէ Լիման տէնիլիր։

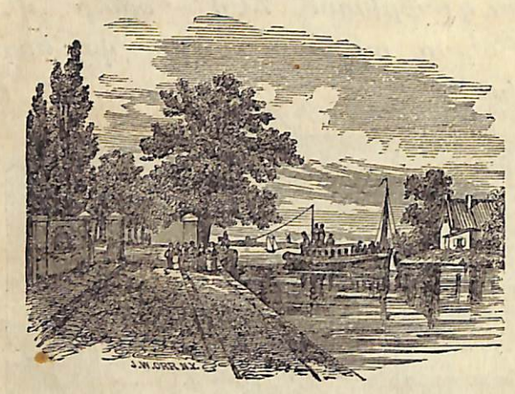

ԳԱՆԱԼ.

Ս. Գանալ նէ՞ տիր։

Ճ. Կէմիլերին կիտիպ կէլմէսի լիչիւն գարատա եափըլան սու եօ-լունա Գանալ (ճէամէլ) տէնիլիր։

Ց. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Տիւնեանընն փօլիթիգի եախսա սիյասի գրամարը հա՞նկրլար տրը։

Ճէվպ. Տիւնեանընն փօլիթիգի եախսա սիյասի գրամարը պուն-լար տրը, իմպէրաթօրլարընն վէ փա-ատիշահլարընն հիւքմ էթտիյի մէ-մալիք, ճիւմհուրիյէթ իտարէսի թահթընտա օլան մէմլէքէթ, վէ-լայէթ վէ պուն-լար միսիլլի պաշ-դա թադսիմէր։

Ս. Իմպէրաթօրլըգ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր իմպէրաթօրընն իտարէ-սի թահթընտա օլան վասի՝ մէմ-լէքէթէ իմպէրաթօրլըգ տէնի-լիր, մէսէլա Թիւրքիա, Ռուսիա, վէ Զին պիրէր իմպէրաթօրլըգ տրը։

Ս. Փատիշահլըգ նէ՞ տիր։

Ճ. Փատիշահ եախսա դրալ եա դրալիչա իտարէսի թահթընտա օլան մէմլէքէթ, մէսէլա Ինկիլ-թէրրա, Փորթուկիզ վէ Եունան մէմալիքի փատիշահլըգ տրը։

Ս. Հիւքիւմէթ ի դրալիյէ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր իմպէրաթօրուն եա պիր փատիշահընն հիւքմ էթտիյի մէմ-լէքէթին իտարէսինէ Հիւքիւ-մէթ ի դրալիյէ տէնիլիր։

Ս. Թանզիմաթ իւզրէ թ՚ատիլ օլունմուշ օլան հիւքիւմէթ ի դրալիյէյէ նէ՞տէնիլիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի միւդայէտէ (ընթ-ուրէալ), եախսա մէշրութէթ (սահ-մանադրական) տէնիլիր։ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինէն իտարէսի պէօյլէ տիր։

Ս. Թանզիմաթ իւզրէ թէէսիս դըլըն-մամըշ օլան հիւքիւմէթ ի դրալիյէյէ նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մութլադէ տէնիլիր։ Զին հիւքիւմէթի պէօյ-լէ տիր։

Ս. Ճիւմհուրիյէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Ճէմա՛ատատան ինթիխապ օ-լունմուշ մէպ՚ուսլար մանրիֆէթիյ-

լէ օլան իտարէ ի հիւքիւմէթէ ճիւմհուրիյէթ տէնիլիր։

Ս. Վիլայէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր մէմլէքէթին ՚ումումի իտարէյէ թաբի՚ օլուպ քէնտի-սինէ մախսուս մէմուրլարը օլան գըսմընա Վիլայէթ տէնիլիր։

Ս. Սանճադ նէ՞ տիր։

Ճ. Վիլայէթէ պէնզեր ֆա-գաթ վիլայէթտէն պիրազ ու-ֆադ, վէ պա՚զէն տախի վիլայէ-թին պիր գըսմը օլան մահալէ Սանճադ տէնիլիր։

Ս. Քայիմաքամ նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր իմպէրաթօրընն, փատի-շահընն եախսա ճիւմհուրիյէթ ըէյիսինին, վէ տիվան ը ՚ալինին պուլունտուղու շէհրէ Քայի-թամամ տէնիլիր։

Ս. Շէհր, Գասապա վէ Գարիյէ նէ՞տիր։

Ճ. Աղ սէքէնէսի պուլունան մահալէ Գարիյէ տէնիլիր։ Գա-սապա գարիյէտէն պէօյիւք տիր։ Շէհր գասապատան պէօյիւք օ-լուպ պա՚զէն մախսուս իմթի-յազլարա մալիք տիր։

Ց. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Տիւնեանընն պաշլըճա տէօրթ թա-բաֆլարը հա՞նկրլար տրը։

Ճէվպ. Տիւնեանընն պաշլըճա տէօրթ թարաֆլարը Շարգ, Ղարպ, Շէմալ վէ Ճէնուպ տրը։

Ս. Պունլար տիւնեանընն հա՞նկը թարաֆ-լարընա տիւշէրլէր։

Ճ. Սապահլարը կիւնէշին տօղ-տուղու թարաֆ շարգ տրը։ Աղ-շամլարը կիւնէշին պաթտրղը թարաֆ ղարպ տրը։ Եիւղիւնիւ շարգա տօղրու տէօնտիւրէն պիր ատէմին սօլ թարաֆը շէմալ տրը։ Ճէնուպ շէմալըն գարշըսը օլուպ, եիւղիւնիւ կիւն տօղրույա տէօն-տիւրէն պիր ատէմին սաղ թա-րաֆընա տիւշէր։

Ս. Պունլարըն արասընտա օլան պաշգա թարաֆլար հա՞նկրլար տրը։

Ճ. Շէմալի շարգ, Ճէնուպի շարգ, Շէմալի ղարպ վէ Ճէնու-պի ղարպ։

Ս. Խարիթա նէ՞ տիր։

Ճ. Քիւրրէ ի արզըն քեաղըտ իւզէրինէ ըէամ օլունմուշ գը-թ՚ալարը, եախսա եալընըզ պիր գըթ՚ասը, վէ եա պիր գըթ՚ա-նըն պէօյիւք վէ եա քիւչիւք պիր փարչասը Խարիթա տէնիլիր։

Ս. Ատլաս նէ՞ տիր։

Ճ. Պիւթիւն քիւրրէ ի արզա եախսա օնուն պիր գըթ՚ասընա միւթէալլիգ օլան խարիթալար մէճմու՚ասընա Ատլաս տէնիլիր։

Ս. Տիւնեանընն տէօրթ թարաֆլարը խա-րիթա իւզէրինէ նա՞սըլ կէօսթէրիլիր։

Ճ. Խարիթալարըն եօգարբոը շէմալ տրը, աշաղբոը ճէնուպ, սաղ թարաֆը շարգ վէ սօլ թա-րաֆը ղարպ տրը։

10. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Տիւնեանքն չէվրէսի նէ՞ տիր։

Ճէվ. Տիւնեանքն էթրաֆքնտան չէքիլմիշ կիսի խայալ օրուն չըզղըյա Զէվրէ տէնիլիր։

Ս. Տիւնեանքն չէվրէսի գա՞չ միլ տիր։

Ճ. 24,000 միլտէն գիյատէ տիր։

Ս. Տիւնեանքն գութրը նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեանքն մէրքէզինտէն կէչէրէք պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա չէքիլմիշ կիսի խայալ օրուն չըզղըյա տիւնեանքն Գութրը տէնիլիր։

Ս. Տիւնեանքն գութրը գա՞չ միլ տիր։

Ճ. 8.000 միլ գատար տըր։

Ս. Տիւնեանքն միվէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեանքն մէրքէզինտէն նօգթա ը չէմալտան նօգթա ը ճէնուպա կէչմիշ կիսի խայալ օրուն գութրա Միվէրը (սուն) տէնիլիր։

Ս. Տիւնեանքն գա՞չ նէվ՝ հարէքէթի վար։

Ճ. Իքի. պիրի, կիւնտէ պիր տէֆ՝ա քէնտի միվէրի իւզէրինտէ, տիկէրի, սէնէտէ պիր տէֆ՝ա կիւնէշին էթրաֆքնտա տէվր էթմէսի տիր։

Ս. Գութպ նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեանքն միվէրէրինին իքի ուճլարընա Գութպ տէնիլիր։

Ս. Պունլարըն խմէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Գութպ ի չէմալի վէ Գութպ ի ճէնուպի։

Ս. Կիւնէշ նիշին չարգտան տօղուպ զարպտա պէթար։

Ճ. Տիւնեանքն քէնտի միվէրի իւզէրինտէ զարպտան չարգա տէօնտիւլիւ իշիւն, իւզէրինտէ պուլունանլարա կիւնէշ՝ աքսի թարաֆա հարէքէթ էտէյօր կիսի կէօրիւնիւր, եանի չարգտան տօղուպ զարպտա պէթար։

Ս. Կէճէ վէ կիւնտիւզ օրմանքն սէպէպի նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեանքն քէնտի միվէրի իւզէրինտէ տէօնմէսի սէպէպի իլէ, հէր պիր փարչասը կեահ կիւնէշին գարշըսընա կէլիր, կեահ տախի եիւգիւնիւ կիւնէշտէն տէօնտիւրէրէք օնուն ըշըղընտան մահրում գալըր։

—

11. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Խաթթ ը իսթիվա, եախսօ Տաիրէ ի իսթիվա (հասարակած) նէ՞ տիր։

Ճէվ. Իքի գութպտան միւսավի տէրէճէտէ իրագ օրուպ, տիւնեանքն էթրաֆքնտա չէքիլմիշ կիսի խայալ օրուն չըզղըյա Խաթթ ը իսթիվա եախսօ Տաիրէ ի իսթիվա տէնիլիր։

Ս. Նըսֆ իւն նիհար (դիզբրեակն) նէ՞ տիր։

Ճ. Խարիթա իւզէրինտէ պիր գութպտան օլ պիր գութպա չէքիլմիշ օրան չըզղըյա Նըսֆ իւն նիհար տէնիլիր։

Ս. Խաթթ ը միւվազի (ղրաֆիեական) նէ՞ տիր։

Ճ. Խարիթալարըն իւզէրինտէ

Խաթթ ը իսթիվատան պիր գարարտա ուզագ չէքիլմիշ օրան չըզղըլարա Խուրթուրթ ը միւթէվազիյէ, վէ պիրինէ Խաթթ ը միւվազի տէնիլիր։

Ս. Թուլ տէրէճէսի (երկայնություն) նէ՞ տիր։

Ճ. Պիր գուրթպտան տիկէր գուրթպա չէքիլէն նըսֆ իւն նիհար չըզղըլարընա Թուլ տէրէճէսի տէնիլիր։ Իշթէ պու նիշանլարըն վասիթասըյլէ պիր մահալին պաշգա մահալտէն շարգա եախսօ զարպա օրան իրագլըզը էօլչիւլիւր։

Ս. Թուլ տէրէճէլէրի՝ ալէսսէվիյէ նէ՞րէտէն սայըլըրլար։

Ճ. Լօնտրայա եագրին Կրինիչ չէհրին իւզէրինտէն կէչէն նըսֆ իւն նիհարտան։

Ս. Ա՝Ըզ տէրէճէսի (լայնություն) նէ՞ տիր։

Ճ. Խաթթ ը իսթիվայա միւվազի սուրէթտէ չէքիլէն չըզղըլարա՝Ա.ըզ տէրէճէսի տէնիլիր։ Իշթէ պու չըզղըլարըն վասիթասըյլէ պիր մահալին պաշգա մահալտէն չէմալա եախսօ ճէնուպա օրան ուզագլըզը էօլչիւլիւր։

Ս. Մէվսիմէր գա՞չ տըր, վէ նա՞սըլ թէսմիյէ օրունուրլար։

Ճ. Մէվսիմէր տէօրթ տիւր, վէ Պահար, Եազ, Կիւզ վէ Գըշ թէսմիյէ օրունուրլար։

—

12. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Մէտարլար (արեւադարձ) նէ՞ տիր։

Ճէվ. Խաթթ ը իսթիվատան 23 ½ տէրէճէ չէմալա, 23 ½ տէրէճէ տախի ճէնուպա տօղրու, խաթթ ը իսթիվայա միւվազի սուրէթտէ տիւնեանքն էթրաֆքնտան կէչէր կիսի խայալ օրուն չըզղըլարա Մէտար տէնիլիր։

Ս. Մէտարլար նա՞սըլ թէսմիյէ օրունուրլար։

Ճ. Խաթթ ը իսթիվանքն չէմալ թարաֆքնտա օրան մէտար՝ Մէտար ը Սէրէթան, ճէնուպ թարաֆքնտա օրան տախի, Մէտար ը ճէտա թէսմիյէ օրունուր։

Ս. Պունլարտան պաշգա նէ՞ տաիրէլէր վար։

Ճ. Գութպի տաիրէլէր։

Ս. Գութպի տաիրէլէր նէ՞րէտէ տիրլեր։

Ճ. Տաիրէ ի գութպ ի չէմալի՝ չէմալի գութպտան 23 ½ տէրէճէ իրագ, Տաիրէ ի գութպ ի ճէնուպի տախի ճէնուպի գութպտան 23 ½ տէրէճէ իրագ տըր։

Ս. Մէտարլար վէ գութպի տաիրէլէր քիւրրէ ի արզը նա՞սըլ թագսիմ էտէրլեր։

Ճ. Պէշ մինթագալէրէ։

Ս. Պու մինթագալէրէ նէ՞խամ վէրիլիր։

Ճ. Մինթագա ի միւնճէմիտէ ի չէմալիյէ, Մինթագա ի միւնճէմիտէ ի ճէնուպիյէ, Մինթագա ի միւ՝թէտիլէ ի չէմալիյէ, Մինթագա ի միւ՝թէտիլէ ի ճէնուպիյէ վէ Մինթագա ի հարրէ։

Ս. Մինթագա ի հարրէ նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Մէտաբ ը Սէրէթան իլէ Մէտաբ ը ճէտանըն միյանընտա տըր։

Ս. Մինթագա ի միւ՚թէտիլէ ի շէմալիյէ նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Մէտաբ ը Սէրէթան իլէ Տաիրէ ի գուրթպ ը շէմալի պէյնինտէ տիր։

Ս. Մինթագա ի միւնճէմիտ ի շէմալիյէ նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Տաիրէ ի գուրթպ ը շէմալի իլէ Գուրթպ ը շէմալի միյանընտա տըր։

Ս. Մինթագա ի միւ՚թէտիլէ ի ճէնուպիյէ նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Մէտաբ ը ճէտա իլէ Տաիրէ ի գուրթպ ը ճէնուպի միյանընտա տըր։

Ս. Մինթագա ի միւնճէմիտ ի ճէնուպիյէ նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Տաիրէ ի գուրթպ ը ճէնուպի իլէ Գուրթպ ը ճէնուպի միյանընտա տըր։

---

13. ՏԷՐՍ

Ս.—ալ. Իգլիմ նէ՞ տիր։

Ճէվ. Հավանըն ահվալընա, մէսէլա սըճաղ եախսա սողուդ, նէմնաք եախսա դուբաղ օլմասընա Իգլիմ տէնիլիր։

Ս. Նէ՞րէտէ տաիմա սըճաղ օլուր։

Ճ. Մինթագա ի հարրէտէ։

Ս. Մինթագա ի հարրէնին դիյատէ սըճաղ օլմասընըն սեպեպի նէ՞ տիր։

Ճ. Կիւնէշին դիյալարընըն օրայա տոս տողրու վուրմասը տըր։

Ս. Մինթագա ի հարրէտէ օլան տաիմի վէ չէտիա սրճաղըն թէէսիրի նէ՞ տիր։

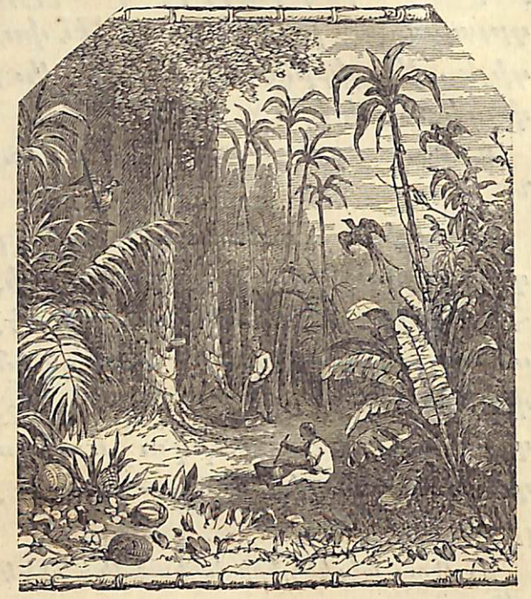

ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՀԱՐՐԷՏԷ ՊԻՐ ՍԷՅՐԱՆ

Ճ. Պու սրճաղըն թէէսիրինտէն օրատա նէպամթամթ դայէթլէ չօդ օլուր։

Ս. Նէ՞րէտէ տաիմա սողուդ օլուր։

Ճ. Մինթագա ի միւնճէմիտէ-լէրտէ։

ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՄԻՒՆՃԷՄԻՏԷՏԷ ՊԻՐ ՍԷՅՐԱՆ

Ս. Մինթագա ի միւնճէմիտէլեր նի՞չիւն տաիմա սողուդ տուր։

Ճ. Կիւնէշին դիյալարընըն օրայա շէվիրնէ եախսա եանտան վուրմասը իչիւն։

Ս. Մինթագա ի միւնճէմիտէտէ օլան տաիմի սողուդուն թէէսիրի նէ՞ տիր։

Ճ. Պու սողուդուն թէէսիրինտէն օրատա պուդ չօդ օլուր, վէ նէպամթամթ սայքի հասըլ օլմադ։

Ս. Մինթագա ի միւ՚թէտիլէլերին ի՚թիտալը նէ՞ տիր։

Ճ. Զիյատէ սրճաղ իլէ սողուդուն միյանէսի տիր։

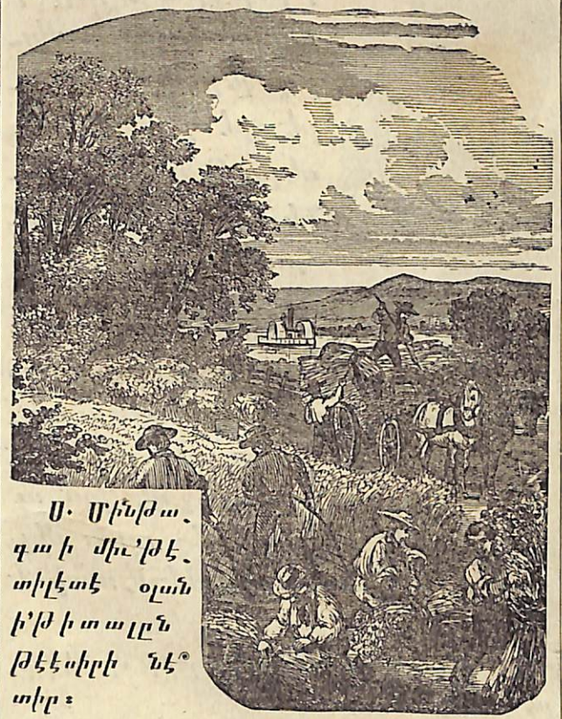

Ս. Մինթագա ի միւ՚թէտիլէտէ օլան ի՚թիտալը թէէսիրի նէ՞ տիր։

ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՄԻՒ՚ԹԷՏԻԼԷՏԷ ՊԻՐ ՍԷՅՐԱՆ

Ճ. Պու ի՚թիտալը թէէսիրինտէն արագի գարար իւգրէ մահսուլտար օլուր, ատէմլեր տախի սաղլամ վէ գուվվէթլի օլուրլար։

Ս. Պիշ հա՞նկը մինթագատա սաքին իզ։

Ճ. Մինթագա ի միւ՚թէտիլէ ի շէմալիյէտէ։

---

14. ՏԷՐՍ

Ս.—ալ. Ինսանըն նէսլի գա՞չ տրր։

Ճէվ. Պէշ։ Գավգազէան, Մօղուլեան, Մալսեան եախսա Մալպարեան, Հապէշի վէ ասըլ Ամերիգալի։

Ս. Գավգազեան նէսլինտէն օլանլար քիմլէ՞ր տիր։

Ճ. Ասիա, Էվրոպա վէ Ամերիգանըն էքսէր մահալլէրինտէ սաքին օլան պէյազ ատէմլեր տիր։

Ս. Պու նէսլնէ՞ գատար տըր տէյիւ լթախմին օլունուր։

Ճ. 500 միլիոն։

Ս. Մօղուլեան նէսլինտէն օլանլար քիմլէ՞ր տիր։

Ճ. Պաշլըճա Ասիանըն մէրքէզի վէ շարգ թարաֆլարընտա սաքին օլան սարը ատէմլեր տիր։

Ս. Պու նէսլ նէ՞ գատար տըր տէյիւ զանն օլունուր։

Ճ. 500 միլիոն։

Ս. Մալսեան եախսա Մալպարեան նէսլինտէն օլանլար քիմլէ՞ր տիր։

Ճ. Ասիանըն ճէնուպի շարգ թարաֆլարընտա վէ Օգիանոս ը սաքինին եախսա Պահր ը միւհիթի քէպիրին էքսէր առուլարընտա սաքին օլան էամէր ատէմլեր տիր։

Ս. Պու նէսլ նէ՞ գատար տըր։

Ճ. 30 միլիոն գատար տրր։

Ս. Հապէշի նէսլինտէն օլանլար քիմլէ՞ր տիր։

15. ՏԷՐՍ

Ս։–ալ։ Միլէթ նէ՞տիր։

Ճէվ։ Պիր մէմլէքէթէ մախսուս օլան ատէմլէրէ միլէթ թ՚ապիր օլուն, մէսէլա Ֆրանսըզ միլէթի, Ալման միլէթի։ Թիւրքիա էհալիսի մուխթէլիֆ միլէթլէրտէն միւրէքքէպ տիր, մէսէլա Թիւրք, Էրմէնի, Ռում, վէ ղայրիհում։

Ճ։ Էվվէլէրի անճադ Ա.ֆրիդատա սաքին օլուպ, շիմտի տիւնեանէն հէր թարաֆընա եայըմըշ օլան սիյահ ատէմլէր տիր։

Ս։ Պու նէսլտէն օլանլար նէ՞ գատար տըրլար։

Ճ։ 100 միլիոն գատար տըրլար։

Ս։ Ասլ Ամէրիգավի նէսլտէն օլանլար քիմլէ՞ր տիր։

Ճ։ Ամէրիգանըն գատիմ սէքէնէսինատէն օլան գըրմըզը ատէմլէր տիր։

Ս։ Պունլար նէ՞ գատար թախմին օլունուրլար։

Ճ։ 13 միլիոն գատար։

Ս։ Հա՞նկը միլէթլէրէ Միսէլի միթէմէտատինէ (բաղաքական) տէնիլիր։

Ճ։ Նիզամը խտարէլէրի օլուպ, շէհր եախսոտ գասապալարտա սաքին օլարագ՝ զըրա՚ութ վէ թիճարէթ իլէ մէշղուլ, վէ՚իլմ ու հիւնէրտէ իլէրուլէմիշ օլան միլէթլէրէ Միսէլի միթէմէտատինէ տէնիլիր։

Ս։ Հա՞նկը միլէթլէրէ Միսէլի միւնէվվէրէ տէնիլիր։

Ճ։ Մէտէնիյէթտէ զիյատէ իլէրուլէմիշ օլան միլէթլէրէ Միսէլի միւնէվվէրէ (ըսոսիրեալ ազգ) տէնիլիր։

Ս։ Հա՞նկը միլէթլէր եապանի եախսոտ Պարպար տէնիլիր։

Ճ։ Գուլիսպէլէրտէ, չատըրլարտա, եախսոտ մաղարալարտա իսքեան էտիպ, չօպանլըգ եախսոտ պալըգճըլըգ վէ ավճըլըգ իլէ կէչինէն միլէթլէրէ Եապանի եախսոտ Պարպար տէնիլիր։

Ս։ Մէտէնիյէթտէ զիյատէ իլէրուլէմիշ միլէթլէր հա՞նկը նէսլտէն տիրլէր։

Ճ։ Գավգաղեան նէսլինատէն տիրլէր։

Ս։ Պիր միգտար մէտէնիյէթէ նախլ օլմուշ միլէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Մօղուլեան նէսլինատէն օլանլար։

Ս։ Օնլարտան սօնկրա հա՞նկըլար կէլիր։

Ճ։ Մալաեան եախսոտ Մալպարեան նէսլինատէն օլանլար կէլիր։

Ս։ Եապանի եախսոտ Պարպար հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Ա.ֆրիդատա Հապէշիլէր, վէ Ամէրիդատա եապանիլէր, եա՚նի Ամէրիգանըն գատիմատէն օլան էհալիսի։

—

16. ՏԷՐՍ

Ս։–ալ։ Ինսան ճինսինին էն միւհիմ մէշղուլիյէթլէրի նէ՞տիր։

Ճէվ։ Զըրա՚ութ, սէնա՚ութ, թիճարէթ վէ մա՚տէնճիլիք։

Ս։ Զըրա՚ութ նէ՞տիր։

Ճ։ Մէյվէ, պուղտայ վէ սաիր զսխիրէ հուսուլա կէթիրմէք։ Իչիւն թօփրաղը իշլէտէքլիյէ զըրա՚ութ տէնիլիր։

Ս։ Սէնա՚ութ տէմէրլէ նէ՞ անկլարըզ։

Ճ։ Էլ եախսոտ մաքինա իլէ պիր շէյ, մէսէլա պէզ, էլպիսէ, ալյագ գապը, վէ ղայրիհում, մէյտանա կէթիրմէք ֆէնենինի անկլարըզ։

Ս։ Թիճարէթ նէ՞տիր։

Ճ։ Միլէթլէր վէ ֆէրտլէր արասընտա էմրի՚ա ու էշեատ ախզուրի՚թասընա թիճարէթ տէնիլիր։

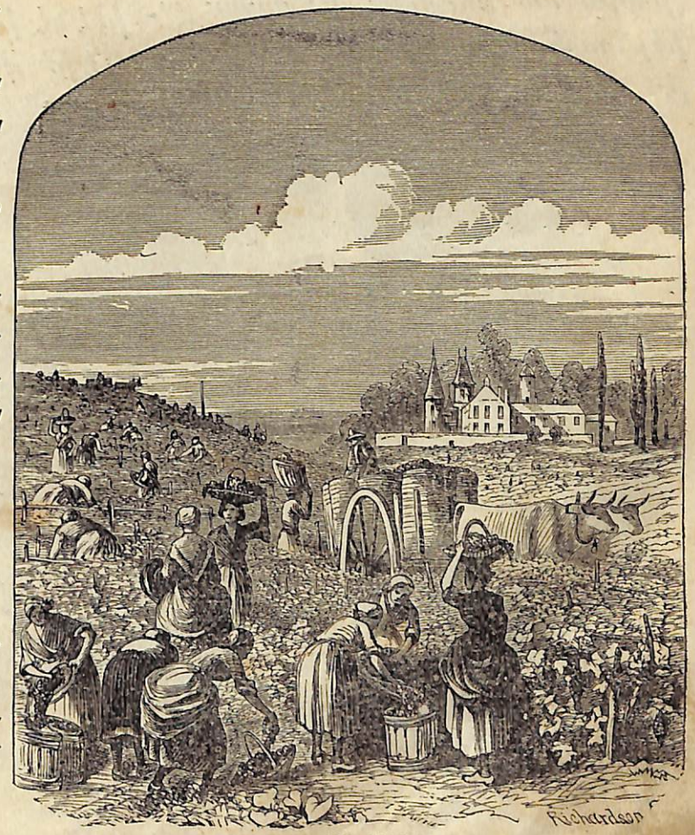

ՊԱՂՏԱ ՊԻՐ ՍԼՅՐԱՆ

Ս. Տախիլի թիճարէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Ա՛նկի մէմլէքէթ սէքէնէսի արասընտա օլան ախզուբիթա տըր։

Ս. Խարիճի թիճարէթ նէ՞ տիր։

Ճ. Պաշգա տիյար սէքէնէսի լը՝ օլան ախզուբիթայա Խարիճի թիճարէթ տէնիլիր։

Ս. Թիճարէթատէն նէ՞ մէնֆա՛աթ թահսիլ օլունուր։

Ճ. Թիճարէթ վասիթասը յէ՝ պիր մէմլէքէթին եախսա տիյարը էհալիսի, քէնարի մահսուլաթ ու մանմուլաթլարընա պէտէլ տիկէր պիր մէմլէքէթին եախսա տիյարին մահսուլաթ վէ մանմուլաթընա մալիք օլուր, վէ պու վէճհլէ հէր սընուքի էհալինին սանատէթի հալի իզահիյատ պուլուր։ Սէրվէթ տախի արթար, չիունքի հէր միլլէթ սուհուլէթլէ հուսուլա կէթիրէպիլտիյի շէյլէրի տիշարը յա ԷԹա, վէ մուգապիլինատ քէնարինին կիւճ իլէ վէ չօգ մէսարիֆլէ հուսուլա կէթիրէպիլէճէյի էշեայը ախզ էտէր։

Ս. Թիճարէթին տահա նէ՞ մուհասէնաթը վար տըր։

Ճ. Թիճարէթ վասիթասը յէ՝ մէմալիքի միւթէնէվվիյէ էհալիլերի պիրպիրլէրինի թանը ըլար, վէ պու վէճհլէ տախի միլէլի միւթէնէվվիյէ մապէյնինատ իւլֆէթ վէ մուհապէթ հասըլ օլուր։

Ս. Մա՛ռէնճիլիք նէ՞ տիր։

Ճ. Քէօմիւր, ատէմիր վէ սայր մանտէնէր իսրաճ էթմէք ինչիւն, եէրի գազմաղա մանտէնճիլիք տէնիլիր։

Ս. Պաշգա միւհիմմ մէշղուլիյէթլէր տախի վա՞ր մը տըր։

Ճ. Էվվէթ, մէսէլա մաթպանա, ատէմիր եօլու վէ կէմի եափմագ, կէմիճիլիք, պալըգճըլըգ, ատէմիրճիլիք, տիւլկէրլիք, գույումճուլուգ, վէ ղայրիհում։

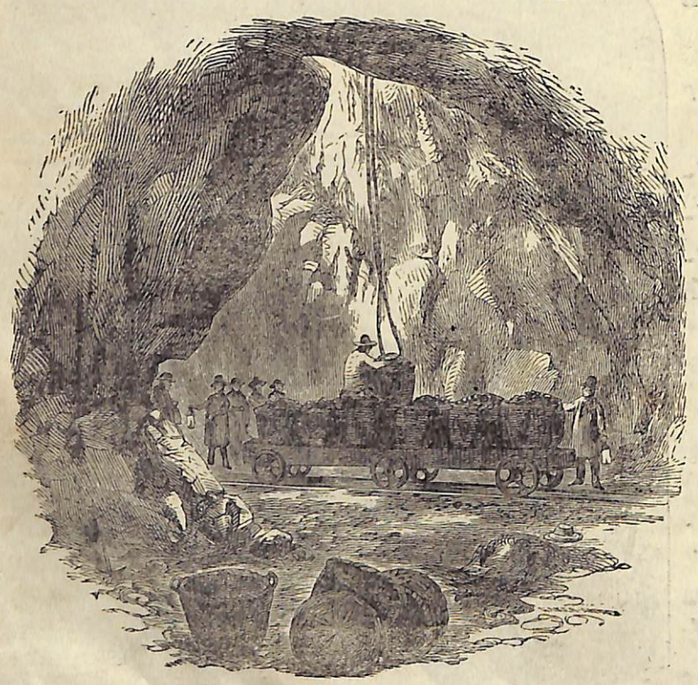

ՄԱ՛ՏԻՆՏԻ ՊԻՐ ՍԻՑՐԱՆ

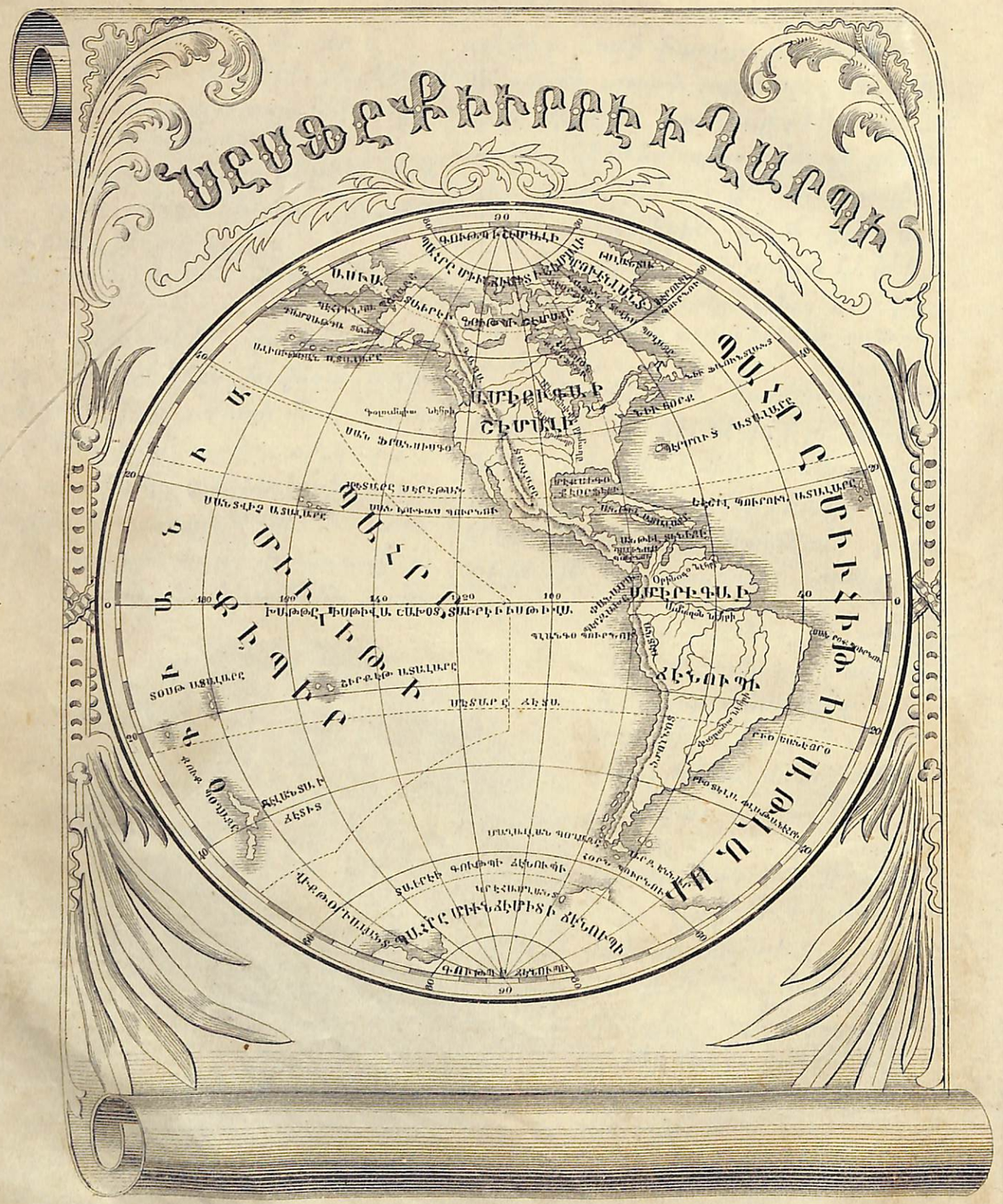
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՍ
ՀՅՈՒՍԻՍ ԱՄԵՐԻԿԱ
ՀԱՐԱՎ ԱՄԵՐԻԿԱ
ՀԱՐԱՎ ԱՄԵՐԻԿԱ
ՀԱՐԱՎ

ՔԻՒՐԸԷ Ի ԱՐՋԸՆ ՆԸՍՓԷՑՆԻ

ԽԱՐԻԹԱԼԱՐԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԱՐ

ՔԻՒՐԸԷ Ի ԱՐՋԸՆ ՆԸՍՓ Ը ՇԱՐԳԻՍԻ

17. ՏԷՐՍ

Սէ՝ալ. Խարիթա նէ՞ տիր։ Տ՝էր՝ը՝ն՝ն՝ո՝ դէ՝ր՝ա՝ճ՝ա՝՝ն օլանա։

Տիւնեա եիւզիւնիւն նըսփընը կէօսթէ՝ըէն խարիթայա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Նըսփը քիւրրէ ի արզ խարիթասը տէնիլիր։

Ս. Տիւնեանըն շարգի նըսփընը հավի օ՝ լան խարիթայա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Նըսփը քիւրրէ ի շարգի տէ՝ նիլիր։

Ս. Տիւնեանըն զարպի նըսփընը հավի օ՝ լան խարիթայա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Նըսփը քիւրրէ ի զարպի տէ՝ նիլիր։

Ս. Պիզ քիւրրէ ի արզըն հա՞նկը նըսփըն՝ ա սաքին իզ։

Ճ. Շարգի նըսփընա։

Ս. Նըսփը քիւրրէ ի շարգինին իւչ պէօ՝ յիւք գըսմլարընըն խսիմլերի նէ՞ տիր։

Պու գըսմլարըն էն պէ՝յիւյիւ հա՞նկըսը տըր։

Էն քիւչիւյիւ հա՞նկըսը տըր։

Խաթթ ը խաթիվա հա՞նկըսընըն իչինտէն կէչեր։

Պու իւչ գըսմանան հա՞նկըսը Էվրօփա՝ նըն շարգի վէ ճէնուպ ի շարգի թարա՝ ֆընտա տըր։

Էվրօփանըն չէմալ թարաֆընտա օլան օղիանոսա նէ՞ տէնիլիր։ Ճէնուպ թարաֆըն՝ տա օլան տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։ Ղարպ թա՝ րաֆընտա հա՞նկը օղիանոս վար։

Պահր ը սէֆիտ եախոտ Ադ տէնիզին պէ՝յիւ՝ելիւյիւ հադգընտա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Տիւնեատա պուլունան Էն պէ՝յիւ՝ք տէնիզ տիր։

Ս. Մէզքիւր տէնիզ տիւնեանըն հա՞նկը պէ՝յիւ՝ք գըսմընը Էվրօփատան այբրը։

Պահր ը սէֆիտի Պահր ը միւհիթ ի Ամ՝ լասի իլէ պիթիշտիրէն պօզազա նէ՞ տէնիլիր։

Էվրօփա իլէ Ասիա արասընտա պուլու՝ նան իքի տէնիզլերէ նէ՞ տէնիլիր։

Էվրօփանըն զարպ թարաֆընտա օլան ճէզիրէլերէ նէ՞ տէնիլիր։

Ճէզաիր ի Պրիթանեանըն շարգ թարա՝ ֆընտա օլան տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։

Էվրօփանըն չէմալի ուճունտա օլան պուրունա նէ՞ տէնիլիր։

Էվրօփանըն չէմալի շարգ թարաֆընտա օլան ատա հա՞նկըսը տըր։

18. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը Ասիանըն չէմալ Թարաֆընտա պուլունան օգիանոսա նէ՞ տէնիլիր։ Շարգ Թարաֆընտա օլան օգիանոսա՞։ Ճէնուպի Թարաֆընտա օլան օգիանոսա՞։

Նըսֆը քիւրէ ի շարգինին հա՞նկը իքի պէյիւք գըսմըրը Ասիանըն զարպ Թարաֆընտա տըր։

Ասիա վէ Աֆրիգա արասընտա պուլունան տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։

Ասիանըն ճէնուպի շարգ Թարաֆընտա օլան տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։

Ասիանըն ճէնուպ Թարաֆընտա հա՞նկը պէյիւք տէնիզ վէ քէօրֆէզ վար։

Ասիանըն զարպ Թարաֆընտա պուլունան էն պէյիւք տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։

Ասիա իլէ Էվրոփա արասընտա օլան իքի պէյիւք տէնիզերէ նէ՞ տէնիլիր։

Օգիանոս ը սաքին եախօտ Պահր ը միւհիթ ի քէպիր Ասիանըն հա՞նկը Թարաֆընա տիւշէր։

Ասիանըն շարգ Թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Ճէնուպի շարգ Թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Ճէնուպի Թարաֆընտա պուլունան պէյիւք նիմ—ճէզիրէրէ նէ՞ տէնիլիր։

Հինտիսթանըն ճէնուպի պուրնու նէ՞ Թէմիյէ օլունուր։

Ասիանըն ճէնուպ Թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ասիա վէ Էվրոփա արասընտա օլան տաղլարա նէ՞ տէնիլիր։

Ասիատա նէ՞ պէյիւք չէօլ եախօտ սահրա վար։

Պահր ը միւնճէմիտ ի չէմալիյէ տէօքիւլէն իքի ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։

Հա՞նկը ըրմագլար Պահր ը միւհիթ ի քէպիրէ տէօքիւլիւրլէր։ Հա՞նկը ըրմագ Պահր ը Զինէ տէօքիւլիւր։

Տիւնեանըն հա՞նկը պէյիւք գըսմը ատալարտան 'իպարէթ օլուպ՝ պիր փարչասը Նըսֆ ը քիւրէ ի շարգինին իչինտէ տիր։

Ճ. Օգիանիա։

Ս. Տիւնեատա պուլունան էն պէյիւք ատա հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Ավսթրալիա։

Ս. Ասիա վէ Ավսթրալիա արասընտա էն պէյիւք ատա հա՞նկըսը տըր։

Ավսթրալիանըն չէմալ Թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։

Խաթթ ը իսթիվա հա՞նկը ատալարտան կէչէր։

Ճէզաիր ի Պրիթանիատան Իւմիտ պուրնունա կիթմէք իչուն հա՞նկը օգիանոստան կէչմէլի։ Իւմիտ պուրնունտան Հինտիսթանա կիթմէք իչուն հա՞նկը տէնիզտէն, վէ Ավսթրալիատան Ճափօն ատալարընա կիթմէք իչուն հա՞նկը օգիանոստան կէչմէլի։

—

19. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը. Աֆրիգանըն չէմալ Թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։ Շէմալի շարգ Թարաֆընտա Նըսֆ ը քիւրէ ի շարգինին հա՞նկը պէյիւք գըսմը վար։ Աֆրիգանըն շարգ Թարաֆընտա հա՞նկը օգիանոս, զարպ Թարաֆընտա հա՞նկը օգիանոս վար։

Աֆրիգա նա՞սըլ պիր Թապի'ի գըսմըրը։

Ճէվ.—Նիմ—ճէզիրէ տիր։

Ս. Հա՞նկը պէրզախ Ասիայը Աֆրիգա իլէ պիթիշտիրիր։

Սուէյշ պէրզախը հա՞նկը տէնիզէր ա-բասընտա տըր։

Պու պէրզախտան նէ՞ կէչէր։

Ճ. Պէյիւք պիր դանալ (ճէտվէլ) իլէ պիր տէմիր եօլու։

Ս. Մէրքէզի Աֆրիգանըն չէմալի Թարաֆընտա պուլունան չէօլէ եախօտ սահրայա նէ՞ տէնիլիր։

Ս. Աֆրիգանըն շարգի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։ Զարպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն. ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։ Աֆրիգանըն հա՞նկը պէյիւք ըրմաղը Պահր ը Սէֆիտէ տէօքիւլիւր։ Աֆրիգանըն հա՞նկը ըրմաղը կինէ քէօրֆէզինէ տէօքիւլիւր։

Աֆրիգանըն ճէնուպի շարգ Թարաֆընտա հա՞նկը պէյիւք ատա վար։

Մատակասգար իլէ Աֆրիգա արասընտա պուլունան պէյիւք պողազա նէ՞ տէնիլիր։

Աֆրիգա վէ Էվրոփա արասընտա պուլունան տէնիզէ նէ՞ տէնիլիր։

Մէրքէզի Աֆրիգատա հա՞նկը տաղլար վար։

—

20. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը. Էվրոփա Ասիանըն հա՞նկը Թարաֆընա տիւշէր։

Աֆրիգա Էվրոփանը՞ն, Ավսթրալիա Աֆրիգանը՞ն, Ճէզաիր ի Պրիթանիա Ավսթրալիանը՞ն, Մատակասգար ատասը Ճափօն ատալարընը՞ն, Արապիսթան Մատակասգար ատասընը՞ն, Ֆիլիփին ատալարը Արապիսթանը՞ն, Զէմպլիա ի ճէտիտ Ֆիլիփին ատալարընը՞ն։

Ճափօն ատալարը Հինտիսթանըն հա՞նկը Թարաֆընա տիւշէր, Ավսթրալիա՞, Իւմիտ պուրնու՞, Եէշիլ պուրո՞ն, Ճէզաիր ի Պրիթանիա՞, Շէմալի պուրնո՞։

Հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի Զէմպլիա ի ճէտիտտէն Իւմիտ պուրնունա, Իւմիտ պուրնունտան Գօմօրին պուրնունա՞, Գօմօրին պուրնունտան Ճափօն ատալարընա՞, Շէմալի պուրունտան Ղուարտաֆուի պուրնունա՞, Ֆիլիփին ատալարընտան Պահր ը միւնճէմիտ ի չէմալիէ կիթմէք իչուն։

ՆԸՍՓ Ը ՔԻՒՐԷ Ի ՂԱՐՊԻՆԻՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

21. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը. Տիւնեանըն զարպի Նըսֆընըն Թապի'ի օլան պէյիւք գըսմըրը հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Ամէրիգա ի Շէմալի իլէ Ամէրիգա ի Ճէնուպի։

Ս. Շէմալի Ամէրիգայը Ճէնուպի Ամէրիգա իլէ պիթիշտիրէն պէրզախ հա՞նկըսը տըր։

Տիւնեանըն հա՞նկը պէյիւք գըսմը ատալարտան միւրէքքէպ օլուպ պիր փարչասը Նըսֆ ը քիւրէ ի զարպիտէ պուլունուր։

Ճ. Օգիանիա։

Ս. Նըսֆ ը քիւրէ ի զարպիտէ Ասիանըն տա պիր գըթ'ասը վա՞ր մը։

Շէմալի Ամէրիգանըն չէմալի շարգ Թարաֆընտա պուլունան մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Կրուէնլանտ Թապի'ի գըսմըրըն հա՞նկըսընտան տըր։

Ճ. Ատա տըր։

Ս. Շէմալի Ամէրիգանըն չէմալ Թարաֆընտա օլան պէյիւք քէօրֆէզ հա՞նկըսը տըր։ Ճէնուպ Թարաֆընտա պուլունան քէօրֆէզ հա՞նկըսը տըր։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն չէմալ Թարաֆընտա օլան տէնիզ հա՞նկըսը տըր։ Շէմալի Ամէրիգանըն չէմալի զարպ Թարաֆընտա պուլունան տէնիզ հա՞նկըսը տըր։ Շէմալի Ամէրիգանըն զարպ Թարաֆընտա պուլունան տաղլար հա՞նկըլար տըր։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն զարպ Թարաֆընտա օլան տաղլար հա՞նկըլար տըր։

—

22. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը. Կրուէնլանտըն ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։ Ճէնուպի Ա-

37007-66

ՀԱՅԿ-ԱԿԱ.ԵՐՎ

մէրիգանըն շէմալի ուճունտա հա՞նկը պուրուն, շարգի ուճունտա հա՞նկը պուրուն, ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն, զարպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն, Շէմալի Ամէրիգանըն զարպի գէյլարընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Կրուէնլանտըն շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն շէմալի թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար. Շէմալի Ամէրիգանըն շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար, Անթիլ ատալարըն շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար, Շէմալի Ամէրիգանըն զարպ թարաֆընտա Օգիանոս ը սաքինտէ հա՞նկը ատալար։

Ճէնուպի Ամէրիգանըն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն ճէնուպ թարաֆընտա օլան ատայա նէ՞ տէնիլիր։ Արզ էննարը (Թէրրա տէլ Ֆուէկո) Ճէնուպի Ամէրիգատան այբրան պօղաղա նէ՞տէնիլիր։ Հա՞նկը պօղաղատանՊաֆին քէօրֆէզինէ կիրիլիր։ Շէմալի Ամերիգա իլէ Ասիա արասընտա օլան պօղաղա նէ՞ տէնիլիր։ Հա՞նկը օգիանոսլար ՊԷՀրինկա պօղաղը իլէ պիրլէշմիշ տիրլէր։ Շէմալի Ամերիգատա պուլունան իւշ էն պէյիւք ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։ Միսուրի ըրմաղը նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։ Միսիսիփիի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։

Հա՞նկը պէյիւք ըրմաղ Օգիանոս ը սաքինէ տէօքիւլիւր։

Ճէնուպի Ամէրիգատա էն պէյիւք ըրմաղ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Ամազօն։

Ս. Ամազօն ըրմաղը հադրընտա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Տիւնեանըն էն պէյիւք ըրմաղը տըր։

Ս. Ճէնուպի Ամէրիգատա Ամազօնըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը ըրմաղ վար։ Հա՞նկը ըրմաղ Ռիօ տէլա փլաթա նէհրինէ ատար։ Լա փլաթա նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։

Նըսֆը քիւրրէ ի զարպիտէ 'ալէքսէվիյէ ըրմաղլար հա՞նկը թարաֆա ատարլար։

Ճ. Ամէրանթիդ օգիանոսունա տօղրու։

—

23. ՏԷՐՍ

Ս.—Ա. Ճէնուպի Ամէրիգա Շէմալի Ամէրիգանըն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Ասիա ճէնուպի Ամէրիգանըն հա՞նկը թարաֆընտա տըր։ Անթիլ ատալարը Ասիանըն հա՞նկը թարաֆընտա տըր։ Սանտվիչ ատալարը Անթիլ ատալարընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Ալիութեան ատալարը Սանտվիչ ատալարընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Եէշիլ պուրուն ատալարը Ալիութեան ատալարընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Կրուէնլանտ Եէշիլ պուրուն ատալարընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Զէլանտա ի ճէտիտ Կրուէնլանտըն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Կրուէնլանտ փանամա պէրզախընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Նիւ Ֆաունտլանտ, Սան Լօք պուրնու, Հօրն պուրնու, Զէլանտա ի ճէտիտ, Սանտվիչ ատալարը, ՊԷՀրինկա պօղաղը Փանամա պէրզախընը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Նիւ Ֆաունտլանտատան Հօրն պուրնունա հա՞նկը օգիանոսատան կիտիլիր։ Հօրն պուրնունատան Ալիութեան ատալարընա նա՞սըլ կիտիլիր։ Ալիութեան ատալարընտան Նիւ Ֆաունտլանտա, Անթիլ ատալարընտան Սանտվիչ ատալարընա նա՞սըլ կիտիլիր։

Տիւնեանըն շարգի վէ զարպի գըթ'ալարը արասընտա օլան իքի օգիանոսլար նէ՞ թէսմիյէ օլունուրլար։

Ճ. Պէր թարաֆը Պահրը միւհիթ ի Ամէրիգա, օ պէր թարաֆը

Պահրը միւհիթ ի քէպիր։

Ս. Տիւնեատա էն պէյիւք շէհր հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Լօնտրա։

Ս. Նըսֆը քիւրրէ ի զարպիտէ էն պէյիւք շէհր հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Նիւ Եօրք։

Ս. Էվրոփատան Ամէրիգայա կիթմէք իչիւն հա՞նկը օգիանոստան կէչմէլի. Նիւ Եօրքտան իսթանպօլա կէլմէք իչիւն հա՞նկը օգիանոստան կէչմէլի. Հօրն պուրնունատան Ավսթրալիայա կիթմէք իչիւն հա՞նկը օգիանոստան կէչմէլի։

—

24. ՏԷՐՍ

Ս.—Ա. Տարէ ի գութպը շէմալի Նըսֆը քիւրրէ ի շարգինին հա՞նկը պէյիւք գըսմլարը իչինէն կէչէր. Մէտարը Սէրէթան հա՞նկը պէյիւք գըսմլարատան կէչէր։

Էվրոփանըն պէյիւք փարչասը հա՞նկը մինթագա տախիլինէ տիր. Ասիանըն քի հա՞նկըսընտա տըր։

Ամէրիգանըն պէյիւք գըսմը հա՞նկը մինթագատա տըր. Ավսթրալիանըն պէյիւք գըսմը հա՞նկը մինթագատա տըր։

Նըսֆը քիւրրէ ի զարպինին հա՞նկը պէյիւք գըսմընըն պիր միգտարը մինթագա ի միւնճէմիտէ ի շէմալիյէնին տախիլինէ տիր։ Հա՞նկը գըսմընըն պիր միգտարը մինթագա ի միւ'թէտիլէ ի ճէնուպիյէնին տախիլինէ տիր։ Հա՞նկը ատալար մինթագա ի հարրէ տախիլինէ տիր։ Հա՞նկը գըսմընըն պիր միգտարը մինթագա ի միւ'թէտիլէ ի շէմալիյէնին տախիլինէ տիր։

Նըսֆը քիւրրէ ի զարպինին հա՞նկը պէյիւճէք գըսմը քիւլիէն խաթթ ը խաթիվանըն շէմալ թարաֆընտա տըր։

Խաթթ ը խաթիվա հա՞նկը պէյիւք գըսմըն իչինէն կէչէր։

Շէմալի Ամէրիգանըն պէյիւք գըսմը հա՞նկը մինթագատա տըր։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն պէյիւք գըսմը հա՞նկըսընտա, կրուէնլանտա հա՞նկըսընտա տըր։ Գութպ ի ճէնուպիյէ եադրն հա՞նկը մէտիթէրրանէ վար վէ հա՞նկը մինթագա տախիլինէ տիր։

ՔԻԻՐԼԷ Ի ԱՐԶԸՆ

ՆԸՍՓԷՅՆԻ ԹԱՐԻԹԱԼԱՐԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ

ԹԷՃԷՍՍԻԻՍԱԹ

25. ՏԷՐՍ

ՕԳԻԱՆՈՍԼԱՐ

Ս.—Ա. Պահրը միւհիթ ի քէպիր նէ՞րէտէ տիր։

Ճ.—Ա. Պահրը միւհիթ ի քէպիր Ասիանըն շարգ վէ Ամէրիգանըն զարպ թարաֆընա տիւշէր։

Ս. Պահրը միւհիթ ի Ամէլասի, Պահրը միւհիթ ի Հինտի, Պահրը միւնճէմիտ ի շէմալի, Պահրը միւնճէմիտ ի ճէնուպի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Պահրը Սէֆիտ, Անթիլ տէնիզի, Գամչաթգա տէնիզի, Մէքսիգօ քէօրֆէզի, կինէ քէօրֆէզի, Պէնկալա քէօրֆէզի, Պահրը Հաղէզ (Կասպէյ ծով), Պահրը միւնճէմիտ ի շէմալի, Պահրը Զին, Պահրը Սիյահ, Պահրը Ահմեր (Գըրմըզը տէնիզ) նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Ս.—Ա. Հօրն պուրնու նէ՞րէտէ տիր։

Ճ.—Ա. Հօրն պուրնու ճէնուպի

Ամերիգանըն ճէնուպի ուճունտա տըր։

Ս. Սան—Բօք պուրնու, Եէշիլ պուրուն, Կալլինաս պուրնու, Գօմօրին պուրնու, Շէմալ պուրնու, Իւմիտ պուրնու, Ֆէրուէլ Պլանքօ վէ Ղուարտաֆուի պուրունլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

26: ՏԷՐՍ

ՆԻՄ—ՃԷՁԻՐԷԼԷՐ

Մէ՝-ալ. Նիմ—ճէզիրէ օլան Աֆրիգա նէ՞րէտէ տիր։

Ճէվապ. Աֆրիգա Էվրօփանըն ճէնուպ վէ Ասիանըն ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա տըր։

Ս. Նիմ—ճէզիրէ օլան Հինտիսթան, Արապիսթան վէ ճէնուպի Ամերիգա նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԱՏԱԼԱՐ

Մէ՝-ալ. Ավսթրալիա նէ՞րէտէ տիր։

Ճէվապ. Ավսթրալիա Ասիանըն ճէնուպի շարդ թարաֆընտա օլուպ, Պահրը միւհիթ ի քէպիր եախսա Օգիանոսը սաքին նամ օգիանոստա տըր։

Ս. Մատակասգար, Նիւ Ֆաունտլանտ, Պօրնէօ, Սանտվիչ, Անթիլ վէ ճէզաիր ի Պրիթանիա ատալարը, Իսլանտա, Զէմպլիա ի ճէտիտ վէ ճափօն ատալարը, Արզ էննար, Կրուէնլանտ վէ Եէշիլ պուրուն ատալարը վէ Զէլանտա ի ճէտիտ ատասը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Մէ՝-ալ. Պէհրինկա պօղազը նէ՞րէտէ տիր։

Ճէվապ. Պէհրինկա պօղազը Շէմալի Ամերիգա իլէ Ասիա ատասընտա տըր։

Ս. Մաղալլան պօղազը, ճէպէլթարիդ եախսա Սէպթէ պօղազը, Տէվիս վէ Մօղամպիք պօղազլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԸՐՄԱԳԼԱՐ

Մէ՝-ալ. Ամազօն ըրմաղը եախսա նէ՞րէտէ տիր։

Ճէվապ. Ամազօն ըրմաղը ճէնուպի Ամերիգանըն շէմալ թարաֆընտա տըր։

Ս. Բիօ տէլա փլաթա, Միսուրի, փարանա, Քոլումպիա, Միսիսիփի, Քամպօճ, Օպի, Սեյահ, Նիլ, Եանկցէ Քեանկ, Հոյանկհօ, Եէնիսէ վէ Ամուր նաման ըրմաղլար նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՏԱՂԼԱՐ

Մէ՝-ալ. Գայա տաղլարը (Ագոտոյ էրէնի), Հիմալայա, Անտէս վէ Քօնկ տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՊԷՐԶԱԽԼԱՐ

Մէ՝-ալ. Փանամա պէրզախը վէ Սուէիշ պէրզախը տիւնեանըն հա՞նկը ղըսմլարընը պիրլէշթիրիրլէր։

Հա՞նկըսը տահա ղէյատէ շէմալա տօղրու միւմթէտատ տիր, Էվրօփա մը եախսա Ամերիգա ի Շէմալի՞մի։ Ամերիգա ի ճէնուպի՞ մի եախսա Աֆրիգա մը։ Ավսթրալիա մը եախսա Ամերիգա ի ճէնուպի՞ մի։

Հա՞նկըսը տահա ղէյատէ ճէնուպա տօղրու միւմթէտատ տիր, Ամերիգա ի Շէմալի՞մի եախսա Էվրօփա մը։ Ամերիգա ի Շէմալի՞մի եախսա Ասիա մը, Ավսթրալիա մը եախսա Ամերիգա ի ճէնուպի՞մի։

ԷՎՐՕՓԱ ԽԱՐԻԹԱՍԸՆԱ ՄԻԻԹԱ'ԱԼԼԻԳ

ՍԻՍԱՎԱՐ

27. ՏԷՐՍ

Մէ՝-ալ. Էվրօփանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը օգիանոս վար։ Տիւնեանըն շարգի գըթ'ասընըն հա՞նկը պէօյիւք գըսմը Էվրօփանըն շարգ վէ ճէնուպի շարգ թարաֆլարընտա տըր։

Էվրօփանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք տէնիզ վար։ Ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը օգիանոս վար։ Ասիա վէ Էվրօփա ատասընտա օլան տէօրթ պէօյիւք տէնիզլէր հա՞նկըլար տըր։ Էվրօփանըն շէմալի ղարպ թարաֆընտա օլան իքի պէօյիւք տէնիզլէր հա՞նկըլար տըր։ Էվրօփանըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։ Էվրօփատա էն պէօյիւք մէմալիք հա՞նկըսը տըր։ Շէմալի ղարպ թարաֆընտա Նիմ—ճէզիրէ շէքլինտէ օլան իքի մէմալիք հա՞նկըլար տըր։ Իթալիա նէ՞ շէքիլտէ տիր։

Ճ. Նիմ—ճէզիրէ շէքլինտէ տիր։

Ս. Իթալիանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը քիւչիւք տիյար վար։

Իսփանիանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ֆրանսանըն շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ինկիլթէրրանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ինկիլթէրրանըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը քիւչիւք տիյար վար։

Ինկիլթէրրանըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար

Պահրը Պալթիքին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Պահրը Սիյահրն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին Էվրօփա գըթ'ասընըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին շէմալ թարաֆընտա պուլունան իքի պէօյիւք մէմալիք հա՞նկըլար տըր։ Պահրը միւնճէմիտ ի շէմալինին գըյըլարընտա օլան մէմալիք հա՞նկըլար տըր։ Պահրը միւհիթ ի Ամլասինին, Պահրը Սէֆիտին, Պահրը Շէմալինին գըյըլարընտա օլան մէմալիք հա՞նկըլար տըր։

Նօրվէճին ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Իսգօչիանըն շէմալի ղարպ թարաֆլարընտա հա՞նկը ատալար վար։ Իթալիանըն ղարպ թարաֆընտա պուլունան իքի պէօյիւք ատալար հա՞նկըլար տըր։ Իսփանիանըն շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Իթալիանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։ Եունանիսթանըն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։ Պահրը Սէֆիտին շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։

Էվրօփանըն շէմալի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։ Եունանիսթանըն ճէնուպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։ Իսփանիանըն ճէնուպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։ Էվրօփատա էն զիյատէ ճէնուպա տօղրու օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Թարիֆա պուրնու։

Ս. Իսփանիանըն ղարպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի Ռուսիանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։ Պահրը Սէֆիտ ի շէմալիտէն հա՞նկը օգիանոսա կիտիլիր։ Պահրը Սէֆիտ եախսա Ադ տէնիզտէն հա՞նկը օգիանոսա կիտիլիր։ Պահրը Շէմալիտէն հա՞նկը օգիանոսա կիտիլիր։ Պահրը Պալթիք իլէ հա՞նկը քէօրֆէզլէրին իխթիլաթը վար։ Պահրը Սիյահրն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

—

28. ՏԷՐՍ

Մ-ալ. Իթալիանըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։ Եունանիսթանըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։ Վէնէտիք քէօրֆէզինէ պաշդա նէ՞ իսմ վերիլիր։

Ճ-վ. Ատրիա եախօտ Ատրիաթիք տէնիզի իսմի տախի վերիլիր։

Ս. Պու իքի տէնիզերաէն հա՞նկը պէօյիւք տէնիզէ կիտիլիր։ Հա՞նկը պօղազ Վէնէտիք քէօրֆէզինի Պահր ը Սէֆիտ իլէ պերլէշիրիր։ Հա՞նկը պօղազ Իսվէճ տիյարընը Ցանիմարգատան այբրը։

Ճ. Գաթթէկաթ տէնիզէն պօղազ։

Ս. Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա արասընտա հա՞նկը պօղազ վար։ Պահր ը Սէֆիտի Պահր ը միւհիթ ի Ամէրիկայի իլէ պերլէշիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։ Էվրօփա իլէ Ասիա արասընտա հա՞նկը նէհր վար։ Պահր ը Հաղեղ տէօքիւլէն իքի ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։ Հա՞նկը ըրմագ Պահր ը Աղադ տէօքիւլիւր։ Հա՞նկը ըրմագլար Պահր ը Սիյահըն չէմալ թարաֆընա տէօքիւլիւր։ Հա՞նկը ըրմագ Պահր ը Սիյահըն զարպ թարաֆընա տէօքիւլիւր։ Հա՞նկը պէօյիւք ըրմագ Ղասգօնիա քէօրֆէզինէ տէօքիւլիւր։ Պահր ը Շէմալիյէ տէօքիւլէն իքի պէօյիւք ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։ Ռուսիանըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Մէզքիւր մէմալիքին ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Իթալիանըն չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Ալի տաղլարընտան օլուպ՝ Էվրօփատա էն. Եիւքսէք սայրլան տաղ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Մօն Պլան տաղը։

Ս. Ավսթրիանըն չէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Ֆրանսա վէ Իսփանիա արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Նօրվէճ իլէ Իսվէճ արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։ Մէմալիք է 'Օսմանլիյէտէ հա՞նկը տաղլար վար։ Ռուսիա դէյլարընտա օլան պէշ տէնիզլէր հա՞նկըլար տըր։ Ռուսիա Պահր ը Պալթիքին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Ինկիլթէրրա Պահր ը Շէմալինին հա՞նկը թարաֆընտա տըր։ Ինկիլթէրրատան Նօրվէճէ կիթմէք իչիւն հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։ Ֆրանսատան Իսփանիայա կիթմէք իչիւն հա՞նկը տաղլարտան կէչմէլի։ Իթալիատան Իսվիչերայա կիթմէք իչիւն հա՞նկը տաղլարտան կէչմէլի։ Պահր ը Սէֆիտտէ հա՞նկը տաղլար վար։ Պահր ը Սէֆիտտէն Պահր ը Շէմալիյէ գատար միւմթէտտ օլան մէմալիք հա՞նկըսը տըր։ Իսփանիա իլէ Ամերիգա արասընտա օլան պօղազ հա՞նկըսը տըր։ Թունա նէհրի հա՞նկը մէմլէքէթլէր իչինտէն կէչէր։ Իթալիատա Նափօլիյէ եադրն հա՞նկը եանար տաղ վար։ Սիչիլիատա վէ Իսլանտատա հա՞նկը եանար տաղլար վար։

—

29. ՏԷՐՍ

ՄԷՄԱԼԻՔԼԷՐ ՎԷ ՕՆԼԱՐԸՆ ՓԱՅԹԱԽԹԼԱՐԸ

Ինկիլթէրրա	Լօնտրա
Իսգոչիա	Էտինպուրկ
Իրլանտա	Տըպլին
Ֆրանսա	Փարիզ
Իսփանիա	Մատրիտ
Փորթուկիզ	Լիսպոնա
Ամանիա Իմփէրաթորլըգը վէ Փրուսիա	Պէրլին
Ավսթրիա	Վիէննա
Ցանիմարգա	Գոփէնհակ
Պելճիգա	Պրիւքսէլ
Ֆիլէմէնք	Հաակ
Իսվիչէրա	Պէռն
Իթալիա	Ռօմա
Նօրվէճ վէ Իսվէճ	Իսթոգհոլմ
Ռուսիա	Սան Փէթէրսպուրկ
Մէմալիք ի շահանէ ի 'Օսմանիյէ	Իսթանպոլ
Եունանիսթան	Ամթինա

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Ֆինիսթէր, Շէմալ պուրնու, Մաթափան, Լանտսէնտ, Բլիր, Թարիֆա, Նաղ վէ Սան Վիչէնցո նաման պուրունլար նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՏԱՂԼԱՐ

Պալդան, Բէօլէն, Ուրալ, Հէբլա, Ալբ, Վէսուվ, Գաֆդաղ, Էթնա, Փիրէնէ, Ապենին, Մօն Պլան, կարպաթ վէ Իթա տաղլարը նէ՞րէտէ տիր։

ԱՏԱԼԱՐ

Պալէար, Իրլանտա, Լոֆոտէն, Իսլանտա, Հէպրիտ, Սիչիլիա, Շէթլանտ, Գրպրըս, Օրքնէյ, Գօրսիգա, Ճէզաիր ի Պրիթանիա, Կիրիտ, Ճէզաիր ի Սէպա, Սարտէնիա, Կոթլանտ, Ֆարօ վէ Ալանտ նաման ատալար նէ՞րէտէ տիրլէր։

—

30. ՏԷՐՍ

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Պահր ը Սիյահ, Պահր ը Ազադ, Վէնէտիք քէօրֆէզի, Պահր ը Սէֆիտ ի շէմալի, Մարմարա տէնիզի, Պահր ը Հաղէզ, Պահր ը Ճէզաիր, Պահր ը Սէֆիտ, Պահր ը Շէմալի, Ղասդօնիա քէօրֆէզի, Պահր ը Իրլանտա, Մանշ տէնիզի, Պահր ը Պալթիք վէ Պոթնի քէօրֆէզի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Իսդակէրրադ, Սէնթ'Ճօրճ, Գաթթէկաթ, Սէպթէ, Տուվր, Օթրանթո, Զանադ դալէ, Իսթանպոլ պողազը նաման պողազլար նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԸՐՄԱԳԼԱՐ

Թունա, Տընեէբէր, Տունա, Տուինա, Տօն, Ռէնո, Վոլգա, Տուէրո, Թակո, Փո, Լօար, Սէն, Ռօն, Ուրալ, Մէզէն, Փէչօրա, Փրութ, Էլպա, Թօրնէօ, Գամա, Վիսթուլա վէ Նիեմէն նաման ըրմաղլար նէ՞րէտէ տիրլէր։

—

31. ՏԷՐՍ

'ՈՒՄՈՒՄԻ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

Ինկիլթէրրա Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Ռուսիա, Իսպանիա, Ալմանիա, Եունանիսթան, Իթալիա, Ավսթրիա, Տանիմարգա, Իսվիչէրա, Ֆրանսա, Նորվէճ, Ֆինլէնտկ, Փորթուկիզ, Իսդօչիա, Պէլճիգա, Իսվէճ վէ Իրլանտա Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին հա՞նկը թարաֆլարընա տիւշերլէր։

Պահր ը Պալթիք Պահր ը Սէֆիտին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Ամէրիկա, Սան Փէթէրսպուրկ, Լօնտրա, Պէրլին, Ճէպէլթարիդ պողազը, Զանադ դալէսի Մարսիլեանին հա՞նկը թարաֆընա տիւշերլէր։ Մանշ տէնիզի Պահր ը Սէֆիտին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Արքանկէլտէն Սան Փէթէրսպուրկա կիթմէք իչուն հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։ Իսթանպոլտան Լօնտրայա, Օտէսատան Ամէրիկայա, Քոփէնհակատան Մարսիլեայա, Իսթանպոլտան Մարսիլեայա կիթմէք իչուն հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։

Էվրոփանին էն պէյիւք շէհրի, էն պէյիւք ըրմաղը, էն կէնիշ մէմալիքի, էն վասի' տէնիզի հա՞նկըսը սըր։

ԹԷՎԱՐԻԽ Ի ԷՎՐՕՓԱՅԱ ՏԱԻՐ

ՍԻՒԱԼԼԱՐ

32. ՏԷՐՍ

Ս։—։ Էվվէլա Էվրօփանը՝ հա՞նկը թաքիընտա ինսան սաքին օլտու տէյիւ զանն օլունուր։

Ճէվ։։ Եունանիսթանտա։

Ս։ Սէնա՝աթ վէ 'ԻԼմ՝ քիմէ՞ր վասիթասը իլէ Եունանիսթանա խանալ օլունտու։

Ճ։ Մբարիէր վասիթասը իլէ։

Ս։ Թարիխ ի 'Իսատան էվվէլ Էվրօփատա հա՞նկը պէյիւք տէվլէթ վար իսի։

Ճ։ Րօմա տէվլէթի։

Ս։ Էվրօփանը՝ շիմիքի մէմալիքէրինին հա՞նկըսը Րօմա տէվլէթի տախիլինտէ իտիլէր։

Ճ։ Թիւրքիա Եախօտ Մէմալիք ի շահանէ ի 'Օսմանիյէ, Աւսթրիա, Իթալիա, Խավիչէրա, Ֆրանսա, Խափանիա, Փօրթուկիզ վէ Ճէզաիր ի Պրիթանիա։

Ս։ Րօմա տէվլէթի նէ՞ գատար վաղթ գալը։

Ճ։ 500 սէնէտէն գիյատէ։

Ս։ Րօմալըլարը՝ հիքիմէթ վէ թէէսիրի նէ՞ տէրէճէ պէյիւտիւ։

Ճ։ Րօմալըլար պիւթիւն մէտէնի տիւնեայա հիւքմ էթտիկեր։

Ս։ Րօմա տէվլէթի նէ՞ վաղթ ղա'ինիլէնմէյէ եիւղ թութտու։

Ճ։ Տէօրտիւնճիւ 'ասրին սօնլարընտա։

Ս։ Մէղքիւր տէվլէթին էն գուվվէթլի տիւշմէնլէրի քիմլէ՞ր իսի։

Ճ։ Նօրվէճտէն վէ Խավէճտէն կէլէն Կօթ նամ միլլէթի։

Ս։ Րօմա տէվլէթինի խարապ էտէն մուհարէպէլէր նէ՞ գատար վաղթ սիւրտիւլէր։

Ճ։ 150 սէնէ գատար։

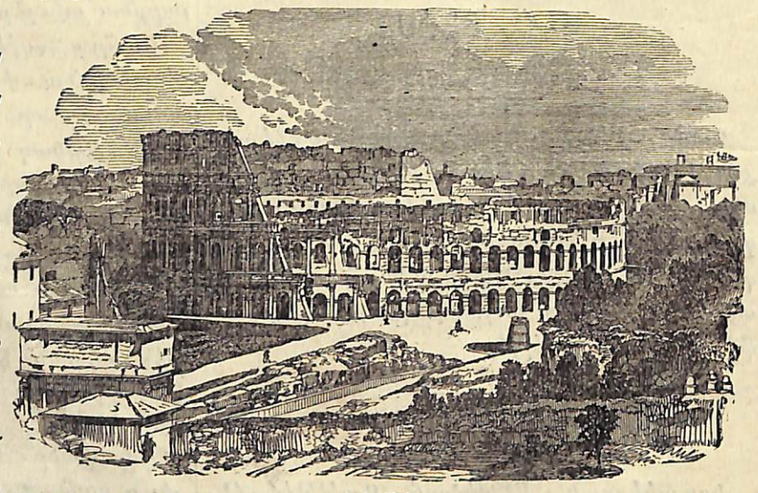

ԿՕԼՕՍԷՕՆ

Ս։ Կոլօսէօն նամ պինա նէ՞ իսի։

Ճ։ Րօմատա էհալինին էյլէնճէսի լիչիւն գըլըճ տէօյիւշիւնէ վէ ճանավարլար իլէ օլան տէօյիւշլէրէ թախսիս օլունմուշ, վէ ամֆիթէաթրը շէքլինտէ օլուպ 100,000 սէյիրճի գատար ալը՝ ճէսիմ պիր պինա իսի։

Ս։ Պու պինա հալա վա՞ր մը՝ ալը։

Ճ։ Պու մէշհուր պինանըն շիմտի անճագ վիրանէլէրի գալմըշ տըր։

—

33. ՏԷՐՍ

Ս։—։ 1804 թարիխինտէ Ֆրանսայա իմփէրաթօր օլան մէշհուր սէրասքէր քի՞մ իսի։

Ճ։։ Նափօլէօն Պօնափարթ։

Ս։ Նափօլէօն Պօնափարթ նէ՞ եափտը։

Ճ։ Էվրօփանըն էքսէրի գըսմը իւղէրինէ հիւճում էթտի, Ֆրանսայը տախի պէյիւք պիր հիւքիւմէթ ի իմիբրաթօրիյէ էթտի։

Ս։ 1814 վէ 1815 թարիխլէրինտէ նէ՞ վուգու՝ պուլտու։

Ճ։ Էվրօփանըն միւթթէֆիգ տէվլէթլէրի Նափօլէօն Պօնափարթը եէնիպ, օնուն հիւքիւմէթ ի իմիբրաթօրիյէսինի լաղվ էթտիկեր։

Ս։ 1854 վէ 1855 թարիխլէրինտէ Թիւրքիա իլէ Ռուսիա արասընտա զուհուրա կէլէն մուհարէպէնին սէպէպի նէ՞ իսի։

Ճ։ Ռուսիանըն Թիւրքիա իւզէրինէ էթտիկի հիւճում։

Ս։ Մուհարէպէ նէ՞րէտէ պաշլատը։

Ճ։ Թուռնա նէհրի գէչիլարընտա։

Ս։ Հա՞նկը տէվլէթլէր Թիւրքիայա եարտըմ էթտիլէր։

Ճ։ Ֆրանսա իլէ Ինգիլթէրրա, վէ սօնկրա Սարտէնիա։ Պուն լարա "Տիւվէլը միւթթէֆիգէ" տէնիլտի։

Ս։ Հա՞նկը թարաֆ ղալիպ կէլտի։

Ճ։ Թիւրքիա վէ Միւթթէֆիգ տէվլէթլէր։

Ս։ 1859 թարիխինտէ Էվրօփատա նէ՞ մուհարէպէ օլտու։

Ճ։ Պիր թարաֆտան Աւսթրիա, տիկէր թարաֆտան Սարտէնիա իլէ Ֆրանսա արասընտա Իթալիա մուհարէպէսի օլտու։ Աւսթրիալըլար եէնիկտիլէր վէ Սարտէնիա գրալը հէման պիւթիւն Իթալիայա գրալ օլտու։

Ս։ 1866 թարիխինտէ Էվրօփատա նէ՞ մուհարէպէ օլտու։

Ճ։ Փրուսիա իլէ Իթալիանըն Աւսթրիայա գարշը էթտիքլէրի մուհարէպէ։

Ս։ Իշպու մուհարէպէնին նէթիճէսի նէ՞ օլտու։

Ճ։ Աւսթրիա եէնիկէրէք Ալման իթթիհատընտան այրըլմաղա վէ Վէնէտիկի Իթալիայա թէսլիմ էթմէյէ մէճպուր օլտու։ Փրուսիա Աւսթրիա հիւքիւմէթի թահթընտա պուլունան Ալմանիա էյալէթլէրինտէն պիր գաչընը քէնտի մէմալիքի իլէ պիրլէշթիրտի։

Ս։ 1870տէ Էվրօփատա նէ՞ պէյիւք մուհարէպէ օլտու։

Ճ· Ֆրանսանըն Ա.ըմանիայա գարշը էթմէյի մուհարէպէ։ Պու մուհարէպէտէ Ֆրանսըզլար էէնիլտիլէր, վէ իւչիւնճիւ Նափօլէօն Իմփէրաթօր էսկր թուրթուլտու։

Ս· Ֆրանսա նէ՞ էթմէյէ մէճպուր օլտու։

Ճ· Շարգի Ֆրանսանըն պիր գըսմընը Ա.ըմանիայա թէրք էթմէյէ վէ ճէսիմ պիր մէպլաղ տախի հարպ թաղմինաթը վէրմէյէ մէճպուր օլտու։

Ս· Պու տէվլէթլէրին հիւքիւմէթինտէ նէ՞ թէպտիլաթ օլտու։

Ճ· Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթ օլտու, Ա.լման էյալէթլերի 'ուսմուսի պիր հիւքիւմէթ թահթընտա պիրլէշտիլէր, Փրուսիա Գրալը տախի Ա.ըմանիա Իմփէրաթօրու օլտու։

Ս· Էվրօփանըն էն գուվվէթլի տէվլէթլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ճ· Ա.ըմանիա, Ռուսիա վէ Ինգիլթէրրա։

ԱՍԻԱ ԽԱՐԻԹԱՍԸՆԱ ՄԻԹԱ'ԱԼԼԻԳ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

—

34. ՏԷՐՍ

Ս· Ասիանըն չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը օդիանոս վար· շարգ թարաֆընտա հա՞նկը վէ ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը։

Ասիանըն զարպ թարաֆընտա նըսֆ ը քիւրրէ ի շարգինին հա՞նկը պէյիւք գըսմըրը վար։

Ասիանըն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզլէր վար· շարգ թարաֆընտա հա՞նկը։ ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վէ հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

'Արապ տէնիզինին չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պէյիւք քէօրֆէզ վար։

Ամերիգայը Ասիա իլէ պիթիշտիրէն պէրզախ հա՞նկըսը տըր։

Ասիայը Շէմալի Ամերիգատան այրրան պօզաղ հա՞նկըսը տըր։

Ասիա իլէ Էվրօփա արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ասիանըն չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Սիպէրիանըն ճէնուպ թարաֆընտա պուլունան վասի' մէմալիք հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի Զինին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։

Ճ· Հինտիսթան, Պիրմա, Սիամ վէ Անամ։

Ս· Հինտիսթանըն զարպ թարաֆընտա պուլունան իքի մէմլէքէթլէր հա՞նկըլար տըրլար։

Ասիանըն զարպի ուճունտա պուլունան մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի շահանէ ի 'Օսմանիյէնին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Շարգ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Պահր ը Հաղէղ իլէ մէմալիք ի Զին արասընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

---

35. ՏԷՐՍ

Ս· Մէմալիք ի Զինին չէմալի շարգ թարաֆընտա եալընըզ ատալարտան 'իպարէթ օլան մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի Զին իլէ մէմալիք ի ճափոն արասընտա նիմ—ճէզիրէ չէքլինտէ օլան տէվլէթ հա՞նկըսը տըր։

Իսթանպօլտան շարգա տօղրու կիտէր-

ԱՍԻԱ
ՊԱՀՐ Ը ՄԻԻՀԻԹ Ի ՀԻՆՏ
ՊԱՀՐ Ը ՄԱՀ
ՊԱՀՐ Ը ՄԱՀ
ՊԱՀՐ Ը ՄԻԻՀԻԹ Ի ՀԻՆՏ
ԱՄԵՐԻԿԱ
ԱՄԵՐԻԿԱ
ԱՖՐԻԿԱ
ԱՖՐԻԿԱ
ԱՍԻԱ
ԱՍԻԱ
ԱՍԻ

քէն , հա՞նկը մէմլէքէթլէրտէն կէչմէլի։

Պահր ը Ահմէր եավսաթ Գրբմըզը տէնիզին աղզընտա հա՞նկը պօղաղ վար։

Իրան եավսաթ 'Ահէմ քէօրֆէզինին աղզընտա հա՞նկը պօղաղ վար։

Պահր ը Ահմէր վէ Իրան քէօրֆէզի հա՞նկը տէնիզ իլէ պիթիշիք տիր։

Ասիանըն ճէնուպի ուճուընտա օլան նիմ—ճէզիրէ հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի Զինին շարգ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ—ճէզիրէ վար։

Սիպէրիանըն շարգ թարաֆընտա հա նկը նիմ—ճէզիրէ վար։

Հինտիսթան վէ 'Արապիսթան նէ՞ շէքլտէ տիր։

Ճ. Նիմ—ճէզիրէ շէքլինտէ տիր։

Ս. Մալագգա տէնիզէն նիմ—ճէզիրէնին ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք ատա, վէ ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։ Հինտիսթանըն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։ Ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Պէնկալա քէօրֆէզինտէ հա՞նկը ատալար, վէ Անտաման ատալարըն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Պահր ը Զինին շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

—

36. ՏԷՐՍ

Ս. Մէմալիք ի Զինին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար. շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Սիպէրիանըն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Պահր ը միւնճէմիտ ի շէմալիտէ հա՞նկը ատալար վար։

Սիպէրիանըն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար. շարգ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։ Գամչաթգանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։ Սիամըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար. Մալագգանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը։ Հինտիսթանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Պահր ը միւնճէմիտ ի շէմալիյէ, Պահր ը միւհիթ ի քէպիրէ, Պէնկալա քէօրֆէզինէ, 'Արապ տէնիզինէ, Իրան քէօրֆէզինէ, Պահր ը Զինէ, Սիամ քէօրֆէզինէ հա՞նկը ըրմագլար ագարլար։

Ասիանըն տէրուընինտէ պուլունան իւչ մինթագա հա՞նկըլար տըր։

Ասիատա պիր գըսմը մինթագա ի հարրէտէ վէ տիկէր գըսմը մինթագա ի միւ'թէտիլէ ի շէմալիյէտէ օլան մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Սէյլան, Պիրմա, Սիամ, Անամ, Հինտիսթանըն ճէնուպի գըսմը վէ շէմալի գըսմը հա՞նկը մինթագատա տըր։

Գամչաթգա հա՞նկը մինթագատա տըր։

Սիպէրիանըն իգլիմի՞մի եօխսա Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին իգլիմի մի զիյատէ սօղուգ տուր։ Նէ՞ սէպէպտէն։ 'Ահէմիսթա՞ն մը եօխսա Սէյլան մը զիյատէ սօղուգ տուր։ Նէ՞ սէպէպտէն։ Թօպօ՞ւք մը եօխսա Իսթանպօլ մը զիյատէ սրճագ տըր։

ԹԷՃԷՍՏԻՍՍԱԹ

—

37. ՏԷՐՍ

ՄԷՄԼԷՔԷԹԼԷՐ ՎԷ ՓԱՅԻԹԱԽԹԼԱՐԸ

Մէմալիք ի 'Օսմանիյէ	Իսթանպօլ
'Արապիսթան	
'Ահէմիսթան	Թէհրան
Աֆղանիսթան	Գապուլ
Պէլուճիսթան	Քէլաթ
Հինտիսթան	Կալկաթա
Սէյլան	Քօլօմպօ
Պիրմա	Մանտէլի
Անամ	Հուէ
Մէմալիք ի Զին	Փէքին
Մէմալիք ի Ճափոն	Եէտտօ
Գօրէա	Քինքիթաօ

Սիպէրիա	Պու մէմլէքէթլէր Ռուսիայա թագի՛տիր։ Թոմսք վէ Թոպոլսք վէ Թիֆլիս վէ պաշգա պիր դաչ չէհրլերտէ վալիլէր օրթուրուր։
Գաֆգաղ	
Թիւրքիսթան	Պու տախի պիր թագրմ խանլըգլարա թագսիմ օլունմուշ օլուպ, հէր պիր խանլըղըն քէնտինէ մախսուս փայիթախթը վար։ Մէսէլա Պուխարա, խոգանտ, վէ ղայրիհում։

ՊԷՕՅԻԻՔ ՇԵՀԻԼԷՐ

Սէ՝ալ։ Իզմիր, Թէհրան, Եարգանտ, Պօմպա, Մատրաս, Տէլհի, Պէնարէս, Սինկափօր, Քանթօն, Թոպոլսք, Իրգութսք հա՞նկը մէմլէքէթլէրին չէհրլէրի տիրլէր։

38. ՏԷՐՍ

ՏԱՂԼԱՐ

Գաֆգաղ, Ուրալ, Հիմալայա, Ալթայ, Իսթանօվա, Արարատ (Աղրը տաղը) նամ տաղլար նէ՞րէտէ տիր։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Շէմալ պուրնու, Շարգ պուրնու, Ռումանիա, Քամպօճ, Լօփանդա, Գոմօրին պուրունլարը նէ՞րէտէ տիր։

ՆԻՄ—ՃԷԶԻՐԷԼԷՐ

Գամչաթգա, Հինտիսթան, Գօրէա, Մալագգա, 'Արապիսթան նամ նիմ—ճէզիրէլէր նէ՞րէտէ տիր։

ԱՏԱԼԱՐ

Սէյլան, Սումատրա, Պօրնէօ, Հայնան, Ֆորմոզա, Ֆիլիփին, Սէլէպ, Մոլուգէ, Լիուքիու, Սաղալիան, Սիպէրիա ի ճէտիտ, Ջեմպլիա ի ճէտիտ նամ ատալար նէ՞րէտէ տիր։

ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Պալ—էլ—մանտէպ, Գօրէա, Հիւրմիւզ, Մալագգա, Սընտա, Պէհրինկա նամ պօղազլար նէ՞րէտէ տիր։

39. ՏԷՐՍ

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Պահր ը Սէյահ, Պահր ը Ահմէր, 'Արապ տէնիզի, Պահր ը Զին, Պահր ը Ասֆէր, Օգհօթսք տէնիզի, Ճափօն տէնիզի, Գամչաթգա տէնիզի, Պահր ը Հաղէղ, Արալ տէնիզի, Թոնքին քէօրֆէզի, Սիամ քէօրֆէզի, Պէնկալա քէօրֆէզի, Իրան քէօրֆէզի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԸՐՄԱԳԼԱՐ

Ֆրաթ, Քամպօճ, Օպի, Տէճլէթ, Եանկցէ Քեանկ, Իրթիշ, Ինթօս, Հօյանկհօ, Ամուր, Հոնկ Քեանկ, Կանճ, Սիհոն, Իրաուատի, Լինա, Եէնիսէ, Պրահմափութրա ըրմագլարըն մէնպա'լարը նէ՞րէտէ տիր, վէ պու ըրմագլար նէ՞րէյէ ադար։

ԱՍԻԱՑԱ ՄԻԹԱ'ԱԼԼԻԳ

ՄԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՍԱԼԼԱՐ

40. ՏԷՐՍ

Սէ՝ալ։ Ինսանլար էն էվվէլ տիւնեանդն հա՞նկը գըթ'ասընտա սաքին օլտուլար։

Ճէվապ։ Ասիատա, թարիխ ի 'Իսատան 4,000 սէնէ գատար էվվէլ։

Ս։ Սու թուֆանը նէ՞ վագըթ օլտու։

Ճ։ Ինսան եարատըլտըգտան 1,700 սէնէ գատար սօնկրա (թարիխ ի 'Իսատան 2,349 սէնէ էվվէլ)։

Ս։ Նուհըն (Նոյ) իւչ էվլատընդն իսիմլէրի նէ՞ տիր։

Ճ։ Սէմ, Քամ, Յաբէթ։

Ս։ Պունլարդն սիլսիլէլէրի նէ՞րէտէ սաքին օլտու։

Ճ։ Սէմին սիլսիլէսի Ասիատա, Քամընքի Աֆրիգատա վէ Յաբէթինքի Էվրօփատա։

Ս։ Ասիատա սաքին օլան իւչ ինսան նէսլի հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Գաֆգազէան, Մօղուլէան վէ Մալայեան նէսլէրի։

Ս։ Պու իւչ վէ պիրպիրինէն ֆարգը օլան նէսլէր Ասիանդն հա՞նկը թարաֆլարընտա սաքին օլուրլար։

Ճ։ Գաֆգազէան նէսլի զարպ թարաֆընտա, Մօղուլէան նէսլի մէրքէզի վէ շարգ թարաֆլարընտա վէ Մալայեան նէսլի ճէնուպի շարգ թարաֆընտա։

Ս։ Իսլամ մէզհէպի 'ալէսսէվիյէ նէ՞րէլէրտէ դապուլ օլունմուշ տուր։

Ճ։ Թիւրքիատա, 'Արապիսթանտա, 'Աճէմիսթանտա, Աֆղանիսթանտա, Պէլուճիսթանտա վէ Թիւրքիսթանտա։

Ս։ Խրիսթիյանլըգ Ասիատա նէ՞ գատար եայըմըշ տըր։

Ճ։ Ասիատա 15 միլիոն գատար Խրիսթիյան վար։ Խուսուսա Թիւրքիատա, Ռուսիատա, Հինտիսթանտա վէ Չինատէ։

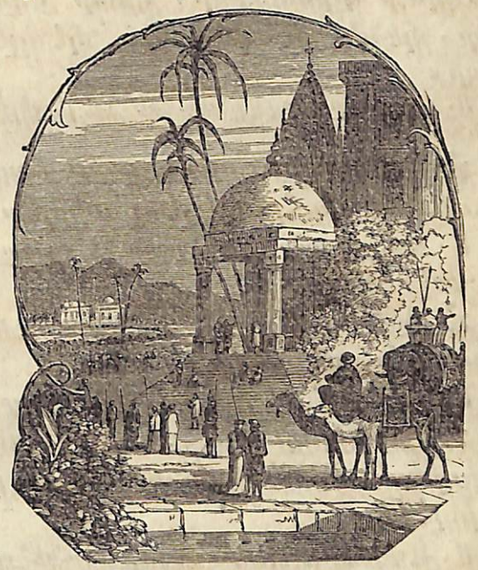

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆՏԱ ՓՈՒԹԽԱՆԷ

Ս։ Հինտիսթան, Չին վէ Ճափօն էհալիսինին մէզհէպի նէ՞ տիր։

Ճ։ Փութփէրէսթվէք տիր։

41. ՏԷՐՍ

Սէ՝ալ։ Ասիանդն պէօյիւքլիյիւ հազդընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճէվապ։ Ասիա տիւնեանդն էն պէօյիւք դըթ'ասը օլուպ, Էվրօփանդն պէշ դաթը գատար պէօյիւք տիւր։

Ս. Ասիա պիւթիւն տիւնեանքն գաչտա՞ պիր գրսմը տրը։

Ճ. Իչտէ պիրի տիր։

Ս. Տիւնեատա պուլունան ատէմլէրին նէ՞ գատարը Ասիատա սաքին օլուր։

Ճ. Եարըսընտան զիյատէսի։

Ս. Ասիա պաշգա տահա նէ՞ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ. Ասիատա եիւքսէք տաղլար, պէյիւք ըրմագլար, վասի՝ օվալար, կէնիշ վէ թուզլու կէօլէր վար։

Ս. Օվալարը հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Օվալարըն պա՛զըլարը եաղմուրտան մահրում չէօլ տիրլէր։

Ս. Պու օվալար տէնիզտէն նէ՞ գատար եիւքսէք տիրլէր։

Ճ. 3,000 տէն 10.000 այաղա գատար եիւքսէք տիր։

Ս. Էն վասի՝ օվալար հա՞նկըլար տրը։

Ճ. Էրմէնիստան (Հայոստան), 'Ադրպիսթան, 'Ադէմիսթան, Կոպի վէ Թիպէթ։

Ս. Ասիանըն իգլիմի հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Ասիատա էն սողուգ վէ էն սըճաղ մէմլէքէթլէր պուլունուր։

Ս. Ասիանըն մէրքէզի մէմլէքէթլէրի հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Մէրքէզի մէմլէքէթլէր եիւքսէք օլտուգլարընտան մահսուլտար տէյիլ տիրլէր. հավասը տախի դեշրն չօգ սողուգ, եաղրն տախի չօգ սրճաղ օլարաղ սրհհէթէ մուղիրը տիր։

Ս. Շէմալի մէմլէքէթլէրին պաշը խասսիյէթլէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Պա՛զը ըրմագլարտան սուլտանան տերէլէրտէն մա՛տա, 'ալէսսէվիյէ Ասիանըն շէմալի մէմլէքէթլէրի չօգ էնկին վէ սողուգ օլուպ, չօգ մահսուլ վէրմէզլէր։

Ս. Շարգի գըթ'ալարը նա՞սըլ տրը։

Ճ. Եաղրն սրճաղը վէ գեշրն սողուգու չէտիտ տիր։ Զինտէ եաղ 'այնի Իթալիանըն եաղը կիպի, գեշ իսէ Իսվէճին գեշը կիպի տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ հավասը սաղլամ, արագիսի մահսուլտար վէ լեյրգը վէճհ իւզրէ իշլէնմիշ տիր։

Ս. ճէնուպի մէմլէքէթլէր նա՞սըլ տրը։

Ճ. Սրճաղ վէ 'ալէսսէվիյէ մահսուլտար տրը։

Ս. Ղարպի մէմլէքէթլէր նա՞սըլ տրը։

Ճ. Միւ'թէտիլ վէ զայէթ մահսուլտար տրրլար։

Ս. Ասիանըն պաշը մահսուլլարը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, փիրինճ, շէքէր, չիվիթ, աֆիոն վէ չայ տրը։

Ս. Ասիանըն պաշը հայվանաթը հա՞նկըլար տրը։

Ճ. Ախ, սըղըր, դեյուն, քէչի, ֆիլ, տէվէ, կէրկէտան, արսլան, փիլլէնք։

Ս. Ասիատա նէ՞ ճինս հիւքիւմէթ վար։

Ճ. Ասիանըն սայքի հէր թարաֆընտա հիւքիւմէթ ի մութլաղէ ուսուլը հիւքմ էտէր։

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ՇԱՀԱՆԷ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՒԱԼԼԱՐ

42. ՏԷՐՍ

Սէ՞ռը Մէմալիք ի շահանէ ի 'Օսմանիյէ եախօտ Թիւրքիա նէ՞ մէմլէքէթլէրտէն 'ի-պարէթ տիր։

Ճէվ. Էվրօպա վէ Ասիա վէ Աֆրիգա գըթ'ալարընտա վասի՝ մէմլէքէթլէրտէն, քէզալիք Պահր ը ճէզայիր, եա՛նի Արշիփէլտէ պուլունան պիր թագըմ ատալարտան 'իպարէթ տիր։

Ս. Մէմալիք ի շահանէ ի 'Օսմանիյէնին թիճարէթճէ գօլայըգլարը հա՞նկըլար տրը։

Ճ. Վասի՝ գըյըլարա վէ չօգ լիմանլարա մալիք օղմասը տրը։ Պախուսուս, մէմալիք տիւնեանըն սաիր գըսմարընա նազարէն օրթա պիր մահալտէ պուլունտուղուն, պաշգա մէմլէքէթլէր իլէ գօլայ իսթիլաթ էտէպիլիր։

Ս. Իգլիմի նա՞սըլ տրը։

Ճ. Իգլիմի մուխթէլիֆ իսէ տէ, 'ալէսսէվիյէ լութֆի վէ սաղլամ տրը։

Ս. Արագիսի վէ մահսուլաթը նա՞սըլ տրը։

Ճ. Արագիսի 'ալէսսէվիյէ մահսուլտար, մահսուլլարը տախի միւթէնէվվի՛ի վէ պօլ տուր. կէրէք մինթագա ի հարրէյ վէ կէրէք մինթագա ի միւ'թէտիլէյ մախսուս մէյվէ, սէպզէ, զախրէ վէ հայվանաթը վար։

Ս. Թիւրքիանըն շարգի վէ ճէնուպ ի շարգի գըթ'ալարը հագգընտա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Թէվարիխէ նազարէն՝ պու գըթ'ալար ինսան գըսմընին իլք մէսքեանը իտիլէր։

Ս. Թիւրքիանըն մէրքէզի վէ զարպի գըթ'ալարը հագգընտա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Քէզալիք թէվարիխէ նազարէն, Ասիատան Էվրօպայա հիճրէթ էտէնլէրտէն չօգլարը պուրալարտան կէչտիլէր։

Ս. Թիւրքիա սոն վագըթլարտա նէ՞ խուսուստա մէշհուր օլտու։

Ճ. Թիւրքիա սոն վագըթլարտա Ասիա վէ Էվրօպա'սասքիրի տրասընտա վուգու՝ պուլան մուհարէպլէրէ մէյտան օլտուղու իչիւն մէշհուր օլտու։

Ս· Թիւրքիանքն հիւքիւմէթ ուսուլու նէ՞ տիր։

Ճ· Հիւքիւմէթ ի մուԹլադէ տիր· հիւքիւմէԹին ճէմի մէմուրլարընը նասպ վէ 'ադլ էԹմէյէ Զաթ ը Շահանէնին Թէքմիլ սէլահիյէթի վար։

Ս· Տէվլէթի իտարէ էտէն հիյէթ նէ՞ Թէսմիյէ օլունուր։

Ճ· Պապ ը 'Ալի Թէսմիյէ օլունուր։

Ս· Սարաղամ քի՞մ տիր։

Ճ· Փոլիթիդայա միւԹա'ալիդ իշլէրտէ Զաթ ը Շահանէնին պիրինճի մէմուրու տուր։

Ս· Շէյխ իւլ Իսլամ քի՞մ տիր։

Ճ· Տիրնէ միւԹա'ալիդ իշլէրտէ Զաթ ը Շահանէնին Թարաֆընտան պիրինճի մէմուր տուր։

Ս· ՀիւքիւմէԹին տահա նէ՞ պէյիւք մէմուրիյէթի վար։

Ճ· Սէքիզ պէյիւք մէմուրիյէԹի տահա վար, եանի Խարիճիյէ, Հարպիյէ, Պահրիյէ, Թիճարէթ, Մալիյէ, Ա.հ.քեամը 'ատլիյէ, Նաֆիա վէ Մէարիֆ նազըրլար վար։ Պուռնլարտան մանտա Տիվանը ահ.քեամը 'ատլիյէ վէ Շուրա ի Տէվլէթ տէնիլէն 'ալի մէճլիսլէր վէ իքինճի տէրէճէտէ պաշդա մէճլիսլէր տէ վար։

Ս· Շուրա ի տէվլէթին մէմուրիյէթի նէ՞ տիր։

Ճ· Շուրա ի տէվլէթ, Միւքիյէ, Մալիյէ, Ա.հ.քեամը 'ատլիյէ, Մէ'արիֆ վէ Թիճարէթէ տաիր պէշ չիւ'պէլէրէ Թաղսիմ օլունմուշ տուր, վէ մէմալիք իչիւն նիզամ վազ' էտէր։

Ս· Շուրա ի տէվլէթին ա'զալարը քիմլէ՞ր տիր։

Ճ· Իսլամտան վէ Խրիսթիյանլարտան պա իրատէ ինթիխապ օլունմուշ զաթլար տըր։

—

43. ՏԷՐՍ

Սէ՞ալ· Մէմալիք իտարէճէ նա՞սըլ Թաղսիմ օլունմուշ տուր։

Ճէվապ· Վիլայէթլէրէ· պունլարտան պա'զըլարը մախսուս իմթիյազլարա մալիք օլարաղ ՄիւմԹազի վիլայէթ, պա'զըլարը տա Պէյլիք Թէսմիյէ օլունուրլար։

Ս· Վիլայէթլէր նա՞սըլ իտարէ օլունուրլար։

Ճ· Պապ ը 'ալիտէն նասպ օլունմուշ վալիլէր վէ խայլը մէճլիսլէր մանրիֆէթի իլէ իտարէ օլունուրլար։

Ս· ՄիւմԹազի վիլայէթլէրին նէ՞ մախսուս իմթիյազլարը վար։

Ճ·Պապ ը 'ալիյէ վէրիլի վէրիրլէր իսէ տէ, քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ էԹմէյէ մախսուս իմթիյազլարը վար։

Ս· Վիլայէթլէր նէյէ՞ Թաղսիմ օլունուրլար։

Ճ· Վիլայէթլէր Էյիվա վէ Գազլարա Թաղսիմ օլունուշ, Էյիվա միւԹէասարրիֆ, Գազա տախի գախմազամ մանրիֆէթի իլէ իտարէ օլունուր։

Ս· 'Ասքէրլիյէ քիմլէ՞ր ալրնը։

Ճ· Իսլամլար։ Խրիսթիյանլար պէտէլ ի 'ասքէրի նամը իլէ վէրիլի վէրիրլէր։

Ս· Գարա 'ասքէրի նէ՞ գատար տըր։

Ճ· 700,000 տիր, եանի 150,000 ի նիզամ 'ասքէրի, 70,000 ի պաշը պօզուդ, 480,000 ի տախի ըէտիֆ տիր։

Ս· Պահրիյէ 'ասքէրի նէ՞ գատար տըր։

Ճ· 24,000 տիր։

Ս· Տէվլէթին նէ՞ գատար կէմիսի վար։

Ճ· 115 վափօր իլէ 53 եէլքէն կէմիսի վար։

Ս· Ռիւթպէ ի Մէճիտիյէ տէնիլէն ռիւթպէ նէ՞ տիր։

Ճ· 1850 Թարիխինտէ Սուլթան 'Ապտ իւլ Մէճիտին իհտաս էԹտիյի վէ քէնտի իսմի իլէ Մէճիտիյէ Թէսմիյէ էյլէտիյի 'ալի ռիւթպէ տիր։

Ս· Պու ռիւթպէ քիմլէրէ՞ վէրիլիր։

Ճ· ՀիւքիւմէԹէ պէյիւք խըզմէԹ էԹմիշ օլանլարա, վէ մէզքիւր ռիւթպէյէ լիյագաթ իսպրաղ էտէնլէրէ վէրիլիր։

—

44. ՏԷՐՍ

Սէ՞ալ· Թիւրքիանքն սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճէվապ· Գըրդ միլիօն գատար։

Ս· Պունլար հա՞նկը ճինս վէ միլլէթլէրտէն 'իպարէթ տիր։

Ճ· ՕնալԹը ճինատէն, եա՞նի 'Օսմանլը, 'Արապ, Սլավ, Ռումէն, Էրմէնի, Ռում, Արնավուտ, Ֆիւրատ, Զէրքէզ, Սիւրիանի, Ֆիլտանի, Զինկեանէ, Եէհուտի, Թիւրքմէն, Թաթար վէ Տիւրզիլէրտէն 'իպարէԹ տիր։

Ս· 'Օսմանլըլար նէ գատար տըր տէյիւ Թախմին օլունուր։

Ճ· Օնպէշ եախօտ օնալԹը միլիօն գատար Թախմին օլունուրլար։

Ս· 'Արապլար նէ՞ գատար տըր։

Ճ· ՍլԹը միլիօն տըր։

Ս· Սլավլար նէ՞ գատար տըր։

Ճ· ՍլԹը միլիօն օլուպ՝ տէօրԹ միլիօնու Պուլկար տըր։

Ս· Ռումէնլէր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· ՏէօրԹ միլիօն տըր։

Ս· Էրմէնիլէր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Իքի միլիօն տէօրԹ եիւզ պին տիր։

Ս· Ռումիլր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Իքի միլիօն տըր։

Ս· Արնավուտլար նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Պիր պուչուգ միլիօն տըր։

Ս· Ֆիւրատլեր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Պիր միլիօն տըր։

Ս· Զէրքէզլեր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Պիր միլիօն տըր։

Ս· Եէհուտիլեր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· ՏէօրԹ եիւզ պին տիր։

Ս· Սիւրիանի իլէ Ֆիլտանիլեր նէ՞ գատար տըր։

Ճ· Իքի եիւզ օԹուզ պէշ պին տիր։

Ս· Զինկեանէլեր նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Իքի եւեղ օնտէօրթ պին տիր։

Ս. Թիւրքմէնլէր նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Սէքսէն պէշ պին տիր։

Ս. Թաթարլար նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Օթուզ ալթը պին տիր։

Ս. Տիւրգիլէր նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Օթուզ պին տիր։

Ս. Պունլարըն մէզհէպի նէ՞ տիր։

Ճ. Եիրմի տէօրթ միլիօնու Իսլամ. օնպէշ միլիօնու, Ռում, Էրմէնի վէ Գաթօլիք խրիսթիյան. օթուզ պինի Փրոթէսթանթ խրիսթիյան վէ տէօրթ եւեղ պինի Եէհուտի տիր։

Ս. Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընըն սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Օնսէքիզ պուչուգ միլիօն տըր։

Ս. Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասընըն սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Օնալթը պուչուգ միլիօն տըր։

Ս. Թիւրքիանըն Աֆրիգա գըթ'ասընտա պուլունան տիյարլարըն սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Պէշ միլիօն տըր։

Ս. Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընտա պուլունան սէքէնէ հա՞նկը ճինսէն տիր։

Ճ. Տէօրթ պուչուգ միլիօնու 'Օսմանկը, ալթը միլիօնու Ալավ, տէօրթ միլիօնու Ռումէն, պիր պուչուգ միլիօնու Ալբանավուտ, պիր միլիօնու Ռում, եարըմ միլիօնու Զէրքէզ, տէօրթ եւեղ պինի Էրմէնի, իւչ եւեղ պինի Եէհուտի, իքի եւեղ օնտէօրթ պինի Զինկեանէ վէ օնալթը պինի Թաթար տըր։

Ս. Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընտա պուլունան սէքէնէ հա՞նկը մէզհէպտէն տիր։

Ճ. Ալթը միլիօնու Իսլամ, օնիքի միլիօնու (պաշլըճա Ռում քիլիսէսինէ թապի') Խրիսթիյան, իւչ եւեղ պինի Եէհուտի վէ իքի եւեղ օնտէօրթ պինի Զինկեանէ տիր։

Ս. Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասընտա պուլունան սէքէնէ հա՞նկը ճինսէն տիր։

Ճ. Օնպիր միլիօն միդտարը 'Օսմանկը, իքի միլիօնու Էրմէնի, պիր միլիօնու Ռում, պիր միլիօնու Քիւրտ, տօգուզ եւեղ պինի 'Ալրապ, տէօրթ եւեղ օնիւչ պինի Զէրքէզ, իքի եւեղ օթուզ պէշ պինի Սիւրիանի վէ Քիլտանի, եւեղ պինի Եէհուտի, սէքսէնպէշ պինի Թիւրքմէն, օթուզ պինի Տիւրգի, եիրմի պինի Թաթար տըր։

Ս. Պունլարըն մէզհէպի նէ տիր։

Ճ. Օնիւչ միլիօնտան պիր ադ զիյատէսի Իսլամ, իւչ միլիօն եւեղ ալթմըշ պինի Խրիսթիյան, եւեղ պինի Եէհուտի տիր։

Ս. Թիւրքիանըն Աֆրիգա գըթ'ասընտա պուլունան սէքէնէ նէ՞ մէզհէպտէն վէ հա՞նկը ճինսէն տիր։

Ճ. Սայքի քեաֆֆէսի տախի 'Ալրապ վէ մէզհէպլէ Իսլամ տըր։ Մըսըրտա իքի եւեղ պին գատար Խրիսթիյան Խպթի տէ վար։

ՄԻՄԱԼԻՔԻ
ՕՍՄԱՆՅԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Ասիական մասը

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՅԷՆԻՆ ԱՍԻԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ ԽԱՐԻԹԱՍԸՆԱ ՄԻԻԹԱ'ԱԼԼԻԳ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

45. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին Ասիա գըթ'ասընին չէմալտան, չարգտան, ճէնուպտան վէ զարպտան հուտուտու հա՞նկըլար տըր։ Թիւրքիանին պու գըթ'ասընին պաշլը գըսմարը հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ։պ։ Անատօլու, Էրմէնիսթան, Մապէյն իւնՆէհրէյն (Մէսէ-էէ-պ։) եախոտ Էլ ճէզիրէ վէ Սիւրիա։

Ս։ Անատօլույա պաշգա նէ՞ իսմ վէրիլիր։

Ճ։ Ասիա ի տուզրա (Փ։էր Ա։է։) իսմի տախի վէրիլիր։

Ս։ Էրմէնիսթանին ճէնուպի գըթ'ասը իլէ Մապէյն իւն Նէհրէյնին չէմալ գըթ'ասընտան 'Իպարէթ օլան վիլայէթ հա՞նկըսը տըր։

Ճ։ Քիւրտիսթան տըր։

Ս։ Մապէյն իւն Նէհրէյնին ճէնուպի թարաֆընա նէ՞ իսմ վէրիլմիշ տիր։

Ճ։ Իրադ Ա.բապի։

Ս։ Սիւրիանին ճէնուպի թարաֆընա նէ՞ իսմ վէրիլիր։

Ճ։ Փալէսթին։

Ս։ 'Ամիգ Իրադ մէմալիքի (Ամ։էէ։պ։ան) նէ՞րէտե իսի։

Ճ։ Մապէյն իւն Նէհրէյնին շարգ թարաֆընտա իսի։

Ս։ Անատօլուտա էսքի վագըթլարտա գա՞չ մէմլէքէթ վար իսի։

Ճ։ Օնտէօրթ մէմլէքէթ վար իսի։

Ս։ Պահր ը Սէյահին գըյըսընտա պուլունան իւչ մէմալիք հա՞նկըլար իսի։

Ճ։ Պիթանիա, Փաֆլագոնիա վէ Փոնթոս։

Ս։ Պահր ը ճէզաիր եախոտ Արշիփէլ գըյըսընտա օլանլար հա՞նկըլար իսի։

Ճ։ Միսիա, Լիւտիա վէ Գալրիա։

Ս։ Պահր ը Սէֆիտ գըյըսընտա օլանլար հա՞նկըլար իսի։

Ճ։ Լիգիա, Փամիֆիլիա վէ Գիլիգիա։

Ս։ Իչերի թարաֆտա պուլունանլար հա՞նկըլար իսի։

Ճ։ Ղալաթիա, Փիսիտիա, Գալատիա վէ Լիգաոնիա։

Ս։ Անատօլու Թիւրքիանին Ասիա գըթ'ասընին հա՞նկը գըսմընտա տըր։ Էրմէնիսթան հա՞նկը գըսմընտա։ Մապէյն իւն Նէհրէյն հա՞նկը գըսմընտա։ Սիւրիա, Փալէսթին, Քիւրտիսթան, Իրադ Ա.բապի հա՞նկը գըսմընտա տըր։

—

46. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Թիւրքիանին Ասիա գըթ'ասը գա՞չ վիլայէթէ թագսիմ օլունուր։

Ճէվ։պ։ Օնալթը վիլայէթէ։

Ս։ Պահր ը Սէյահին գըյըսընտա պուլունան իւչ վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Խիւտավէնտիկեար, Գասթէմունի վէ Թրապզոն։

Ս։ Մարմարա տէնիզի գըյըսընտա պուլունան իւչ վիլայէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Խիւտավէնտիկեար վէ Ճէզայիր ի Պահր ը Սէֆիտ։

Ս։ Պահր ը Սէֆիտին գըյըսընտա օլան պէշ վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Այտըն, Գոնիա, Ատանա, Հալէպ վէ Սիւրիա (Շամ)։

Ս. 'Ա.ճէմիսթան հուտուտունտա պուլուն իւչ վիլայէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Էրզրում, Պաղտատ վէ Պասրա։

Ս. Ռուսիա հուտուտունտա օլան իքի վիլայէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Էրզրում վէ Թրապզոն։

Ս. Մէմալիքին իչէրիսինտէ պուլունան իւչ վիլայէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Էնգարէ, Սըվազ վէ Տիարպէքիր (Քիւրտիսթան)։

Ս. Պահր ը Ա.հմէրին գըյսընտա պուլունան իքի վիլայէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Հիճազ վէ Եէմէն։

(Ա.ֆրիքէ վէ Ա.ֆրո Խարէնտրբնա դ-բաճա'ռ օլունա։)

Ս. Պահր ը ճէզաիրտէ վէ Զանագ գալէ' պողազը իւզերինտէ պուլունան դարանքն պիր գըսմը հա՞նկը վիլայէթէ միւթա'ալլիգ տիր։

Ճ. ճէզաիր ի Պահր ը Սէֆիտ վիլայէթինէ միւթա'ալլիգ տիր։

Ս. Հա՞նկը ատա միւմթազի վիլայէթ սայըլըր։

Ճ. Սուսամ ատասը։

—

47. ՏԷՐՍ

Սէ՞ռը Խիւտավէնտիկեար վիլայէթինին պաշը չէհրլերի հա՞նկըլար տըր։

Ճէվապ. Պրուսա, Իզնիմիտ, Իզնիգ, Կէյվէ, Պէրդամա, Քիւթահէա վէ Ա.ֆիոն Գարահիսարը։

Ս. Դասթէմունի վիլայէթինին պաշը չէհրլերի հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Դասթէմունի, Պօլու, Եէնիշէհիր, Ա.մասթրա եախոտ Ա.մասերա վէ Սինոպ։

Ս. Թրապզոն վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Թրապզոն, Սամսուն վէ Պաֆթուն։

Ս. Ա.յտըն վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Իզմիր, Ա.յտըն եախոտ Կիւզել Հիսար, Մաղնիսա վէ Գասասպա։

Ս. Գոնիա վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Գոնիա, Իսպարթա, Գարաման վէ Նէյտէ։

Ս. Ատանա վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Ատանա վէ Թարսուս։

Ս. Էնգարէ վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Էնգարէ, Գայսէրիյէ վէ Եօզղատ։

Ս. Սըվազ վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Սըվազ, Թօգաթ, Ամասիա վէ Մէրզիֆուն։

Ս. Տիարպէքիր վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Տիարպէքիր, Մէրտին, Խարփուրթ վէ Ա.մատիէ։

Ս. Էրզրում վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Էրզրում, Գարս, Պիթլիս, Էրզինկեան վէ Վան։

Ս. Պաղտատ վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Պաղտատ, Մուսուլ վէ Քէրպէլա։

Ս. Պասրա վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Պասրա։

Ս. Հալէպ վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Հալէպ, Ա.յնթապ, Մարաշ, Ուրֆա, Իսքէնտէրուն վէ Ա.նթաքիա։

Ս. Սիւրիա վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Լաթաքիա եախոտ Լադաքիա, Պէյրութ, Շամ, Եաֆա, Գուստ ը շէրիֆ եախոտ Եէրուշալիմ վէ Պասլպէք։

Ս. Հիճազ վէ Եէմէն վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Մէք.քէ, Մէտինէ, Ճիտտէ, Սանա վէ Մօքա։

(Ա.ֆրիքէ վէ Ա.ֆրո Խարէնտրբնա դ-բաճա'ռ օլունա։)

Ս. ճէզաիր ի Պահր ը Սէֆիտ վիլայէթինի՞ն։

Ճ. Զանագ գալէսի, Միսիրի, Սթանբէօյ, Բատոս վէ Լարնագա։

Ս. Անատօլուտա, Իրմէնիսթանտա, Մաղէյն իւն Նէհրէյնտէ հա՞նկը շէհրլեր վար։ Սիւրիատա վէ Քիւրտիսթանտա հա՞նկը շէհրլեր վար։

Շամ շէհրի հա՞նկը վիլայէթտէ տիր։ Մուսուլ, Գարս, Ամասիա, Սամսուն, Պօլու' Իզնիմիտ, Իզմիր, Իսպարթա, Գայսէրիյէ, Անթաքիա, Պէյրութ, Մէք.քէ, Քիւթահէա, Մաղնիսա, Թօգաթ, Ուրֆա, Գոնիա, Վան վէ Գուստ ը շէրիֆ հա՞նկը վիլայէթլէրտէ տիր։

—

48. ՏԷՐՍ

Ս. Մէմալիքի 'Օսմանիյէնին Ասիա գըթ'ասընէն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։ ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։ Մարմարա տէնիզինէ պիթիշիք իքի քէօրֆէզլէր հա՞նկըլար տըր։ Պահր ը ճէզաիր եախոտ Արշիփէլ իլէ պիթիշիք իւչ քէօրֆէզլէր հա՞նկըլար տըր։ Պահր ը Սէֆիտ իլէ պիթիշիք իւչ քէօրֆէզլէր հա՞նկըլար տըր։ Սիւրիանըն իչէրիսինտէ հա՞նկը տէնիզ վար։ Պահր ը Լութուն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։ Էրմէնիսթանտա հա՞նկը տէնիզ վար։ Գոնիա վիլայէթինտէ հա՞նկը կէօլլէր վար։ Թիւրքիանըն շարգ դըթ'ասընտա պուլունան իքի պէօյիւք ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։ Ֆրա՞թ մը եօխսա Տէճլէթ (Տէֆրէ՝) մի պէօյիւք տիւր։ Պունլարտան հա՞նկըսը զարպ թարաֆընտա տըր։ հա՞նկըսը տահա զիյատէ շէմալտա տըր։ Ֆրաթ նէհրինին շիւ'պէլէրի հա՞նկըլար տըր։ Տէճլէթ նէհրինին շիւ'պէլէրի հա՞նկըլարտըր։ Պու ըրմագլար հա՞նկը թարաֆա ադար վէ նէ՞րէյէ տէօքիւլիւրլէր։ Էրզրումըն եանընտա փէյտա օլուպ, շէմալի զարպ թարաֆընա ադարադ Պահր ը Սիյահա տէօքիւլէն ըրմագ հա՞նկըսը տըր։ Գայսէրիյէ վէ Էնգարէ եադընլարընտան ադըպ Պահր ը Սիյահա տէօքիւլէն ըրմագ հա՞նկըսը տըր։ Թիւրքանըն շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ըրմագ Պահր ը Սիյահա ադար։ Արշիփէլէ տէօքիւլէն ըրմագլար հա՞նկըլար տըր։ Հա՞նկը ըրմագլար Պահր ը Սէֆիտէ ադարլար։ Հա՞նկը ըրմագ Պահր ը Լութա տէօքիւլիւր։ Էրմէնիսթանտան չըդըպ Պահր ը Հաղէզ ադան ըրմագ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Ա.բրաս նէհրի։

—

49. ՏԷՐՍ

Ս. Պահր ը Սիյահ, Մարմարա տէնիզի, Արշիփէլ գըյըլարընտա օլան պուրունլար հա՞նկըլար տըր։

Պահր ը Սէֆիտին շէմալ գըյըսընտա հա՞նկը պուրուն վար, շարգ գըյըսընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Մարմարա տէնիզինտէ օլան ատա հա՞նկըը տըր։

Արշիփէլին պաշը ատալարը դա՞ֆ տըր։

Ճ. Ինպիր տիր։

Ս. Իմրէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Սէմէնտրէք, Իմրոզ, Լիմնի, Թէնէտոս, Միտիլի, Սաղըզ, Նիքսարիա, Սթանքէօյ, Բատոս, Գըպրըս վէ Սուսամ (Սամոս)։

Ս. Պունլարտան հա՞նկըսը չէմալ թարաֆընտա տըր. հա՞նկըսը չարդ թարաֆընտա տըր, հա՞նկըսը ճէնուպ վէ հա՞նկըսը ղարպ թարաֆլարընտա տըր։

Իզմիրէ էն եադըն ատա հա՞նկըսը տըր։ Սիւրիայա էն եադընը հա՞նկըսը տըր։ Հա՞նկը ատա Զանադ գալէ'սինին ղարպ թարաֆընտա տըր։ Հա՞նկըսը ճէնուպ թարաֆընտա։ Այնօրօս տաղընա էն եադըն ատա հա՞նկըսը տըր (Մէմալէ է 'Օսմանլէրէն էվրօփա բը'ասընը խարիթասընա դ-բաճ'ան օլսունա)։

Եունանիսթանա էն եադըն ատա հա՞նկըսը տըր։

Կիրիտէ էն եադըն ատա հա՞նկըսը տըր։

—

50. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասընտա պուլունան պաշը տաղլար հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ-պ. Տօրօս եախսա Ալա տաղ վէ Տիւրգի տաղը եախսա ճէպէլ ի Լիպնան։

Ս. Շէմալի չարդ թարաֆընտա պուլունան տաղլարա նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Էրմէնիսթան տաղլարը տէնիլիր։

Ս. ճէպէլ ի Լիպնան նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Սիւրիատա։

Ս. Սինա տաղը նէ՞րէտէ տիր։ (Ագիրէ-եախոտ Ասիա խարիթասընա դ-բաճ'ան օլսունա։) Հօվր, Հերմոն տաղլարը վէ Բէշիշ տաղը (Ոէ՞պոս) նէ՞րէտէ տիր։

Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասընտա պուլունան էն եիւքսէք օվալար նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Էրմէնիսթանատա։

Ս. Եիւքսէքլիյի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. 7,000 այադ տըր։

Ս. Պունլարտան պաշգա նէ՞րէտէ վասի' օվալար վար։

Ճ. Սիւրիատա վէ մէրքէզի Անատօլուտա։

Ս. Պունլար նէ՞ գատար եիւքսէք տիր։

Ճ. 3,000 տէն 5,000 այադատէք եիւքսէք տիր։

Ս. Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասընտա գա՞չ վատի եախսա ըրմադ հավուզու վար։

Ճ. Տէօրթ։

Ս. Պունլարը հէր պիրինին սույու նէ՞րէյէ ադար։

Ճ. Պիրինինքի Պահր ը Սէյահա, օլ պիրինինքի Արշիփէլ, տիկէրինինքի Պահր ը Սէֆիտէ, պիրինինքի տախի Իրան քէօրֆէզինէ։

Ս. Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասը հա՞նկը մինթագալարտա տըր։

Պու գըթ'անըն հա՞նկը գըսմը մինթագա՛ի հարրէտէ տիր։ (Ա-էա խարիթասընա դ-բաճ'ան օլսունա)

—

51. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ. Իսթանպօլ մը եախսա Էրզրում մուզյատէ չէմալ թարաֆընտա տըր։

Իսթանպօ՞լ մը եախսա Իզմիտ մի զյատէ ղարպ թարաֆընտա տըր։

Պաղտատ Իսթանպօլուն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Մէքքէ, Թրապզօն, Գուստը շէրիֆ Իսթանպօլուն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Պրուսա Իզմիրին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր. Պէյրութ, Տիարպէքիր, Մէրզիֆուն, Մուսուլ, Վան, Գայսէրիյէ Իզմիրին հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Անկիրա, Մէրտին, Սըվազ վէ Էրզրում Խարփութուն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէրլէր։

Իսթանպօլտան Իզմիրէ հա՞նկը տէնիզտէն կիտիլիր։ Իսթանպօլտան Խքէնտէրունա կիթմէք իչիւն հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։

Իսթանպօլտան Պէյրութա, Իսքէնտէրիէյէ, Մէքքէյէ, Պասրայա հա՞նկը տէնիզէրտէն կիտիլիր։

Պէյրութ արզըն գաչընճը՞ տէրէճէսինէ եադըն տըր։ Գուստը շէրիֆ, Էրզրում, Իզմիր արզըն գաչընճը՞ տէրէճէլէրինտէ տիրլէր։

ԹԷՃԷՍՍԻՍԱԹ

52. ՏԷՐՍ

ՏԻՅԱՐԼԱՐ

Էրմէնիսթան, Քիւրտիսթան, Սիւրիա, Անատօլու, Մապէյն իւն նէ՞րէյն վէ Փալէսթին նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՎԻԼԱՅԷԹԼԷՐ

Խիւտավէնտիկեար, Ատանա, Պաղտատ, Գասթէմունի, Էնգարէ, Հալէպ, Թրապզօն, Սըվազ, Սիւրիա, Այտըն, Էրզրում, Հիճազ վէ Եէմէն, Գոնիա, Տիարպէքիր, ճէզաիր ի Պահր ը Սէֆիտ վէ Պասրա վիլայէթլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՇԷՀԻՐԼԷՐ

Իսթանպօլ, Պրուսա, Իզնիմիտ, Ատափազար, Պօլու, Իզմիր, Մաղնիսա շէհրլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։ Այտըն, Գոնիա, Էնգարէ, Ափիոն Գարահիսար, Քիւթահէա, Ատանա, Եոզղատ վէ Նէյտէ շէհրլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։ Թարսուս, Մարաշ, Ուրֆա, Այնթապ, Անթաքիա, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Պէյրութ, Անտալիա, Իսպարթա, Հալէպ, Շամ, Պաղտատ, Պասրա, Տիարպէքիր, Մուսուլ վէ Խարփութ շէհրլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։ Գայսէրիյէ, Սըվազ, Ամասիա, Մէրզիֆուն, Թօգաթ, Սինապ, Սամսօն, Թրապզօն, Պաթում, Էրզրում, Գարս, Վան, Գասթէմունի, Փիթլիս, Մէքքէ, Գուստ ը շէրիֆ, Մէրտին վէ Էրզինկեան շէհրլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԸՐՄԱԳԼԱՐ

Ֆրաթ, Տէճլէթ (Տէէրէ), Ուրաս (Երուս), ճօրօխ, Գըզըլ ըրմադ, Սագարիա, Մէնտէրիս, Սիհոն, ճիհոն, 'Ասի, Եօրտան, Շաթիւլ 'Ուրապ, Խապուր ըրմագլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ԿԷՕԼԼԷՐ

Պահր ը Լութ եախսա Էօլիւ տէնիզի, Պահր ը ճէլիլ, Պահր ը Սիյահ, Պահր ը Ահմէր, Մարմարա, Արշիփէլ վէ Պահր ը Սէֆիա նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Իրան քէօրֆէզի, Սուէիշ, Մագրիա, Էարիմիտ, Մուտանիա, Իսքէնտէրուն, Անտալիա, Իզնիմիտ վէ Իզմիր քէօրֆէզլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։

ԱՏԱԼԱՐ

Մարմարա ատասը, Իմրոզ, Լիմնի, Միտիլի, Սագըզ, Նիկարիա, Սթանքէյ, Թէնէտոս, Գըպրըս, Սուսամ վէ Բատոս ատալարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Պապա, վօնա պուրնու, ինճէ պուրնու, Գարաթաշ, Քէրէմիտ, Կարմեզոս վէ Քէլիտոնիա պուրունլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

ՏԱՂԼԱՐ

Ցօրօս (Ալա) տաղ, Քէշիշ տաղը, Սինա, Էրմէնիսթան տաղլարը, ճէպէլի Լիպնան, Արարատ Եախօտ Աղրը տաղը վէ Հէրմոն նէ՞րէտէ տիրէր։

ՎԱՏԻԼԷՐ

Թիւրքիանէն Ասիա գըթ'ասընէն հա՞նկը թարաֆընտան ըրմագլար Պահրը Սիյահա ադար։ հա՞նկը թարաֆընտան Արշիվէլէ։ հա՞նկը թարաֆընտան Պահրը Սէֆիտէ վէ հա՞նկը թարաֆընտան Իրան քէօրֆէզինէ ադար։

ԱՐԱՐԱԹ

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՑԷՆԻՆ ԱՍԻԱ ԳԸԹ'ԱՍԸՆԱ ՄԻԹԱ'ԱԼԼԻԴ ՄԻԹԷՆԵՎ'Ի ՍԻՍԱԼԼԱՐ

53. ՏԷՐՍ

Սէ՛ալ։ Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին Ասիա գըթ'ասը նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճէվպ։ Ինսան գըսմը ու թուֆանընտան էվվէլ պու գըթ'ատա սաքին իսի։ Քրիստոս տախի պուրատա տօղտու վէ Քիթապը շէրիֆտէ գիւբը օլունան վուգու'աթլարտան չօղլարը պուրատա իճրա օլունտուլար։

Ս։ Ատէն պաղչէսի նէ՞րէտէ իսի։

Ճ։ 'Ալէսանդրիյէ Թիւրքիանէն ճէնուպի շարգ գըթ'ասընտա իսի տէյիւ զանն օլունուր իսկ տէ, պա'զըլարը Էրմէնիսթանտա իսի տէրէր։

Ս։ Սու թուֆանընտան սօնկրա Նուհըն կէմիսի նէ՞րէտէ տուրտու։

Ճ։ Արարատ Եախօտ Աղրը տաղը իւզէրինտէ։

Ս։ Արարատ տաղը նէ՞ դատար եիւքսէք տիր։

Ճ։ Օն եէտի պին այադ եիւքսէք օրուպ, թէփէսի տախտա գար իլէ էօրթիւլմիւշ տիւր։

Ս։ Հա՞նկը իքի պէյիւք տէվլէթլէր պու գըթ'ատա մէյտանա կէլիպ, սօնկրատան խաբաշ օլտուլար։

Ճ։ Իրադ (Ադրիատիք) վէ Պասֆիքօն տէվլէթլէրի։

Ս։ Հա՞նկը տէվլէթլէր էսքի վագըթլարտա պիրի պիր արտըսընրա Թիւրքիանէն Ասիա գըթ'ասընը գէլթհ էթտիլէր։

Ճ։ Էսքի Իրան վէ Եունան վէ Բոմա տէվլէթլէրի։

Ս։ Իսլամլարըն իսթի'մալ էթտիյի թարիխ հա՞նկը վագը'ատան պաշլար։

Ճ։ Հիճրէթտէն, եա՞նի թարիխի 'Իսանէն 622 սէնէսինտէ Մուհամմէտին Մէտինէ շէհրինէ հիճրէթ էթմէսինտէն պաշլար։

Ս։ 'Օսմանլը տէվլէթի Ասիա ի Սուրատա նէ՞ վագըթ իհտաս օլունտու։

Ճ։ Քրիստոսուն 1,299 թարիխին տէ։

54. ՏԷՐՍ

Ս։ Էրմէնի միլլէթինին պաշլանկըճը քիմ տէ՞ն օլտու։

Ճ։ Նուհըն թօրնունէն թօրնու օլան Հայկտան։

Ս։ Էրմէնի եախօտ Արմէնիան իսմի քիմ տէ՞ն տիր։

Ճ։ Քրիստոստան 1,800 սէնէ դատար էվվէլ Հայլարըն մէշհուր պիր փատիշահը օլան Արամտան։

Ս։ Էսքի էրմէնիսթան նէ՞ դատար վասի' իսի։

Ճ։ Էսքի Էրմէնիսթանէն ասըլ հուտուտու մա'լիւմ տէյիլ իսէ տէ, 'Ադէմիսթանէն վէ Ռուսիանէն պիր գըսմընտան վէ Ֆրանթ ըրմաղընէն տախի զարպ թարաֆընէն պիր միդտարընտան 'իպարէթ օլտուղու մա'լիւմ տիւր։

Ս։ Էրմէնիլէր նէ՞ վագըթ վէ քիմի՞ն էլի իլէ Խրիսթիյանլըղը գապուլ էթտիլէր։

Ճ։ Քրիստոսուն 302 թարիխին տէ Գրիգոր Լուսաւորիչին եէտի իլէ։

Ս։ Էրմէնիլէրին էն սոն փատիշահը քի՞մ իսի։

Ճ։ Ալթընճը Լևոն 1,375 թարիխինտէ։

Ս։ Շիմտիքի Էրմէնիսթան Թիւրքիանէն հա՞նկը վիլայէթինտէն 'իպարէթ տիր։

Ճ։ Էրզրում վիլայէթինտէն։

Ս։ Էրմէնիսթանէն զէմինի նա՞սըլ տըր։

Ճ։ Տաղի տիր։

Ս։ Էրմէնիսթանտա նէ՞ ըրմաղլար վար։

Ճ։ Ֆրանթ, Տէճլէթ, Ճօրօխ վէ Արաս ըրմաղլարը վէ օնլարըն շիւ'պէլէրի։

Ս։ Էրմէնիսթանտա նէ՞ տէնիզ վար։

Ճ։ Վան տէնիզի։

Ս։ Նա՞սըլ տէնիզ տիր։

Ճ։ Եէթմիշ միլ պոյունտա վէ եիրմի սէքիզ միլ էնինտէ կիւզել պիր տէնիզ եախօտ կէօլ տիւր։

55. ՏԷՐՍ

Սէ՛ալ։ Էրմէնիսթանէն թօփրաղը նա՞սըլ տըր։

Ճէվպ։ Ղայէթ մահսուլտար տըր։ 'ալ էլ խուսուս տավար վէ հայվան սիւրիւլէրի իչիւն վասի' եայլալարը վար։

Ս։ Էրմէնիսթանտա նէ՞ ճինս տավար վէ հայվան վար։

Ճ։ Սըղըր, գոյուն, քէչի, գաթըր, մէրքէպ վէ չօգ ամ։

Ս։ Եապանի՞ հայվանլարտան հանկըլարը Էրմէնիսթանտա պուլունուր։

Ճ։ Փէլէնք, գափլան, գուրթ վէ ղայրիհուտ։

Ս։ Նէ՞ մ'ատէնէր վար։

Ճ։ Կիւմիւշ, տեմիր, պաղըր, գուրշուն վէ գալայ։

Ս։ Էրմէնիսթանտա նէ՞ չէշիտ զիգրյամէթ թաշլար վար։

Ճ։ Պէզատի, սէլիան, թօպաճ,

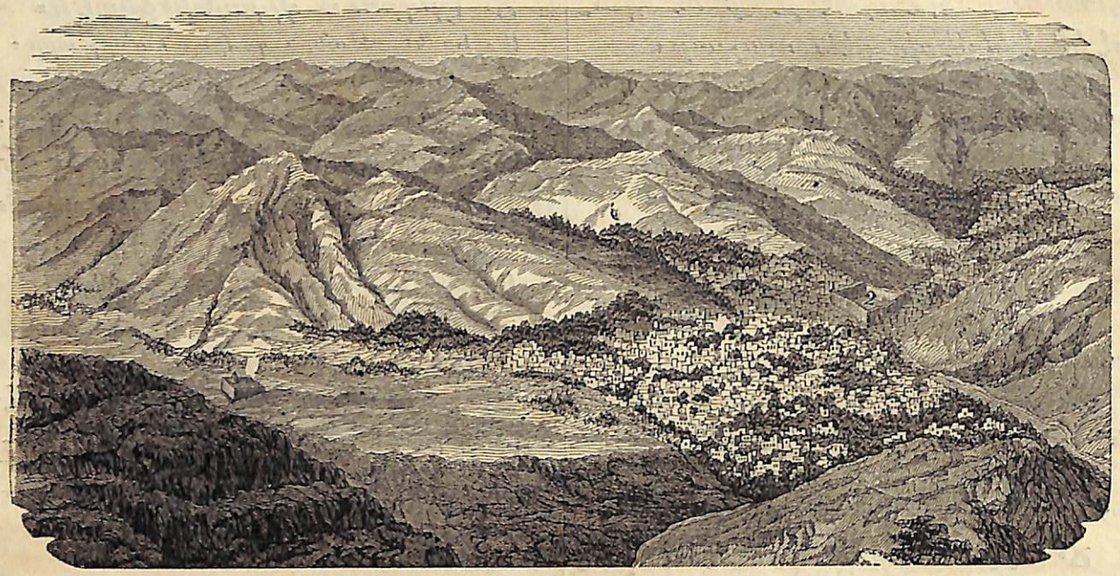

ՊԻԹԼԻՍ

զիւմրիւթ, մէրմէր վէ զայրիհուամ։

Ս. Պաշգա նէ՞ մահսուլլար վար։

Ճ. Փամուգ, թիւթիւն, շաբաթ, եափաղը, տէրի, պոյա վէ մինթաղա ի միւ'թէտիլէյէ մախսուս օլան հէր նէվ' զախիրէ վէ մէյվէլէր։

Ս. Էրմէնիսթանէն հավասը նա՞սլ տըր։

Ճ. Գըշլին չօգ գար եաղտըղլանտան սօղուգ օլուր, եաղլն տախի սրճաղ օլուր։

Ս. Էրմէնիսթանէն էն պէյիւք շէհրի հա՞նկիսը տըր։

Ճ. Էրզրում։ Պու շէհր Ֆրաթ նէհրինին Գարասու նամ շիւ'պէսինէ եաղլն տըր, վէ 50,000 սէքէնէսի վար։

Ս. Պու շէհր նէ՞ վաղթ եափըլըր։

Ճ. Թարիխ ի 'Իսանէն 415 սէնէսինտէ, Ռում իմփէրաթօրու քիւչիւք Թէօդոսուն զէմանընտա եափըլըպ Թէօդոսիօպոլիս տէնիլտի։

(Պիր րիվայէթէ կէօրէ, էսքի վաղթտա էրզրում եաղլն Արզն եախսա Արծն նամ պիր էրմէնի շէհրի օլուպ, Թէօդոսիօպոլիսին սաքինէրինտէն չօգլարը իշպու Արզնտան կէմիշ օլտուգլարընտան, շէհր Արզ ը Ռում, եա'նի Ռումլարըն Արզն շէհրի տէնիլտի։)

Ս. Պիթլիս շէհրինին մէվգի'ի նա՞սլ տըր։

Ճ. Պիթլիս Վան տէնիզին տէն 12 միլ ուզաղտա, եիւքսէք պիր տաղըն եօգուշու իւզէրինտէ էսքի պիր շէհր տիր, վէ պէյիւք Իսքէնտէրտէն եափըլըմշ տըր տէյիւ զանն օլունուր։ Թասվիրտէ 2 բաղամլա կէօսթէրիլմիշ օլան մահալ էսքի վէ մէթին գալէ' տիր։ Պիթլիսին սէքէնէսի 30,000 տիր։

Ս. Էրմէնիսթանէն պունլարտան մա՞տա պաշլը շէհրլէրի հա՞նկիսլար տըր։

Ճ. Գարս, Վան վէ Էրզինկեան։

Ս. Վան շէհրի նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Էսքի վաղթտա եափըլմըշ օլմասը, էհալիսինին տախի էքսէր գըմը Էրմէնի օլմասը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

(Ռիվայէթէ նազարէն, Վան էսքի Իրագ եախսա Աշուր հիւքմտարլարընտան Շամիրամ նամ մէլիքէնին էմրի իլէ թարիխ ի 'Իսատան եիւզլերճէ սէնէլէր եվվել եափըլմըշ օլուպ, էրմէնիլերտէն պա'զէն Շամիրամակերա, եա'նի Շամիրամըն շէհրի թէմիյէ օլունուր։ Տիկէր պիր ռիվայէթէ կէօրէ, Շամիրամտան պիր գաչ եիւզ սէնէ սոնկրա Վան իսմինտէ էսքի պիր Էրմէնի հիւքմտարը կէլիպ, շէհր ի մէզպուրու թա'միր վէ թէվսի' էտէրէք քէնտի իսմի իլէ Վան թէմիյէ էթմիշ օլտուզունտան, պա'զէն Վանակերա եա'նի Վանըն շէհրի տախի տէնիլիր։ Շէհր Վան տէնիզինին սահիլինտէ օլուպ, պիր թաֆիրնտա 400 այագ եիւքսէքլիյինտէ, սաֆի դայատան 'իպարէթ պիր թէփէ վար։ Իշպու թէփէնին ուչուրում կիպի տիւզ օլան պիր եիւզիւնտէ չիվի շէքիլի պիր նէվ' էսքի հուրուֆաթլէ եաղըմըշ պիր չօգ եաղըլար վար։

Շէհրին էհալիսի 35 000 նուֆուս թախմին օլունուր։ Պունլարտան 22,000 տէն զկյատէսի էրմէնի տիր։)

Ս. Գարս նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Միւհքէմ պիր գալէ'սի օլուպ, շարդ թարաֆընտան էրմէնիսթանէն անախթարը մագամընտա օլտուզու իչիւն մէշհուր տուր։ Սէքէնէսի 10,000 տիր։

—

56. ՏԷՐՍ

Ս. Թրապզոնուն մէվգի'ի նա՞սլ տըր։

Ճ. Պահր ը Սիյահին գըյըսընտա Էրմէնիսթան իչիւն մէշհուր պիր իսքէլէ տիր։ Մուգատտէմա 'Աճէմիսթանտան կէլէն էմթա'ա պու իսքէլէտէն կէչէր իտի, շիմտի Ռուսիա թարիգի իլէ կէչմէքտէ տիր։ Սէքէնէսի 40,000 տիր։

(Լաթինէր թարիխ ի 'Իսանէն 1,204 սէնէսինտէ Իսթանպոլու զապթ էթթիքտէն սոնկրա, Թրապզոն շէհրի 200 սէնէ գատար պիր Ռում գրալիյէթինին փայիթախթը օլտու։)

Ս. Սամսունտան տիշարլարա նէ՞ կէօնտէրիլիր։

Ճ. Պաղըր, Իփէք, մէյվէ, քէրէսթէ վէ եափաղը։

Ս. Գասթէմունի հաղգընտա պիլինմէյէ շայան նէ՞ վար։

Ճ. Գասթէմունինին ճէսիմ պաղըր վէ քէնտիր ախզուի'թասը վար, պատմա վէ պոյա ֆապրիգալարը տտիսի պուլունուր։ Սէքէնէսի 50,000 տիր։

Ս. Գասթէմունի վիլայէթինին պաշը մահսուլլարը նէ տիր։

Ճ. Պուղտայ, քէրէսթէ, քէնտիր, պէզ, եափաղը, տէրի, Իփէք վէ պաղըր։ Պու վիլայէթտէ քէօմիւր վէ թուզ մ'ատէնէրի տէ վար։

Ս. Ամասիա նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Ա'յա եէվիշլէրի վէ շարապը

ՍԲՎԱԶ

վէ Իփէյի Իչիւն մէշհուր տուր։ Սէքէնէսի 20,000 տիր։

(Ամասիա էսքի վաղըթտա Գափատոգիա տէվլէթինին շէհրլէրինտէն պիրի իտի, պիր վաղըթ տախի օլ տէվլէթին փայիթախթը օլտու։ Մէշհուր ճօղրաֆիա միւէլլիֆի օլան Սարափօն թարիխ ի 'Իսատան 54 սէնէ էվվէլ պու շէհրտէ տօղտու։)

Ս. Թօղաթտա մախսուս նէ՞ վար։

Ճ. Պադըր վէ պօյա ֆապրիղալարը։

Ս. Սրվազ նէտէ՞ն տօլայը մէշհուր տուր։

Ճ. Պիր էսքի փիւ.քէլէֆ ամմա վէրան օլմուշ ճամի՛ իլէ, Բուսմ վաղթրնտան դալմա պիր դալէ՛տէն տօլայը մէշհուր տուր։ Սէքէնէսի 12,000 տիր։

(Պու շէհր էսքի վաղըթտա Օգոստոս իմփէրաթօրուն իսմինէ Սէվասդիա թէսմիյէ օլունտու։ Եունանիճէ Սէվասդօս լաֆզը Լաթինճէ Օգոստոս մա'նասընա տըր վէ Ռ-'ըդէր տէմէք տիր։)

Ս. Իզնիմիտ'ին մէվգի'ի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Իզնիմիտ քէօրֆէզինին սրաշընտտա վէ Իսթանպօլտան Ասիանին իչէրլիլէրինէ կիտէն տէմիր եօլունուն իւզէրինտէ մէշհուր պիր շէհր տիր։

(Եունանիճէ Նիզոմէտիա տէնիլէն Իզնիմիտ շէհրի Քրիստոստան 264 սէնէ էվվէլ Պիթանիա գրալը պիրինճի Նիգոմէտէսին էմրի իլէ եափըլտը։)

Ս. Ատափազարը մէվգի'ի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Վասի՛ վէ մահտուլտար պիր օվատտա շէն պիր շէհր օլուպ, էթրաֆը գարիյէլէր իլէ ճէսիմ ախզուի'թտասը վար։

—

57. ՏԷՐՍ

Ս.—Լ. Պրուսա էվվէլլէրի նէ՞ իտի։

ՃԷՎ. Պիթանիա փայիթախթը վէ Բուսմ Իմփէրաթօրլարընին մէշհուր շէհրլէրինտէն պիրի իտի։

Ս. Շիմտի պու շէհր նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Գապըճալարը, իփէք ֆապրիգալարը վէ Քէշիշ տաղընին էթէյինտէ օլտուղունտան մէվդի'ինին կիւզէլսիզ իչիւն մէշհուր տուր։ 1,326 տա Թիւրքլէրին էլինէ կէչտի, վէ խայլը վաղթ 'Օսմանլը փատիշահլարընին փայիթախթը իտի։

Ս. Խիւտավէնտիկեար վիլայէթինին մահսուլթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, մէյվէ, իփէք, փամուգ, աֆիօն, թիւթիւն, փէնիր, տէրի, կէօն վէ շարապ։

Ս. Աֆիօն պաշըճա նէ՞րէտէ հասըլ օլուր։

Ճ. Գարահիսարտա։

Ս. Փամուգ պաշըճա նէ՞րէտէ հասըլ օլուր։

Ճ. Կէյվէտէ։

Ս. Իզմիր հագդընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Զէնկին վէ շէն պիր շէհր օլուպ, ճէսիմ ախզուի'թտասը վար։ Սէքէնէսի 150,000 տիր։

Ս. Իզմիրտէն նէ՞ մահսուլթի չըգար։

Ճ. Ա'լա իւզիւմ վէ ինճիր, իփէք, փամուգ, ճէհրի, քէօք պօյա, սրմիտարա, զէյթուն եաղը, աֆիօն վէ տէրի։

Ս. Հա՞նկը մէշհուր զաթ պու շէհրտէ շէհիտ օլտու։

Ճ. Պուղիկարպոս։

Ս. Գաչ տէմիր եօլու Իզմիրտէն Անատօլունուն իչէրիսինէ տօղրու իչլէր։

Ճ. Էքի. պիրի Իզմիր իլէ Այտընն, վէ տիկէրի Իզմիր իլէ Գասապա տէմիր եօլլարը։

—

58. ՏԷՐՍ

Ս.—Լ. Մաղնիսա հագդընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

ՃԷՎ. Շիրին պիր շէհր օլուպ, մէվգի'ի կիւզէլ տիր վէ փամուգ ախզուի'թտասը վար։ Սէքէնէսի 2,3000 տիր։

Ս. Այտընն հագդընտա նէ՞ մա'լիւմաթ վէրէպիլիրսին։

Ճ. Մահսուլտար վէ էյի իչլէնմիշ պիր օվատտա մէշհուր թիճարէթ եէրի տիր։

Ս. Մաթ'ար նէ՞ տիր։

Ճ. Պասմա վէ մէշին. փամուղու տախի զայէթ չօղ տուր։

Ս. Արշիփէլ ատալարը հագդընտա նէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Պու ատալարընին զայէթ կիւ.

դել մէվգի'ի վէ էյի հավասը օ-
լուպ, 'ալէսսէվկյէ փէք մահսուլ-
տար տըրլար։

Ս. Սէմէնտրէք ատասը ուզագտան պա-
գըլըրը հալտէ նէ՞ չէքլտէ տիր։

Ճ. 6,500 այագ եիւքսէք իրի վէ
սիվրի պիր թէփե շէքլինտէ։

Ս. Իմրոզ ատասը հագգընտա պիլինմէյէ
շայան նէ՞ վար։

Ճ. Պու ատա եիւքսէք վէ տա-
ղի տիր. պոլ չայըրլարը, ինճիր,
մէրսին, կիւլ վէ թէֆնէ աղաճ-
լարը վար։

Ս. Թէնէտոս եախոտ Պոհճա ատասընըն
հա՞նկը մահսուլարը մէշհուր տուր։

Ճ. Գավուռնու վէ շարապը։

—

59. ՏԷՐՍ

Ս-ա. Միտիլլի ատասընըն նէ՞ մահսու-
լաթը վար։

Ճէվպ. Պուղտայ, բէնքլի մէրմէր
վէ իսթիրիթեա։

Ս. Լիմնի ատասընըն մահսուլաթը նէ՞
տիր։

Ճ. Ինճիր, պատէմ, ֆընտըգ,
շարապ վէ զէյթուն եաղը։

Ս. Սագըզ ատասընըն նէ՞ մահսուլաթը
վար։

Ճ. Սըղըր, մէյվէ, ֆընտըգ, թի-
րէմէնթին աղաճը վէ մէզաէքի։

Ս. Սիմանքէյ ատասընըն նէ՞ մահսուլա-
թը վար։

Ճ. Լիմոն, փորթուգալ վէ իւ-
զիւմ։

Ս. Բատասուն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պալ, պալմումու, մէշին վէ
էյվէ։

Ս. Բատոս ատասը հագգընտա պիլինմէ-
յէ շայան նէ՞ վար։

Ճ. Պու ատանըն 30,000 սէքէնէ-
սի վար. փայիթախթը կիւզել
տիր վէ իշլէք պիր լիմանը իլէ
պիր տէ միւհքէմ գալէ'սի վար։

Ս. Գըպրըս ատասը նէ՞ խուսուսատա մէշ-
հուր տուր։

Ճ. Կիւզել էվ հայվանլարը, պիլ-
լորու, էլմասը, պոլ շարապը, զէյ-
թուն եաղը, փամուղու վէ թիւ-
թիւնիւ թարաֆընտան մէշհուր
տուր։

Ս. Գըպրըսըն սէքէնէսի նէ՞ գ ատար տըր։

Ճ. 180 000. պուռնլարտան 120 000ի
Ռումի, 55 000ի տախի 'Օսմանլը տըր։

Ս. Սուսամ ատասընըն մահսուլաթը նէ՞
տիր։

Ճ. Սիւնկէր, զէյթուն եաղը,
փորթուգալ, ինճիր, լիմոն, պա-
տէմ, թուրթ, փամուղ, իւզիւմ,
պուղտայ, պալմումու, պալ վէ
հէքիմլիքտէ գուլլանըլըր տիւր-
լիւ ֆիտանլար։

Ս. Սուսամ ատասընտա նէ՞ մ'ատէնլէր
վար։

Ճ. Աչթաշը, տէմիր, սըմիտարա
վէ կիւզել պէյազ մէրմէր մ'ա-
տէնլէրի վար։

Ս. Սուսամ ատասընըն հիւքիւմէթի նէ՞
ուսուլտա տըր։

Ճ. Պու ատանըն հիւքմտարը
Խրիսթիյան օրուպ, մահսուս պիր
թանզիմաթ իլէ մէմլէքէթի խաս-
ըէ էտէր, ֆագաթ Պապը 'ալիյէ
թապի' տիր։

ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

60. ՏԷՐՍ

Ս-ա. Էնգարէ վէ Գոնիա (Գարաման) վի-
լայէթլէրինին պէյիւք փայը նէ՞ տիր։

Ճէվպ. Տէնիզլի եիւզիւնտէն 3,000
այագտան զկյատէ եիւքսէք պիր
օվա տըր։

Ս. Պու վիլայէթլէրին մահսուլաթը նէ՞
տիր։

Ճ. Պուղտայ, մէյվէ, քէրեսթէ,
տէմիր, պաղըր, թուղ, սըղըր,
գոյուն, քէչի, ախ, 'իրճաճլար,
զամգ, քէթէն վէ սուսամ։

Ս. Էնգարէ վիլայէթի պաշըճա նէ՞ խու-
սուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Ուզուն վէ ինչէք կիպի թիֆ-
թիքլէրի օլան պիր նէվ'. քէչիլէրի
իչիւն մէշհուր տուր։ Պու թիֆ-
թիք մագպուլ տուր վէ տիշարըլա-
րա չօգ կէօնտէրիլիր։

Ս. Պու քէչիլէրտէն պաշգա նէ՞րէատ
պուլունուր։

Ճ. Գոնիատա, Գասթէմունիատ
վէ Ֆիւրտիսթանտա տախի պու-
լունուր վէ սէքիզ նէվ' տիր։

Ս. Գայսէրիյէ հագգընտա նէ՞ մ'ալիւմա-
թըն վար։

Ճ. Էսքի Գափատոգիա տէվէ-
թինին փայիթախթը օլուպ Մա-
ժաք թէսմիյէ օլունուր իսի։ Ըզ
մալըլարըն էլինէ կէչտիքտէն ոսն-

կրա Գայսէրիյէ տէնիլտի, վէ շիմ-տի էսքի 'ազամէթինի զայպ էթ-միշ իսէ տէ, հալա մէշհուր տուր։ Սէքէնէսի 30,000 տիր։

Ս. Գայսէրիյէտէ նէ՞ եափըլըր։

Ճ. Փամուգ վէ մէշին մաթ'ա-լարը եափըլըր։

Ս. Էնգարէ շէհրի հագգընտա տիգդա-թա շայան նէ՞ մա'լիւմաթ վար։

Ճ. Անատօլունուն իչէրիլէրին-տէ զայէթ մէշհուր պիր թիճա-րէթ եէրի տիր։ Սէքէնէսի 40,000 տիր։

Ս. Գոնիա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Գոնիա տախի մէշհուր թիճարէթ մահալի տիր։ 1,099 տա Սէլճուգ տէնիլէն Թիւրքէրին փայիթախթը օլտու։

Ս. Մէրքէզի Անատօլունուն սաքինէ-րինտէն չօգլարը նա՞սըլ կէչինիրլէր։

Ճ. Զատըր ալթընտա սաքին օ-լուպ, սըղըր վէ գէյուն սիւրիւլէ-րի իլէ մահալտէն մահալէ կիտէր-լէր։

Ս. Եիւք նագլ էթմէք իչուն օլ թարաֆ-լարտա հա՞նկը հայվան չօգ դուլանըլըր։

Ճ. Տէվէ։

Ս. Անատօլուտա եափըլմաղա պաշլանմըշ օլան ուզուն տէմիր եօլու նէ՞րէյէտէք կի-տէճէք տիր։

Ճ. Իսկիւտարտան պաշլանմըշ օլուպ Թիւրքիանըն ճէնուպի շարգ թարաֆընատէք կիտէճէք տիր։

Ս. Թուզ կէօլիւ տէնիլէն կէօլ հագգըն-տա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու կէօլիւն սույու տիւն-եա իւզէրինտէ պուլունան էն թուզլու սու տըր։

—

61. ՏԷՐՍ

Մէ՞-ը Ատանանըն պաշը մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճէվ. Փամուգ, քէրէսթէ, շա-ըապ, գուրշուն, պագըր վէ եա-փաղը։

Ս. Թարսուս հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թըն վար։

Ճ. Զէնկին պիր շէհր տիր, մէվ-գի'ի տախի հարպճա մէշհուր տուր։

Ս. Այնթապ վէ Մարաշ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու իքի շէհր տախի մէշ-հուր շէհրլէր օլուպ ճիվարլար իլէ թիճարէթ էտէրլէր վէ մախսուս մաթ'ալարը վար։

Ս. Ուրֆա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Ռիվայէթէ նազարէն Աբրա-համ պու շէհրտէ տօղտու։ Սէ-քէնէսի 30,000 տիր։

Ս. Հալէպ հագգընտա տիգդաթա շա-յան նէ՞ վար։

Ճ. Պու շէհրտէ շալ վէ հինտ պէզի եափըլըր, ֆըստըգ շէքլին-տէ ֆընտըգ տախի պուրատան չըգար։

Ս. Հալէպ սէմթէրինտէ մախսուս նէ՞ եարա վար։

Ճ. Հալէպ չիպանը տէնիլէն եա-բա։

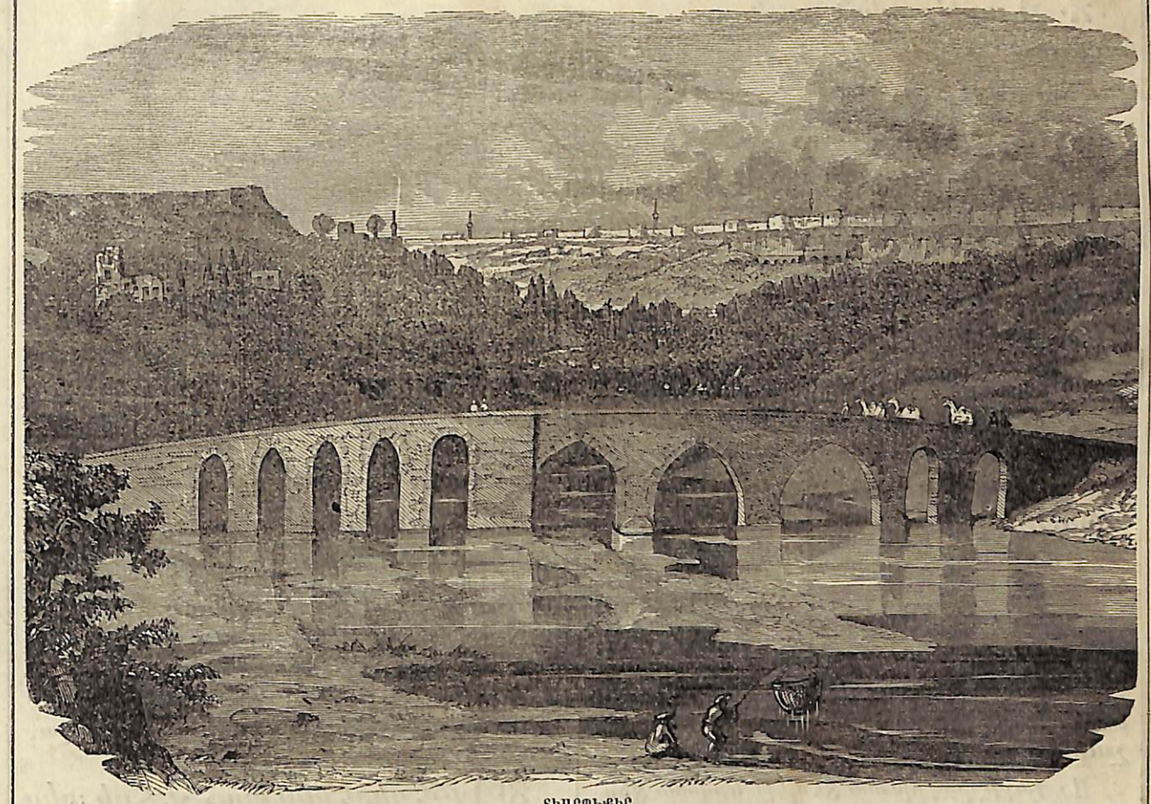

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ

62. ՏԷՐՍ

Մէ՞-ը Մապէյնիւնէհրէյն եախօտ էլճէ-ղիրէտէն թէշքիլ օլունմուշ օլան իքի վիլա-յէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ. Տիարպէքիր եախօտ Քիւր-տիսթան վէ Պաղտատ։

Ս. Պու վիլայէթլէրին պաշը մահսու-լաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, փամուգ, թիւ-թիւն, իփէք, եափաղը, խուրմա վէ պօյա աղաճլարը։

Ս. Տիարպէքիր հագգընտա պիլինմէյէ շայան նէ՞ վար։

Ճ. Էսքի պիր շէհր օլուպ, եէր-լի թիճարէթի վէ փամուգ վէ ի-փէք մաթ'ալարը վար։ Սէքէնէսի 40,000 տիր։

(Պու շէհրին էսքի իսմի Ամիտ իսի, վէ պու շէհրի եափան պէյիւք Տիգրան նամ էրմէնի փատիշահընըն իսմի իլէ Տիգրանա-կերտ տախի տէնիլմիշ տիր։ Շէհրին եիւք-սէք վէ մէթին գալէ'սի հագգընտա Ռօմա-լըլարտան եափըլմըշ տըր տէնիր։)

Ս. Քիւրտիսթանտա նէ՞ մ'ատէնլէր վար։

Ճ. Աղթուն, պագըր, տէմիր, գալայ, զիգըյմէթ թաշլար, մէր-մէր վէ ադ մէրմէր մ'ատէնլէրի վար։

Ս. Քիւրտիսթանըն պաշդա նէ՞ զիգըյ-մէթ մահսուլարը վար։

Ճ. Վասի՛ օրմանլարը՝ տա չօգ քէրէսթէ պուլունուր։

Ս. Էլճէզիրէնին ճէնուպ թաբաքնտա նէ՞ պուլունուր։

Ճ. Զօգ գաթրան պուլունուր։

Ս. Էլճէզիրէ տիյարընտա նէ՞ մաթ'ա եափլարը։

Ճ. Փամուգ մաթ'ալաբը, ալթ էյէրի, պըչաղ, իփէք մաթ'ալարը, սապօն, պասմա, տէմիր վէ պաղըր գապլար վէ սախթիյան։

Ս. Մուսուլ հագգընտա պիլինմէյէ չայան նէ՞ վար։

Ճ. Ֆիւրտիսթանըն թիճարէթ մէրքէզի օրուպ՝ մաթ'ալարը տա՝ խի փամուգ պէզէրի, պասմա վէ շալ տըր։

Ս. Էսքի վագրթտա ցէճէթ եախօտ ցիգրիս նէհրի քէնարընտա Մուսուլա եագըն հա՞նկը մէշհուր շէհր վար իսի։

Ճ. Էսքի Իրագ եախօտ Աշուր (Ասորեստան) տէվլէթինին փայիթախթը օլան Նինուէ։

Ս. Պու շէհրին եէրինտէ շիմտի նէ՞ վար։

Ճ. Իրի իրի թօփրագ քիւմէլէրի։

Ս. Իշպու թօփրագ քիւմէլէրինտէն եագընարտա նէ՞ չըգարըլըր։

Ճ. Էսքի Նինուէ շէհրինտէն գալմա չօգ շէյլէր։ Պուընարըն իչինտէ երի թաշլէվհալար տա վար։ Լէվհալարըն իսմիւնտէ զայէթ ուսթալըգէ օյուլմուշ ինսան վէ հայվան թասվիրլէրի, վէ Իրագը՝ լարըն թափտըղը փութլարըն բէսիմլէրի վար։ Պու լէհվալար վագթըյէ Նինուէ շէհրինտէ էվլէրին վէ փութխանէլէրին տիվարլարը իսմիւնտէ իտիլէր։

Ս. Պաղտատ հագգընտա տիգգաթա չայան նէ՞ մա'լիւմաթ վար։

Ճ. Էլճէզիրէնին պաշ շէհրի տիր վէ էյի թիճարէթի վար։

Ս. Պասրա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթան, 'Աբասիսթան, 'Աճէմիսթան վէ Թիւրքիա իլէ պէօյիւք թիճարէթի վար։

Ս. Քէրպէլա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Մուհամմէտին թօրնու Հիւսէյինին մէզարը օրատա օլուպ, էօլիւլէր տէֆն էթմէք իչիւն չօգ եէրատէն պախուսուս 'Ամէմիսթանտան օրայա զիյարէթէ կիտէրլէր։

Ս. Էսքի Պապիլօն հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

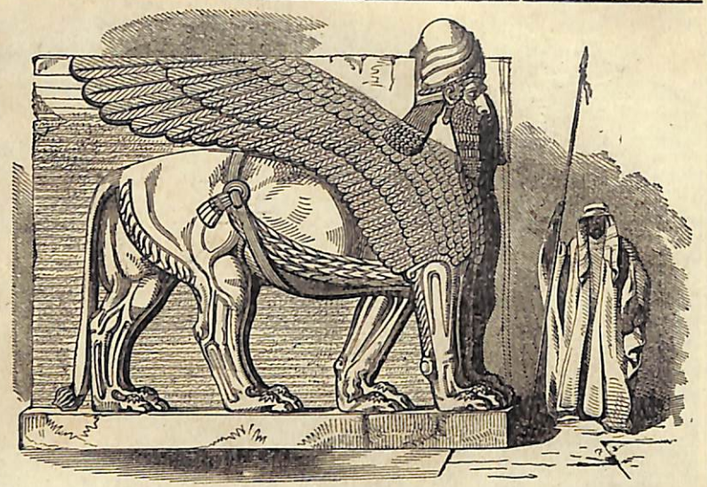

ՆԻՆՈՒԷ ՎԻՐԱՆԵԼԷՐԻՆՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ԳԱՆԱՏԼՐ ՎԷ ԻՆՍԱՆ ՊԱՇԼՐ ՊՈՒԼԱ

Ճ. Էսքի վագթըն էն մէշհուր շէհրլէրինտէն պիրի օլուպ, Պաղտատտան պիրազ ճէնու

լերինտէն պիրի իսի, շիմտի տա-
խի Սիւրիանըն ղայէթ զէնկին վէ
մ'ամուր շէհրի տիր։ Սէքէնէսի
120,000 տիր։

Ս. Շամին նէ՞ ճլնս մաթ'աբ մէշհուր
տուր։

Ճ. Տամասգօ տէնիլէն պէգի,
փալանը վէ գըլըճ նամուսը։

Ս. Պէյրութ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-
թըն վար։

Ճ. Սիւրիանըն պաշ լիմանը վէ
շէն շէհրի տիր։ Սէքէնէսի 100,000
տիր։

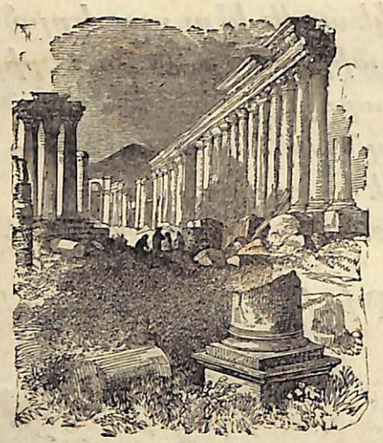

ԹԱՍՄՈՐ ՇԷՀՐԻՆ ՎԻՐԱՆԵԼԻՐԻ

Ս. Պաալպէք վէ Թատմոր շէհրլէրի հագ-
գընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պուն'լար վագթըյլէ պէօ-
յիւք վէ շէն շէհրլէր իսի խսե
տէ, Ղինուէ վէ Պապիլոն շէհրլէրի
կիւպլ շիմտի պուն'լարըն տախի'ա-
զամէթի անճագ պիր դաչ էսքի եր-
գըդ պինալարտան մա'լիւմ տիւր։
(Թատմոր շէհրի Շամտան 120 միլ շէմալի
շարգա տողրու պիր չէօլ օրթասընտա պու-
լունան օրտասա իւղերինտէ իսի։ Պաալպէք
իսէ Շամտան 50 միլ գատար շէմալի զարպա
տողրու ճէպելի Լիպնան նամ իքի սրբա
տաղարըն օրթասընտա պիր օվա իւղերին-
տէ իսի։)

Ս. Սիւրիանըն պաշլը մահսուլաթը նէ՞
տիր։

Ճ. Պուղտայ, իւղիւմ, թիւ-
թիւն, փամուդ, զէյթուն եաղը,
մէյվէ, պէգ, տուսամ, քէօք պոյա,
չիվիտ վէ զաֆրան։

—

64. ՏԷՐՍ

Ս. Ամ-ալ. Եէհուտիսթան նէ՞ խուսուստա
մէշհուր տուր։

Ճէվապ. Դաւիթին վէ Սողոմոնըն
հիւքմ էթտիքլէրի վէ Յիսուս
Քրիստոսուն տախի եաշայըպ վէ-
ֆատ էթտիյի տիյար օլտուղու
իչիւն մէշհուր տուր։

Ս. Գուսս ը շէրիֆ եախօտ Եէրուշալիմ
հագգընտա պիլինմէյէ չայան նէ՞ վար։

Ճ. Աբրահամին էյտմընտան էվ-
վէլ եափըլմըշ օլուպ, Սալիմ թէս-
միյէ օլունուր իսի։ Դաւիթին
կիւնիւնտէ եէհուտի փատիշահ-
լարընըն փայիթախթը օլտու։ Թա-
րիխ ի 'Իսատան 586 սէնէ էվվել
Նափուգոթոնոսոր. 168 սէնէ էվ-
վել տախի Անթիոգոս Էփիֆան
Սիւրիա փատիշահը պու շէհրի
խարապ էթտիլէր։ Նիհայէթ
թարիխ ի 'Իսատան 63 սէնէ էվվել
Ռոմալըլար զապթ էթտիլէր։

Ս. Թարիխ ի 'Իսատան պիրաղ էվվել պու
շէհրի քիմ եէնիտէն եափը։

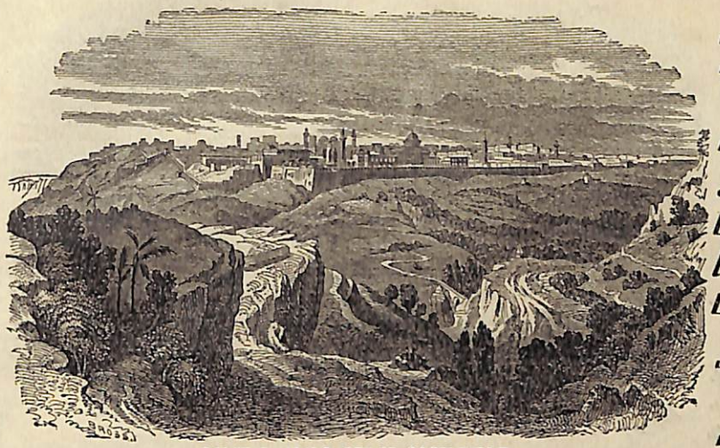

ԳՈՒՏՍ Ը ՇԷՐԻՖ ԵԱԽՕՏ ԵԷՐՈՒՇԱԼԻՄ

Ճ. Պէօյիւք Հէրօտէս։

Ս. Թէքրար նէ՞վագթի խարապ օլտու։

Ճ. Թարիխ ի 'Իսանըն 70 ինճի
սէնէսինտէ Ռօմալըլարըն եէտիյէ
խարապ օլտու։

Ս. Սօնկրա նէ՞ վագթի վէ
քիմէ՞ր օնու զապթ էթտիլէր։

Ճ. Թարիխ ի 'Իսանըն
614 սէնէսինտէ 'Ամէմ-
լէր, 637 սէնէսինտէ տա-
խի 'Էօմէր խալիֆա օնու
զապթ էթտիլէր։ 'Էօ-
մէր Եէհուտիլէրին հէյ-
քէլի եէրինտէ 'Էօմէր
ճամիսի տէնիլէն մէշ-
հուր ճամի'յի եափ-
թըրը։

Ս. Պու շէհր պաշլըճա նէ՞ խուսուստա
շիմտի մէշհուր տուր։

Ճ. Խրիսթիյանլար պու շէհրէ
Մուղատուէս շէհր տէրլէր, վէ
հէր սէնէ օրայա զիյարէթճիլէր
կիտէր։

Ս. Պու շէհրին էսքի գալ-
տըրըմլարը վէ սօղագլարը հագ-
գընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Գալտըրըմլարը վէ
սօղագլարը 20 տէն 50 ա-
յագ գատար տէրին օ-
լուպ, շիմտի վերանէլեր
իլէ էօրթիւլմիւշ տիւր-
լէր։

Ս. Եաֆա հագգընտա նէ՞
մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Եաֆա Փալէսթին
տիյարընըն ճէնուպի
զարպ թարաֆընտա տէնիզ գը-
յրսընտա պիր շէհր օլուպ, Սո-
ղոմոնըն կիւնիւնտէն պէրու Եէ-
րուշալիմ շէհրինին լիմանը տըր։

ՆԱՖԱ

Ս. Պահր ը Լութ հագգընտա նէ՞ մա'լիւ-
մաթըն վար։

Ճ. Պու տէնիզին սույու չօգ
թուղլու տուր, տէնիզ տախի
Պահր ը Սէֆիտին եիւզիւնտէն
1,316 այագ ալչագտա տըր։

Ս· Տիւնեա իւղերինտէ պուլունան իւչ զայէթ թուզլու կէօյլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ· Ռուսիատա Էլթօն կէօլիւ, Գօնեա վիլայէթինտէ թուզ կէօլիւ վէ Եէհուտիսթանտա Պահրը Լութ։

—

65. ՏԷՐՍ

Մէ՝ս Թիւրքիանըն իտարէսի թահթընտա օլան 'Արապիսթան հագգընտա պիլինմէյէ շայան նէ՞ վար։

Ճէվ՝ պ· Պու մէմլէքէթ Պահրը Ահմէրին շարգ սէվահիլինտէ տար պիր մէմլէքէթ օլուպ, իչինտէ պիր թագըմ սըրա տաղլարը օլ տէնիզին ուզունլըղընա տօղրու կիտէրլէր։

Ս· 'Արապիսթանտա հա՞նկը վիլայէթլէր վար։

Ճ· Հիճազ վէ Եէմէն վիլայէթլէրի վար։

Ս· 'Արապիսթանըն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ· Պահարաթ, ֆիլ տիշի, ալթուն թօզու, խուրմա վէ գահվէ։

Ս· Սինա տաղը նէ՞րէտէ տիր։

Ճ· 'Արապիսթանըն շէմալ թարաֆընտա Պահրը Ահմէրին լբի քէօրֆէզլէրինին արասընտա տըր։

Ս· Պու տաղ տէնիզին երուզինտէն նէ՞ գատար երի քսէք տիր։

Ճ· 7,000 այագ գատար։

Ս· Սինա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ· Ալլահըն օն թէնպիհլէրի վէ Եէհուտիլէրին տինինտէ միւթա'ալլիգ տիւրլու էմրլէր Եէհուտիլէրէ Սինատա վէրիլտիյի իչիւն, պու տաղ մէշհուր տուր։

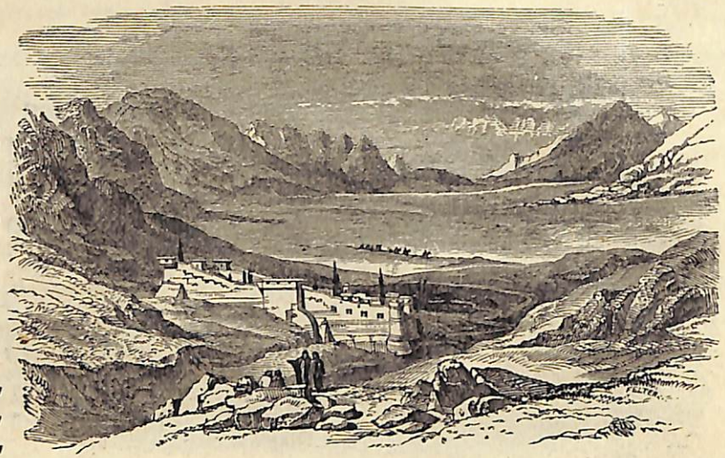

ՍԻՆԱ ՏԱՂԸ ՎԷ Ս· ԳՕԹԷՐԻՆԱ ՍԱՆԱՍԹԸՐԸ

(Շերի'աթ վերիլտիյի վագբթ, Եէհուտիլէր եօգարքի թասվիրտէ կէօրիւլէն օվատա տուրատուլար, շէրի'աթ տախի սաղ թարաֆտաքի տաղլարտան պիրինին թէփէսինտէն վերիլտի տէյիւ զանն օլունուր։)

Ս· Մէքքէ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ· Մուհամմէտին տօղտուղու մահալ տըր, վէ հէր սէնէ պինլէրճէ զիյարէթճիլէր օրայա կիտէրլէր։

Ս· Մէտինէ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ· Մուհամմէտին մէզարը օրատա տըր, օրայա տախի չօգ զիյարէթճիլէր կիտէրլէր։

Ս· Ճիտտէ հագգընտա պիլինմէյէ շայան նէ՞ վար։

Ճ· 'Արապիսթանըն Թիճարէթ մէրքէզի տիր։

Ս· Մօքա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ· Պու մահալտէն անլա գահվէ չէրգար։

Մէմալիք Ի 'ՕՍՄԱՆԻՑԷՆԻՆ ԷՎՐՕՓԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

66. ՏԷՐՍ

Մէ՝ս· Մէմալիք Ի 'Օսմանիյէնին Էվրօփա գըթ'ասընընը չէմալտան, շարգտան, ճէնուպտան վէ զարպտան հուտուտունու թա'րիֆ էյլէ։

Մէմալիք Ի 'Օսմանիյէնին Էվրօփա գըթ'ասընընը պաշը գըսմըրը հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ՝ պ· Ռումէլի, Պուլկարիսթան, Պօսնա, Արնավուտլուգ, Թէսալիա վէ Մաքէտոնիա։

Ս· Մաքէտոնիա, Ռումէլի, Պուլկարիսթան, Արնավուտլուգ, Թէսալիա, Պօսնա նէ՞րէտէ տիր։

Թիւրքիանըն պու գըթ'ասընտա գա՞չ վիլայէթ վար։

Ճ· Եէտի։

Ս· Հա՞նկըլար տըր։

Ճ· Իսթանպօլ, Էտիրնէ, Թունա, Պօսնա, Գոսօվա, Եանեա վէ Սէլանիք։

Ս· Հա՞նկը ատա այրը պիր վիլայէթ տիր։

Ճ· Կիրիտ։

Ս· Հա՞նկը վիլայէթին պիր գըսմը Ասիատա, տիկէր գըսմը իսկ Էվրօփատա տըր։

Ճ· Իսթանպօլ վիլայէթինին։

Ս· Թիւրքիանըն Էվրօփա գըթ'ասընտա օլան իւչ վիլայէթ ի միւմթազէ հա՞նկըլար տըր։

Ճ· Ռումանիա եախօտ Մէմլէքէթէյն (Ուլահ Պուղտան), Սըրպիսթան վէ Գարատաղ։

67. ՏԷՐՍ

Մէ՝ս· Իսթանպօլ վիլայէթինին, Էտիրնէնին, Թունանըն, Պօսնանըն, Գոսօվանըն, Եանեանըն, Սէլանիյին հուտուտունու թա'րիֆ էյլէ։

Հէրսէք հա՞նկը վիլայէթտէ տիր։

Ճէվ՝ պ· Պօսնա վիլայէթինտէ տիր։

Ս· Կիրիտ նէ՞րէտէ տիր։ (Էվրօփա Խրիստոնէական Դրաճա'ն օլուն։)

Թիւրքիանըն Էվրօփա գըթ'ասընընը չէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը վիլայէթվար, չէմալի շարգ թարաֆընտա հա՞նկըսը, ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկըսը, ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկըսը։ զարպ թարաֆընտա օլան իքի վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Մէմալիք Ի մէզպուրէնին իչէրիսինտէ հա՞նկը վիլայէթ վար։

Շէմալ թարաֆընտա օլան իքի վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Պահրը Սեյահ գըյըսընտա օլան իքիսի՞։

Մարմարա տէնիզի գըյըսընտա հա՞նկը վիլայէթ վար։

Արշիփէլ եախօտ Պահրը ճէզաիր գըյըսընտա օլան իքի վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Եունանիսթան հուտուտունտա հա՞նկը վիլայէթ վար։

Սէլանիք վիլայէթինտէ պուլունան պէօյիւք շէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ· Սէլանիք, Մանասթըր վէ Սէրէս։

Ս· Պօսնա վիլայէթինտէ պուլունան շէհրլէ՞ր։

Ճ· Պօսնա—Սէրայ վէ Մօսթար։

Ս· Էտիրնէ վիլայէթինտէ պուլունանլա՞ր։

Ճ· Էտիրնէ, Ֆիլիփիէ, Թէքֆուրտաղ, Էնոս, Պուրկազ, Էսքի Զաղրա, Սամսքօվ, վէ Սօֆիա։

Ս. Եանեա վիլայէթինտէ պուլունան պաշ-
ը չէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Եանեա, Վոլո, Շգոտրա վէ
Վալօնա։

Ս. Թունա վիլայէթինտէ պուլունանլա՞ր։

Ճ. Ռուսճուգ, Սիլիսթրէ, Քէօս-
թէնճէ, Թուլչա, Վարնա, Շումլա, Թըրնովա, Վիտին վէ Զիշ-
թովլ։

Ս. Գոսովա վիլայէթինտէ պուլունան
պաշը չէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Փրիշթինա, Նիշ վէ Իսքիուպ։

Ս. Կիրիա վիլայէթինտէ հա՞նկը պէյլիք
չէհր վար։

Ճ. Գանտիա։

Ս. Իսթանպոլ վիլայէթինտէ՞։

Ճ. Իսթանպոլ վէ Իսկիւտար։

—

68. ՏԷՐՍ

Ս. Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընըն
շարգ վէ ճէնուպի շարգ թարաֆընտա օլան
իւչ տէնիզլէր հա՞նկըլար տըր։

Պահր ը Սիյահը Մարմարա տէնիզի իլէ
պիրլէշթիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։

Մարմարայը Պահր ը ճէզաիր եախօտ Արշի-
փէլ իլէ պիրլէշթիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։

Թիւրքիայը Իթալիատան այըրան պօղազ
հա՞նկըսը տըր։

Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընըն զարպ
թարաֆընտաքի իքի քէօրֆէզլէր հա՞նկը-
լար տըր։

Ճէնուպ թարաֆընտա օլան իքի քէօր-
ֆէզլէր հա՞նկըլար տըր։

Հա՞նկը քէօրֆէզ Պահր ը Սիյահ իլէ պի-
թիշմիշ տիր։

Թիւրքիանըն էշպու Էվրոփա գըթ'ասընըն
չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պէյլիք նէհր
վար։

Թունա նէհրինին հա՞նկը պէյլիք չիւ'-
պէսի Պուլկարիսթանտան կէչէր։

Էտիրնէ վիլայէթինտէ հա՞նկը նէհր վար։

Սէլանիք քէօրֆէզինէ տէօքիւլէն նէհր
հա՞նկըսը տըր։

Գոսովա վիլայէթի հուտուտունտան
աղըպ վէնէտիք քէօրֆէզինէ տէօքիւլէն
նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պօսնատան քէղա վէնէտիք քէօրֆէզինէ
ագան նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պօսնանըն չէմալ թարաֆընտան հա՞նկը
նէհր ագար։

Սավա նէհրինին հա՞նկը չիւ'պէսի Պօս-
նատան կէչէր։

—

69. ՏԷՐՍ

Ս. Պալգան տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր։

Օլիմփօս տաղը նէ՞րէտէ տիր։

Ա.ինօրօս տաղը՞։

Կիրիտտէ հա՞նկը տաղ վար։ (Էվրոփա Խա-
բէնասընա Դ-բաճա'ոի օրդանա։)

Պահր ը ճէզաիրտէ Սէլանիք վիլայէթի
հուտուտունա եագը հա՞նկը ատա վար։

Արնավուտլուղուն ճէնուպի ղարպ թարա-
ֆընտա հա՞նկը ատա վար։

Գօրֆու ատասը հա՞նկը մէմլէքէթէ միւ-
թա'ալլիգ տիր։

Ճ. Եունանիսթանա։

Ս. Զանագ Գալէ'սինին ղարպ թարաֆըն-
տա հա՞նկը ատա վար։

Պահր ը Սիյահա տօղրու ուզանան պու-
րունլար հա՞նկըլար տըր։

Պահր ը ճէզաիրէ ուզանան իքի պուրուն-
լար հա՞նկըլար տըր։

Իսթանպոլ պօղազընըն ճէնուպի ուճուն-
տա հա՞նկը չէհր վար։

Իսթանպոլուն գարշըսընտա, Անատոլու
գեյրսընտա հա՞նկը չէհր վար։

Զանագ Գալէ' պօղազը աղզընտա չէմալ-
տան հա՞նկը չէհր վար։

Մէղքիւր չէհր իլէ Իսթանպոլ արասընտա
Մարմարա գեյրսընտա հա՞նկը չէհր վար։

Զանագ Գալէ' պօղազընըն ճէնուպի ու-
ճունտա հա՞նկը գասապա վար։

Տէնիզ գեյրսընտա Մարիչա նէհրինին աղ-
ղընա եագը հա՞նկը գասապա վար։

Սէլանիք քէօրֆէզի իւզերինտէ հա՞նկը
չէհր վար։

—

70. ՏԷՐՍ

Ս.-Լ. Ռուսճուգ նէ՞րէտէ տիր. Թուլչա՞.
Սոֆիա՞. Շգոտրա՞. Լարիսսա՞. Մանասթը՞ր.
Վոլօ՞.Թրնովա՞. Ֆիլիփփէ՞. Եանեա՞. Սամաքօ՞վ.
Վարնա՞. Շումլա՞. Փրիշթինա՞. Գանտիա՞։
(Էվրոփա Խաբէնասընա Դ-բաճա'ոի օրդանա։)

Իսթանպոլ թուլէն գաչընճը՞ տէրէճէտէ
տիր։

Սէլանիք Իսթանպոլուն հա՞նկը թարա-
ֆընա տիւշէր. Վարնա՞. Եանեա՞. Շգոտրա՞.
Պօսնա—Սերայ՞. Վիտի՞ն. Թէքֆուր տաղը։

Իսթանպոլտան Շգոտրայա կիթմէք իչիւն
հա՞նկը տէնիզլէրտէն կէչմէլի։

Ռումանիանըն հուտուտունու թա'րիֆ էթ։

Ռումանիանըն իքի գըսմըրընըն իսմլէրի
նէ՞ տիր։

Ճէվ. Մօլտավիա վէ Վալաքիա
Եախօտ Էֆլագ։

Ս. Ռումանիանըն փայիթախթը հա՞նկըսը
տըր։

Ճ. Պուքրէշ։

Ս. Մօլտավիանըն չէմալի շարգ թարա-
ֆընտա հա՞նկը չէհր վար։

Ճէնուպ թարաֆընտա Թունա իւզերինտէ
հա՞նկը չէհր վար։

Թունա իւզերինտէ Ռուսճուղուն գարշը-
սընտա հա՞նկը գասապա վար։

Թունա նէհրինին հա՞նկը չիւ'պէլերի Վա-
լաքիատան կէչէրլէր։

Վալաքիայը Սըրպիսթանտան այըրանէհր
հա՞նկըսը տըր։

Մօլտավիայը իքիյէ թագսիմ էտէն նէհր
հա՞նկըսը տըր։

Մօլտավիա վէ Ռուսիա արասընտա հա՞ն-
կը նէհր վար։

Ռումանիա իլէ Թրանսիլվանիա արասընտա
հա՞նկը տաղլար վար։

Սըրպիսթան նէ՞րէտէ տիր. հուտուտու-
նու թա'րիֆ էյլէ։

Սըրպիսթանըն փայիթախթը հա՞նկըսը
տըր։

Ճ. Պէլկրատ։

Ս. Սըրպիսթանտան հա՞նկը նէհր կէչէր։

Սըրպիսթանըն լիմանը վա՞ր մը. նի՞չիւն
եօգ։

Սըրպիսթանտան Պահր ը Սիյահա նա՞սըլ
կիտիլիր։

Սըրպիսթան Իսթանպոլուն հա՞նկը թա-
րաֆընա տիւշէր։

Գարատաղ նէ՞րէտէ տիր։

Գարատաղընը հուտուտունու թա'րիֆ էթ։

Փայիթախթը հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Զէթինիյէ։

—

71. ՏԷՐՍ

Ս.-Լ. Թիւրքիանըն Գարատաղ հուտու-
տունտա օլան իքի վիլայէթլէր հա՞նկըլար
տըր։

Սըրպիսթան հուտուտունտա պուլունան
վիլայէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ռումանիա հուտուտունտա հա՞նկը վի-
լայէթ վար։

Պուքրէշէ եագը ճիւրճէվօ նամ մահալէ
Իսթանպոլտան տէնիզ իլէ նա՞սըլ կիտիլիր։

Իսթանպոլտան Պէլկրատա նա՞սըլ կիտիլիր։

Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասընտա պու-
լունան իւչ վիլայէթ իմիմթաղէնին հա՞նկըսը
պէյլիք տիւր. էն քիւչիւիւ հա՞նկըսը տըր։

Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասը հա՞նկը

մինիմագա տախիլինտէ տիր։

Իսթանպոլ կրինիչտէն թուլէն գա՞շ տէ-րէճէ ուզագ տըր։

Իսթանպոլ 'արզէն գաչընճ'ը տէրէճէտէ տիր։

Թիւրքիանըն Էվրօփա գըլթ'ասը 'արզէն հա՞նկը տէրէճէլէր արասընտա տըր։ Թու-լէն հա՞նկը տէրէճէլէր արասընտա տըր։

Իսթանպոլտան Պրինտիզիէ կիմմէք իշիւն հա՞նկը տէնիզերատէն կէչմէլի։ Մարմարիայա կիմմէք իշիւն. Լօնտրայա՞. Համպուրկա՞. Սան փէթերսպուրկա՞։ (Էվրօփա թուրքերնա գրա՞ռ օլունա։) Նիւ Եօրքա կիմմէք իշիւն. (Բէ-ռէտ է ռէզը նը-ֆէյնի թուրքերնա գրա՞ռ օլունա.) Ռիօ Եանէյրոյա կիմմէք իշիւն։

ԹԷՃԷՄԻՍԱԹ

72. ՏԷՐՍ

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՅԷՆԻՆ

ԷՎՐՕՓԱ ԳԼԹ'ԱՍԸՆԸՆ

ՊԱՇԼԸ ՇԷՀՐԼԷՐԻ

Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին փայիթախթը Իսթանպոլ նէ՞րէտէ տիր. Էտիրնէ՞. Սամաքո՞վ Սէլանի՞ք. Մանաստիր՞. Թէքֆուր տաղը. Քէօսթէնճէ՞. Վլո՞. Մոսթա՞ր. Զէթինիյէ՞. Լարիսսա՞. Պէլկրա՞տ. Սիլիսթրէ՞. Շգոտրա՞ Շումլա՞ Թուլչա՞. Ֆիլիփփէ՞. Պուքրէշ. Նի՞շ. Պոսնա-Սէրայ՞. Կալա՞ֆ. Սոֆիա՞. Եանեա՞ Եաշվարնա՞. Զիշթո՞վ. Վիտի՞ն. Կէլիպոլո՞. Ռուսճո՞ւգ. Թրնովա՞. Ճիւրճէվո՞. Գանտիա՞. (Էվրօփա թուրքերնա գրա՞ռ օլունա։)

ՆԵՀՐԼԷՐ

Թունա նէհրի նէ՞րէտէն զու հուր էտէր վէ նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր. Տրին նէհրի՞. Մորավա՞. Մարիչա՞. Իսքէ՞ր. Սթրումա՞. Նարէնթա՞. Գարասու՞. Վարատա՞ր. Սավա՞. Պոսնա՞. Ալիւթա՞. Տրինա՞. Եալուճնիչա՞ Սէրէթ. Փրո՞ւթ։

ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Պուրկազ քէօրֆէզի նէ՞րէտէ վէ հա՞նկը տէնիզէ պիթիշիք տիր. Սարօ՞ս. Գասանտրա՞. Արթա՞. Սէլանի՞ր. Ալիօնա՞. Վէնէտի՞ք։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ

Պահր ը Սիյահ նէ՞րէտէ տիր. Արշիփէլ Եափոտ Պահր ը Ճէզաի՞ր. Մարմարա՞. Ճէզաիր ի Սէպա՞։

ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Իսթանպոլ պօղազը նէ՞րէտէ տիր վէ հա՞նկը տէնիզէրի պիրլէշիրիր. Զանազ Գալէ՞ պօղազը՞. Օթրանթօ պօղազը՞։

ՏԱՂԼԱՐ

Տինարիք Ալի տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր. Գարփաթ տաղլարը՞. Անտրոս տաղը՞. Պալգան տաղլարը՞. Օլիմփոս տաղը՞. Իթա տաղը՞։ (Էվրօփա թուրքերնա գրա՞ռ օլունա։)

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Գալակրիա պուրնու հա՞նկը տէնիզէ տօղրու ուզանը. Փալեարի պուրնո՞. Էմինէ պուրնո՞. Տրէփանօ պուրնո՞։

ԱՏԱԼԱՐ

Թասօս ատասը նէ՞րէտէ տիր. Իմրոզ ատասը՞. Սէմէնտրէք ատասը՞։

ՎԻԼԱՅԷԹԼԷՐ

Իսթանպոլ վիլայէթի նէ՞րէտէ տիր. պու վիլայէթին պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։ Պօսնա վիլայէթի նէ՞րէտէ տիր, վէ օնուն պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր. Սէլանիք. Էտիրնէ, Իյանեա. Գոսօվա վէ Թունա վիլայէթլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր. պու վիլայէթլէրին պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

ՎԻԼԱՅԷԹ Ի ՄԻՒՄԹԱԶԷ

Բումանիա եափոտ Մէմլէքէթէյն նէ՞րէտէ տիր. վայիթախթը հա՞նկըսը տըր. պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։ Սըրպիստա՞ն. Գարասա՞ղ։

ՏԻՅԱՐԼԱՐ

Պուլկարիստան նէ՞րէտէ տիր. պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկրլար տըր վէ նէ՞րէտէ տիրլէր. Ադրնավուտը՞գ. Մաքէտոնիա՞. Թէսալիա՞. Բումէլի՞։

73. ՏԷՐՍ

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ՎԻԼԱՅԷԹԻ ԻԶԷՐԻՆԷ

ՍԻՒԱՂԱՐ

Մէ՞-ը Իսթանպոլ վիլայէթի նէ՞րէտէ տիր։

Ճ՚էվ՚. Իսթանպոլ պօղազընընն իբի թարափընտա Էվրօփա իլէ Ասիա արասընտա տըր. Հուտուտու շէմալտան Պահր ը Սիյահ վէ ճէնուպտան Մարմարա տէնիզի տիր։

Ս. Գու վիլայէթին տախիլինտէ հա՞նկը շէհր. գասապա վէ քէօյ վար։

Ճ. Ասըլ Իսթանպոլ շէհրի, Գալաթա, Պէյօղլու, Խասքէօյ, Իւսկիւտար վէ Պօղազ իչինին իբի գըյըսընտա սպիր չօգ քէօյլէր, վէ Պահ՚ր ը Սիյահ իլէ Մարմարա տէնիզի գըյըսընտա սպիր գաչ գասապա։

Ս. Իսթանպոլ շէհրին մէվգի՚ի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Շէհր իւչ քէօշէ շէքլինտէ օլուպ, Մարմարա տէնիզի իլէ Թէրսխանէ քէօրֆէզի սրասընտա եէտի թէվե իւզերինտէ փէք կիւզել մէվգի՚ի վար։

Ս. Թէրսխանէ քէօրֆէզի նէ՞ տիր։

Ճ. Իսթանպոլ պօղազընընն Մարմարա տէնիզի իլէ պիրլէշտիյի մահալտէ, Էվրօփայա տօղրու աչըմըշ կիւզել վէ ուզունճա պիր քէօրֆէզ տիր։

Ս. Թէրսխանէ քէօրֆէզի հագգընտա պաշգա նէ՞ մա՚լիւմաթ վերէպիլիրսին։

Ճ. Վասի՚ վէ էմին պիր լիման տըր։

Ս. Իսթանպոլու իլք եափան քի՞մ տիր։

Ճ. Պիզանթ իմպինտէ պիր հիւքմտար Քրիստոստան 658 սէնէ էվվէլ պու շէհրի եափտը, պու սէպպէտէն շէհր իսլթիտա Պիզանթիօն թէամիյէ օլունտու։

Ս. Քի՞մ Իսթանպոլու պէօյիւթիւ վէ օնա քէնտի իմպինի վերտի։

Ճ. Պէյիւք Գոսթանթին թարիխ ի 'Իսանըն 330 սէնէսինտէ։

Պու թարիխատէն սոնկրա պու շէհր շարգտա Բոմա տէվլէթինին փայիթախթը օլտու։

Ս. 'Օսմանլըլար նէ՞ վագըթ Իսթանպօլա սահիպ օլտուլար։

Ճ. Թարիխի 'Իսանըն 1453 տէ՞ նէսինատ։

Ս. Իսթանպօլու ֆէթհ էտէն Սուլթան քի՞մ իտի։

Ճ. Ֆաթիհ տէնիլէն Էքինճի Սուլթան Մէհէմմէտ։

Ս. Իսթանպօլ չիմաի նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Կիւզել վէ միւքէլլէֆ սէրայլարը, թիւրպէլերի, ճամի'լերի վէ գուլէլերի, քէզալիք պիր չօգ էսքի հիսարլար, գափուլար, սու եօլլարը վէ համամլարտան տօլայը մէշհուր տուր։

Ս. Իսթանպօլուն էն մէշհուր ճամի'սի հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Մուգատատէմա քիլիսէ օլուպ, Իսթանպօլուն 'Օսմանլըլար եէտինէ կէչմէյի թարիխատէն պէրու ճամի'յէ թահվիլ օլունան Այա Սօֆիա ճամի'սի։

Ս. Պու ճամի'յի քի՞մ վէ նէ՞ վագըթ եափտը։

Ճ. Պու ճամի'յի էվվէլա տէօրտիւնճիւ տէհրատէ Պէօյիւք Գոսթանթին եափտը. պա'տէհու էքի տէֆ'ա միւհթէրէգ օլուպ, ալթընճը տէհրատէ Ժիւսթինիանոս նամ իմփէրաթօր ինա էթտի։

Ս. Իսթանպօլուն էն կիւզել ճամի'սի հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Սիւլէյմանիյէ ճամի'սի։

Ս. Էյուպ ճամի'սի նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. 'Օսմանլը Սուլթանլարը թախթա եէնի ճիւլիւս էթտիքլէրի վագըթ մէգքիւբ ճամի'տէ գըլըճ գուշանըրլար։

—

74. ՏԷՐՍ

Մէ--ԼԼ. Իսթանպօլտա պուլունան էն մէշհուր թիւրպէլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ--պ. Էքինճի Սուլթան Մէհէմմէտին, Էքինճի Սուլթան Մահմուտուն վէ Գանունի Սուլթան Սիւլէյմանըն թիւրպէլերի։

Ս. Էն միւքէլլէֆ սէրայլար հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Էսքի սէրայ, Տօլմա պաղչէ վէ Զըրաղան սէրայլարը։

Ս. Պին պիր տիրէք թէսմիյէ օլունան պինա նի՞չուն եափըլմըշ տըր։

Ճ. Հէյնի մուհասէրէտէ չէհրէ սու մախզէնի օլսուն տէյիւ։ Իսթանպօլտա պունատան պաշգա պիր չօգ վասի' սու մախզէնէրի տախի վար։

Ս. Ալի մէյտանը թէսմիյէ օլունան մահալ մուգատատէմա նէ՞ իտի։

Ճ. Ալթ եարըշը մէյտանը օլուպ, Բում լիսանը իլէ Իէէ՞ուօ տէնիլիր իտի։

Ս. Իսթանպօլ հիսարլարընդն պէօյիւք փայընը քի՞մ վէ նէ՞ վագըթ եափտը։

Ճ. Պէշինճի տէհրատէ Թէօթօս Իմփէրաթօր եափտը։

Ս. Պու հիսարլարընդ գա՞չ գափուսու վար իտի։

Ճ. Եիրմի գափուսու վար իտի։ Ալթըսը գարատան, Էէտիսի Մարմարա տէնիզի թարաֆընտան, Էէտիսի տախի Թէրսխանէ քէօրֆէզի թարաֆընտան։

Ս. Գասըմ փաշատա նէ՞ վար։

Ճ. Տէվլէթին պիր թէրսխանէսի վար։

Ս. Թօփխանէտէ նէ՞ վար։

Ճ. Տէվլէթին թօփ ֆապրիգասը վար։

Ս. Եէսի գուլէտէ վէ Մաքրի քէօյիւնտէ նէ՞ վար։

Ճ. Փամուգ, Եիւն վէ տէմիր ֆապրիգալարը վար։

Ս. Իսթանպօլուն պաշգա սէնա'թլարը հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Սայքի հէր նէվ' սէնա'թքեարլար վէ մաքինաճըլար վար իսէ տէ, Թիւրքիանըն փայիթախթը ֆապրիգա խուսուսընտա շէօհրէթ քէսպ էթմէմիշ տիր։

Ս. Թիճարէթի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Էյի պիր հալտէ տիր. ճէմի'ի միլէթլէրին պէօյիւք վափօրլարը վէ եէլքէն կէմիլերի տախտա Իսթանպօլ լիմանընա կէլիրլեր։

Ս. Իսթանպօլուն սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. 1,000,000 գատար։ Պունլարընդ 500,000ի 'Օսմանլը, 200,000ի Էրմէնի, 150,000ի Բում օլուպ, պագիսի Եէհուտի, 'Ամէմ, Մըսրի վէ 'Ասրապ տըր։ Պու շէհրատէ տիւնեանընդն սայքի հէր միլէթինատէն ատէմ պուլունուր։

75. ՏԷՐՍ

Մէ--ԼԼ. Պօղազ իչի եախսա Իսթանպօլ պօղազը տէնիլէն նէ՞ տիր։

Ճէվ--պ. Պիր պուչուգ եախսա էքի միլ կէնիշլիքտէ վէ օնէքի միլ ուզունլուգտա տօլաշըգ պիր պօղազ օլուպ, Պահրը Սէյահը Մարմարա տէնիզի իլէ պիթիշիրիր։

Ս. Պօղազ իչի հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Պու պօղազընն էքի գըյըրը իւզերինտէ սէրայլար, եազըգ էվլէր վէ կիւզել վէ շէն պաղչալար վէ պաղչէլէր վար։

Ս. Իչպու պօղազընդ գըյըրընտա զիքրէ չայան նէ՞ վար։

Ճ. Ռումէլի վէ Անատօլու հիսարլարը, Պարպարօսսանընդ մէզարը, Եուշա տաղը թէսմիյէ օլունան տաղ վէ Ասիա թարաֆընտա Կէօք սույու նամ սէյր եէրի վար։

Ս. Գալաթա նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Իսթանպօլուն գարշըսընտա Թէրսխանէ քէօրֆէզինին աղզընտա օլուպ, ասըլ Իսթանպօլա էքի քէօփրիւ իլէ պաղլը տըր։

Ս. Պէյօղլու նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Գալաթանընդ եօգարըսընտա պիր թէփէ իւզերինտէ տիր։ Էվրօփա էլչիլերի, պիր չօգ Ֆրանսըզ վէ սակիր էճնէպիլեր պուրատտա սաքին օլուրլար։

Ս. Իսկիւտար նէ՞րէտէ տիր։

Ճ. Պօղազընդ Ասիա թարաֆընդ

տա Իսթանպոլտան էքի միլ գա-
տար ուզագ օլուպ, 75,000 գատար
սէքէնէսի վար։

Ս. Իսկիւտարտա տիզգաթա չայանէ՞
վար։

Ճ. Իսլամլարըն վէ Ինկլիզէրին
գապրիսթանլարը, պիր խասթա-
խանէ վէ սիվարի՝ ասքէրլէրին գըշ-
լասը վար. Իգնիմիտ տէմիր եօլու-
նուն պաշլանկըճը տասի պուրա-
տանօրմուշ տուր։

Ս. Գատը քէօյ նէրէտէ տիր։

Ճ. Մարմարա տէնիզինին Ասիա
թարաֆընտա Իսթանպոլուն գար-
շըսընտա տըր։ Իսթանպոլ եէրինէ
իպթիտա պուրատանը փայիթանթ-
էթմէյէ գարար վերիլմիշ իսի։

Ս. Թարիխ ի՝ Իսանըն 451 սէնէսինտէ
Գատը քէօյինտէ զիքրէ չայանէ՞ մէճլիս
օլտու։

Ճ. Քաղկեդոն մէճլիսի տէնիլէն
՝ումումի քիլիսէ մէճլիսի պուրա-
տա թէճէմմիւ՝ էթտի։

—

76. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Իսթանպոլտան Էվրոփայա կիթմէք
իչիւն նէ՞ տէմիր եօլու եափըլըյոր։

Ճէվպ. Ռումէլի տէմիր եօլու տէ-
նիլէն եօլ եափըլըյոր։ Պու եօլ
Ավսթրիա սինորունատէք եափըլ-
տըրընտա, Իսթանպոլուն պիւ-
թիւն Էվրոփա իլէ տէմիր եօլ իլէ
իսթիլութը օլաճադ։

Ս. Իսթանպոլտան զարպի Էվրոփայա եօլ-
ճուլուգ էթմէք իչիւն պաշլըճա նէ՝ վասիթա-
լար վար։

Ճ. Վէնէտիկ, Թրիէսթէյ,
Պրինտիզիյ, Մարսիլիյա, Լիվըր-
փուլա վէ Լօնտրայա վափորլար
կիտէր։

Ս. Իսթանպոլտան Անատօլունա կիթմէյէ
տէմիր եօլու վա՛ր մը։

Ճ. Պիր տէմիր եօլու Իսկիւ-
տարտան պաշլանըպ Իգնիմիտէտէք
եափըլմըշ տըր։ Պու եօլ Պաղտա-
տա վէ Իրան քէօրֆէզինէ գա-
տար կիտէճէք տէյիւ մէմուլ օ-
լունուր։

Ս. Փրէնս ատալարը հա՞նկըյար տըր։

Ճ. Պուն՝լար Մարմարա տէնիզին-
տէ, Իսթանպոլա եաղըն տօգուզ
՝ատէտ կիւզէլ ատալար տըր։ Եաղ
մէվսիմինի կէչիրմէք վէ տէնիզէ
կիրմէք իչիւն պու ատալարտան
պա՝զըլարընա չօգ ատէմ կիտէր։

Ս. Պաշը ատօրմի ատալար հա՞նկըյար տըր։

Ճ. Գընալը, Պուրկաս, Հէյպէլի
վէ Պէյիւք ատա։

Ս. Իսթանպոլու Պահր ը Սիյահ Թարա-
ֆընտան մուհաֆազա էտէն գալէ՝լէր նէ՞րէ-
տէ ինչա օլունմուշ տըրլար։

Ճ. Պահր ը Սիյահա եաղըն Իս-
թանպոլ պօղազընըն էքի գըյըսըն-
տա գարշը պէ գարշը ինչա օլուն-
մուշ տըրլար։

Ս. Իսթանպոլու մուհաֆազա էթմէք ի-
չիւն պաշգա նէ՞ գալէ՝լէր վար։

Ճ. Զանադ Գալէ՝սի պօղազըն-
տա Էվրոփա վէ Ասիա գալէ՝լէրի
եափսատ Գալա՝ի Սուլթանիյէ տէ-
նիլէն գալէ՝լէր վար։

ԱՆՆԱՅԻՄ
ՕՍՄԱՆԻՕՅԻՆԻՆ
ԷՎՐՕՓԱ ԳԼԹԱՍԸ
ԿԱ
ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

ԹՈՒԼ 21 ԿՐԻՆԻՉՏԵՆ 23ՇԱՐԳԱ ՏՕՂԲՈՒ

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՅԷՆԻՆ ԷՎՐՕՓԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՒԱՂԱՐ

77. ՏԷՐՍ

Ս--Լ. Մէմալիք ի 'Օսմանիյէնին Էվրօփա գըթ'ասը'ն հավասը նա՞սըլ սըր։

Ճէվ. 'Ալէսսէվիյէ սաղլամ տըր. շէմալ վէ շէմալի ղարպ թարաֆընտա սողուդ, ֆադտի ճէնուպ թարաֆընտա սրճադ տըր։

Ս. Արագիսի նա՞սըլ սըր։

Ճ. Մահսուլտար, ամմա էյի իշլէնմէմիշ տիր։

Ս. Պաշը մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, չավտար, եուլաֆ վէ արփա։ Քէզալիք իփէք, եավաղը, տէրի, փէյնիր վէ թիւթիւն տախի պուլունուր։

Ս. Էտիրնէ վիլայէթինտէն նէ՞ մահսուլ չըգար։

Ճ. Պուղտայ, եավաղը, իփէք, տէրի, սուսամ վէ կիւլ եաղը։

Ս. Պօսնանըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Եավաղը։

Ս. Պօսնատա նէ՞ մ'ատէնլէր վար։

Ճ. Գուրշուն, ճիվա, զըրնըգ, տէմիր վէ պագըր մ'ատէնլէրի վար։

Ս. Պօսնանըն վէ Գոսովանըն սէքէնէսի նէ՞ հալտէ տիրլէր։

Ճ. Զօղլարը հալա պիր գաչ եիւզ սէնէ էվվէլ օլան'ատէթլէրի հըֆզ էտէրլէր։ Պու սէմթլէրին տալ-լարընտա վահշի դասպիլէլէր տէ վար։

Ս. Եանեանըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Եէր էլմասը, թիւթիւն, պէյազ շարապ վէ զէյթին եաղը։ Գոյուն, ատմուզ վէ սըղըր տախի պուլունուր։

Ս. Էտիրնէ շէհրի նէ՞ ճիհէթատէն մէշհուր տուր։

Ճ. Էտիրնէ 1336 թարիխինատէն 1453 թարիխինէատէք Տէվլէթ ի 'ալիյէնին փայիթախթը իտի։

Ս. Էտիրնէ շիմալի նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ. Թիւրքիանըն Էվրօփա գըթ'ասընտա էն պէյիւք շէհրի տիր, իփէք վէ եափաղը ֆապրիգալարը վար։ Սէքէնէսի 150,000 տիր։

Ս. Էտիրնէտէքի Սէլիմիյէ ճամի'սի հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Թիւրքիատա պուլունան էն պէյիւք վէ կիւզէլ ճամի'լէրին պիրի տիր։

—

78. ՏԷՐՍ

Ս--Լ. Թիւրքիանըն Էվրօփա գըթ'ասընըն շէմալ թարաֆընտա իւչ միւհէմ շէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ. Վիտին, Թուլչա վէ Շումլա։

Ս. Պու գըթ'անըն ճէնուպ թարաֆընտա մէշհուր պիր օրտու մէրքէզի օլան շէհր հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Մանաստիրը։

Ս. Նիշ եախսա նիսա շէհրի նէ՞ ճիհէթատէն մէշհուր տուր։

Ճ. Պէյիւք Գոսթանթինին վաթանը օլտուղու ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

ՖԻԼԻՓՓԷ

Ս. Ֆիլիփփէ հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. 40,000 էհալիսի օլան մէշհուր պիր շէհր օլուպ, իփէք վէ եափաղը ֆապրիգալարը վար։ Պու շէհրտէն փամուգ, տէրի, թիւթիւն վէ փիրինճ տիշարը կէօթիւրիւլիւր։

Ս. Սամսքով ճիվարընտա նէ՞ պուլունուր։

Ճ. Տէմիր մ'ատէնի։

Ս. Պօսնա—Սէրայ հագգընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Կիւզէլ շէհր տիր վէ էյի թիւ ճարէթի վար։ Պուրատա փամուգ, եափաղը վէ տէրի մաթ'ալարը եափելիր, սէքէնէսի տակի 70,000 տիր։

Ս. Կիրիտ ատասը հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պահր ը ճէզայիրին էն պէօյիւք ճէզիրէսի օլուպ, 200,000 էհալիսի վար։

Ս. Պու ատանըն հավասը նա՞սըլ տըր վէ մահսուլաթը նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Հավասը սրճագ վէ գուրուտուր, հասըլաթը տակի զէյթին եաղը, սապօն, պալ վէ պալմուամուն նատան 'իպարէթ տիր։

Ս. Ռումանիա, Սըրպիսթան վէ Գարատաղ վիլայէթլէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Միւմթազի վիլայէթլէր տիր։

Ս. Ռումանիանըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Հավասը միւ'թէտիլ իսէ տէ, պա՞ղը պալչըգլար սէպէպինտէն նէ՞մնագ տըր։

Ս. Արաղիսի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Զօգ մահսուլատար տըր, պալ պուղտայը վէ մէյվէսի վար։

Ս. Նէ՞ ախզուի'թասը վար։

Ճ. Եափաղը, պուղտայ, իչ եաղը, տէրի, շարապ, թիւթիւն վէ քէնէվիր ախզուի'թասը վար։

Ս. Նէ՞ մ'ատէնէրի վար։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ վէ պագըր մ'ատէնէրի վար։

Ս. Սէքէնէսի նէ՞ գատար տըր։

Ճ. 4,000,000 գատար տըր։ Էհալիսինին էքսէրիսի Ռումանիալը իսէ տէ, Եէհուտի, Ռուս վէ Էրմէնի տակի-պուլունուր։

Ս. Հիւքիւմէթ քիմէրի՞ն էլինտէ տիր։

Ճ. Փրէնա 'իւնիվանը իլէ պիր հիւքմտարըն, վէ պիր Սէնատօ մէճլիսի իլէ պիր տէ Մէպ'ուսան մէճլիսի էլինտէ տիր։

Ս. Ռումանիա էյալէթի ցէվլէթ ի 'ալէյէյ նէ՞ վէրկի վերիր։

Ճ. Սէնէվի 8,000 քէսէ վերիր։

Ս. Սըրպիսթան հա՞նկը ճիհէթտէն մէշհուր տուր։

Ճ. Եիւքսէք տաղլարը, վասի օրմանլարը վէ չօգ սուլարը ճիհէթինտէն մէշհուր տուր։

Ս. Սըրպիսթանըն նէ՞ մահսուլաթը վար։

Ճ. Պուղտայ, եափաղը, քէրէսթէ, սըղըր, պալմուամու, սիւլիւք, աթ գըլը, մաղը, թուղ վէ տէմիր։

Ս. Նէ՞ գատար սէքէնէսի վար։

Ճ. 1,250,000 գատար սէքէնէսի վար։ Սէքէնէսինին էքսէրիսի Սըրպիսէ տէ, իչլերինտէ Ռլահ, Պօհէմիալը վէ սաիր միլլէթտէն տակի պուլունուր։

Ս. Հիւքիւմէթ քիմի՞ն էլինտէ տիր։

Ճ. Փրէնա 'իւնիվանը իլէ պիր հիւքմտարըն, վէ պիր Սէնատօ մէճլիսի իլէ Սքուփչինա տէնիլէն տիկէր պիր մէճլիս էլինտէ տիր։

Ս. Սքուփչինա նէ՞ տիր։

Ճ. Սքուփչինա 115 ա'զատան 'իպարէթ պիր գավանին մէճլիսի տիր։ Պու մէճլիս ա'զասընտան 12 նէֆէրինի հիւքիւմէթ, 18 նէֆէրինի տակի շէհրլէր, պագի գալանընը իսէ ճէմաաթ ինթիխապ էտէր։

Ս. Սըրպիսթան էյալէթի ցէվլէթ ի 'ալէյէյ սէնէվի նէ՞ գատար վերկի վերիր։

Ճ. 4,600 քէսէ։

Ս. Գարատաղ նէ՞ տիր։

Ճ. Ուֆագ պիր պէյլիք տիր։ Արաղիսի 'ալէսսէվիյէ եիւքսէք տաղլար վէ տար տերիլէրտէն 'իպարէթ օլուպ, զըրաաթա չօգ միւնասիպ տէյիլ տիր։

Ս. Էհալինին 'ալէսսէվիյէ եէտիկի նէ՞ տիր։

Ճ. Եէր էլմասը եախօտ փաթաթէս։

Ս. Գարատաղըն պաշգա նէ՞ մահսուլաթը վար։

Ճ. Պիր միգտար զախիրէսի վէ

պալը վար։ չօգ գոյուն տա պու-
լուլնուր։

Ս։ Գարատաղ հիւքիւմէթի քիմի՞ն եէ-
տինտէ տիր։

Ճ։ Փրէնա 'իւնվանը իլէ պիր
հիւքմտար եէտինտէ տիր։ Փրէնա
էհալիտէն պիր դաչ քիչի քէն-
տինէ մա՛ալին ինթիխապ էտէր։

—

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

79. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Եունանիսթանը չէմալտան, չարգ-
տան, ճէնուպտան վէ զարպտան հուտուտու
նէ՞ տիր։ (Մէմալէ+է 'Օսմանիյէնին էվրօփա էրի՞սու վէ
Եունանիսթան խարիսնասնա դիրաճա՞ն օլունա։)

Եունանիսթանը զարպ թարաֆընտա
հա՞նկը ատալար վար։

Եունան ատալարը հա՞նկըլար տըր։

Ճէվապ։ Գորֆու, Քէֆալոնիա,
Զանթա, Սանթա Մավրա, Թէսաքի,
Փաքսո վէ Զէրիկո։

Ս։ Եունանիսթանա միւթա՛ալլիգ օլան
պաշգա ատալար հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Էյրիպոզ, Անտրոս, Թինոս,
Նաքսոս, Սանթորին, Միլոս, Ծիա,
Փարոս, Շիրա վէ Սիրոս եախոտ
Սկիրոս,

Ս։ Կիրիտ եախոտ Գանտիա ատասը հա՞ն-
կը տէվլէթէ միւթա՛ալլիգ տիր։

Ճ։ Տէվլէթ ի 'ալիյէյէ։

Ս։ Եունանիսթանը էն պէյուք ատասը
հա՞նկըսը տըր։

Եունանիսթանը սայքի իքիյէ թադսիմ է-
տէն քէօրֆէզ հա՞նկրսը տըր։

Եունանիսթանը ճէնուպ թարաֆընտա օ-
լան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

Եունանիսթանը փայիթախթը հա՞նկը
չէհր տիր։

Ա.թինա նէ՞րէտէ տիր։ Նավարին նէ՞րէ-
տէ տիր։ Նաւփլիա նէ՞րէտէ տիր։

Ա.թինա Իսթանպօլուն հա՞նկը թարաֆը-
նա տիւշէր, Իզմիրին հա՞նկը թարաֆընա,
Էտիրնէնին հա՞նկը թարաֆընա։

Իսթանպօլտան Ա.թինայա կիլմէք իչիւն
հա՞նկը տէնիզլէրտէն կէչմէլի։

Եունանիսթան հա՞նկը մինթաղա տախ-
լինտէ տիր։

Եունանիսթա՞ն մը եօխսա Անատօլու մը
տահա զիյատէ ճէնուպ թարաֆընա տիւ-
շէր։

Եունանիսթա՞ն մը եօխսա Մէմալիք ի 'Օս-
մանիյէ մի տահա զիյատէ զարպա տօղրու
կիտէր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ ԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՒԱԼԼԱՐ

80. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ Եունանիսթան նէ՞ ճիհէթլէ մէշ-
հուր տուր։

Ճէվապ։ Էսքի թէվարիխի վէ է-
սէրլէրի ճիհէթի իլէ մէշհուր
տուր։

Ս։ Եունանիսթանը արաղիսի վէ հավա-
սը նա՞սըլ տըր։

Ճ։ Ա.րաղիսի մահսուլատ վէ
հավասը կիւզել տիր։

Ս։ Մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ։ Ասիատա վէ Էվրօփատա հու-
սուլա կէլէն մահսուլաթ Եունա-
նիսթանտա տախի հասըլ օլուր։

Ա.թինանըն Ակրօփոլիս նամ իզ գալէ'սի

Ս։ Ա.թինա նէ՞ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ։ Տէրուէնինտէ պուլունան էս-
քի պինալարըն վէրանէլէրի խու-
սուսունտա մէշհուր տուր։ Պու
վիրանէլէր Եունանիսթանըն էս-
քի միմարլըղընա կիւզել նիւմու-
նէլէր տիր, վէ էսքի Ա.թինա շէհ-
րինին մէշհուր մահալ-
լէրի պու վիրանէլէր ի-
լէ թասվիդ օլունմուշ
տուր։

(Պալատէքի թասվիրտէ Ա-
թինանըն Ակրօփոլիս նամ իշ
գալէ'սի կէօրիւնիւր։ Պու թաս-
վիր մէղքիւր գալէ'նին շիմա-
քի հալինի տէյիլ, իլլա էսքի
զէմանտա նէ հիյէթտէ օլուս-
ղունու կէօսթէրիր։ Ա.թինա
շէհրինին համիսի 'ատտ օրու-
նան Մինէրվա նամ փուրթուն
մ'ապիսի օլուպ Պարթէնոն
թէմիզէ օլունան պինա տախի մէղքիւր գա-
լէ' իչինտէ իտի (նասըլ քի պալատէքի թաս-
վիրտէ տախի կէօսթէրիլմիշ տիր)։ Պար-
թէնոնտա Մինէրվանըն ալթուն-
տան վէ ֆիլ տիշինտէն եավրըմըշ
40 այագ եիւքսէքլիյինտէ պիր
միւճէսսէմ թասվիրի, մ'ապիսին
ճիվարընտա տախի քէզալիք Մի-
նէրվանըն թուճտան եավրըմըշ 70
այագ եիւքսէքլիյինտէ պաշգա
պիր միւճէսսէմ թասվիրի օլուպ,
կէրէքգարատան կէրէք տէնիզտէն
չօգ ուզագտան կէօրիւնիւր իտի։)

Ս։ Գորընթոս իւզէրինէ նէ՞
մա'լիւմաթըն վար։

Ճ։ Պու շէհր տախի էս-
քի Եունանիսթանըն մէշհուր վէ
մ'ամուր շէհրլէրինտէն պիրի
իտի։

(Պու շէհր Պահրը ճէզաիրի Գորընթոս քէօր-
ֆէզինտէն այրրան պէրզախ իւզէրինտէ օ-
լուպ, թիճարէթի վէ հարպ ճիհէթի իլէ մէշ-
հուր մէվգի'ի վար իտի։ Շէհրին մուհաֆա-
զասը իչիւն պիր դայա իւզէրինտէ տէնիզտէն
2,000 այագ եիւքսէքլիյինտէ պիր գալէ' տա-
խի եավրըմըշ իտի։)

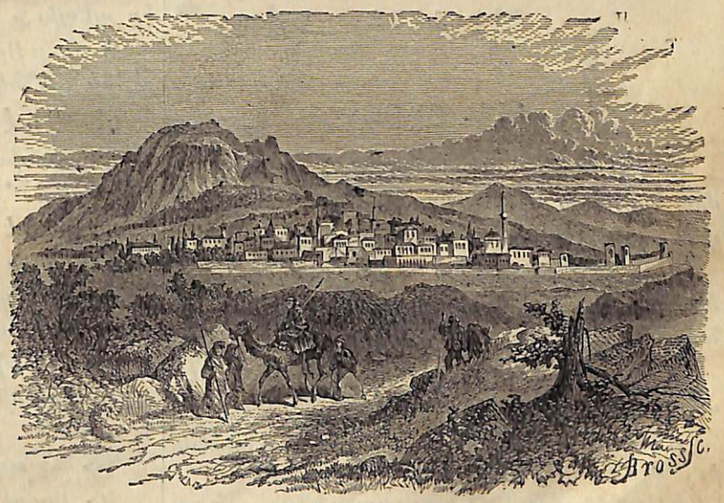

Գորընթոս

Ս։ Եունանիսթան նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ։ Էյի եօլլարը վէ զբրանթը

Եօգ տուր. սէնանաթլար տախի կէրի գալմըշ տըր։

Ս. Էհալի պաշըճա նէ՞ իշ իլէ մէշղուլ օլուր։

Ճ. Թիճարէթլէ մէշղուլ օլուր։

Ս. Պու մէմլէքէթաէ թա'լիմ ու թէրպիյէ նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ. Պիր Տար էլ ֆիւնուունու վար վէ հէր սընըֆտան օլան շայիրտլէր օրայա մէճճանէն գասպուլ օլունուրլար։

Ս. Եունանիսթանըն հիւքիւմէթ իտարէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ տիր։

ՐՈՒՍԻԱՆԸՆ ԷՎՐՕՓԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ

ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ

ՍԻՍԱՎԼԱՐ

81. ՏԷՐՍ

Մէ՞ալ. Պահը ը Մեյահ իլէ Պահը ը Միւնճէմիտ ի շէմալի արասընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։ (Էվրօփա Իմբէրատորը Դ-րաճ՚ան օլտա։)

Ռուսիանըն Էվրօփա գըթ'ասընըն շարդ թարաֆընտա նէ՞ տաղլար, նէ՞ ըրմագ վէ նէ՞ տէնիզ վար։

Ճէնուպ թարաֆընտա նէ՞ տաղլար վէ նէ՞ տէնիղլէր վար։

Ճէնուպի զարպ թարաֆընտա պուլունան իչ մէմլէքէթ հա՞նկըլար տըր։

Շէմալի զարպ թարաֆընտա պուլունան իբի մէմլէքէթ հա՞նկըլար տըր։

Ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէղլէր վար։

Ռուսիանըն Էվրօփա գըթ'ասընըն հուտուտունու սէօյլէ։

Պահը ը Միւնճէմիտ ի շէմալի իլէ պիրլէշմիշ օլան տէնիզ հա՞նկըսը տըր։

Էվրօփանըն էն պէօյիւք նէհրի հա՞նկըսը տըր։

Ճէվապ. Վօլկա նէհրի տիր. պու նէհրին ուզունլուղու 2,000 միլ տիր։

Ս. Վօլկա նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։

Էլթօն կէօլիւ նէ՞րէտէ տիր։

Ռուսիատա պաշգա հա՞նկը նէհրլէր վար։

Ռուսիանըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ-ճէզիրէ վար։

Գըրըմ հա՞նկը իբի տէնիզ արասընտա տըր։

Ռուսիանըն շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ճ. Լատիօնիա։

Ս. Ռուսիանըն փայթախթը հա՞նկըսը տըր։

Ռուսիանըն մէրքէզի գըթ'ասընտա հա՞նկը պէօյիւք շէհր վար։

Պահը ը Մեյահ գըյըսընտա օլան պէօյիւք շէհրի հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Օտէսսա։

Ս. Ռուսիանըն Պահը ը Մեյահ գըյըսընտա պաշգա հա՞նկը շէհրլէրի վար։

Վօլկա նէհրինին տէնիզէ տէօքիւլտիյիւ եէրտէ օլան շէհր հա՞նկըսը տըր։

Օրէնպուրկ շէհրի նէ՞րէտէ տիր. Ռիկա շէհրի նէ՞րէտէ տիր. Արքանկէլ վէ Քրօնշթատ շէհրլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։

Լէհիսթանըն սապրգ փայթախթը հա՞նկըսը իտի։

Ճ. Վարսավ։

Ս. Ռուսիանըն ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք շէհր վար։

Ճ. Թիֆլիզ։

---

82. ՏԷՐՍ

Մէ՞ալ. Պահը ը Մեյահ իլէ Պահը ը Հաղէղ արասընտա հա՞նկը էյալէթ վար։

Ճէվապ. Գաֆգազէյալէթի վար։

Ս. Պահը ը Միւնճէմիտ ի շէմալիտէ նէ՞ ատալար վար։ (Աէ՞ա Իմբէրատորը Դ-րաճ՚ան օլտա։)

Ռուսիա հա՞նկը իբի մինթագա տախիլինտէ տիր։

Սան փէթէրսպուրկ, Թիֆլիզ, Օրէնպուրկ, Մօսքովա, Արքանկէլ, Ռէվէլ, Ռիկա, Վարսավ վէ Թայղան շէհրլէրի Իսթանպօլուն հա՞նկը թարաֆլարընա տիւշէրլէր։

Տուինա, Տօն, Տընեէսթէր, Փէչօրա, Տունա վէ Տընեէբէր նէհրլէրի հա՞նկը թարաֆլարա ագար վէ նէ՞րէյէ տէօքիւլիւրլէր։

Օնէկա վէ Լաոօկա կէօլլէրի նէ՞րէտէ տիրլէր։

Իսթանպօլտան տէնիզ թարիգի իլէ Սան փէթէրսպուրկա կիթմէք իչիւն հա՞նկը տէ՞նիզլէրտէն կէչմէլի։

Իսթանպօլտան Սան փէթէրսպուրկա էն գըսսա եօլ իլէ կիթմէք իչիւն նէ՞ էթմէլի։

Ճ. Վափօր իլէ Օտէսսայա վէ օնտան էօթէյէ գարատան տէմիր եօլու իլէ կիթմէլի։

ՐՈՒՍԻԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ

ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՍԱՎԼԱՐ

83. ՏԷՐՍ

Մէ՞ալ Ռուսիանըն վիւ'սաթը նէ՞ գատար տըր։

Ճէվապ. Ռուսիանըն եալընըզ Էվրօփա գըթ'ասը Էվրօփանըն եաբըսընտան գիյատէ տիր. Ասիա գըթ'ասը տախի պիրլիքտէ ալընտըղը հալտէ Ռուսիա Ներսֆ ը քիւրրէ ի շարգիտէ պուլունան էն պէօյիւք մէմալիք սայըլըր։

Ս. Ռուսիա մէմալիքինի պէօյիւտէն քի՞մ իտի։

Ճ. Պէօյիւք Փէթրօ։

Ս. Սան փէթէրսպուրկ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պէօյիւք Փէթրօ 1703տէ պու շէհրի եափմաղա պաշլատը։ Շէհր իսէ շիմտի ճէսիմ վէ կիւզէլ պիր շէհր տիր։

Ս. Սէվասթօփոլ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Գըրըմ մաւհարէպէսինտէն էվվէլ Պահը ը Մեյահ գըյըսընտա Ռուսիանըն էն պէօյիւք լիմանը իտի։

Ս. Ռուսիա քէօյլիւլէրի նէ՞ հալտէ տիրլէր։

Ճ. Շիմտիքի իմիբէրաթօրուն վագթընա կէլէնէտէք Ռուսիատա քէօյլիւլէր էսիր մագամընտա իտիլէր, լաքին շիմտի ադատ օլմուշ տըրլար։

Ս. Ռուսիանըն հիւքիւմէթ ուսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մութլադէ տիր։

Ս. Ռուսիանըն հիւքմտարը նէ՞ թէսմիյէ օլունուր։

Ճ. Զար եախսոտ հէմ Ռուսլարըն իմիբէրաթօրու թէսմիյէ օլունուր։

Ս. Պու մէմալիքին էյալէթլէրի նա՞սըլ իտարէ օլունուրլար։

Ճ. Իմիբէրաթօր թարաֆընտան

նասպ ու թա'եին օլուՆան վալիէր մա'րիֆէթի իլէ ի-տարէ օլուՆուրլար։

Ս. Ռուսիատա 'ալէքսէվիյէ գա-պահաթլըլարա նէ՞ չէտիա ճէղա վէրիլիր։

Ճ. 'Ալէքսէվիյէ սիւրկիւն ճէղասը վէրիլիր։ Սիւրկիւն օլանլար տախի Սիպէրիայա կէօնտէրիլիրլէր։

Ս. Ռուսիանըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Շէմալ թարաֆընըն հավասը փէք սօղուգ տուր, ֆագաթ ճէնուպ թարաֆընտա Պահր ը Սիյահա եագըն օլան մա-հալլէրտէ եագըն չօգ սըճաղ օլուր։

Ս. Արազիսինին սաթհը նա՞սըլ տըր։

Ճ. 'Ալէքսէվիյէ տիւզ տիւր, ի-չերիտէ տաղլար վէ թէփէլեր եօգ տուր։

Ս. Ռուսիանըն հալի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Եագըն վագըթլարատէք Ռու-սիա չօգ իլերլէմիշ տէյիլ խտի իսէ տէ, շիմտի 'իւլում ու ֆիւնուն-տա, տախիլի իսլահաթտա վէ թիճարէթտէ չափուք իլերլէ-մէքտէ տիր։

—

84. ՏԷՐՍ

Սէ՞-ալ Ռուսիանըն իչերլէրինտէ շէհրատէն շէհրէ նա՞սըլ կիտիլիր։

Ճէվպ. Գարատա՝ քէրվան իլէ, կէօլէրտէ վէ ըրմագլարտա խսէ կէմիլէր իլէ կիտիլիր։

Ս. Ռուսլար գըշըն 'ալէքսէվիյէ նէ՞ իլէ եօլճուլուգ եաէրլէր։

ՐՈՒՍԼԱՐԸՆ ԳԸՇ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳԻ

Ճ. Գըզագ իլէ։

Ս. Ռուսիանըն տէմիր եօլլարը հագդը-տա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Ռուսիանըն պէօյիւք շէհրլէրի շիմալի տէմիր եօլլար իլէ պիրպիրի-նէ պաղլը տըրլար, վէ պու մէմալի-քին քեաֆֆէ ի միւ'թէպէր մա-հալլէրինի եէքտիկէրինէ պաղլա-մագ իչիւն տէմիր եօլլարը եափըլ-մագտա տըր։

Ս. Ռուսիանըն օրմանլարը հագդընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու մէմալիքին սայքի նըս-ֆը օրման, վէ պու օրմանլար տա-խի վահշի հայվանլար իլէ տօլու տուր։ Պու օրմանլարատան քէրէս-թէ, փօթաս, սագըզ վէ թիրէ-մէնթին աղաճը չըգար։

Ս. Ռուսիատան չըգան տէրի նա՞սըլ օլուր։

Ճ. Տիւնեատա էն ա'լա ճինս տէ-րի Ռուսիատան չըգար։

Ս. Եալընըզ Ռուսիայա մախսուս օլան իւչ նէվ' մահսուլաթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Շակրէն թէամիյէ օլուՆան պիր նէվ' տէրի, վէ Ռուսիանէրը-էրինտէ պուլուՆան պալըգլար-տան չըգան պիր նէվ' թուրթագ վէ խավեար։

Ս. Ռուսիանըն նէ՞ մ'ատէնէրի վար։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ վէ պա-գըր մ'ատէնէրի վար։

Ս. Մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, մում, քէնէվիր վէ պէղ։

Ս. Էլթօն կէօլիւ նէ՞ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ. Պու կէօլիւն ռույու տիւն-եատա պուլուՆան պաշգա սու-լարտան ղիյատէ թուղլու օլտու-ղու ճիհէթտէն մէշհուր տուր։ Պէհէր սէնէ մէղքիւր կէօլտէն 100,000 ֆըչը եախօտ 8,000,000 օգգա թուղ չըգար։

Ս. Ռուսիանըն հա՞նկը թարաֆը ղիյատէ մահսուլտար տըր։

Ճ. ճէնուպի թարաֆը, եանի Պահր ը Սիյահ իլէ Պահր ը Ազագ գըյըլարընտա պուլուՆան էյա-լէթլէրի տահա ղիյատէ մահսուլ-տար տըր։

Ս. Ռուսիանըն ճէնուպ թարաֆընտան տիշարըյա չօգ կէօնտէրիլէն պաշը մահսուլ նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ տըր։

Ս. Հա՞նկը չէհրլէրատէն տիշարըյա պուղ-տայ կէօնտէրիլիր։

Ճ. Պահր ը Սիյահ գըյըսընտա Օտէսատան վէ Պահր ը Ազագ գըյըսընտա Թայղանատան։

Ս. Պուղտայ օրատան հա՞նկը մէմլէքէթ-լէրէ կէօնտէրիլիր։

Ճ. Ինկիլթէրրայա վէ Էվրօփա-նըն սաիր մէմլէքէթլէրինէ։

Ս. Լէհիսթան իւզերինէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու մէմլէքէթ մուգատտէ-մա 11,000,000 էհալի իլէ ճէսիմ վէ միւսթագիլ պիր տէվլէթ իտի։

Ս. Պու մէմլէքէթ նէ՞ վագըթ զապթ օ-լունտու։

Ճ. 1795 տէ։

Ս. Լէհիսթան հա՞նկը տէվլէթլեր արա-սընտա թագսիմ օլունտու։

Ճ. Ռուսիա, Փրուսիա վէ Ավս-թրիա տէվլէթլերի արասընտա։

ԼԱՓՕՆԻԱ ԻՐԱԶԵՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

85. ՏԷՐՍ

Սէ՞-ալ. Լափօնիա եախօտ Լափլանտ նէ՞րէ-տէ տիր։

Ճ. Էվրօփանըն շէմալի ուճուն-տա տըր։

Ս. Պու տիյար գա՞չ գըսմա թագսիմ օ-լունուր։

Ճ. Իքի գըսմա. Ռուսիա Լափօ-նիասը իլէ Խալէճ վէ Ներվէճ Լա-փօնիասը։

Ս. Պու տիյարըն նէ՞ գատարը Ռուսիայա թապի' տիր։

Ճ. Իւչտէ իքիսի, պագի գալա-նը տախի Խալէճ վէ Ներվէճէ թա-պի' տիր։

Ս. Լափօնիատա նէ՞ մէշհուր հայվան վար։

Ճ. Շէմալի կէյիք թէամիյէ օ-

ԼԱՓՕՆԻԱՏԱ ՇԵՄԱԼԻ ՇԱՖԱԳ ԱՑՏՐՆԼԸՂԸՆՏԱ ԿԷՃԼԷՑԻՆ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳ

լուՆան Հայվան վար։ Պու Հայվան կիւնտէ 200 միլ գատար եէրէտէք գըզագ չէքէպիլիր։ Լափօնիալը-լար պու Հայվանըն սիւտիւնիւ վէ էթինի եէրլէր, տէրիսինի կիյէր-լէր, պօյնուզուՆատան տախի էշեա եափարլար։

Ս. Լափօնիա հա՞նկը մինթագա տախի-լինտէ տիր։

Հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Գըշլին շէտիտ սօղուգ օլուր. եաղ մէվսիմի գըսսա տըր, լաքին պա՛ղէն չօգ սըճագ օլուր։

Ս. Գըշ մէվսիմինտէ պու տիյարտա նէ՞ գատար վագըթ կիւնէշ օլմազ։

Ճ. Եէտի հաֆթա. լաքին օրա-նըն էհալիսի մահիթագ, եըլտըզ վէ շէմալի շաֆագ եախսատ էն-վար ը շէմալիյէ այտընըզը իլէ իշ վէ կիւճլէրինէ պագասպիլիրլէր։

Ս. Եաղըն նէ՞գատար վագըթ օրատա կիւնէշ պաթմազ։

Ճ. Եէտի հաֆթա։

(Իշպու եէտի հաֆթա միւտաէթինտէ կիւ-նէշ տիւզիյէ ուֆուգտան եօգարը օլտուզուն-տան, տաիմա կիւնտիւզ տիւր։)

Ս. Էհալինին հալի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Ղայէթ սէֆիլ տիր. շէհրլէ-րի օրմայըպ քէօյլերտէ սաքին օ-լուրլար, վէ կէչինմէլերի իչիւն չօգ կիւճլիւք չէքէրլեր։

ԻՍՎԷՃ ՎԷ ՆՕՐՎԷՃ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻԻԱԼԼԱՐ

86. ՏԷՐՍ

Ս.—Լ. Նօրվէճին ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը Օգիանօս վար։ (Էվրոպա Խուլինասը դ-բաճա՛ն օրտա։)

Իսվէճին ղարդ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ, հա՞նկը տէնիզ վէ հա՞նկը մէմլէ-քէթ վար։

Իսվէճ վէ Ցանիմարգա արասընտա հա՞ն-կը պօղազ վար։

Նօրվէճ վէ Ցանիմարգա արասընտա հա՞ն-կը պօղազ վար։

Նօրվէճին շէմալի ղարպ գըյըսընտա նէ՞ ատալար վար։

Նօրվէճ վէ Իսվէճ արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Նօրվէճին շէմալի ուճունտա հա՞նկը պու-րուն վար. ճէնուպի թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Իսվէճ իլէ Նօրվէճ հա՞նկը իքի մինթագա տախիլինտէ տիր։

Իսվէճ վէ Նօրվէճին փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճէվապ. Իսթօգհոլմ։

Ս. Գահր ը Գալթիք իլէ Գօթնի քէօր-ֆէզի արասընտա հա՞նկը պէյիւք ատա-վար։

Գահր ը Գալթիքտէ հա՞նկը պէյիւք ատա-վար։

Նօրվէճին էն պէյիւք շէհրի հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Քրիսթիանիա։

Ս. Պէրկէն շէհրի նէ՞րէտէ տիր։

Շէմալ պուրնունտան Գուլֆ ի շէմալէ գատար 'արդէն գաՀ տէրէճէ տիր։

Իսվէճին ճէնուպի թարաֆընտա հա՞նկը կէօլլեր վար։

Գօթնի քէօրֆէզինէ հա՞նկը նէհր տէօ-քիւլիւր։

ԻՍՎԷՃ ՎԷ ՆՕՐՎԷՃ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻԻԱԼԼԱՐ

87. ՏԷՐՍ

Ս.—Ս. Հա՞նկը իքի մէմլէքէթ պէյիւք պիր նիմ—ճէզիրէտէն 'իպարէթ օլուպ պիր հիւքիւմէթ իտարէսի թահթընտա տըր։

Ճէվապ. Իսվէճ վէ Նօրվէճ։

Ս. Պու նիմ—ճէզիրէնին պիր պէյիւք գըթ'ասընտա նէ՞ ճինս աղաճ օրմանլարը վար։

Ճ. Զամ աղաճը օրմանլարը վար։ Պու օրմանլարտան քէրէսթէ, գաթրան, նէֆթ վէ թիրէմէն-թին եաղը չըգար։

Ս. Իսվէճ վէ Նօրվէճտէ հա՞նկը մ'ատէն-լեր պոլ տուր։

Ճ. Տէմիր վէ պագըր։

Ս. Պու մէմլէքէթլէրին նէհրլէրի վէ կէօլ-լէրի հադդընտա նէ՞ մ'ալիւմաթըն վար։

Ճ. Զօդ տըրլար. կէօլլէրի սէք-սէնտէն զկյատէ վէ կիւզել տիր-լէր։

Ս. Հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Գըշը ուզուն սիւրէր, եաղ մէվսիմի իսէ գըսսա տըր, ֆագաթ նէպաթաթ չափուք պիթէր վէ չափուք եէթիշիր։ Արփա էքիլ-տիքտէն եէտի հաֆթա սոնկրա պիշիլիր։

Ս. Արազինին նէ՞ գատարը իշլէնմիշ տիր։

Ճ. Եիրմի պէշ գըսմտան պիրի անճագ իշլէնմիշ տիր։

Ս. Էհալիսի հադդընտա նէ՞ մ'ալիւմա-թըն վար։

Ճ. Պու մէմալիքին էհալիսի գուվվէթլի, սաղլամ վէ ֆէրահ օլուպ, շէտիտ սօուղա, ածլըղա վէ չալըշմաղա տայանապիլիրլէր։

Ս. Խթօգհոլմ հադդընտա նէ՞ մ'ալիւ-մաթըն վար։

Ճ. Կիւզել պիր շէհր տիր. Էվ-բօփատա, Խթանպօլսան մ'տա, Խթօգհոլմ գատար կիւզել վա-ըուշլարը օլան պիր շէհր տահա եօգ տուր։

Ս. Մալթրէօմ նէ՞ տիր։

Ճ. Պահրը միւնճէվիտ ի շէմա-լիսէ մէշհուր պիր կիրտապ տըր. պու կիրտապտա պա'զէն կէմիլէր զարգ եախօտ սագաթ օլուրլար։

ՏԱՆԻՄԱՐԳԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻԻԱՎԼԱՐ

88. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ Ցանիմարգանըն զարպ թարաֆըն-տա հա՞նկը տէնիզ վար։ (Էվրօփա խարէնտանը դ-ըրաճ'ան օլտա։)

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմալիք վար։

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Շարգ թարաֆընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Ցանիմարգանըն փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճէվապ. Գօփէնհակ։

Ս. Պու շէհր հա՞նկը ատա իւզերինտէ տիր։ (Ղ-ըրմէ Էվրօփա խարէնտանը դ-ըրաճ'ան։)

Գօփէնհակ հադդընտա նէ՞ մ'ալիւմաթըն վար։

Ճ. Պու շէհր Էվրօփանըն շէմալ թարաֆընտա պուլունան էն կիւ-զել շէհր տիր, վէ էյի պիր լիմա-նը վար։

Ս. Ցանիմարգանըն զէվինի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Ալչագ վէ տիւզ տիւր։

Ս. Հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Միւ'թէտիլ ֆագաթ տիւ-մանլը տըր։

Ս. Էհալինին պաշը մէշղուլյէթի նէ՞ տիր։

Ճ. Էհալինին մէշղուլյէթի 'ա-լէսսէվիյէ չիֆթճիլիք վէ հայվան պէսլէմէք տիր։

Ս. Ցանիմարգա աթլարը հադդընտա նէ՞ տէյէպիլիրսին։

Ճ. Ցանիմարգա աթլարընին ճին-սի ա'լա տըր, վէ պու մէմալիք-տէն տիշարը յա չօգ ամ կէօն-տէրիլիր։

Ս. Ցանիմարգանըն ուսուլ ը հիւքիւ-մէթի նէ՞ տիր։

Ճ. Էվլատտան էվլատա կէչէր պիր գրաֆիյէթ տիր։ Հիւքիւ-մէթ ի մէշրութէ օլուպ, իքի մէճլիստէն միւրէք-քէպ պիր գավանին մէճլիսի վէ պիր տէ մէճլիս ի 'ալիսի վար։

Ս. Շիմտի Ամանիա իլէ պիրլէշմիշ օլան հա՞նկը իքի էյալէթլէր մուգատ-տէմա Ցանիմարգայա 'այիտ իտիլէր։

Ճ. Շլզվիք վէ Հոլսթէյն։

Ս. Շէմալի Ամերիգանըն հա՞նկը գըթ'ա-սը, վէ Պահրը միւհիթ ի Ամթլասիաէ հա՞նկը ատալար Ցանիմարգայա 'այիտ տիրլէր։

Ճ. Ամերիգանըն Կրուէնլանտ նամ գըթ'ասը, վէ Իսլանտա, Ֆա-բօ վէ Իսպիչպէրկ ատալարը։

ԱՏԱ ՊԱԼԸՂԸ ԱՎԸ

Ս. Կրուէնլանտ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Պու տիյարըն գըյըլարընա

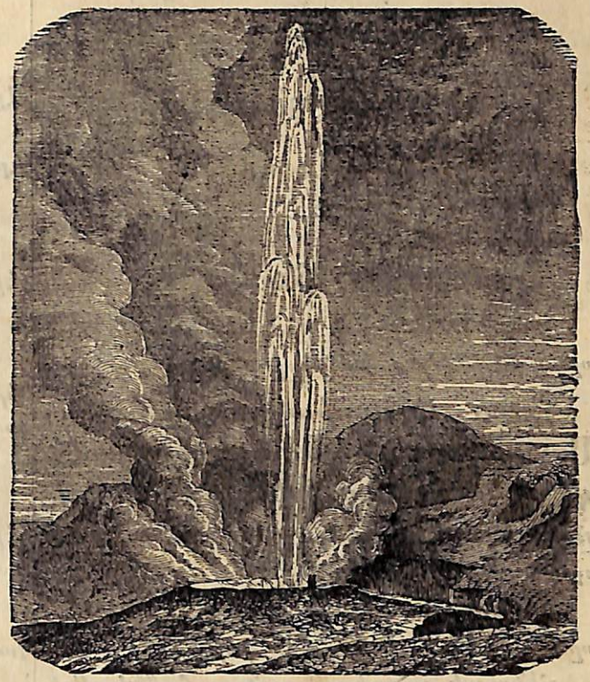

ԻՍԼԱՆՏԱ ԱՏԱՍԸՆՏԱ ԳՈՅՆԱ ՊԻՐ ՄԷՆՊԱ'

եաղրն պուլունան ատա պալըղը ավը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Էվրօփանըն էն զկյատէ շէմալ ուճուն-տա սաքին օլունապիլիր մահալ նէ՞րէսի տիր։

Ճ. Իսլանտա ատասը։

Ս. Իսլանտա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Հէքլա նամ եանար տաղը վէ գայնար մէնալարը խուսու-սունտա մէշհուր տուր։

Ս. Ֆարօ թէսմիյէ օլունան ատալար քիւ-մէսինտէ գա՞չ ատա վար։

Ճ. Եիրմի եէտի տանէ ատա վար։

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ԱԼՄԱՆԻԱ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

89. ՏԷՐՍ

Մ։—Ը Մէմալիք ի Ալմանիա տախիլինտէ օլան տէվլէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ։ Փրուսիա, Պավիէրա, Սաքսոնիա, Վիրթէմպէրկ, Պատէն վէ պիր գաչ սաիր ուֆագ տէվլէթլէր։ Ղ։ոդ էվ։ֆ էոբէնասնա դ։ոճա՝ն ալ։ոնա։

Ս։ Ալմանիա մէմալիքինէն շարգի սինօրընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ճէնուպի շարգի սինօրընտա հա՞նկը մէմլէքէթ։ Ճէնուպի սինօրընտա հա՞նկը մէմլէքէթ։ զարպի սինօրընտա հա՞նկը մէմլէքէթլէր։ Շէմալի սինօրընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։ Շէմալ թարաֆընտա օլան իքի տէնիզլէր հա՞նկըլար տըր։

Ալմանիանէն հա՞նկը իքի ըրմագլարը Պահր ը Պալթիքէ տէօքիւլիւրլէր։

Հա՞նկը իքի ըրմագլարը Պահր ը Շէմալէյէ տէօքիւլիւրլէր։

Ավսթրիատան չըգըպ Ալմանիանէն իչինտէն կէչէրէք Պահր ը Շէմալէյէ տէօքիւլէն ըրմագ հա՞նկըսը տըր։

Էլպա նէհրինին պէօյիւք գօլու հա՞նկըսը տըր։

Իսվիչէրատան չըգըպ Պահր ը Շէմալէյէ տէօքիւլէն ըրմագ հա՞նկըսը տըր։

Ալմանիանէն էն պէօյիւք մէմլէքէթի հա՞նկըսը տըր։

Ճ։ Փրուսիա։

Ս։ Փրուսիատան սօնկրա էն պէօյիւք մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Ճ։ Պավիէրա։

Ս։ Փրուսիանէն ճէնուպ թարաֆընտա Ալմանիանէն հա՞նկը մէմլէքէթի վար։

Փրուսիանէն շէմալ ուճունտա պուլունան իքի էյալէթ հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Շեղվիք վէ Հոլսթէյն։

Ս։ Պունլար մուգատտէմա հա՞նկը տէվլէթէ թապի՝ իտիլէր։

Ճ։ Տանիմարգա տէվլէթինէ։

Ս։ Ալմանիանէն ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա պուլունան իքի էյալէթլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Ալսաս վէ Լօրէն։

Ս։ Պունլար մուգատտէմա հա՞նկը տէվլէթէ 'այիտ իտիլէր։

Ճ։ Ֆրանսայա։

Ս։ Ալմանիանէն հա՞նկը իքի էյալէթի Իսվիչէրա իլէ հէմհուտուտ տուրլար։

Ալմանիանէն հա՞նկը իչ էյալէթի Ավսթրիայա հէմհուտուտ տուրլար։

Ալմանիանէն հա՞նկը մէմլէքէթի Բուսիա իլէ հէմհուտուտ տուր։

Ֆիլէմէնք իլէ Պէլճիգայա հէմհուտուտ օլան մէմալիք հա՞նկըսը տըր։

Ճ։ Փրուսիա։

Ս։ Հա՞նկը շէհր Ալմանիա իլէ Փրուսիանէն փայիթախթը տըր։

Ճ։ Պէրլին։

Ս։ Հա՞նկը շէհր Պավիէրանէն փայիթախթը տըր։

Ճ։ Մօնագօ։

Ս։ Հա՞նկը շէհր Վիրթէմպէրկին փայիթախթը տըր։

Ճ։ Շթութկարտ։

Ս։ Հա՞նկը շէհր Սաքսոնիանէն փայիթախթը տըր։

Ճ։ Տրէզտա։

ԱԼՄԱՆԻԱ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ
ՍԱՔՍՕՆԻԱ
ՊԱՎԻԷՐԱ
ՎԻՐԹԷՄՊԷՐԿ
ՊԱՏԷՆ
ՖՐԱՆՍԱՅԱ
ՇՎԱՅՑԱՐԻԱ
ԻՏԱԼԻԱ
ԱՎՍԹՐԻԱ
ՍԱՂՄՈՍԱՎԱՆՔ
ՍԱՂՄՈՍԱՎԱՆՔ
ՍԱՂՄՈՍԱՎԱՆՔ

ԱԼՄԱՆԻԱ ԻԶԷՐԻՆԷ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՍԱՎԱՐ

---

90. ՏԷՐՍ

Ս։—։ Ալմանիա արաղիսինին զէմինի նա՞սը տըր։

Ճ։—։ Շէմալի գըսմը ալչաղ վէ տիւզ, ֆագաթ ճէնուսպի գըսմը տաղի տիր։

Ս։ Ռէնո նէհրի նէ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ։ Պու նէհր քէնարընտա պուլունան էսքի գալէ՝ վիրանէլէրի վէ սակր պիր չօգ կիւզել մէնզարէլէրի իլէ չաղլայանկարը ճիհէթի իլէ մէշհուր տուր։

Ս։ Ալմանիանըն 'ասքէրի նիզամընճա հէր ատէմ նէ՞ եափմաղա պօրճլու տուր։

Ճ։ Իւչ սէնէ 'ասքէրլիք էթմէյէ պօրճլու տուր։

Ս։ Ալմանիա 'ասքէրի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ։ Տիւնեատա սայքի էն մէշհուր 'ասքէր Ալմանիա 'ասքէրի տիր տէնիլիր։

Ս։ Ալմանիա 'ասքէրի նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ։ Քէմալի մէրթէպէ թա'լիմ ու թէրպիյէսի վէ տիրայէթի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս։ Ալմանիատա չօճուգլարըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի խուսուսունտա նէ՞ նիզամ վար։

Ճ։ Հէր չօճուգ, կէրէք օղլան կէրէք գըզ, մէքթէպէ կիթմէյէ մէճպուր տուր, եալընըզ խասթալըգ սէպէպի իլէ պու նիզամըն հիւքմիւնտէն ազատ օլապիլիր-լէր։

Ս։ Ալմանիատա 'իւլում ու ֆիւնուն նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ։ Պու մէմալիքտէ չօգ մէշհուր տար էլ ֆիւնուունլար, վէ 'իւլում ու ֆիւնուունուն հէր շիւ'պէսինտէ ղայէթ միւթէպէր 'ալիմլէր վար։

Ս։ Ալմանիանըն մ'ատէնէրի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ։ Ալթունտան մա'տա, պաշգա հէր ճինս մ'ատէն պու մէմալիքտէ չօգ տուր։

Ս։ Սէնա'աթճա նէ՞ հասըլաթը վար։

Ճ։ Ալմանիանըն սէնա'աթճա հասըլաթը պաշլըճա պէգ տիր։ ֆագաթ փամուգ վէ եիւն գուլմաշլար, ֆաղֆուրի, քեաղրա, մէշին, ճամ, արփա սույու, չօճուգ օյունճագլարը, սա'աթ, տէմիր վէ չէլիք էշեա տախի եափըլըր։

Ս։ Ալմանիա արաղիսինին նէ՞ գատարը օրման տըր։

Ճ։ Սայքի իւչտէ պիրի օրման տըր։

Ս։ Ալմանիա օրմանլարընտա նէ՞ ճինս հայվան չօգ պուլունուր։

Ճ։ Եապան տօմուզու։

---

91. ՏԷՐՍ

Ս։—։ Ալմանիանըն հիւքիւմէթի նա՞սըլ տըր։

Ճ։—։ Իմպէրատօրլուգ տուր։

Փրուսիա գրալը Ալմանիա իմփէ-բաթօրու 'իւնվանընա տախի մա-լիք օլուպ, 'ումում իտարէնին ըէ-խի տիր։ Ալման տէվլէթլէրի թարաֆընտան ինթիխապ օլու-նան մէպ'ուսլարտան միւրէքքէպ օլուպ, Ֆարլամէնթ թէսմիյէ օ-լունան պիր գավանին մէճլիսի տա-խի վար։

Ս. Ալման տէվլէթլէրինին էն մեշհուրու հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Փրուսիա տըր։ Պու մէմա-լիք մուզատտէմա ճէսիմ պիր գրալըգ օլուպ, շիմտի Ալմանիա իմփէրաթօրլուղունուն էն պէօ-յիւք գըսմը տըր։

Ս. Պէրլին հագգընտա նէ՞ մ'ալիւմաթն վար։

Ճ. Փրուսիա գրալըղընին վէ Ալմանիա իմփէրաթօրլուղունուն փայթախթը օլուպ, կիւզէլ գրալ սարայլարը վէ տար էլ Ֆիւնուն-լարը ճիհէթի իլէ մեշհուր տուր։

Ս. Ալման տէվլէթլէրինտէ իքինճի հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Պավիէրա։

Ս. Պավիէրա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թըն վար։

Ճ. Տաղի պիր մէմլէքէթ օլուպ՝ մահսուլատար օվալարը, վատիէրի վէ սաղլամ հավասը վար։

Ս. Սաքսոնիա հագգընտա նէ՞ մ'ալիւմա-թըն վար։

Ճ. Արազիսի մահսուլտար, մ'ա-տէնէրի պոլ, վէ սէնա'ատճա հա-սըլաթը չօգ պիր մէմլէքէթ տիր։

Պաշը շէհրէրի Տրէզտա վէ Լիփսիա տըր։

Ս. Վիրթէմպէրկ հագգընտա նէ՞ մա'լիւ-մաթըն վար։

Ճ. Արազիսի, մ'ատէնէրի, սէ-նա'ատճա հասըլաթը վէ թա'լիմ ու թէրպիյէ ուսուլը չօգ ա'լա տըրըլար։

Ս. Վիրթէմպէրկտէ հա՞նկը վասի' օրման վար։

Ճ. Գարա Օրման թէսմիյէ օլու-նան օրման վար։

Ս. Հա՞նկը իքի մեշհուր շէհրէր Ռէնո նէհրի իւզէրինտէ տիր։

Ճ. Իսթրասպուրկ վէ Գոլոնիա։

Ս. Իսթրասպուրկ նէ՞ ճիհէթլէ մեշհուր տուր։

Ճ. Պու շէհրին պէօյիւք քիլի-սէսի պիւթիւն Էվրոփա քիլիսէ-լերի արասընտա պիրինճի տիր։ Պու քիլիսէնին չան գուլէսի 466 ա-յագ եիւքսէքլիյի ճիհէթի իլէ տիւնեատա պիրինճի տիր։

Ս. Գոլոնիա շէհրի նէ՞ ճիհէթլէ մեշհուր տուր։

Ճ. Պու շէհրին տախի պէօյիւք քիլիսէսի կիւզէլ տիր։ Պու քիլի-սէ 1248 տէ եափըմաղա պաշլանմըշ իսէ տէ, հէնուզ խիթամ պուլ-մամըշ տըր։

Ս. Ռէնո նէհրի իւզէրինտէ Գոլոնիատան եօգարը հա՞նկը գալէ' վար։

Ճ. Տիւնեանընին էն մեշհուր գա-լէ'լէրինտէն պիրի սայըլան Էրէն-պրայթսթայն գալէ'սի վար։ Պու գալէ'տէ 400 թոփ օլուպ, 100,000 'ասքէր ալասպիլիր. մախզէն վէ անպարլարընտա իսէ 8,000 'ասքէր իչիւն 10 սէնէլիք զախիրէ վէ միւ-հիմմաթ սագլանըլապիլիր։

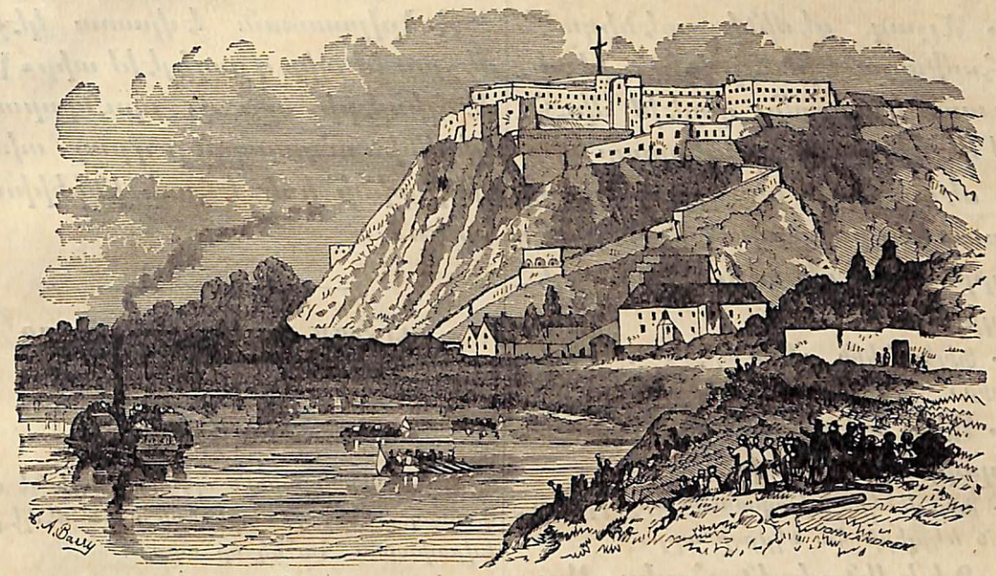

ԷՐԻՆՊՐԱՅԹՍԹԱՅՆ ԳԱԼԷ'ՍԻ

ՖԻԼԷՄԷՆԲ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱՎԼԱՐ

92. ՏԷՐՍ

Սէ՞ալ. Ֆիլէմէնկին շէմալտան հուտուտու նէ՞ տիր։ Շարգտա՞ն, ճէնուպտա՞ն, զարպ-տա՞ն։ (Ղ՞ըրդ Էվրօփա Խրիսթոսընա դ-ըրճա՞ն օլանա։)

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք տէնիզ վար։

Հա՞նկը պէօյիւք ըրմագ Իսվիչէրատան չըգըպ Ֆիլէմէնկին շարգ թարաֆընտան զարպ թարաֆընա ադար վէ Պահրը Շէմա-լեյէ տէօքիւլիւր։

Մէօզ նէհրին մէնպա'լարը նէ՞րէտէ տիր։

Մէօզ նէհրի հա՞նկը թարաֆա ադար, վէ պաշգա հա՞նկը պէօյիւք նէհրէ տէօքիւլիւր։

Ռօթէրտամ հա՞նկը նէհր իւզէրինտէ տիր։

Հաակ նէ՞րէտէ տիր։

Ամթէրտամ նէ՞րէտէ տիր։

Ֆիլէմէնկին շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը քիւչիւք տէնիզ վար։

Ֆիլէմէնք նէ՞ ճիհէթլէ մեշհուր տուր։

Ճէվա. Զէմինինին ալչագլըղը վէ սէնաթլա եափըմըշ ճէտվէլլէր իլէ սէտտլերի ճիհէթի իլէ մեշ-հուր տուր։ (6 սահիֆէտէ պու-լանան գանալ եոխօտ ճէտվէլ Ռասվէլէրինէ դ-ըրճա՞ն օլանա։)

Ս. Պու ճէտվէլլէրին նէ՞ ֆայտէսի վար։

Ճ. Եաղ մէվսիմինտէ սանտալ-լար իլէ մէզքիւր ճէտվէլլէր իւ-զէրինտէն եօլճուլուգ էտիլիր, գըշին տախի էրքէք վէ գարըլար ալթը տէմիր գափը օտուն ույագ գապլար իլէ պուզ իւսթիւնտէ գույարագ կիտէրլէր։

Ս. Սէտայէր նէ՞ տիր։

Ճ. Աչագ զէմինի տէնիզտէն մուհաֆազա էթմէք իչիւն թօփ-բաղտան եափըլմըշ զայէթ միւհ-քէմ վէ եիւքսէք տուվարլար տըր. պու սէտտէրին պա'զըսը 30 այագ գատար եիւքսէք տիր, վէ հէր քէս օնլարըն իւզէրինտէն կիտիպ կէ-լէպիր։

Ս. Ֆիլէմէնկին սէնա'աթճա հասըլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Ա'լա պէզ, իփէք, եիւն մա-թ'ալարը վէ գատիֆէ։

Ս. Ֆիլէմէնկին Էվրօփատան տիշարը պու-լունան եէրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Ֆիլէմէնքլէրին ճավա, Սու-մատրա, Պօրնէօ, Մօլուք վէ Սէ-լէպ ատալարընտա եէրլէրի վար։ Քէզալիք Անթիլ ատալարընտա Թիմօրին, վէ ճէնուպի Ամերի-գատա Կիյանանին պիր գըթ'ասը Ֆիլէմէնք տէվլէթինին իտարէ-սինտէ տիր։

Ս. Հաակ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու շէհր Ֆիլէմէնկին փայի-թախթը օլուպ, միւքէմմէլ վէ կիւ-զել պինալարը ճիհէթի իլէ մէշ-հուր տուր։

Ս. Ամթէրտամ հագգընտա նէ՞ մա'լիւ-մաթըն վար։

Ճ. Եէրէ գագըմըշ գազըգլար իւզէրինէ եափըլմըշ կիւզել վէ զէնկին պիր շէհր, վէ Լօնտրա-տան սօնկրա տիւնեատա էն զիյա-տէ թիճարէթի օլան շէհր տիր։

Ս. Ֆիլէմէնկին հիւքիւմէթի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Էվլատտան էվլատա կէչէր մէշրուութ պիր գրալիէթ տիր։ Էքի մէճլիսլէրի օրուպ, պուՆըսրտան պիրինին ա'զալարընը գրալ, տիկէ-րինինքինի իսէ էհալի ինթիխապ էտէր։

ՊԵԼՃԻԳԱ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱՂԱՐ

93. ՏԷՐՍ

Սէ-ալ Արազիսինին պէօյիւքլիւյիւնէ պա-գարագ, էն չօգ սէքէնէսի օլան մէմլէքէթ Էվրօփատա հա՞նկըսը տըր։

Ճէվ-պ. Պէլճիգա տըր։ Պու մէմ-լէքէթտէ պիր միւրէպպա' միլ պա-շընա 440 ատէմ տիւշէր։

Ս. Պէլճիգանին շէմալի շարգ թարա-ֆընտա հա՞նկը տիյար վար. շարգ թարա-ֆընտա՞. ճէնուպ թարաֆընտա՞, զարպ թա-րաֆընտա՞։ (Ղ-ուրդ Էէրօֆ Խուրէնոուրնա դ-ուռ-ճ'ան օլուռ։)

Պէլճիգանին շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Պէլճիգանին փայիթախթը հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Պրիւքսէլ։

Ս. Պաշգա պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ֆրանսատան չըգըպ Պէլճիգանին շարգ թարաֆընտան կէչէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պէլճիգանը՞ն մը եօխսա Ֆիլէմէնկին մի չօգ գըյրսը վար։

Պէլճիգանին շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Պէլճիգանին ճէնուպի շարգ թարաֆընտա Ֆիլէմէնկին հա՞նկը տիյարը վար։

Ճ. Լուգսէմպուրկ։

Ս. Պու տիյարընն պաշլը շէհրի հա՞ն-կըսը տըր։

Ճ. Լուգսէմպուրկ։

Ս. Պէլճիգանին արապիսի վէ սէնա'աթճա հասըլաթը հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Արազիսի տիւզ տիւր, թօփ-ըաղը մահսուլտար, մահսուլու տախի պօլ վէ չայըրլարը էյի տիր։

Ս. Սէնա'աթճա էն պաշլը հասըլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պէգ, տանթէլա, սըրմա վէ խալի տիր։

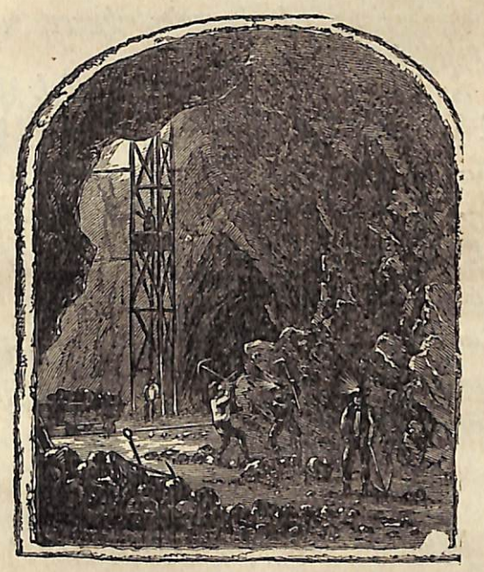

ԳԷՕՄԻՐ Մ'ԱՏԷՆ

Ս. Պէլճիգանին տէմիր եօլլարը վէ քէօ-միւր մ'ատէնէրի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թըն վար։

Ճ. Մէմլէքէթին պէօյիւքլիւ-յիւնէ պագարագ, պիւթիւն տիւնեատա Անկիլթէրրատան մ'ա-տա Պէլճիգանին գատար չօգ տէ-միր եօլլարը վէ քէօմիւր մ'ատէն-լէրի օլան պաշգա պիր մէմլէքէթ եօգ տուր։

Ս. Պրիւքսէլ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թըն վար։

Ճ. Պէլճիգանին փայիթախթը օլուպ, էհալի իչիւն չօգ փուռնար-լարը վար։ Տանթէլանին էն ա'լա-սը պուրատա եափըլըր։

Ս. Պրիւքսէլ ճիվարընտա, ճէնուպ թա-ֆընտա հա՞նկը մէշհուր գարիյէ վար։

Ճ. Ուաթէրլու։

Ս. Ուաթէրլու նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Պիրինճի Նափօլէօն գօման-տանընտա պուլունան Ֆրանսըզ օրտուսու 1815 տէ պու գարիյէ ճիվարընտա Անկիլթէրրա իլէ Ա-մանիանին միւթթէֆիգ 'ասքէ-րինտէն եէնիլտի, վէ Նափօլէօն մէյտանտան գալտըրըլտը։

Ս. Անվէրս եախսա Անտվերպ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պէլճիգանին ճէպհանէ ան-պարլարը վէ թէրսխանէսի օրա-տա տըր։ Պու շէհրին պէօյիւք քիլիսէսի Էվրօփանին էն կիւզել քիլիսէլէրինտէն պիրի սայըլըր։

Ս. Կանա շէհրի նէ՞ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ. Պու շէհր 26 ատա իւզէրին-տէ տիր։ Պու ատալար տախի 80 քէօփրիւ իլէ եէքտիկէրինէ մէր-պութ տուրլար։

Ս. Պէլճիգանին հիւքիւմէթի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրուութէ տիր։

ՖՐԱՆՍԱ ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԱՐ

94. ՏԷՐՍ

Ս։—Ալ. Ֆրանսանդն չէմալտան հուտուտու նէ՞ տիր. շարգտա՞ն. զարպտա՞ն. ճէնուպ տա՞ն։ (Ղ-ուռ էվ-ուռ ԽՈՒԷՆ-ԸՆ Դ-ՐՈՃ'ՆԸ ՕՂ-ԼՈՒՆ։)

Մանշ տէնիզի իւզէրինտէ Ֆրանսանդն գարշը թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Մանշ տէնիզինին շարգի ուճունտա հա՞նկը պօղազ վար։

Պու պօղազ իւզէրինտէ ինկիլթէրրատա վէ Ֆրանսատա գարշը պէ գարշը հա՞նկը չէհրլէր վար։

Հա՞նկը նէհր Մանշ տէնիզինէ տէօքիւլիւր։

Սէն նէհրի իւզէրինտէ օլան մէշհուր փայթախթ շէհր հա՞նկըը տըր։

Սէն նէհրինին տէնիզէ տէօքիւլտիւյիւ եէրտէ հա՞նկը շէհր վար։

Հավրն զարպ թարաֆընտա միւհքէմ գալէ'լէրի օլան շէհր հա՞նկըը տըր։

Ճէվ-պ. Շէրպուրկ։

Ս. Ֆրանսանդն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Ֆրանսանդն նէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ղասգօնիա քէօրֆէզինէ ադան իքի նէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Լօար նէհրին տէնիզէ տէօքիւլտիւյիւ եէրէ եադն հա՞նկը մէշհուր շէհր վար։

Կարօն նէհրին տէնիզէ տէօքիւլտիւյիւ եէրէ եադն հա՞նկը մէշհուր շէհր վար։

Պու նէհր իւզէրինտէ պաշդա հա՞նկը շէհր վար։

Ֆրանսանդն չէմալի զարպ ուճունտա հա՞նկը շէհր վար։

Ֆրանսատա հա՞նկը տաղլար վար։

Ֆրանսա իկէ իսպանիա արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ֆրանսանդն հա՞նկը պէյիւք նէհրի Պահրը Սէֆիտէ ադար։

Պահրը Սէֆիտէ հա՞նկը ատա Ֆրանսայա միւթա՞ալիգ տիր։

Ճ. Գօրսիգա ատասը։

Ս. Պահրը Սէֆիա իւզէրինտէ Ֆրանսանդն մէշհուր լիմանը հա՞նկըը տըր։

Ճ. Մարսիլիա։

Ս. Հա՞նկը պէյիւք շէհր Բօն նէհրի իւզէրինտէ տիր։

Ֆրանսանդն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Ֆրանսանդն էվրօպատան տիշարը օլան եէրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Ամբրիգատա ճէզայիր իկէ Սէնէկամպիանդն պիր գըթ'ատը, Սիատատա Փոնթիշէրի, Շանսէրնակօր վէ Սէյիշն շէհրլէրի. ճէնուպի Ամէրիգատա Գայէն. Անթիլ ատալարընտա Կուատալուփ վէ Մարթինիք. Օգիանիատա Եէնի Գալէտօնիա, Մարգիզ վէ Շիրքէթ ատալարը։

ՖՐԱՆՍԱ ԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԹԷՆԷՎՀ'Ի ՍԻՍԱԼԱՐ

95. ՏԷՐՍ

Ս։—Ալ Ֆրանսա հաղդընտա նէ՞ մա'լիմաթը վար։

Ճէվ-պ. Ֆրանսանդն արազիսի մահսուլատար, հավասը միւլայիմ վէ կիւզէլ տիր. էհալիսի 'ալէսէվիյէ դըբա'թի, սէնա'թի վէ թիճարէթէ մէշղուլ օլուր։

Ս. Ֆրանսատա նէ՞ ճինս մահսուլ պոլ վէ չօգ օլուր։

Ճ. Պուղտայ, եուլաֆ, չավտար, արվիա, շարապ եափմադ իչիւն իւզիւմ, զէյթին եաղը, իփէք պէօճէյի պէպէմէք իչիւն թուրթ ադաճը, վէ շէքէր եափմադ իչիւն փանճար։

Ս. Ֆրանսատան նէ՞ ճինս մաթ'ա տիշարբյա կիտէր։

Ճ. Իփէք, տանթէլա, պէղ, շարապ վէ պրանտի թէսմիյէ օլունան իչկի։

Ս. Ֆրանսանդն հ'ուրիմէթի նէ՞ տիր։

Ճ. Ճիւմհուրիյէթ տիր։ Գանուն վագ' էլթիմէք սէլահիյէթի ճիւմհուրիյէթ ըէիսի իլէ մէ՝ա'ուատան մէճլիսինէ իհալէ օլունմուշ տուր։

ՖՐԱՆՍԱՏԱ ՊԱՂ ՊՕՂՈՒՄՈՒ

Ս. Փարիզ շէհրի հաղդընտա նէ՞ մա'լիմաթը վար։

Ճ. Էվրօպանդն էն պէյիւք վէ կիւզէլ շէհրլէրինտէն պիրի տիր. միւքէլլէֆ պինալարը չօգ տուր։

Ս. Մարսիլիա նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Պահրը Սէֆիա իւզէրինտէ Ֆրանսանդն պաշը լիմանը վէ շարդ իլէ օլան թիճարէթինին մէրքէզի տիր։

ՃԷԶԱԻՐ Ի ՊՐԻԹԱՆԻԱ

ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԱՐ

96. ՏԷՐՍ

Ս։—Ալ. Ինկիլթէրրանդն վէ Իսպանիանդն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ճէզաիր ի Պրիթանիանէն զարպ թարաֆքնտա հա՞նկը Օգիանոս վար։
Ինկիլթէրրա իլէ Իրլանտա արասընտա հա՞նկը տէնիզ վար։
Ինկիլթէրրանէն ճէնուպ թարաֆքնտա հա՞նկը տէնիզ վար։
Մանշ տէնիզինի պահր ը շէմալի իլէ պիրլէշթիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։
Տուվր պօղազը իւզէրինտէ Ֆրանսատա վէ Ինկիլթէրրատա գարշը պէ գարշը պուլունան իքի շէհրլէր հա՞նկըլար տըր։
Տուվր պօղազը նէ՞ գատար կէնիշ տիր։

Ճէվապ։ Եիրմի պիր միլ։

Ս։ Ուէլս իլէ Իրլանտա արասընտա հա՞նկը պօղազ վար։
Ինկիլթէրրանէն շէմալ թարաֆքնտա հա՞նկը նէհր վար։
Հա՞նկը գանալ եախօտ ճէտվէլ Իսգօշիատան կէչէր։

Ճ։ Գալէտօնիա գանալը։

Ս։ Հա՞նկը շէհր Ինկիլթէրրանէն փայիթախթը տըր։

Ճ։ Լօնտրա։

Ս։ Իրլանտանէն զարպի գէյլսընտա օլան իքի քէօրֆէզլէր հա՞նկըլար տըր։
Իրլանտանէն շէմալ թարաֆքնտա հա՞նկը մէշհուր շէհր վար։
Իսգօշիանէն ճէնուպ թարաֆքնտա հա՞նկը նէհրլէր վար։
Իսգօշիանէն փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ։ Էտինպուրկ։

Ս։ Էտինպուրկ հա՞նկը քէօրֆէզ իւզէրինտէ տիր։
Իսգօշիանէն զարպ թարաֆքնտա ֆօրթ քէօրֆէզի գարշըսընտա հա՞նկը շէհր վար։

—

97. ՏԷՐՍ

Ս։—ս։ Իսգօշիանէն շէմալի զարպ թարաֆքնտա հա՞նկը ատալար վար։
Իսգօշիա իլէ Հէպրիտ եախօտ Ղարպի ատալար արասընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ճէվապ։ Մինչ թէամիյէ օրուանան տէնիզ վար։

Ս։ Իսգօշիանէն ճէնուպի զարպ թարաֆքնտա օլան իքի ատալար հա՞նկըլար տըր։
Իրլանտանէն փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ։ Տըպլին։

Ս։ Ցընէկալ քէօրֆէզի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։
Պահր ը Իրլանտանէն Ինկիլթէրրա գըյլսընտա հա՞նկը մէշհուր վէ թիճարէթլեաճ շէհրի վար։

Ճ։ Լիվրփուլ։

Ս։ Ուէլսին շէմալի զարպ գէյլսընտա հա՞նկը ատա վար։
Պահր ը Իրլանտանէն օրթասընա եադէն հա՞նկը ատա վար։
Իսգօշիանէն շէմալի շարդ թարաֆքնտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։
Մօրէյ քէօրֆէզի գէյլսընտա հա՞նկը շէհր վար։
Ինկիլթէրրանէն շէմալի զարպ գէյլսընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։
Քէօրֆէզ նէ՞ տիր։
Իսգօշիատա հա՞նկը թէփէլէր վէ հա՞նկը տաղլար վար։
Ուէլստէ հա՞նկը տաղլար վար։
Ինկիլթէրրանէն շէմալի զարպ թարաֆքնտա հա՞նկը տաղլար վար։
Ինկիլթէրրանէն ճէնուպի գէյլսընտա հա՞նկը պէյիւք շէհրլէր վար։

—

98. ՏԷՐՍ

Ս։—ս։ Իրլանտանէն շէմալ թարաֆքնտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։
Ճէնուպ թարաֆքնտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

ՍԱՀՄԱՆ ՄԻՒՀԻԹԻ ԱՄԱԼԱՍԻ
ՀԵՊՐԻՏ ԱՏԱՆԸՐ
ՍԱՀՄԱՆ ՊՕՂԱԶԸՐ
ՍԱՀՄԱՆ ՊՕՂԱԶԸՐ
ՍԱՀՄԱՆ ԹԱՐԱՖՔՆՏԱ ԱՄԱԼԱՍԻ
ՍԱՀՄԱՆ ԹԱՐԱՖՔՆՏԱ ԱՄԱԼԱՍԻ
ՍԱՀՄԱՆ ՊՕՂԱԶԸՐ ԻՐԼԱՆՏԱ
ՍԱՀՄԱՆ ՊՕՂԱԶԸՐ ԱՄԱԼԱՍԻ

Ղարպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկը՞ը տը՛ր։

Ինկիլթէրրանը՝ն ճէնուպի ղարպ ուճունէ՞ թէամիյէ օլունուր։

Մանչ տէնիզինտէ հա՞նկը ատա վար։

Իսդ օչիանը՝ն չէմալ թարաֆը՝նտա հա՞նկը ատալար վար։

Էնկլըսի ատասը իլէ Ուէլս գը՛լըսը արասը՝նտա հա՞նկը պոդազ վար։

Լոնտրա չէհրի հա՞նկը նէհր իւզէրինտէ տիր։

Իրլանտատա օլան իքի կէօլլէր հա՞նկը լար տը՛ր։

Շաննոն նէհրի իւզէրինտէ օլան չէհր հա՞նկը՝ը տը՛ր։

Հա՞նկը նէհր Պրիսթըլ նամ քէօրֆէզէ տէօքիւլիւր։

Ուս նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։

Ուէլսին ճէնուպի ղարպ ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Ինկիլթէրրանը՝ն պէօյիւք չէհրլէրի հա՞նկըլար տը՛ր։

Իրլանտանը՝ն պէօյիւք չէհրլէրի հա՞նկըլար տը՛ր։ Իսդ օչիանը՞՝ն. Ուէլսի՞՝ն։

Ինկիլթէրրանը՝ն նէհրլէրի հա՞նկըլար տը՛ր։

Իրլանտանը՝ն նէհրլէրի հա՞նկըլար տը՛ր։

Իսդ օչիանը՝ն սինօրլարը՝ն թա՛րիֆ էթ։

Իրլանտանը՝ն վէ Ինկիլթէրրանը՝ն սինօրլարը՝ն տախի թա՛րիֆ էթ։

Իսթանպո՞ղ մը եօխսա Լոնտրա մը տահա զիյատէ չէմալ թարաֆը՝նտա տիւ չէր։ (Էվրոփա-խարէթնաը՝նտա դ-բոճա՞՝ն օլը՝նտա։)

Պու իքի չէհրլէրին պիրի օղ պիրինտէն դա՞ղ տէրէճէ զիյատէ չէմալ թարաֆը՝նտա տը՛ր։

Լոնտրատան կէմի իլէ Լիվրփուլա կիթմէք իչիւն հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։

Լիվրփուլտան Իսթանպոլա կիթմէք իչիւն հա՞նկը Օղիանոստան վէ հա՞նկը տէնիզտէն կէչմէլի։

ՃԷԶԱԻՐ Ի ՊՐԻԹԱՆԻԱ ԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՍԱՎԱՐ

ՑՑ. ՏԷՐՍ

Սէ՛--լ. Պէօյիւք Պրիթանիա վէ Իրլանտա դրալիյէթի թէամիյէ օլունան տէվլէթ հա՞նկը տիյարլարտան 'իպարէթ տիր։

Ճէվ. Ինկիլթէրրա, Իսդ օչիա, Ուէլս վէ Իրլանտատան 'իպարէթ տիր։

Ս. Պու տէվլէթ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Ճէսիմդուվվէ ի պահրիյէսի, Էվրոփատան տիշարը հիւքմ էյլէտիյի վասի՝ տիյարլար, տիւնեանը՝ն հէր թարաֆը իլէ էթտիյի թիճարէթ վէ սէնա՝աթճա հասըլմը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Ուսուլը իտարէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Էվլատատան էվլատա կէչէր հիւքիւմէթի մէշրուրթէ տիր։

Ս. Հիւքիւմէթին հիյէթի նէտէ՞՝ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Պիր Գրալ եախոտ Գրալիչա իլէ իքի դավանին մէճլիսինտէն 'իպարէթ տիր։ Պու իքի մէճլիսլերտէն պիրի Լորտլար (ասըլզատէկեան) մէճլիսի, տիկերի 'Ավամ մէճլիսի, վէ իքի մէճլիս պիր եէրէ կէլտիքտէ Փարլամէնթ թէամիյէ օլունուր։

Ս. Ինկիլթէրրա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

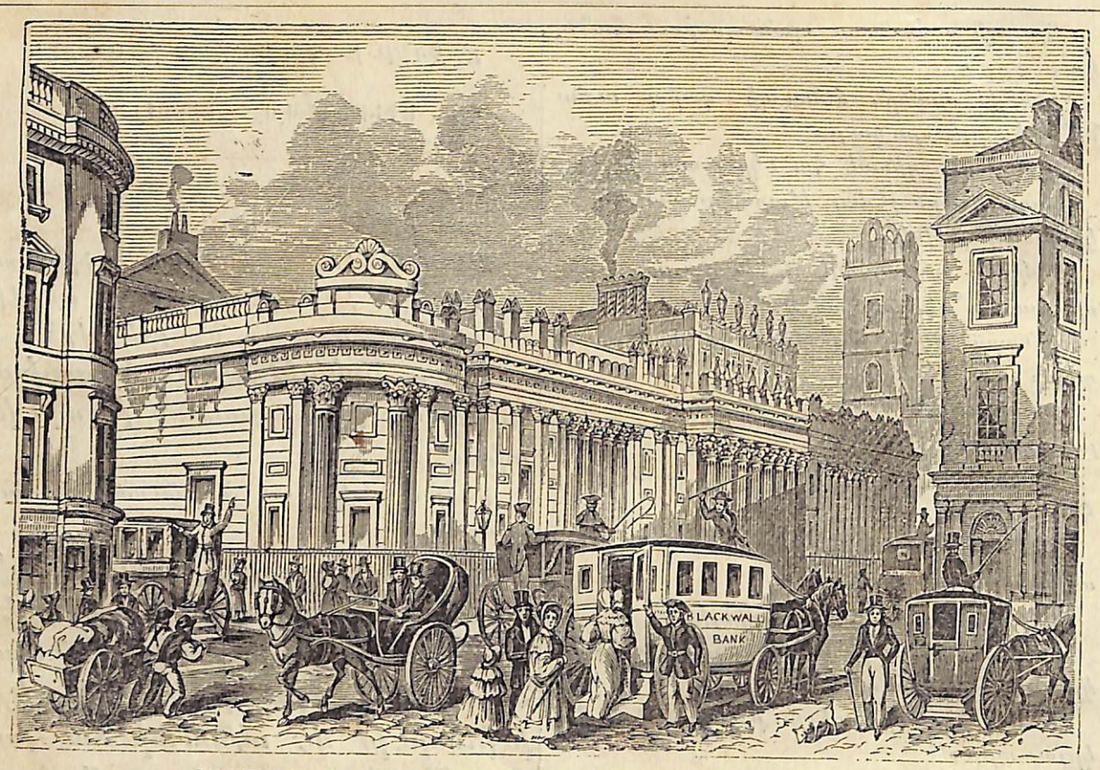

ԼՕՆՏՐԱՏԱ ԻՆԴԻԼԹԷՐՐԱ ՊԱՆԳԱՍԸ ԹԻՍՏՈՅԷ ՕԼՈՒՆԱՆ ՊԱՆԳԱՆԸՆ ՊԻՆԱՍԸ

Ճ. Շէն վէ մա'մուր շէհրէրի, չօգ ճէավէլէրի, տէմիր եօլլարը, տար էլ ֆիւնուելարը, 'ալի մէքթէպլէրի, վէ 'իմարէթլէրի խաւսաւնատ մէշհուր տուր։

Ս. Ջէմինի նա՞բել տբր։

Ճ. Շէմալ վէ ղարպ թատրաֆլարը տաղի, պուշդա թատրաֆլարը խէ տիւզ տիւրլէր։

Ս. Ինկիլթէրրանէն հավասը նա՞բել տբր։

Ճ. Հավասը միւլայմ վէ չօգ սաղլամ տբր. պու մէմլէքէթատէ գուրաղլըգ վէք նատիր տիր։

Ս. Ինկիլթէրրանէն արաղիսի վէ մահսուլ հազրնատ նէ՞ մա'լիմամիթն վար։

Ճ. Ամրաղ'սի էյի տիր, զբրա'ամթ վէ պաղչէպանլըգ վասբիթ ապիլէ հուսուլա կէլէն սայ.քի հէր մահսուլ օրատա պոլ վէ ա'լա տբր։

Ս. Ինկիլթէրրատա նէ՞ մ'ատէնէր վար։

Ճ. Գալայ, քէօմիւր վէ տէմիր մ'ատէնէրի վար։

Ս. Ինկիլթէրրանէն սէնա'ամճա նէ՞ ճինս հասրլամիթ վար։

Ճ. Փամուգ, եիւն վէ տէմիր-տէն եասիրլան մամթ'ալարը վար։

Ս. Լօնտրա հազրնատա նէ՞ մա'լիմամիթն վար։

Ճ. Պիւթիւն տիւնեա իւզէրին-տէ էն պէօյիւք շէհր Լօնտրա շէհրի օրուպ, իւչ միլիօն, եա'նի Իսթանպոլ էհալիսինէն իւչ միղ-տարը սէքէնէսի վար։

Ս. Լօնտրատա հա՞նկը մէշհուր քիլիսէ վար։

Ճ. Ուէսթմինսթէր Մանասթը-ը թէամիյէ օրուն քիլիսէ վար։

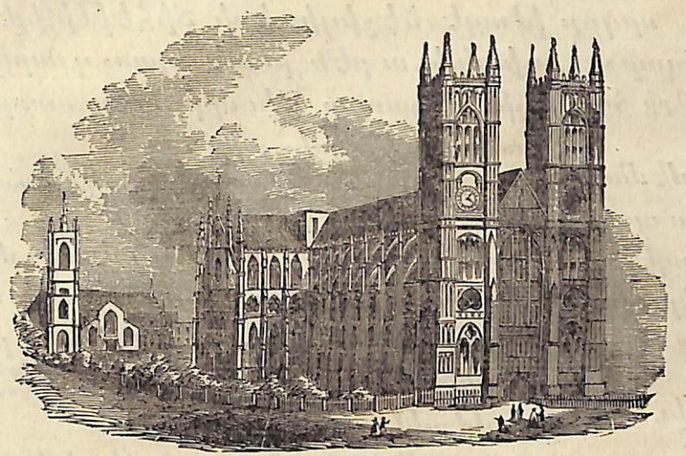

ՈՒԷՍԹՄԻՆՍԹԷՐ ՄԱՆԱՍԹԸ՝ ՆԱՄ ԳԻԼԻՍԷ

Ս. Պու քիլիսէնէ՞ ճիհէթլէ մէշհուր տուր։

Ճ. Ինկիլթէրրա Գրալ վէ Գրալիչալարը թախթա ճիւլուս էթ-տիքլէրի վազրթ պու քիլիսէտէ թաճ կիյինիրլէր, վէ ֆամիլարըն-տա տախի օնլարըն ճէնազէլէրի օրայա տէֆն օրունուր։ Սաիր չօգ մէշհուր Ինկիլիզլէրին մէզարլարը տախի պու քիլիսէտէ տիր։

Ս. Լիվրփուլ շէհրի նէ՞ խաւսաւատա մէշհուր տուր։

Ճ. Թիճարէթի խաւսաւնատա։ Պու շէհր Ինկիլթէրրանէն լքին-ճի թիճարէթիկեահ շէհրի վէ տէ-նիզ թիճարէթի մէրքէզի տիր։

Ս. Պիրմինկհամ նէ՞ խաւսաւատա մէշհուր տուր։

Ճ. Տէմիր մամթ'ալարը խաւսաւ-նատա մէշհուր տուր։

Ս. Մանչէսթրը հազրնատա նէ՞ մա'լիմամիթն վար։

Ճ. Պու շէհր փամուգ տխզուլ-թ'թասրնէրն մէրքէզի օրուպ, պու-բատան չրգան էմթատան տիւնեատէն հէր թա-բաֆքնա կէօնտէրիլիր։

Ս. Ինկիլթէրրանէն էվ հայ-վանամիթ հազրնատա նէ՞ մա'լիմամիթն վար։

Ճ. Ինկիլթէրրա ամթ-լարը, իրիվէք, տայանըգլը-լըգ վէ չափուքլուգ խաւ-սաւնատա տիւնեատա պուլունան էն ա'լա ամթ-լարն սրրատանատա տրր-լար. սրգրրլարը իրի վէ կիւզէլ, գյուն վէ տօմուզլարը խէ էն ա'-լա ճինսէն տիրլէր։

—

100. ՏԷՐՍ

Ս. Ուէլս հազրնատա նէ՞ մա'լիմա-թն վար։

Ճ. Ղայէթ տաղի պիր մէմ-լէքէթ տիր։

Ս. Ուէլս սէքէնէսի պաշլրճա նէ՞ իշ իլէ մէշղուլ տուրլար։

Ճ. Եիւն մամթ'ալը, խաւսաւատ ֆանէլա եափարլար։

Ս. Ուէլս հայվանլարը հազրնատա նէ՞ մա'լիմամիթն վար։

Ճ. Օրատա դարա սրղրը վէ քէ-չի չօգ պուլունուր։

Ս. Իազօչիա նա՞բել թազսիմ օրունուր։

Ճ. Տաղ վէ տիւզ էյալէթլէրէ թազսիմ օրունուր։

Ս. Իսգօչիանքն տաղ էյալէթլէրի հագ-դընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճ. Պունլար չէմալ թարաֆընտա տաղի վէ սօղուգ օլուպ, սէքէնէսի պաշլըճա գօյուն վէ սըղըր պէսլէմէքլէ մէշղուլ տուրլար։

Ս. Իսգօչիանքն ալուշ էյալէթլէրի հագ-դընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճ. Պունլար մէղքիւր մէմալի-քին ճէնուպ թարաֆընտա օլուպ, տաղի էյալէթլէրէ նիսպէթէն տիւզ վէ էյի իշլէնմիշ տիրլեր։

Ս. Պու մէմալիքին սէնա՛աթճա հասըլ-թը նէ՞ տիր։

Ճ. Պէղ, փամուգ վէ եիւն մա-թ՛ը։

Ս. Իսգօչիանքն էն պէօյիւք շէհրի հա՞ն-կըսը տըր։

Ճ. Կասկօ։

Ս. Իսգօչիալըլարքն թաղի՛էթի նասըլ տըր։

Ճ. Իսգօչիալըլար իշկիւզար, չալըշկան վէ թա՛լիմ ու թէրպի-յէյէ արզուքէշ տիրլեր։

Ս. Իրլանտա հագդընտա նէ՞ մա՛լիմա-թքն վար։

Ճ. Կիւղել վէ մահսուլտար պիր ատա տըր։

Ս. Պու ատանքն սէքէնէսինէ՞ հալտէ տիր։

Ճ. ՚Իլում ու ֆիւնունտա աղ թէգատտիւմ էթմիշ տիրլեր, վէ էհալիտէն չօգլարը ֆագիր տիր։

Ս. Իրլանտանքն սէնա՛աթճա էն պաշլը հասըլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Քէթէն պէղի մաթ՛ը տըր։

Ս Իրլանտանքն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Ինկիլթէրրանքն հավասքն-տան տահա զիյատէ սըճագ տըր։

Ս. Իրլանտա ատասքնա նի՞չիւն Զիւմրիւտ ատասը տախի տէնիլիր։

Ճ. Պու ատանքն թարլալարը թաղէ եէշիլէքլէրի ճիհէթի իլէ զիւմրիւտ ըէն՝լինտէ օլտուգլարը իշիւն ատայա Զիւմրիւտ ատասը տախի տէնիլմիշ տիր։

Ս. Իրլանտանքն պաթագլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճ. Պունլար 3.000.000 տէօնիւմ գատար եէր թութմուշլար տըր։ Պու պաթագլըգլարտա քէօմիւր եէրինէ գուլլանըլըր պիր նէվ՛նէ-պաթաթ հասըլ օլուր։

Ս. Պրիթանիա ատալարքնքն կէօլլերի վէ ըրմագլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճ. Պու կէօլլեր վէ ըրմագլար ուֆագ ֆագաթ չօգ օլուպ, մէղ-քիւր ատալարքն մահսուլտարլը-ղընը վէ կիւղելէյինի արթըրըր-լար։

ԻՍՓԱՆԻԱ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

101. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Իսփանիանքն շէմալի հուտուտու-նու թա՛րիֆ էթ. շարգի. ճէնուպի վէ ղար-պի հուտուտունու թա՛րիֆ էթ։

(Ղարդե Էվրօփա Խարէնասքնա Ֆ-բաճա՛ն օլանա)։

Իսփանիայը Աֆրիդատան այբրան պօ-ղազ հա՞նկըսը տըր։

Ճէպէլ Թարիգ եախօտ Սէպթէ պօղազը եազընընտա Պահրը միհիթի ի Ամլասյէ տէօքիլէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Իսփանիա վէ Փորթուկիզ արասքնտա պու-լունան հուտուտուն պիր գըսմը սայբլան նէհր հա՞նկըսը տըր։

Փորթուկիզ մէմլէքէթինտէն կէչէրէք Պահրը միհիթի ի Ամլասյէ տէօքիլէն իքի պէօյիւք նէհրլեր հա՞նկըլար տըր։

Իսփանիա վէ Ֆրանսա հուտուտու իւղ-ընտէ օլան տաղլար հա՞նկըլար տըր։

Փիրէնէ տաղլարքնտա օլուպ սէրպէսթ իտարէ օլունան քիւչիւք էյալէթ հա՞նկըսը տըր։

Ճէվապ. Անտորրա էյալէթի տիր։

Ս. Իսփանիանքն հա՞նկը նէհրի Պահրը Սէֆիտէ տէօքիլիր։

Մատրիտ նէ՞րէտէ տիր։

Իսփանիանքն էն զիյատէ չէմալ թարա-ֆընտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

Էն զիյատէ ղարպ թարաֆընտա օլան պու-րուն հա՞նկըսը տըր։

Ճէնուպի չարգ թարաֆընտա օլան պու-րուն հա՞նկըսը տըր։

Ճէնուպի չարգ թարաֆընտա օլան պու-րուն հա՞նկըսը տըր։

Պահրը Սէֆիտէ հա՞նկը ատալար իս-փանիանքն իտարէսի թահթընտա տըրլար։

Ճ. Պալէար ատալարը։

Ս. Պու ատալարքն էն պէօյիւյիւ հա՞ն-կըսը տըր։ Պարսէլօնա նէ՞րէտէ տիր. Սէ-վի՛լյա, Մալակա՞, Գօրտօվա՞, Վալէնչիա՞, Լէօ՞ն, Գէսի՞քս, Կրանատա՞, Թօլէտօ՞։

Սարակօսսա շէհրի հա՞նկը նէհր իւղերին-տէ տիր։

Իսփանիանքն շարգ թարաֆընտան ճէնուպ թարաֆընա կէչէն տաղլար հա՞նկըլար տըր։

ԻՍՓԱՆԻԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎ՚Ի ՍԻՍԱԼԼԱՐ

102. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Իսփանիա հագդընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճէվապ. Իսփանիա տաղի ֆագաթ մահսուլտար պիր մէմալիք օլուպ, սէնա՛աթ վէ թիճարէթ խու-սուսունտա չօգ գօլայլըգլարը տա վար իսէ տէ, Էվրօփանքն սաիր մէմլէքէթլէրինէ նիսպէթէն պու մէմալիքտէ նէ սէնա՛աթ, նէ դըրա՛ութ, նէ տէ թիճարէթ ի-լերլէմիշ տիր։

Ս. Իսփանիանքն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Պա՛զը մահալլէրտէ չօգ սը-ճագ, պա՛զը մահալլէրտէ տախի չօգ սօղուգ տուր։

Ս. Մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Հէր նէվ՛ զախիրէ, նէպա-թաթ վէ մէյվէ տիր։

Ս. Իսփանիատա տաղ թէփէլէրինտէ օլան եայլալար հագդընտա նէ՞ մա՛լիմաթքն վար։

Ճ. Գումնալ վէ իշլէնմէմիշ եայ-լալար իսէլեր տէ, օնլարտա պիթէն պիր նէվ՛ օթտան քեաղրտ եափը-լըր։

Ս. Իսփանիա մ՚ատէնլերի հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ, տէմիր, պագըր, գուրշուն, քէօմիւր վէ մէրմէր։

Ս. Իսփանիատա նէ՞ ճինս հայվանաթ պուլունուր։

Ճ. ՚Ատի էվ հայվանլարը, վէ պիր չօգ եապանի հայվանլար տախի պուլունուր։

Ս. Իսփանիատա պուլունան եապանի հայվանլար հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Գուրթ, այը, վաշագ, եա-պան քէտիսի, եապան տօմուզու, պուդալէմուն վէ մայմուն։

Ս. Մատրիտ հագգընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու շէհրին չօգ միւքէլլէֆ պինալարը վէ էհալի իչիւն կէղինէճէք եէրլէրի, էթրաֆընտա տախի 15 գափուլու վէ 20 այագ եիւքսէքլիքտէ քիրէմիտտէն եափըմըշ գալէ՝ տուվարը վար։

Ս. Գէտիքս նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Էն միւհիմ տէնիզ գալէ՝ էրինտէն պիրի օլան գալէսի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Իսփանիալըլար հա՞նկը հայվանըն կիւրէշինի սէյր էթմէք չօգ սէվերլեր։

Ճ. Պուղա կիւրէշինի սէյր էթմէք։ Իսփանիատա պու կիւրէշի սէյր էթմէք իչիւն պինէրճէ ատէմլեր կէնիշ ամֆիթէաթրը՝ լարտա ճէմ՝ օլուրլար։

Ս. Իսփանիանըն ուսուլը իտարէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ տիր։

Ս. Էվրօփատան տիշարը Իսփանիալըլարա միւթա՛ալիգ տիյարլար հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Անթիլ ատալարընտա Գուպա վէ Փորթօ Ռիգգօ ատալարը վէ Սան Տօմինիկօ ատասընըն պիր գըսմը. Աֆրիգատա ճէպէլ Թարիգ գարշըսընտա Սէութա շէհրի, Գանարի ատալարը, Կինէ քէօրֆէզինտէ Անտիպօն վէ Ֆէրնանտօ Փօ ատալարը, Օգիանիատա Ֆիլիփին վէ Լասրոն (Խըրսըզ) եափատա Մարիանիան ատալարը։

Ս. Ճէպէլ Թարիգ նէ՞ տիր։

Ճ. Ինկիլթէրրա տէվլէթինէ միւթա՛ալլիգ, սայքի ֆէթհ օլունմազ վէ Պահր ը Սէֆիտ կէչիտի իւզէրինէ նազըր պիր գալէ՝ տիր։

Ս. Ինտօրրա նէ՞ տիր։

Ճ. Փիրէնէ տաղլարընտա վէ Իսփանիանըն թահթ ը հիմայէսինտէ ուֆադ վէ պի թարաֆ պիր ճիւմհուրիյէթ օլուպ, էհալի թարաֆընտան ինթիխապ օլունան 24 Գոնսօլոս մա՛րիֆէթի իլէ իտարէ օլունուր։ Սէքէնէսի 14,000 տիր։

ՓՕՐԹՈՒԿԻԶ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

103. ՏԷՐՍ

Ս՝—Ը. Փորթուկիզին հուտուտունու թա՛րիֆ էթ։

Պու մէմալիքին ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Իսփանիատա փէյտա օլուպ, Փորթուկիզտէն կէչէրէք Պահր ը միհիթ ի Ամլասիյէ տէօքիւլէն նէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Լիսպօնա հա՞նկը նէհր իւզէրինտէ տիր։

Օփորթօ նէ՞րէտէ տիր։ (Ղարդէ էվրօփա խարէթասընա դարճա՛ռ օլունա։)

Փորթուկիզին թօփրաղը նա՞սըլ տըր։

Ճէվապ. Եումշադ, ֆագաթի տէրինլիյի աղ տըր։

Ս. Մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղայ, փիրինճ, քէնէվիր, քէթէն, իւզիւմ վէ մէյվէ։

Ս. Փորթուկիզտէ պաշլըճանէ՞ եափըլըր։

Ճ. Շարապ։

Ս. Լիսպօնա հագգընտանէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Փորթուկիզին պաշլը լիմանը տըր, վէ 1755տէ պիր զէլզէլէտէն սայքի քիւլլիէն խարապ օլտու։

Ս. Օփորթօ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Փորթ թէսմիյէ օլունան մէշհուր շարապ պու շէհրտէն չըգար։

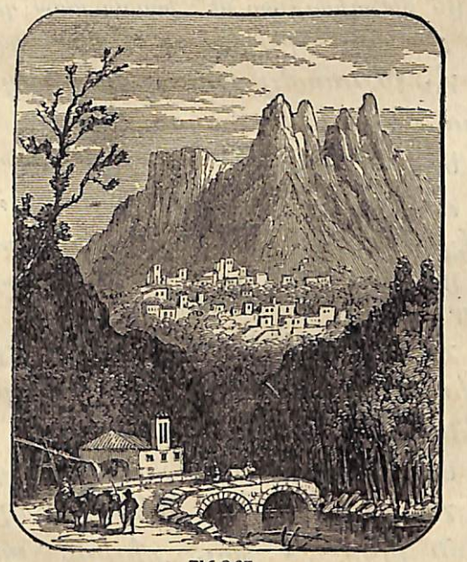

ՍԻՆԹՐԱ

Ս. Սինթրա հագգընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Լիսպօնա ճիվարընտա պիր տաղըն էնիշինտէ ուֆադ ֆագաթի կիւղել պիր շէհր տիր։ Մաղրըպը փատիշահլար իլք էվվել պու շէհրտէ սայքին օլուրլար իտի։ Պու շէհրին ճիվարընտա պուլունան պիր մանաստիրը՝ հէվի օտալարը մանթար իլէ գափը օլտուղունտան «Մանթար մանաստիրը» տէնիլիր։

Ս. Էվրօփատան տիշարը Փորթուկիզէրէ միւթա՛ալլիգ նէ՞ եէրլեր վար։

Ճ. Ասօր, Մատէրա վէ Եէշիլ պուրուն ատալարը վէ Աֆրիգանըն զարպի գէյսըսընտա Սէնէկամպիանըն պիր գըսմը, շարգի գէյսըսընտա Մօզամպիք, Հինտիսթանըն զարպի գէյսըսընտա տախի Կօա շէհրի վէ Զինիսթանտա Մագաօ։

Ս. Փորթուկիզէրին ուսուլը իտարէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ տիր։

ԻԹԱԼԻԱ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

104. ՏԷՐՍ

Ս՝—Ը. Իթալիանըն սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։ (Ղարդէ էվրօփա խարէթասընա դարճա՛ռ օլունա։)

Իթալիա թապի՛ի նէ՞ գըսմ տըր։

Ճէվապ. Նիմ—ճէզիրէ տիր։

Ս. Իթալիայա միւթա՛ալլիգ էքի պէյիւք ատալար հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Սիչիլիա վէ Սարտէնիա ատալարը։

Ս. Իթալիա վէ Սիչիլիա արասընտա հա՞նկը պողազ վար։

Սիչիլիատա հա՞նկը եանար տաղ վար։

Ճ. Էթնա։

Ս. Միչիլիանը ճէնուպ թարաքընտա ինկիլթերրայա միթա'ալլիգ ատա հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Մալթա։

Ս. Միչիլիանը շէմալ թարաքընտա հա՞նկը ատալար վար։

Քալէրմօ նէ՞րէտէ տիր։

Սարտէնիատա հա՞նկը չէհր վար։ Սարտէնիա վէ Գօրսիգա արասընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Իթալիանը ճէնուպի շարգ թարաքընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Շէմալի շարգ թարաքընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ատրիա տէնիզինին եօգարը թարաքընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Բօմա նէ՞րէտէ տիր. Նափօլի՞. Պրինտիզի՞. ճէնօվա՞. Թուրի՞ն. Միլա՞ն. Ֆլօրէնսա՞. Ալիգուրնա եախօտ Լիվօրնօ՞. վէնէտի՞ք։

Իթալիատա հա՞նկը նէհր վէ հա՞նկը տաղլար վար։

Իթալիանը ճէնուպի զարպ ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր. ճէնուպի շարգ ուճունտաքի հա՞նկըսը տըր։ Նափօլի շէհրինին ճիվարընտա հա՞նկը մէշհուր եանար տաղ վար։

Ճ. Վէսուվ։

ԻԹԱԼԻԱ ԻՐԱՁԵՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՒԱԼԼԱՐ

105. ՏԷՐՍ

Սէ՞ռ. Իթալիա գրալընը հիւքիւմէթին տէ պուլունան մէմալիք նէ՞ գըմաբատան 'իպարէթ տիր։

Ճէվ. Իթալիանը թէքմիլ նիմ— ճէզիրէսի իլէ Սիչիլիա վէ Սարտէնիա ատալարընտան 'իպարէթ տիր։

Ս. Մուգատէմա վափանը հիւքիւմէթինտէ պուլունան էյալէթլէր նէ՞ վազըթ Իթալիա իլէ պիրլէշիրլէր։

Ճ. 1870 թարիխինտէ։

Ս. Իթալիա նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Կիւզէլ նազարէթլէրի, խօշ հավասը, էսքի մէտէնիյէթի վէ ֆիւնուն ը զարիֆէ էսէրլէրի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Իթալիալըլար նէ՞ խուսուսատա զիյատէ շան ու չէօհրէթ քէսպ էթմիշ տիրլէր։

Ճ. Ըէսսամլըգատա, օյմանճըլըգատա վէ մուսիգատա։

Ս. Իթալիատան նէ՞ հասըլաթ չըգար։

Ճ. Զէյթին եաղը, շարապ, իփէք, ինճիր, խուրմա վէ պատէմ։

Ս. Բօմա հագգընտա նէ՞ մա'լիումաթըն վար։

Ճ. Իքի պին սէնէտէն պէրու տիւնեանըն էն մէշհուր շէհրլէրինտէն պիրի տիր։

Ս. Բօմատա հա՞նկը մէշհուր քիլիսէ վար։

Ճ. Սան Փէթրօ թէամիյէ օլունան քիլիսէ։ Պու քիլիսէ պիւթիւն տիւնեա իւզէրինտէ էն պէօյիւք քիլիսէ տիր։

Ս. Վաթիգան նէ՞ տիր։

Ճ. Փափանը 4,422 օտալը սարայը տըր։

Ս. Ֆլորէնսա հագգընտա նէ՞ մա'լիումաթըն վար։

Ճ. Պու շէհրին բէսսամլըգ վէ էսքիէսէրլէր նիւմունէ իւանէլէրի մէշհուր տուր։

Ս. Վէսուվ նամ եանար տաղտան աթըլան լավալարը ալթընտա կէօմիւլէն իքի էսքի շէհրլէր հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Հէրքիւլանում վէ Պոմպէա շէհրլէրի։

(Պունլար թարիխի 'իսանը 79 սէնէսին. տէ լավալարը ալթընտա կէօմիւլիւպ նապէտիա օլտուլար։)

Ս. Իթալիանը ուսուլը իտարէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ տիր. Գրալ թարաքընտան ինթիխապ օլունան պիր Սէնատօ մէճլիսիլէ էհալի թարաքընտան ինթիխապ օլունան պիր մէպ'ուսան մէճլիսի տախի վար։

ԻՍՎԻՋԷՐԱ ԻՐԱՁԵՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

106. ՏԷՐՍ

Սէ՞ռ. Իսվիչէրանը սինօրլարը թա'րիֆ էթ։ (Ղարդէ Լ'Էրէ՞ Խարէնասը՝ Դ՞ռաճ'ան օլտա։)

Իսվիչէրանը շէմալ թարաքընտա Ալմանիանը հա՞նկը տէվլէթլէրի վար։

Իսվիչէրանը հա՞նկը մէշհուր նէհրի ճինէվրա կէօլիւնտէն կէչէրէք Լիօն քէօրֆէզինէ տէօքիւլիւր։

Իսվիչէրանը ճէնուպի շարգ թարաքընտա վէ յտա օլուպ, շէմալա տօղրու ադարագ Պահր ը շէմալիյէ տէօքիւլէն մէշհուր նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պէռն նէ՞րէտէ տիր։

Ճինէվրա շէհրի հա՞նկը կէօլ իւզէրինտէ տիր։

Պաղէլ նէ՞րէտէ տիր։

Իսվիչէրատա հա՞նկը տաղլար վար։

Մօն Պլան տաղը նէ՞րէտէ տիր։

Ճէվ. Ֆրանսանը Սավօյա էյալէթինտէ տիր։

Ս. Իսվիչէրա դաՀ էյալէթտէն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Եիրմի իքի միւսթագիլ էյալէթլէրտէն 'իպարէթ տիր։

Ս. Իսվիչէրա հիւքիւմէթինին ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ. ճիւմհուրիյէթ տիր։ Պու ճիւմհուրիյէթին հէր էյալէթտէն ինթիխապ օլունան, մէպ'ուսլարատան 'իպարէթ պիր մէպ'ուսան մէճլիսի վար։

Ս. Իսվիչէրա նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

ՌԷՆՕ ՆԷՀՐԻ ԻՐԱՁԵՐԻՆՏԷ ՊԻՐ ՍԷՂՐԱՆԿԵԱՀ

Ճ. Տաիմա գար իլէ էօրթիւլիւշ օլան եիւքսէք տաղլարը, չաղլայանլարը, կիւզէլ կէօպէրի, չօգ վէ դայէթ կիւզէլ նազարէթլէրի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Իսվիչէրանքն հավասը նա՞սրլ տբը։

Ճ. Հավասը գըշբն դայէթ սողուգ վէ եազքն դայէթ սըճագ օլուր իսէ տէ, 'ալէսսէվկյէ սաղլամ տբը։

Ս. Մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Հէր նէվ' զախիրէ, նէպաթաթ վէ մէյվէ։

Ս. Սէնա՞ալթճա հարլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Սաաթ, միւճէվհէրաթ, փամուգ վէ իփէք մաթ'ալարը վէ սաիր չօգ էմթա՞ա։

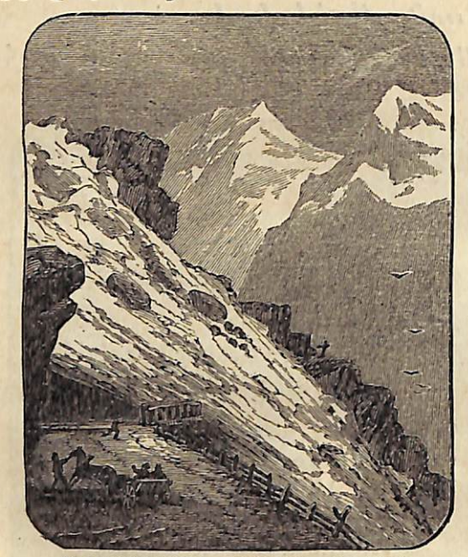

ԱԼՓ ՏԱՂԼԱՐԸՆՏԱ ԳԱՐԼԱՐԸՆ ՏԻՒՇԷՍԻ

Ս. Ալփ տաղլարը իւզերինտէ չօգ տէփ'ա նէ՞ վագի' օլուր։

Ճ. Ալի տաղլարընտան չօգ տէփ'ա իրի գար երդընթըլարը աշաղը տիւշէր, պա'զէն սատէմիր մէգքիւր երդընթըլարըն ալթընտա գալըրլար։

Ս. Պէռն հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Սօգագլարը թէմիզ վէ հավասը սաղլամ պիր շէհր տիր։

Ս. Ճինէվրա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Իսվիչէրանքն էն պէօյիւք շէհրի տիր։

Ս. Պաղէլ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Էսքի պիր շէհր տիր. մէշհուր տար էլ ֆիւնուունու, վա'իզլեր եէթիշտիրմէք իչիւն տախի պիր ա'լա մէքթէպի վար։

ԱՎՍԹՐԻԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱՂԱՐ

107. ՏԷՐՍ

Մէ՞սլ. Ավսթրիանքն սինօրլարընը թա'րիֆ էթ։ (Էվրօփա խարիթասընա դիրճա'ոն օլունա։)

Ավսթրիանքն էն պէօյիւք էյալէթի հա՞նկըսը տբը։

Ճէվապ. Մաճարիսթան։ (Մէնալէթ 'Օսմանլիէնէն էվրօփա եէր'սը խարիթասընա դիրճա'ոն օլունա։)

Ս. Ավսթրիանքն իչինտէն զարպտան չարգա ագան պէօյիւք նէհր հա՞նկըսը տբը։

Ավսթրիանքն չարգ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. զարպ թարաֆընտա՞։

Ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Ավսթրիա իլէ Թիւրքիա հուտուտունտան ագան նէհր հա՞նկըսը տբը։

Ավսթրիատա վէյտա օլուպ Ռուսիատան կէչէրէք Պահրը Սկյահա ագան նէհր հա՞նկըսը տբը։

Ավսթրիանքն չէմալ թարաֆընտա վէյտա օլուպ, Ալմանիատան ագարագ Պահրը չէմալյէ տէօրիլէն նէհր հա՞նկըսը տբը։

Վիէննա նէ՞րէտէ տիր. Պրի՞ն. Փրակա՞. Փրէզպո՞րկ. Պուտա՞. Փէշթա՞. Թրիէսթէ՞։ (Ղ-ուրդ էվրօփա խարիթասընա դիրճա՞ոն օլունա։)

Իսթանպոլտան Վիէննայա կելթմէք իչիւն պաշլըճա գա՞չ եօլ վար։

Ճ. Էքի. պիրի Թունա եօլու, տիկէրի Թրիէսթէ եօլու։ Ռումելի տէմիր եօլու Խիթամ պուլտուգտա, Իսթանպոլ իլէ Վիէննա արասընտա պու էքի եօլտան զիյատէ տօղրու վէ եազքն պիր իւչիւնճիւ եօլ պահա օլաճագ։

ԱՎՍԹՐԻԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՒԱՂԱՐ

108. ՏԷՐՍ

Մէ՞սլ Ավսթրիա գա՞չ էյալէթտէն 'իպարէթ տիր։

Ճէվապ. Օն Ալման էյալէթի, պիր Լէհ էյալէթի վէ ալթը Մաճար էյալէթինտէն 'իպարէթ տիր։

Ս. Ավսթրիանքն հավասը նա՞սլ տբը։

Ճ. Միւլայիմ, խօշ վէ սաղլամ տբը։

Ս. Արաղիսի նա՞սլ տբը։

Ճ. Մահսուլտար վէ Մաճարիսթանտան մա'սա սաիր մահալլէրի էյի իչէնմիշ տիր։

Ս. Ավսթրիա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Մ'ատէնճէ զէնկինլիյի խուսուսունտա մէշհուր տուր։ Տիւնեատա էն պէօյիւք թուզ մ'ատէնլէրի Ավսթրիա մէմալիքինտէ տիր։

Ս. Ավսթրիանքն մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Հէր նէվ' զախիրէ, չարապ, եաղ վէ թիւթիւն։

Ս. Ավսթրիանքն էվ հայվանլարը հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Ավսթրիատա պուլունան էվ հայվանլարը չօգ ա'լա ճինատէն տիրլեր, վէ օնլարա պէօյիւք տիզգաթլա պագըլըր։

Ս. Եապանի հայվանլարը հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու մէմալիքտէ չօգ եապանի հայվանլար վար. մէսէլա այը, գուրթ, վաշագ, եապան տօմուզու վէ կէյիք։

Ս. Ավսթրիատա նէ՞ եափըլըր։

Ճ. Պէգ, տէմիր էշեա, փատուգ վէ եիւն մաթ'ալարը, քեաղըտ վէ ճամ։

Ս. Ավսթրիատա թա'լիմ ու թէրպիյէ նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ. 'Ատի վէ 'ալի մէքթէպլէրէ, քէզալիք տար էլ ֆիւնուունլարա չօգ տիզգաթ վէ զայրէթ օլունուր։ Պիւթիւն տիւնեատա պինա խուսուսունտա էն կիւզէլ 'ատի մէքթէպլէր Վիէննանքն 'ատի մէքթէպլէրի տիրլեր տէնիլիր։

Ս. Վիէննա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Ավսթրիանքն փայթախթը տբը, չօգ կիւզէլ պինալարը վար վէ Էվրօփանքն էն կիւզէլ շէհրլէրինտէն պիրի տիր։

Ս. Փրակա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Էսքի վէ կիւզել պիր շէհր տիր, կիւզել պիր քէօփրիւսիւ, Կօթիք միմարլըղը ուսուլինտէ եափըլմըշ պիր ուլու քիլիսէսի վէ պիր չօգ խարտապ օլմուշ սէրայլարը վար տըր։

Ս. Իսմիրիանն տէմիր մ'ատէնլէրի հագ-գընտա նէ՞ մա'լիւ մախրն վար։

Ճ. Պու մ'ատէնլէր պինլէրճէ սէնէլէրտէն պէրու իշլէտիլմէք-տէ իսէլէրտէ, հէնուզ օնլարտան չօգ տէմիր չըգար։

Ս. Մաճարիսթանն էն մէշհուր շէհրլէ-րի հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Պուտա վէ Փէշթա։ Պու ի-քի շէհրլէր Թունա նէհրինին ի-քի թարաֆընտա գարշը պէ գար-շը օլուպ, կիւզել պիր քէօփրիւ իլէ պիրիպիրինէ պաղլը տըրլար։

Ս. Մաճարիսթան ամբլարը հագ գընտա նէ՞ մա'լիւմախրն վար։

Ճ. Մաճարիսթան ամբլարըմախ-սուս պիր ճինս օլուպ, Ավսթրիա 'ասքէրլէրի իշիւն գուլլանըլըրլար, վէ տիւնեատա էն գուվվէթլի վէ չափուք եիւ բիւյէն ամբլար սայը-լըրլար։

Ս. Ավսթրիատա հիւքիւմէթի ուսուլ նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մէշրութէ տիր։ Ավսթրիա Իմպէրատօրու վէ Մաճարիսթան Գրալը 'իւնվան'ը իլէ պիր հիւքմարը, վէ Բայսա-թակ նամ պիր միլլէթ մէճլիսի վէ օն եէտի էյալէթ մէճլիսլէրի վար տըր։

ՐՈՒՍԻԱՆԸՆ ԱՍԻԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

109. ՏԷՐՍ

Մէ՞ն Ռուսիանընն Ասիա գըթ'ասընընն եա-խօտ Սիպէրիանընն շէմալի հուտուտունու թա'րիֆ էթ. շարգի, ճէնուպի, զարպի հու-տուտունու թա'րիֆ էթ։ (Ռէ՞ խուրէնուընա գ-ռ-ճա'ռ օլուռնա։)

Ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. ճէնուպ թարաֆընտա՞. շարգ թարաֆընտա՞։

Հա՞նկը նէհրլէր Պահրը միւնճէմիտի շէ-մալիյէ տէօքիւլիւրլէր։

Հա՞նկը նէհր Անատիր քէօրֆէզինէ տէօ-քիւլիւր։

Շէմալի գըյըսընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Շարգ գըյըսընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Շէմալի զարպ գըյըսընտա հա՞նկը քէօր-ֆէզ վար։

Սիպէրիատա հա՞նկը կէօլ վար։

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը տէ-նիզ վար։

Սիպէրիանընն պէօյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ճէվապ. Թոմսք վէ Թոպոլսք։ Պուն-լար վէ տահա պիր գաչ շէհրլէր Սիպէրիա էյալէթլէրինտէ հիւ-քիւմէթ մահալլէրի տիր։

Ս. Իրթիշ նէհրի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։

Օպի նէհրի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։

Պայգալ կէօլիւնիւն ճէնուպի զարպ թա-ռաֆընտա հա՞նկը շէհր վար։

Լէնա նէհրի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։

Սիպէրիայը Ռուսիանընն Էվրոպա գըթ'ա-

սընտան այըրան նէհր վէ տաղլար հա՞նկը-լար ըտը։

Հա՞նկը նէհր Արալ տէնիզինէ տէօքիւլիւր։

Սիպէրիանընն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար. շէմալի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն. Գամչաթգանընն ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Գաֆգազ նէ՞րէտէ տիր։

Գաֆգազընն հիւքիւմէթ մահալի նէ՞րէսի տիր։

Ճ. Թիֆլիս շէհրի։

Ս. Գաֆգազ էյալէթինի իքիյէ թագսիմ էտէն տաղլար հա՞նկըլար տըր։

Գաֆգազ հա՞նկը իքի տէնիզէր արա-սընտա տըր։

ԹԷՃԷՍՍԻՍԱԹ

110. ՏԷՐՍ

ՇԷՀՐԼԷՐ

Թոպոլսքնէ՞րէտէ տիր. Իրգո՞ւթսք. Օ՞մսք. Ժիկա՞նսք. Եագո՞ւթսք. Թո՞մսք. Քիաքթա՞. Թիֆլի՞ս։

ՆԷՀՐԼԷՐ

Օպի նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր. Լէնա՞. Ուրա՞լ. Իրթի՞շ. Սիհո՞ն եախօտ Սը՞ր. Եէնի-սէ՞. Անատի՞ր։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ, ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ ՎԷ ԿԷՕԼԼԷՐ

Պահրը Հազէզ նէ՞րէտէ տիր. Արալ տէնի-զի՞. Գամչաթգա տէնիզի՞. Օգ հօթսք տէնի-զի՞. Օպի քէօրֆէզի՞. Անատիր քէօրֆէզի՞. Պայգալ կէօլի՞։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Շէմալի շարգ պուրնու նէ՞րէտէ տիր. Շարգ պուրնո՞ւ. Լօփաթգա պուրնո՞ւ։

ՏԱՂԼԱՐ

Ալթայ տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր. Իսթա-նօվա, Ուրալ վէ Գաֆգազ տաղլարը նէ՞րէ-տէ տիրլէր։

ԱՏԱԼԱՐ

Զէմլիայի ճէտիտնէ՞րէտէ տիր. Սիպէրիայի ճէտի՞տ. Սագալեան ատասը՞. Ալիութեան ատալարը՞։ (Նը՞ֆը էէ-ռրէ է ղ-ռ-ռ էուրէնուընա գ-ռ-ճա'ռ օլուռնա։)

ՐՈՒՍԻԱՆԸՆ ԱՍԻԱ ԳԸԹ'ԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՍԱԼԼԱՐ

111. ՏԷՐՍ

Մէ՞ն Ռուսիանընն Ասիա գըթ'ասընընն եա-խօտ Սիպէրիանընն զէմինի նա՞սըլ տըր։

Ճէվապ. Պարթագլըգ վէ էնկին օ-վալարը պուլունուպ, Պահր ը միւնճէմիտի շէմալի գըյըլարընտան պաշլայարագ ազար ազար եիւքսէլիր։

Ս. Նէհրլէր հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թընն վար։

Ճ. Նէհրլէր եավաշ ագարլար, կէմիլէր իշլէթմէյէ տէ միւնա-սիպ տէյիլ տիրլէր, չիւնքի սէնէ-նին պէօյիւք փայընտա նէհրլէրին աղըզլարը պուզ իլէ գափը օլուր։

Ս. Հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Շէմալի Ամէրիգատա 'արզին 'այնի տէրէճէսինտէ օլան տիյար-լարըն հավասընտան չօգ սողուզ տուր։

Ս. Սիպէրիա սէքէնէսինին պէյիւք գըսմը նէ՞ ճինս ատէմէր տիր։

Ճ. Ռուսիանըն Էվրոփա գըթ'ասընտան օրայա սիւրկիւն օլանլար տըր։ Հէր սէնէ Սիպէրիայա 10,000 գատար ատէմ սիւրիւլիւր։

Ս. Սիպէրիա սէքէնէսի 'ալէսսէվկէ նէ՞ իշ իլէ մէշղուլ տուր։

Ճ. Մ'ատէնճիլիք, պալըգճըլըգ վէ ավճըլըգլա մէշղուլ տուր։

Ս. Եագութսք նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Տիւնեատա էն սօղուգ մէմլէքէթ պուրասը տըր։

Ս. Թոպօլսք վէ Իրգութսք հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Թոպօլսք Սիպէրիանըն Էվրոփա իլէ օլան թիճարէթինին մէրքէզի տիր։ Թոպօլսք վէ Իրգութսք Սիպէրիատա մէտէնիյէթ մէրքէզէրի տիրլէր։

Ս. Քիաքթա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Զինիսթան իլէ օլան թիճարէթին մէրքէզի տիր։

Ս. Իրգութսք Մօսգօվատանը նէ՞ գատար ուզաղ տըր։

Ճ. Թաթար եօլու իլէ 4,000 միլ, ֆագաթ'ալէսսէվկէ քէրվան եօլու իլէ տահա զիյատէ ուզաղ տըր։

Ս. Սիպէրիա ի ճէտիտ ատալարը նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուրլար։

Ճ. Օրալարտա պուլունան թաշ քէսիլմիշ քէմիքլէր, խուսուստա ֆիլ տիշէրի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

—

112. ՏԷՐՍ

Ս։—Լ. Գաֆգազ էյալէթլէրի հա՞նկըլար տըր։

Ճէվ.—Ս. Ապազա, Իմէրէթ, Կիւրճիսթան, Շիրվան վէ Զէրքէզիսթան։

Ս. Պու էյալէթլէր հա՞նկը հիւքիւմէթին իտարէսինտէ տիրլէր։

Ճ. Ռուսիանըն։

Ս. Մէզքիւր էյալէթլէրին մահսուլունէ՞ տիր։

Ճ. Շարապ, զէյթին, իպէք, փամուգ վէ շէքէր գամըշը։

Ս. Ապազատան նէ՞ չըգար։

Ճ. Զօգ պալ վէ պալմումու չըգար։

Ս. Ափշերոն նէ՞ տիր։

Ճ. Պահր ը Հազէզ գըյրսընտա Պագու ճիվարընտա Նիմճէզիրէ տիր։ (Էվրոփա խարիթասընա դ-ըրաճա'ոն օլսոնա։)

Ս. Պու Նիմճէզիրէ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Զիֆթ գույուլարը, թապպի կազլարը վէ թուզ կէօրէրի խուսուսունտա մէշհուր տուր։

(Պու Նիմճէզիրէտէ 'ալէվլէնմիշ կազ եերտէն տիշարը սըչրար, վէ պու սէպէպտէն Ասիանըն չօգ մահալլէրինտէն ամէչփէրէսթէր օրայա զիյարէթէ կիտէրլեր։ քէզալիք պու սէպէպլէ Պագու զէմանը գատիմտէ ամէչփէրէսթէրին մուգատասէսշէհրի սայրլըր իտի։)

Ս. Թիֆլիս հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Գաֆգազ էյալէթլէրինին հիւքիւմէթ մահալի օլուպ, 40,000 սէքէնէսի վար վէ գափլըճալարը իչիւն մէշհուր պիր շէհր տիր։

Ս. Զէրքէզլէր հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Ճէնկեամէր վէ ճէսուր պիր միլլէթ տիր։ Զէրքէզլէրին նիստա թափիֆէսի կիւզէլիք թարաֆըն տան մէշհուր տուր։

Ս. Տէվլէթ ի 'ալիյէ Զէրքէզլէր իչիւն նէ՞ եափտը։

Ճ. Պիր գաչ սէնէ մուգատատէմ Զէրքէզլէրուէն չօգլարընը Թիւրքիյա կէթիրիպ, քէնտի մէսարիֆի իլէ օնլարը Մէմալիք ի 'Օսմանլիյէնին խայրը եէրլէրինտէ խքեան էթտիրտի։

ԹԻՒՐՔԻՍԹԱՆ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱՂԼԱՐ

113. ՏԷՐՍ

Ս։—Ս. Թիւրքիսթան նէ՞րէտէ տիր։ Շէմալի հուտուտունու թա'րիֆ էթ. շարգի հուտուտունու, ճէնուպի հուտուտունու, ղարպի հուտուտունու թա'րիֆ էթ։ (Ասէ-խաբէրնաբնա դ-ըրաճա'ոն օլսոնա։)

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար. շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Պէյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Թիւրքիսթան նա՞սըլ մէմլէքէթ տիր։

Ճէվ.—Պու մէմլէքէթին պէյիւք գըսմը գումրու չէօլ տիւր, լսքին նէհրլէրին եանընտա մահսուլտար վատիլէր տախի վար։

Ս. Թիւրքիսթան նա՞սըլ թագսիմ օլունուր։ (Օնոս. նէ-ուինճէ տէրսէ դ-ըրաճա'ոն օլսոնա։)

Լ. Հալիսի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. Գարբշրգ ճինսլէրտէն օլուպ մահսուլտէն մահալէ կիտէն չօպանլար տըր։

Ս. Պուխարա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար։

Ճ. 150.000 սէքէնէլի պիր շէհր օլուպ օրթա Ասիանըն թիճարէթ մէրքէզի տիր։

Ս. Էվրոփա մալլարը օրթա Ասիայա նա՞սըլ կէօթիւրիւլիւրլէր։

Ճ. Պու մալլար Վօլգա նէհրի իւզէրինտէ Նիճնի—Նօվգորոտ փանայիրինտէ սաթըն ալընըպ, օրատան տէվէ քէրվանլարը իլէ օրթա Ասիայա կէօթիւրիւլիւրլէր։

Ս. Թիւրքիսթան միւսթագիլ մի տիր։

Ճ. Իսէն միւսթագիլ իսէ տէ, եավաշ եավաշ Ռուսիատան զապթ օլունմագտա տըր, վէ շիմալի եալընըզ ուֆագ պիր գըսմը միւսթագիլ գալմըշ տըր։

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ԶԻՆ ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱՂԼԱՐ

114. ՏԷՐՍ

Ս։—Լ. Մէմալիք ի Զին նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճէվ. Զինատէն, Թիպէթատէն, Շարգի Թիւրքիսթանտան, Մանչուրիատան վէ Մօնկոլիատան 'իպարէթ տիր։

Ս. Մէմալիքի Զինին չէմալի հուտուտունու թա՛րիֆ էթ. շարդի հուտուտունու, ճէնուպի հուտուտունու վէ ղարպի հուտունու թա՛րիֆ էթ։ (Աւէ՝ խաբէնասընա գ-ըսճա՛ն օլսունա։)

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Շարդ թարաֆընտա հա՞նկը իքի տէնիզլէր վար։

ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա մէշհուր մէմալիք հա՞նկըսը տըր։

ճ. Հինտիսթան։

Ս. Մէմալիքի Զինին ասըլ Զին թէմիյէ օլունան գրթ՛ասընին սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

ճ. Փէքին։

Ս. Զինտէ հա՞նկը նէհրլէր վար։

Եանկյէքեանկ նէհրի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։

Եանկյէքեանկ նէհրինին շէմալ թարաֆընտա տէնիզ գըյըսընտա հա՞նկը շէհր վար։

Հանկքեանկ նէհրինին աղղընա եադըն հա՞նկը շէհր վար։

Իշպու նէհրին աղղընտա պիր ճէզիրէ իւզէրինտէ օլան շէհր հա՞նկըսը տըր։

ճ. Հօնկքօնկ։

Ս. Զինին ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք ատա վար. ճէնուպ թարաֆընտա՞ շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Զին իլէ Ֆորմոզա ատասը արաբընտա հա՞նկը պօղազ վար։

ճ. Ֆորմոզա պօղազը։

Ս. Զինին հա՞նկը գրթ՛ասը մինթագա՝ հարրէտէ տիր. պագի գալան գրթ՛ասը հա՞նկը մինթագատա տըր։

Թիպէթին սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը նէհրլէր։

Պէյիւք շէհրի հա՞նկըսը տըր։

Շարդի Թիւրքիսթանը սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. շէմալի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը կէօլ վար։

Պէյիւք շէհրլէրի հա՞նկըլար տըր։

Մօնկոլիա նէ՞րէտէ տիր։

Մանչուրիա նէ՞րէտէ տիր։

Պունլարընն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար. ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

Մօնկոլիանընն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Մանչուրիանընն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Թիւրքիսթան իլէ Մօնկոլիա վէ Մանչուրիա պիրտէն պա՛զէն նէ՞թեսմիյէ օլունուրլար։

ճ. Թաթարիսթան։

Ս. Սագալիան ատասը հա՞նկը տէվլէթէ միւթա՛ալիդ տիր։

ճ. Պէյիւք գըսմը Ռուսիայա միւթա՛ալիդ տիր։

ԹԷՃԷՍՍԻՍԱԹ

115. ՏԷՐՍ

ՊԷՕՅԻՒՔ ՇԷՀՐԼԷՐ

Փէքին նէ՞րէտէ տիր. Հօնկքօ՞նկ. Քան-

թօ՞ն. Նանքի՞ն. Շանկհա՞յ. Գաշկա՞ր. Լասսա՞. Եարգա՞նտ։

ՏԱՂԼԱՐ

Հիմալայա տաղլարը նէ՞րէտէ տիր. Ալթայ տաղլարը՞։

ՆԷՀՐԼԷՐ

Հանկքեանկ նէհրի նէ՞րէյէ ագար. Եանկյէքեա՞նկ. Ամո՞ւր. Հօյանկհօ՞. Իրաուատի՞. Գրահմափութրա՞։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ԿԷՕԼԼԷՐ

Պահր ը Զին նէ՞րէտէ տիր. Պահր ը Ասֆէ՞ր. Պալգաշ կէօլիւ նէ՞րէտէ տիր. Լօփ կէօլի՞։

ԱՏԱԼԱՐ

Հայնան ատասը նէ՞րէտէ տիր. Ֆորմոզա՞. Լիու-Քիու ատալարը նէ՞րէտէ տիրլեր. Ֆիլիփին ատալարը՞. Քիւսեու ատասը նէ՞րէտէ տիր։

ՄԷՄԱԼԻՔԻ ԶԻՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ

ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՒԱԼԼԱՐ

116. ՏԷՐՍ

Ս.-ալ. Մէմալիք ի Զինին պէօյիւքլիւյիւ հագգընտա նէ՞ մա՛լիմաթը վար։

ճէվապ. Զին՝ տիւնեա իւզէրինտէ էն պէօյիւք մէմալիք տիր։ Պու մէմալիքին 425,000,000 էհալիսի վար։

Ս. Զինին զէմինի նա՞սըլ տըր։

ճ. Տէնիզ թարաֆը էնկին, ղարպ թարաֆը իսէ տաղլըգ օլուպ՝ նէհրլէրտէն մութեշէքքիլ վատիէր եախսոտ հավուզլար վար։

Ս. Զինտէ նէ՞ մ'ատէնլէր պուլունուր։

ճ. Ալթուն, պագըր վէ քէօմիւր մ'ատէնլէրի պուլունուր։ Պագըրը ա՛լա վէ պօլ տուր։

Ս. Զինտէ գրրա՛ութ նէ՞ հալտէ տիր։

ճ. Պու մէմալիքին հէր թարաֆը իշլէնմիշ տիր, վէ չիֆթճիլէրէ մախսուսէն բի՛այէթ օլունուր։

ՁԱՑ ՖԻՏԱՆԸ

Ս. Հա՞նկը մահսուլ Զինէ մախսուս տուր։

ճ. Զայ։ Զինին պու մահսուլու տիւնեանին հէր թարաֆընա կէօնտէրիլիր։

Ս. Զինին պաշգա պաշլը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Փիրինճ վէ պուղտայ։

Ս. Զինին պէյիւք հիսարը նէ՞ տիր։

Ճ. Պահրը Ասֆէրտէն ղարպա տաղրու 1,250 միլ ուզունլուղուն տա պէյիւք պիր տուվար տըր։

Ս. Պու տուվարըն պէյիւքլիյիւ նէ՞ գատար տըր։

Ճ. Եիրմիտէն օթուզ այադ գատար եիւքսէք վէ ալթը աթլը եանեանա կիտէպիլիր գատար կէնիշ տիր։

Ս. Պու տուվար նէ՞ վագըթ վէ նիշին եափըլը։

Ճ. Զին մէմալիքինի Մանչուրիա թաթարլարընդն հիւճմէրինատէն մուհաֆաղա էթմէք իչիւն թաթրիկ ի 'Խատան 215 սէնէ էվվէլ եափըլտը։

Ս. Զինիսթանդն պէյիւք ճէտվէլի հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Պու ճէտվէլ տիւնեա իւզէրինատէ էն պէյիւք ճէտվէլ տիր։ ուզունլուղու (Փէքինատէն Եանկցէքեանկ նէհրինէ գատար) 650 միլ տիր վէ 700 սէնէատ եափըլը։

Ս. Զինիսթանդն հիւքիւմէթի նա՞սըլ տըր։

Ճ. Հիւքիւմէթ ի մութլագէ տիր։

Ս. Թա'լիմ ու թէրպիյէ օրատա նէ՞ հալատ տիր։

Ճ. Թա'լիմ ու թէրպիյէյէ չօգ տիզգատ օլունուր իսէ տէ, ասըլ մագսէտ լազըմը 'իլմիէրատէն դիյատէ էսքի 'ալիմէրին սէօյլէմիշ օլտուգլարը սէօզլէրին մա՞նասընը անլամագտան 'իպարէթ տիր։

Ս. Զինիսթանդն մէտէնիյէթի հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Զէմանը գատիմատէ էվրոփատա մա'լիւմ օրմայան չօգ շէյլէր Զինատէ մա'լիւմ իսի իսէ տէ, Զինլիլէր շիմտի էվրոփալըլար գատար մէտէնիյէթատէ իլերլէմիշ տէյիլ տիրլէր։

Ս. Փէքին հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Փէքին Զինիսթանդն փայիթախթը տըր, 1,000,000 էհալիսի վար վէ իքիյէ թագսիմ օլունմուշ տուր։ Պիր գըսմընտա Զինլիլէր, տիկէր գըսմընտա իսէ թաթարլար սաքին օլուրլար։

Ս. Նանքին նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Իփէք, փամուդ վէ քեաղըտ մաթ'ալարը վէ մաթպ'ուաթ խուսուսունատա մէշհուր տուր։

Ս. Շանկհայ հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Պու չէհրին թիճարէթի պէյիւք, պուղխանէլէրի վէ չայ պաղչէլէրի տախի մէշհուր տուր։

—

117. ՏԷՐՍ

Սէ՞ուլ Մանչուրիա հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճէվապ։ Եապանի հայվանլար իլէ տօլու պէյիւք օրմանլարը վար, վէ պաշը մահսուլու տարը վէ չավտար տըր։

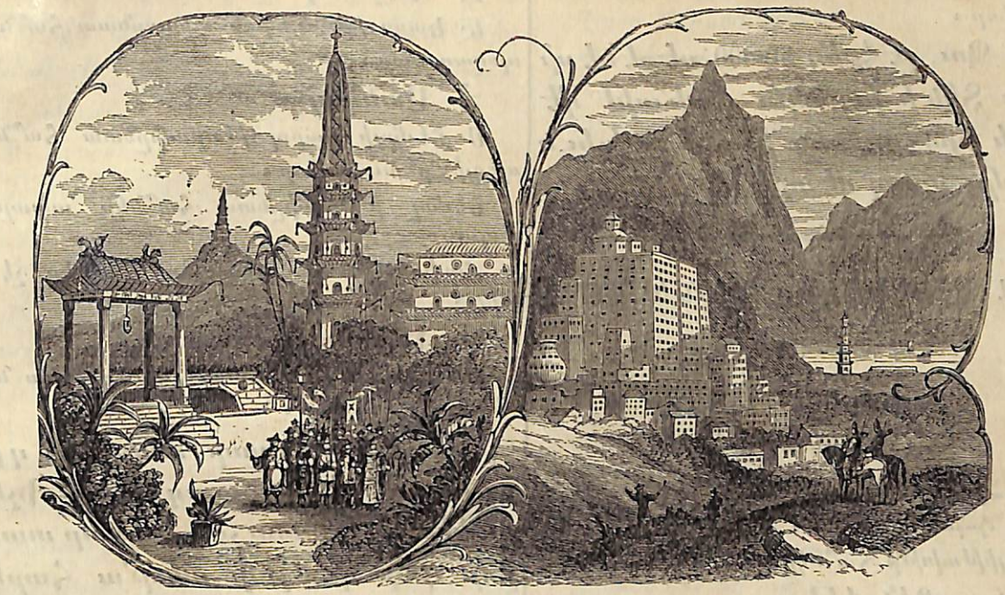

ՆԱՆՔԻՆԻՆԷ ՏԻՎԼԷԹ ՊԱՂՉԷՍԻ — ԹԱԹԱՐԻՍԹԱՆՆԱ ՓՈՒԹԱԼԱ ՆԱՄ ՊԷՕՅԻՒՔ ՓՈՒԹԱՆԷ

Ս. Էհալիսի հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Թաթար թէսմիյէ օլունուպ մահալատէն մահալէ կիտէն չօպանլար տըր։

Ս. Մանչուրիանդն էն գըյմէթլի ֆիտանը նէ՞ տիր։

Ճ. Կինատէնկ թէսմիյէ օլունան ֆիտան տըր։ պու ֆիտանդն քէօքիւ մու'ալէճէ տէյիւ գուլանըլըր։

Ս. Մօնկոլիա նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Եիւքսէք օվալարտան 'իպարէթ տիր, վէ պու օվալարդն պաղը մահալէրինատէ տախի տաղլար վար։

Ս. Էհալիսի հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. 'Ալէսսէվիյէ չօպան վէ չօգ ճէնկեավէր տիրլէր։

Ս. Թիպէթ հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Տաղլըգ պիր մէմլէքէթ տիր։ Զինիսթանդն վէ Հինտիսթանդն պաղը պէյիւք նէհրլէրինին մէնպա'լարը Թիպէթատէ տիր։

Ս. Թիպէթին իտարէսի քիմլէրի՞ն եէտինատէ տիր։

Ճ. Լամաս թէսմիյէ օլունան փութ փափալարընդն եէտինատէ տիր։ Պու փութ փափալարը սաղթանատի իլէ եաշարլար, վէ զալիմանէ հիւքմ էտէրլէր, ֆագատ էհալիսի ֆագիր տիր։

Ս. Շարգի Թիւրքիսթան հադգընտա նէ՞ մա'լիւմաթդն վար։

Ճ. Էհալիսի Միւսլիման տըր վէ եէրլի Խանլար մա'րիֆէթի իլէ ի՞տարէ օլունուր։

Ս. Եարգանա հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմա-թըն վար։

Ճ. Պու շէհրին 50,000 սէքէնէսի վար։ Տին ի իսլամըն շէրի՛աթ վէ ՚ելմ ի իլահիսինին թա՛լիմի իչիւն ալթմըշ պապ մէտրէսէսի վար։

ԳՕՐԷԱ ՎԷ ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ՃԱՓՕՆ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

118. ՏԷՐՍ

Մէ՛-ալ. Գօրէա նէ՞րէտէ տիր։ (Ռէ՛ա խարէ-ռասընա դ-ռաճա՛-ռն օլ-ռա։)

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճէվ-ապ. Քինքիթաօ։

Ս. Գօրէա նա՛սըլ պիր տիյար տըր։

Ճ. Շէն վէ արագիսի էյի իշ-լէնմիշ պիր տիյար տըր։

Ս. Մէմալիք ի ճափօն նէտէ՞ն ՚ի-պարէթ տիր։

Ճ. Ատալարտան ՚իպարէթ տիր։

Ս. Պաշլը ատալարը հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Քիւսեու, Սիգոքի, Նի-ֆօն վէ Եասօ։

Ս. Էն պէյիւյիւ հա՞նկըսը տըր։ Էն զիյատէ շէմալ թարաքընտա օլան հա՞նկըսը։

Էն զիյատէ ճէնուպ թարաքընտա օլան հա՞նկըսը։

Էն ուֆաղը հա՞նկըսը տըր։

Ճէնուպի զարպ թարաքընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ղարպ թարաքընտա հա՞նկը պօղազ վէ հա՞նկը տէնիզ վար։

Շէմալի զարպ թարաքընտա հա՞նկը պօ-ղազ վար։

Ճ. Քէրուզան։

Ս. Եասօ իլէ Նիֆօն արասընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Ճ. Սանկար։

Ս. Շէմալի զարպ թարաքընտա հա՞նկը պէյիւք ատա վար։

Շէմալ թարաքընտա հա՞նկը ատալար վար։

Ճափօնուն փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Եէտտօ։

Ս. Մէմալիք ի ճափօն հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հէվ ատալար տաղլըդ, դը-ժըլարը իսէ գայալըդ տըր։ Ինէ-րի թարաքընտա չօգ եանար տաղ-լար վար վէ չօգ տէֆ՚ա հարէ-քէթ ի արզ վուգու՚ պուլուր։

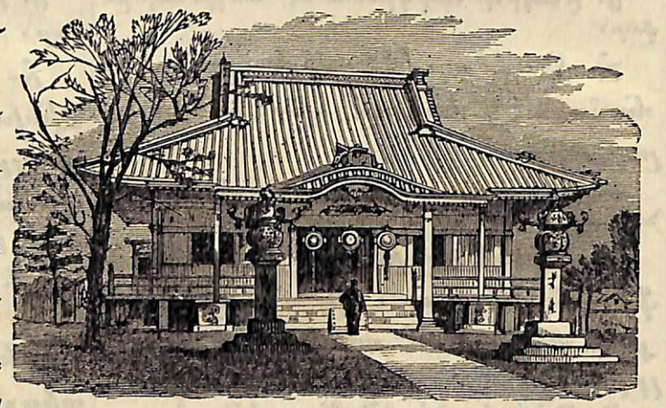

ՃԱՓՕՆ ԷՎԻ

Ս. Ճափօնլուլարըն մէտէնիյէթի հագ-դընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

**Ճ. Պիր գաչ սէնէ զարքընտա պու մէմալիք մէտէնիյէթտէ խայ-լըճա իլերլէմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ վէ էհալի էն զիյատէ միւթէ-մէտտին միլլէթլէրին՚ատէթլէրի-նի գասդուլ էտիպ, օնլարըն ՚իւ-լում վէ ֆիւնուունլարընը թահսիլ էթմէյէ պէօյիւք խահիշ կէօս-թէրմէքտէ տիրլէր։

Ս. Ճափօնուն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Փիրինճ, պուղտայ, տարը, արփա վէ չայ։

Ս. Մ՚ատէնլէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Տէմիր, ալթուն, կիւմիւշ, պաղըր, թուղ, զիֆթ վէ զիդըյ-մէթ թաշլար։

Ս. Սէնա՛ալճա հասըլաթը նէտէ՞ն ՚իպա-ըէթ տիր։

Ճ. Իփէք վէ փամուդ մաթ՚ալա-ըընտան, ֆաղֆուրիտէն, մ՚ատէն մաթ՚ալարընտան վէ փարլաղ-քեաղըտտան ՚իպարէթ տիր։

Ս. Ճափօնլուլարըն քէնտիլէրինէ մախսուս նէ՞ սէնա՛աթը վար։

Ճ. Փօլատ եափմադ։

ԱՆԱՄ, ՍԻԱՄ, ՊԻՐՄԱ ՎԷ ՄԱԼԱԳԱ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

119. ՏԷՐՍ

Մէ՛-ալ. Անամ տէվլէթինին սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։ (Ռէ՛ա խարէ՛ռասընա դ-ռաճա՛-ռն օլ-ռա։)

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճէվ-ապ. Հուէ։

Ս. Պու մէմալիքին ճէնուպ թարաքընտա հա՞նկը պէյիւք շէհր Ֆրանսայա միւթա-՚ալլիգ տիր։

Ճ. Սէյկօն։

Ս. Շէմալի շարգ թարաքընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Շարգ թարաքընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Լաօս նէ՚րէտէ տիր։

Հա՞նկը նէհր պու մէմլէքէթին իչինտէն կէչէր։

Սիամըն սինօրլարընը թա՚րիֆ էթ։

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Պանգօգ։

Ս. Ճէնուպ թարաքընտա հա՞նկը քէօր-ֆէզ վար։

Ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Պիրմանըն սինօրլարընը թա՚րիֆ էթ։

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Մանտէլի։

Ս. Հա՞նկը նէհր Պիրմանըն շէմալ թա-րաքընտան ճէնուպա տօղրու ագար։

Շարգ թարաքընտա հա՞նկը նէհր վար։

Մալագգա նէ՞ տիր։

Ճ. Տար պիր նիմճէղիրէ տիր։

Ս. Մալագգանըն ճէնուպ թարաքընտա պիր ատա իւզէրինտէ հա՞նկը մէշհուր շէհր վար։

Ճ. Սինկափօր։

Ս. Ղարպ թարաքընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Մալագգա պօղազընըն շէմալ թարա-քընտա մէշհուր ատա հա՞նկըսը տըր։

Մալագգանըն ճէնուպի ղարպ թարաքըն-տա հա՞նկը պէյիւք ատա վար։

Ճէնուպի շարգ թարաքընտա՞։

Քամպօճ պուրնու նէ՞րէտէ տիր. Հրու-մանիա պուրնո՞ւ։

Պէնկալա քէօրֆէզի նէ՞րէտէ տիր։ Սիամ քէօրֆէզի՞. Թօնքին քէօրֆէզի՞. Պահրը Զի՞ն։

Սինկափօր նէ՞րէտէ տիր. Բանկո՞ւն. Սէյկո՞ն. Մանտէլի՞. Պանգօ՞գ. Հուէ՞։

Մալագգա նէ՞րէտէ տիր. Պիրմա՞. Սի-ա՞մ. Անա՞մ։

Պու մէմլէքէթլէրէ ՚ալէլ՚ումումնէ՞իսմ վէրիլիր։

Ճ. Հինտ Զինի իամի վերելեր։

Ս. Սումաթրա ատասը նէ՞ ըէտէ տիր. Ճավա ատասը՞։

—

120. ՏԷՐՍ

Մէ՛ալ. Մալագգեան էյալէթլերի հա՞նկըլար տըր։

Ճէվապ. Ամհերսթ, Եիի, Թալբոտ վէ Մէրկուռ նաման ուռֆագ էյալէթլեր տիր։ Պուռնլար Ինկիլթերրայա միւթա՛ալիգ տիր։

Ս. Պու էյալէթլեր նէ՞ըէտէ տիրլեր։

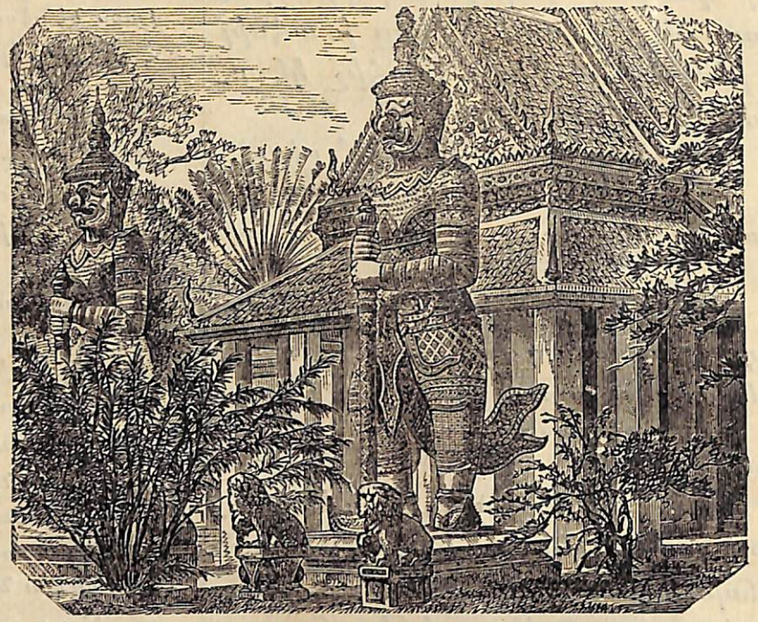

ՊԱՆԳՈԳՏԱ ՊՈՒՏՏ ՆԱՄ ՓՈՒԹՓԻՐԷՆԹԷՐԻՆ ՓՈՒԹԱՆԷՆԻ

Ճ. Մալագգա նիմճէզիրէսինին շէմալ թարաֆընտա Պէնկալա քէօրֆէզի իւզերինտէ տիրլեր։

Ս. Պու էյալէթլերին հավասը հագգընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու էյալէթլերին հավասը Հինտ Զինինտէ օլան սաիր մէմլէքէթլերինին հավասընտան զիյատէ խոշ վէ սաղլամ տըր։

Ս. Սինկափոր հագգընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Զինիսթան վէ Հինտիսթան իլէ օլան ախզուլ՛թասընտան տօլայը մէշհուր թիճարէթկեահ պիր շէհր տիր։

Ս. Պու շէհր քիմերի՞ն եէտինտէ տիր։

Ճ. Ինկիլիզերին։

Ս. Անամ՝, Սիամ վէ Պիրմա էհալիսի քիմլէ՞ տիր։

Ճ. Զինլիլեր վէ Մալագգալըլար տըր։

Ս. Պու մէմլէքէթլերին հիւքիւմէթինին ուսուլի վէ մեշհէպլերի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթին ուսուլի մութլագէ, մեշհէպլերի տախի Պուտտ մեշհէպի թէսմիյէ օլունան պիր նէվ՝ փութփէրէսթլիք տիր։

Ս. Պու մէմլէքէթլերին մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Փամուգ, գուշ թիւյիւ, ֆիլ տիշի, զամգ, թիք թէսմիյէ օլունան պիր նէվ՝ աղաճ, պամմումու վէ պիր նէվ՝ գուշ եուվալարը։ Զինլիլեր պու եուվալարը փիշիրիպ չօրպա եափարլար։

Ս. Սիամլըլար նէ՞ խուսուստա մեշհուր տուրլար։

Ճ. Սէօյլէնտիյինէ նազարէն, շարգ միլէթլերի արասընտա մուզիգայա էն զիյատէ աշինա օլան միլէթ Սիամլըլար տըր։

Ս. Լաոս նէ՞ տիր։

Ճ. Պիրմա վէ Սիամ արասընտա պիր էյալէթ օլուպ, պաշը շէհրի Շօնկմէ տիր։ Պու էյալէթին պէօյիւք գըսմը Սիամին, պագի գալան գըսմը տախի Պիրմանին իւտարէսինտէ տիր։

Ս. Լաոս օրմանլարը հագգընտա նէ՞մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Զօգ վասի՛ տիրլեր։ Պու օրմանլարտա զայէթ պէօյիւք աղաճլար վար։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՎԷ ՍԷՅԼԱՆ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻԱԼԼԱՐ

121. ՏԷՐՍ

Մէ՛ալ. Հինտիսթանին շէմալի հուտուտունու թա՛րիֆ էթ. շարգի, զարպի վէ ճէնուպի հուտուտունու թա՛րիֆ էթ։ (Ա.է. Խ. էէՌՈՒՐԻ ՃԻ-ԲՈՃԱ՛ՆԻ օլուն։)

Հիւքիւմէթին մահալի օլան շէհր հա՞նկըը տըր։

Ճէվապ. Կալկաթա։

Ս. Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը Օգիանոս վար։

Պէնկալա քէօրֆէզինէ տէօքիլէն նէհրլեր հա՞նկըլար տըր։

Հա՞նկը նէհր 'Ագրապ տէնիզինէ տէօքիւլիւր։

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ճ. Շարգի վէ զարպի Կաթթէամիյէ օլուռնան տաղլար։

Ս. Ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Զանժ նէհրինին մէնպա՛ըը ճիվարընտա հա՞նկը շէհր վար։

Մաարաս նէ՞ըէտէ տիր. Կալկաթա՞. Պոմպա՞. Պէնարէ՞ս. Տէլհի՞. Կօա՞. Փոնթիշերի՞. Հայտրապա՞տ. Հայտերապա՞տ։

Սէյլան ատասը նէ՞ըէտէ տիր։

Սէյլանին հիւքիւմէթ մահալի հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Քօլոմպո։

Ս. Սէյլանին ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Հինտիսթանին զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Պէնկալա քէօրֆէզինին շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Պու քէօրֆէզին գըյըսընտա պէօյիւք շէհրլեր հա՞նկըլար տըր։ Պու գըյըտա հա՞նկը պուրուն վէ հա՞նկը ատա վար։

Ինտօս նէհրի նէ՞ըէյէ տէօքիւլիւր. Պրահմափութրա՞. Ղա՞նժ. Կոտավերի՞։

Հիմալայա տաղլարը նէ՞ըէտէ տիրլեր։

Գոմորին պուրնու նէ՞ըէտէ տիր։

Լաքատիվ ատալարը նէ՞ըէտէ տիրլեր. Ընտամա՞ն. Մալտիվ ատալարը՞։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՎԷ ՍԷՅԼԱՆ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻԱԼԼԱՐ

122. ՏԷՐՍ

Մէ՛ալ. Հինտիսթանին պէօյիւքլիւյիւ նէ՞գատար տըր։

Ճէվապ. Ռուսիա մէմալիքինտէն

մա՛տա Էվրոփանըն պագի գալան գըսմը գատար տըր, վէ 200,000,000 գատար էհալիսի վար։

Ս. Հինտիսթանըն իշէրլէրինտէ կէմի իլէ եօլճուլուգ նէ՞ վասրթալար իլէ օլուր։

Ճ. Պիր չօգ նէհրլէրի վէ ուզուն վագրթ տէվամ էտէն սէլէրի վասրթասը իլէ։

Ս. Հիմալայա տաղլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Ղայէթ եիւքսէք տաղլար տըր։ Պունլարըն իչինտէ Էվերէսթ թէսմիյէ օլուն տաղ 29,002 այագ եիւքսէք տիր, վէ տիւնեանըն էն եիւքսէք տաղը տըր։

Ս. Ղանժ նէհրի նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Ղանժ Հինտլիէրին մուգատտէս նէհրի սայլըր։ Էթրաֆընտա պուլունան արագինին չէնգիյի վէ մահսուլտարլըղը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Տէքքան նէ՞ տիր։

Ճ. Կէնիշ վէ եիւքսէք պիր օվա օլուպ, շարգի վէ զարպի Կաթ տաղլարընին արասընտա տըր։

Ս. Հինտիսթանըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. 'Ալէսսէվիյէ սըճագ տըր, ֆագաթ շէմալ թարաֆընտա շէտիտ գըշ օլուր։

Ս. Հինտիսթանտա սէնէտէ գա՞շ մէվսիմ օլուր։

Ճ. 'Ալէսսէվիյէ լուշ մէվսիմ օլուր, եանի սըճագ, եաղմուրլու վէ միւ'թէտիլ։

Ս. Հինտիսթանըն պաշլը աղաճլարը հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Թիք, գազաս աղաճը, խուրմա, պամպու, պանան վէ Հինտ խուրմասը աղաճլարը։

Ս. Թիք աղաճը նէյի՞ գուլլանըլըր։

Ճ. Կէմի եափմաղա գուլլանըլըր։

Ս. Խուրմա աղաճը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու աղաճ չօգ շէյի գուլլանըլըր. եափրագլարը էվերին տամլարընը էօրթմէյէ, թէլլերի՝ հասըր, սիւփիւրկէ վէ զէնալի եափմաղա, էօղիւ՝ իչմէյէ, մէյվէսի՝ եէմէյէ, օտուն՝ քէրէսթէյէ գուլլանըլըր։

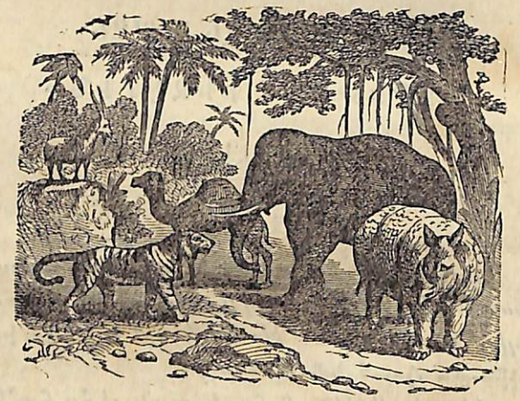

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՀԱՑԱՎԱՆԼԱՐԸ

Ս. Հինտիսթանըն եապանի հայվանլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթանտա չօգ եապանի հայվանլար վար. մէսէլա ֆիլ, կէրկէտան, արսլան, փէլէնք, փարս, պուլան վէ մայմուն։

Ս. Երլանլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթանտա չօգ զէհիրլի երլանլար վար, էն մէշհուրու Գոսրա-տէ-Գափէլա թէսմիյէ օլունան երլան տըր։

Ս. Սըղրըլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պիր գաչ ճինսի տայանըգլը վէ կիւզէլ օլտուգլարընտան ա՛լա վէ մէշհուր տուրլար։

Ս. Հինտիսթանտան տիշարբյա նէ՞ մալ կէօնտէրիլիր։

Ճ. Փամուգ, աֆիոն, պոյա, էճզա, պահարլար, փիրինճ, իփէք, խալը վէ շալ։

—

123. ՏԷՐՍ

Ս. Պոմպա հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթանըն էն պէօյիւք շէհրի վէ էն ա՛լա լիմանը տըր։ Սէքէնէսի 566,000 տիր։

Ս. Մատրաս հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Տէնիզ դըյրսընտա տոգուզ միլ եէր զապթ էթմիշ տիր։ Լիմանը եօգ իսկ տէ, տէմիր ատթաճագ եէրի վար։ Սէքէնէսի 300,000 տիր։

Ս. Կալկաթա հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթանըն հիւքիւմէթ մահալի, վէ Ասիանըն էն զիյատէ թիճարէթկեահ շէհրի տիր։ Սէքէնէսի 415,000 տիր։

Ս. Սէյլան հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Ինկիլթէրրայա միւթա՛ալիգ միւնթազամ, մահսուլտար վէ շէն պիր ատա տըր։

Ս. Մահսուլաթը նէ՞ տիր։

ԹԻԹԹԻՆ ՖԻՏԱՆԸ ՓԻՐԻՆՃ ՖԻՏԱՆԸ

Ճ. Գահվէ, թարչին, պահար, փիրինճ, թիւթիւն, խուրմա, ինճիր վէ մինթագա ի հարրէյէ մախսուս օլան չօգ մէյվէլէր։

Ս. Սէյլան իլէ Հինտիսթան արասընտա պուլունան պօղազտա զիքրէ շայան նէ՞ օլուր։

Ճ. Զօգ լինճի չըգարըլըր։

Ս. Հինտ լիսանլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հինտիսթանըն անա լիսանլարը օնպիր օլուպ, պիր չօգ շիւ՛պէլէրի տախի վար։

Ս. Հինտլիէրին մէզհէպի նէ՞ տիր։

Ճ. Պրահմին մէզհէպի թէսմիյէ օլունան փուլթփէրէսթլիք տիր։ Պունլարտան մա՛տա 15,000,000 գատար Միւսլիման վէ 500,000 գատար Խրիսթիյան վար։

Ս. Հինտիսթան հա՞նկը հիւքիւմէթին իտարէսինտէ տիր։

Ճ. Հինտիսթանըն պէյիւք գըսմը Ինկիլթէրրա տէվլէթինին իտարէսինտէ օլուպ, իւչ էյալէթլէրէ թագսիմ օլունուր։ Պու էյալէթլէրտէն մա՛տա 50.000.000 գատար էհալիսի օլան պաշգա էյալէթլէրի Ինկիլթէրրայա վերկի վերիրլեր։ Պունլարտան պաշգա էքի ուֆագ միւսթագիլ տէվլէթլեր տախի վար։

ԱՖՂԱՆԻՍԹԱՆ ՎԷ ՊԷԼՈՒՃԻՍԹԱՆ ԻՐԱՆԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱՎԼԱՐ

124. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ. Աֆղանիսթանա պաշգա նէ՞ իսմ վերիլիր։

Ճէվապ. Գապուլ տախի տէնիլիր։

Ս. Աֆղանիսթանըն սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։ (Ռէ՛ս խուրէնուանա դուրուճա՛ռ օլսուն։)

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Գապուլ։

Ս. Շէմալի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը շէհր վար։

Պէլուճիսթանըն սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճ. Քէլաթ։

Ս. Կանդահա նէ՞րէտէ տիր։ Քէլա՞թ։ Հէրա՞թ։ Գապո՞ւլ։

Աֆղանիսթան նա՞սըլ մէմլէքէթ տիր։

Ճ. ՊուԹիւն պիւԹիւնէ տաղլըգ պիր մէմլէքէթ տիր։

Ս. Հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Գըշըն ղայէթ սողուգ, եաղըն իսէ չօգ սըճագ տըր։

Ս. Մ՛ատէնլերի հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. Պօլ մ՛ատէնի վար, խուսուսա տէմիրի չօգ ա՛լա տըր։

Ս. Օրատա նէ՞ ճինս գոյուն պուլունուր։

Ճ. Տիւգ վէ կէնիչ պա՛ղէն տախի ուղուն գույրուղու օլան գոյուն պուլունուր։

Ս. Գապուլ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Պու շէհրտէ ուղուն վէ իփէք կիսպի թիւյիւ օլան պիր նէմ քէտի վար։

Ս. Հերաթտա նէ՞ ճինս շէյլեր եափըլըր։

Ճ. Իփէք վէ փամուգ էմթա՛ա իլէ պըշչագ նամլուսու եափըլըր։

Ս. Պէլուճիսթան հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. Տէնիզ գըյրսը էնկին վէ գումմալ տըր։ Իչէրիլեր իսէ տաղլարտան վէ եիւքսէք չէօլլերտէն ՚իպարէթ տիր։

Ս. Շէհրլերի վէ քէօյլերի հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. Զօգ քէօյլեր վար իսէ տէ, 10.000տէն զիյատէ սէքէնէսի օլան շէհր անճագ էքի, եա՛նի Քէլաթ վէ Կանդահա տըր։

Ս. Հիւքիւմէթին ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ. Քէլաթ խանը իսմ իլէ հիւքիւմատար տըր, ասըլ հիւքիւմէթ վիւքէլանըն էլինտէ տիր։

՚ԱՃԷՄԻՍԹԱՆ ԻՐԱՆԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱՎԼԱՐ

125. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ. ՚Աճէմիսթանըն սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

(Ռ։-ի խուրէնուանա դուրուճա՛ռ օլսուն։)

Փայիթախթը հա՞նկը շէհր տիր։

Ճէվապ. Թէհրան։

Ս. Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Իրան քէօրֆէզի իւզէրինտէ հա՞նկը շէհր վար։

Պու շէհրին շէմալի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը շէհր վար։

Շիրազ իլէ Թէհրան արասընտա հա՞նկը շէհր վար։

՚Աճէմիսթան իլէ Թիւրքիա արասընտա հա՞նկը տաղլար վար։ (Թէ՛ւրէ՛ն Ռ։-ի էրէ՛՚ուը խուրէնուանա դուրուճա՛ռ օլսուն։)

Շէմալի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը կէօլ վար։

Ուրմիա կէօլու իլէ Պահրը Հազէզ պէյնինտէ հա՞նկը շէհր վար։

՚Աճէմիսթանըն իչէրիսինտէ հա՞նկը կէօլ վար։

Ճ. Պէյիւք Թուզ կէօլու վար։

Ս. ՚Աճէմիսթան հա՞նկը մինթագատա տըր։

՚Աճէմիսթանըն պէյիւք գըսմը նէտէ՞ն ՚իպարէթ տիր։

Ճ. 2.000տէն 5,000 այագ դատար եիւքսէք օվալարտան ՚իպարէթ տիր։ Պու օվալար իչինտէն չօգ սըրա տաղլար կէչէր։

Ս. ՚Աճէմիսթանըն տէնիզ գըյրսը օլան մահալլէրի հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. Էնկին վէ տիւգ տիւրլեր։ Իրան քէօրֆէզի գըյրսընտա աղրաղի գուրագ վէ մահսուլատուր։ Պահրը Հազէզ գըյրսընտա իսէ արաղի նէմնաք վէ մահսուլատար տըր։

Ս. Ին եիւքսէք տաղը հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Էլպրուս տաղլարընտա 15.000 այագ եիւքսէք օլան Տէմավէնտ նամ տաղ տըր։

Ս. ՚Աճէմիսթանըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Գըշըն ղայէթ սողուգ, եաղըն իսէ չօգ սըճագ տըր։ Պա՛զը եէրլէրին հավասը սաղլամ իսէ տէ, չօգ եէրլէրին հավասը ֆէնա տըր։

Ս. Մահսուլթը հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. Պա՛զը մահալլէրինտէ պուղտայ պօլ տուր։ Պաշգա մահսուլլերի իսէ, փիրինճ, քէնէվիր, իփէք, փամուգ, եափաղը, Թիւթիւն, աֆիյօն, ինճիր, նար, պատէմ, խուրմա, շէֆթալի, շաբաթ վէ կիւլ եաղը տըր։

Ս. Սէնա՛ԹՃա հաբլաթը հագգընտա նէ՞ մա՛լիմանթըն վար։

Ճ. ՚Աճէմիսթանըն խալըլարը, խիէբլի գումաշլարը, պոյալարը, սըրմա իշլէմէլերի մէշհուր տուրլար։

Ս. Թա՛լիմ ու թէրպիյէ խուսուսունտա ՚Աճէմիսթան նէ՞ հալտէ տիր։

Ճ. ՚Աճէմիսթան շարգի մէմլէքէթլեր արասընտա էն զիյատէ

թա'լիմ ու թէրպիյէ օլուն մուշ մէվլէքէթ սայելլեր։ Զօգ մէքթէպլէրի վէ պիր գաչ տար էլ ֆիւնունլարը վար։

Ս. 'Ա.ճէվիսթանը պաշլըճա պէյիւք շէհ. րի հա՞նկլոր տը։

Ճ. Խաֆէհան տը։ Պու շէհրին 180,000 սէքէնէսի վար։

Ս. Թէպրիզ հագգընտանէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Թէպրիզ 'Ա.ճէվիսթանը իքինճի շէհրի, վէ պէյիւք թիճարէթ մէրքէզի տիր, 81,000 սէքէնէսի վար։

Ս. Թէհրան հագգընտանէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. 'Ա.ճէվիսթանը փայիթախթը տը, վէ 60,000 սէքէնէսի վար, ֆագաթ հավասը էյի տէյիլ տիր։

'ԱՐԱՊԻՍԹԱՆ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

126. ՏԷՐՍ

Մէ՞ս։ 'Ա.րապիսթանը սինորլարը թա'րիֆ էթ։ (Ա.ռէ՞ Խուրէնասը դէրճա'ռ օլունա։)

'Ա.րապիսթանը պէյիւք շէհրի հա՞նկլոր տը։

Ճէվապ։ Մէքքէ։

Ս. 'Ա.րապիսթանը հա՞նկը շէհրի ինկիլթերրա հիւքիւմէթինին եէտինէ տիր։

Ճ. Ատէն։

Ս. 'Ա.րապիսթանտա պաշդա հա՞նկը շէհրլեր վար։

'Ա.րապիսթանը հա՞նկը գրթ'ասը ցեվլեթի 'ալիյէյէ միւթա'ալլիդ տիր։

Ճ. Ղարպի գրթ'ասը։

Ս. Ճէնուպի շարգ թարաֆընտա միւսթագիլ էյալէթ հա՞նկլոր տը։

Ճ. Օման։

Ս. 'Ա.րապիսթանը իշէրիսինէ հա՞նկը էյալէթ վար։

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը սահրա եախօտ չէօլ վար։

Շարգ թարաֆընտա իքի քէօրֆէզլէր հա՞նկլոր տը։

Մէղքիւր իքի քէօրֆէզլէր հա՞նկը պօղազ իլէ պիրլէշմիշ տիրլեր։

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Ատէն քէօրֆէզի իլէ Պահրը Ա.հմէր արաբընտա հա՞նկը պօղազ վար։

'Ա.րապիսթան հա՞նկը մինթագալարտա տը։

'Ա.րապիսթանը հավասը նա՞սլ տը։

Ճ. Զօգ սրճագ վէ գուրագ տը։

Ս. Մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, արփա, թիւթիւն, չիվիտ, շէքէր գամըշը, խուրմա, պահար, փէլէսէնք վէ զէյթինեաղը։

ԹՈՒՐՄԱ ԱԳԱՃՔ

Ս. 'Ա.րապիսթանը զէմինի նա՞սլ տը։

Ճ. Տէնիզ գըյըլարը ղայէթ էնկին տիր, ֆագաթ իշէրիսինէ 5,000 տէն 8,000 այագ գատար եիւքսէք օվալար վար։

Ս. 'Ա.րապիսթանը էն մեշհուր հայվանմը հա՞նկլար տը։

Ճ. 'Ա.րապիսթանը տէվէսի իլէ աթը ղայէթ մեշհուր տուր։

Ս. 'Ա.րապիսթան ալթլարը նէ՞ խուսուստա մեշհուր տուրլար։

Ճ. Կիւզէլլիքլէրի վէ թէզ հարէքէթլէրի խուսուսունտա մեշհուր տուրլար։

Ս. 'Ա.ռապլար հա՞նկը սիլսիլէսէնէ տիրլեր։

Ճ. Ա.բրահամը օղլու Իսմայէլին սիլսիլէսինէ տիրլեր։

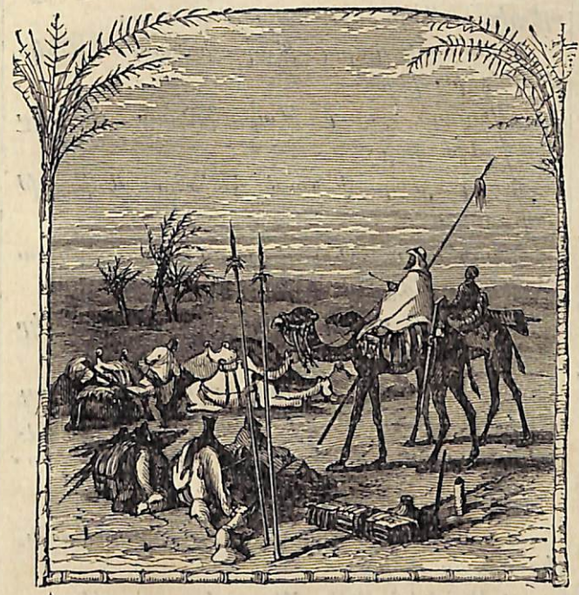

'ԱՐԱՊԻՍԹԱՆ ԶԷՕԼԻԻՆՏԻ ՊԻՐ ՍԷՑՐԱՆԿԵԱՀ

Ս. 'Ա.ռապլար հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Պէյիւք գըսմը սէրսէրի գապիլէլեր տիրլեր, սէնանաթ վէ թիճարէթ իսէ չօգ կէրի գալմըշ տը։ Իշպու մէմլէքէթ պաշլըճա Շեյիլլեր վէ Իմամլար իտարէսինէ տիր։

Ս. Մաշկաթ հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Օմանը պաշլը շէհրի օլուպ, 'Ա.ռապիսթանը 'Ա.ճէվիսթան վէ Հինտիսթան իլէ օլան թիճարէթինին մէրքէզի տիր։

Ս. Ատէն նէ՞ տիր։

Ճ. Գայալըգ նիմճէզիրէ տիր, վէ միւհիքէմ պիր գալէ'սի վար։

Ս. Ատէն հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Սուէյիշտէն Հինտիսթանա կիտէն վափորլար իշիւն Ատէն կիւզել պիր լիման տը։ Ա.ֆրիգա իլէ տախի թիճարէթի վար։

Ս. Իրան քէօրֆէզինտէն չըգարըլան ինճի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթը վար։

Ճ. Պուրատան չըգան ինճի պաշգա եէրլէրտէ չըգան ինճիլէրտէն ա'լա վէ չօգ տուր։

ԱՖՐԻԳԱ ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

127. ՏԷՐՍ

Մէ՞ս։ Ա.ֆրիգանը շէմալի հուտուտունու թա'րիֆ էթ։ Շարգի, ճէնուպի, ղարպի հուտուտունու թա'րիֆ էթ։ (Ա.ֆրէէ՞ Խուրէնասը Դէրճա'ռ օլունա։)

Ա.ֆրիգա Թիւրքիանը հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Ա.ֆրիգա թապի'ի նէ՞ գըսմ տը։

Ճէվապ։ Նիմ—ճէզիրէ տիր։

Ս. Ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։ Շէմալի ուճունտա՞։ Շարգի ուճունտա՞։ Ղարպի ուճունտա՞։

Պահը ը Ամմերէ կիրիլէճէք եէրտէ հա՞նկը պօղաղ վար։

Պահը ը Սէֆիտէ կիրիլէճէք եէրտէ հա՞նկը պօղաղ վար։

Ամֆրիգանըն ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը պէօյիւք ատա վար։

Պու ատայը գարատան այըրան կէնիշ պօղաղ հա՞նկըսը տըր։

Մատակասդարըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Զանկէպար գէյըսընա եադըն հա՞նկը ատա վար։

Ղուարտաֆուի պուրունուն շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։

Մաղրբպ էլ Ադասըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ շէմալի ղարպ թարաֆընտա՞. ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա՞։

Եէշիլ պուրունուն շէմալի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Կինէ քէօրֆէզինտէ հա՞նկը ատա վար։

Ճէնուպի կինէնին ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Ամֆրիգանըն շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

Նիլ նէհրի նէ՞բէտէ փէյտա օլուր, հա՞նկը թարաֆա ադար վէ նէ՞բէյէ տէօքիւլիւր։

Սէնէկամպիատա օլան իքի նէհր հա՞նկըլար տըր։

Կինէ քէօրֆէզինէ տէօքիւլէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Ճէնուպի կինէտէն ադարադ պահը ը միւհիթ ի Ամբասկէ տէօքիւլէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Քէյրի Քօլօնինին շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

Հա՞նկը նէհր Մօղամպիք պօղաղընա տէօքիւլիւր։

Շէմալի կինէնին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Խաթթ ը Իսթիվա ալթընա տիւշէն իքի կէօլլէր հա՞նկըլար տըր։

Պու կէօլլէրին ճէնուպ թարաֆընտա տիկէր իքի կէօլլէր հա՞նկըլար տըր։

Սուտանտա հա՞նկը կէօլ վար։

—

128. ՏԷՐՍ

Մ։—լ։ Ամֆրիգանըն հա՞նկը մէմլէքէթլէրի Պահը ը Սէֆիտ գէյըսընա տըրլար։

Ամֆրիգանըն շէմալ թարաֆընտա պէօյիւք սահրա հա՞նկըսը տըր։

Թարապուլուսուն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Սահրա ի քէպիրին ճէնուպ թարաֆընտա պէօյիւք մէմլէքէթ հա՞նկըսը տըր։

Սուտանըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Շարդ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Նուպիանըն ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ճէնուպի ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Քէյրի Քօլօնի նամ տիյարըն շէմալի շարդ թարաֆընտա տէնիզ քէնարընտա ինկիլթերրայա միւթա՞ալիդ հա՞նկը տիյար վար։

Ճէվդ։ Նաթալ։

Ս։ Նաթալըն ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը տիյար վար։

Օրէնճ նէհրինին ճէնուպի շարդ թարաֆընտա պուլունան տիյար հա՞նկըսը տըր։

Ամֆրիդանըն շարդ գէյըսընտա պաշգա հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։

Ղարպի գէյըսընտա Խաթթ ը Իսթիվա ի-լէ Քէյրի Քօլօնի արասընտա հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։

Ամֆրիդանըն պէօյիւք գըսմը հա՞նկը մինթագատա տըր։

Խաթթ ը Իսթիվա հա՞նկը մէմլէքէթլէր իչինտէն կէչէր։

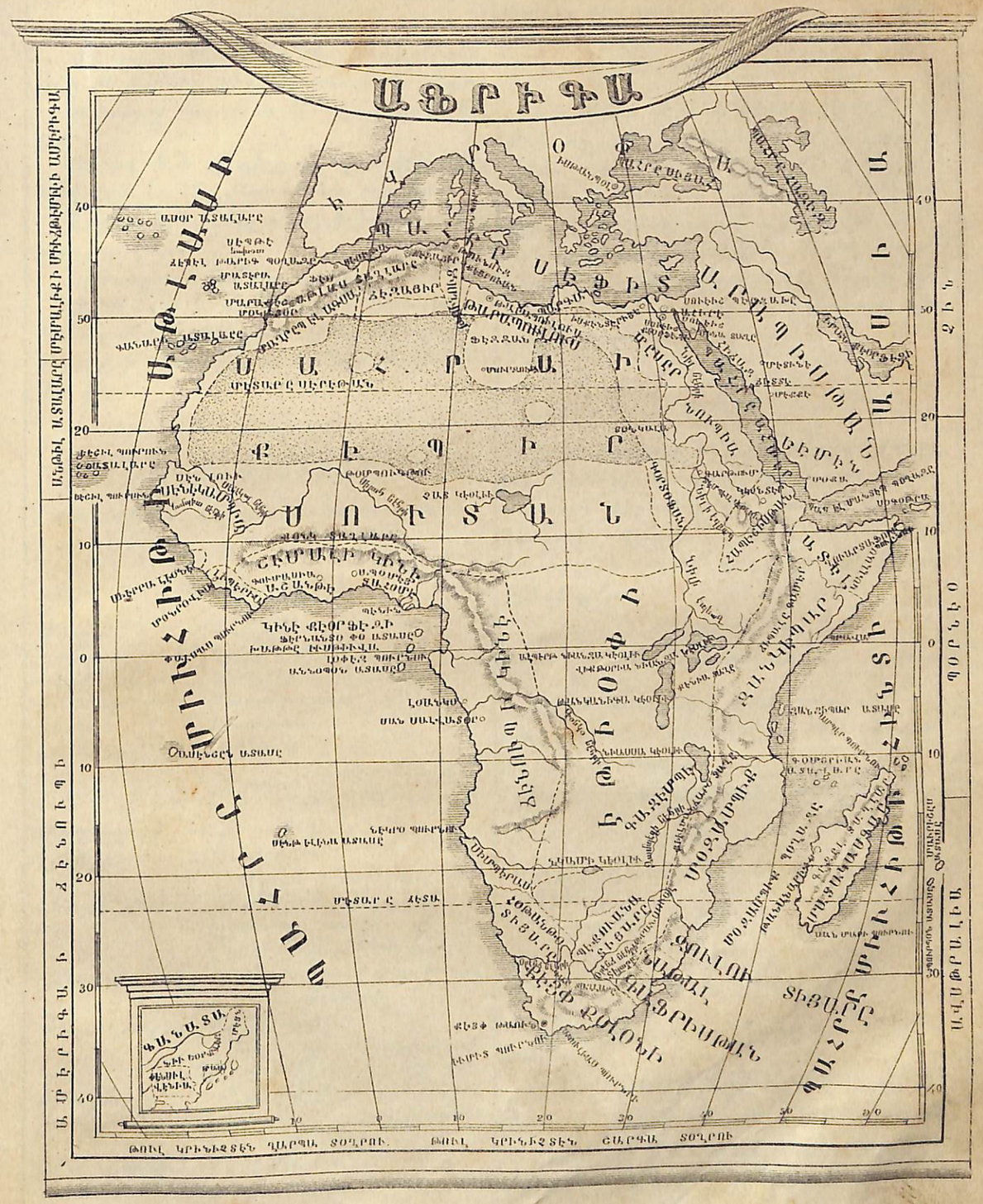

Մէտար ը ձէտա հա՞նկը մէմլէքէթլէր-տէն վէ հա՞նկը պէօյիւք ատատան կէչէր։

Մէտար ը Սէրէթան հա՞նկը չէօլտէն կէ-չէր։

Ա.ֆրիգանըն պէօյիւք գըսմը թաթթ ը իս-թիվանըն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Ա.ֆրիգանըն չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Օրթաոընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Մինթագա ի միւ'թէտիլէ ի չէմալկյէտէ հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։ Մինթագա ի միւ'-թէտիլէ ի ճէնուպկյէտէ հա՞նկը մէմլէքէթ-լէր վար։

ԹԷՃԷՍՍԻԻՍԱԹ

ՄԷՄԼԷՔԷԹԼԷՐ ՎԷ ՕՆԼԱՐԸՆ ՓԱՅԻԹԱԽԹԼԱՐԸ

129. ՏԷՐՍ

Մըսըր	Գահիրէ
Նուպիա	Գարթում
Հապէշիսթան	Կէօնտէր
Թարապուլուս	Թարապուլուս
Ֆէզզան	Մուրզուգ
Թունուզ	Թունուզ
Ճէզաիր	Ճէզաիր } Ֆրանսանըն հիւ-քիւմէթինտէ տիր։

Մաղրըպ էլ Ագաս Մարաֆէշ

Լիպէրիա	Մոնրովիա
Շէմալի Կինէ	Գիր չօգ միւսթագիլ մէմ-լէքէթլէրէ թագսիմ օ-ղունմուշ տուր, վէ հէր պիր մէմլէքէթին քէնտի-սինէ մախսուս փայիթախ-թը վար։
Ճէնուպի Կինէ	
Մատակասգար	Թանանարիվ
Սուտան	Գիր չօգ տիյարլարտան 'իպարէթ օլուպ, հէր պիր մէմլէքէթին քէնտիսինէ մախսուս փայիթախթը վար։
Բէյի Բօլոնի	Բէյի Թաուն

ԸՐՄԱԳԼԱՐ, ԿԷՕԼԼԷՐ ՎԷ ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Նիլ նէհրի նէ՞րէտէ փէյտա օլուր վէ նէ՞-րէյէ ագար։ Նիլ ի Էգրա՞գ։ Նիլ ի Էպեա՞ղ Գանկո՞։ Միյահ նէհրի՞։ Սէնէկա՞լ։ Զամպէզի՞։ Կամպիա՞։ Օրէ՞նճ։ Զատ կէօլիւ նէ՞րէտէ տիր։ Ալպէրթ Նիանզա՞։ Վիքթօրիա Նիան-զա՞։ Նիասսա՞։ Տէմպէա՞։ Թանկանիգա՞։ Նկամի՞։ Սէպթէ եաթօտ ճէպէլ Թարիգ պո-ղազը նէ՞րէտէ տիր։ Պապ-էլ-Մանտէպ պո-ղազը՞։ Մոզամպիք պողազը՞։

ԱՏԱԼԱՐ

Ա.սօր ատալարը նէ՞րէտէ տիրլէր։ Մատէ-րա՞։ Գանարի ատալարը՞։ Եէշիլ պուրուն ա-տալարը՞։ Ֆէրնանտո փօ ատասը՞։ Մատա-կասգա՞ր։ Գուրպո՞ն։ Ա.սէնչըն ատասը՞։ Սէնթ Էլէնա ատասը՞։ Սոգոթրա՞։ Մավրիչը՞։ Զանզիպա՞ր։

ՏԱՂԼԱՐ ՎԷ ԶԷՕԼ

Ա.թլաս տաղլարը, Բօնկ տաղլարը, Ճի-պալ ը Գամէր, Բիւլմանճարօ, Գար տաղլա-րը նէ՞րէտէ տիրլէր։

Սահրա ի քէպիր չէօլիւ նէ՞րէտէ տիր։

Ա.ՖՐԻԳԱ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎ'Ի

ՍԻՒԱԼԼԱՐ

130. ՏԷՐՍ

Ու՞ռ Ա.ֆրիգա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճէվպ. Զէմինինին եիւքսէքլիյի, վասի՝ չէօլէրի վէ հավասընըն սըճագլըզը թարաֆընտան մէշ-հուր տուր։

Ս. Աֆրիգանըն գըյըսը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Ալչաղ տըր, քէօրֆէզէրի աղ, հավասը տախի էյի տէյիլ տիր։

Ս. Մէրքէզի Աֆրիգա հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Հէնուզ թէքմիլ քէշֆ օլունմամըշ պէօյիւք պիր օվա տըր. շէմալ թարաֆընտա Սահրա ի քէպիր նամ վասի՝ չէօլ վար, ճէնուպ թարաֆընա իսէ պա՛զէն էթիօփի տէնիզիր։

Ս. Մէրքէզի Աֆրիգայը էն զիյատե քէշֆ էտէն զաթ քի՞մ իտի։

Ճ. Լիվինկսթընն նամ Ինկլիզ։

Ս. Պու տիյարլարը տահա քիմնե՞ քէշֆ էթմիշ տիր։

Ճ. Ինկլիզէրտէն Պրուս, Պըրթըն, Սփիք, Կրանթ, Պէյքըր. Ամերիգալըլարտան Սթանլի վէ սայրլէր։

Ս. Նիլն մէնպա՛ը նէ՞ իտէ տիր։

Ճ. Զանկէպար հուտուտու ճիվարընտա Խարթում ը իսթիվատան ՝արզէն սայքի 10 տերէճէ ճէնուպտա տըր։

Ս. Աֆրիգանըն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Պուղտայ, փամուգ, շէքէր, դահվէ, թիւթիւն, չիվիա, ֆիլ տիշի, ապանոս, տէվէ գուշու թիւյիւ, խուրմա եաղը վէ մինթաղա ի հարրէ մէսղէքէթլէրինէ մախսուս օլան մեյվէլէր։

Ս. Աֆրիգանըն եապանի հայվանլարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Աֆրիգատա ղայէթ չօղ եապանի հայվանլար վար։ Պու հայվանլար տիւնեա իւզէրինտէ պուլունան էն իրի վէ էն վահշի հայվանլարտան տըրլար։

Ս. Աֆրիգանըն եապանի հայվանլարընտան մէշհուրլարը հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Արսլան, փէլէնք, դաֆլան, ֆիլ, կէրկէտան, զիւրաֆէ, եապան մէրքէպի վէ մայմուն։

Ս. Աֆրիգա նէհրլէրինտէ հա՞նկը հայվանլար վար։

Ճ. Սու այղըրը վէ թիմսահ։

Ս. Կօրիլ թէսմիյէ օլունան պիր նէվ՝ մայմուն հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու մայմուն Խարթում ը խարթիվայա եաղըն օլան մէմլէքէթլէրտէ պուլունուպ՝ պաշդա հայվանլարտան զիյատե լինանա պէնկզէր։

Ս. Աֆրիդանըն էսիր ախզուի՝թասը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու զալիմ ախզուի՝թա խուսուսա Աֆրիգանըն շէմալի վէ իչէրի թարաֆլարընտա օլուր։

ՄԸՍԸՐ, ՆՈՒՊԻԱ, ԹԱՐԱՊՈՒԼՈՒՍ

ՎԷ

ԹՈՒՆՈՒԶ ԻԶԷՐԻՆԷ ՍԻՍԱԼԼԱՐ

131. ՏԷՐՍ

Ս՝-ՈՒ Աֆրիգանըն հա՞նկը մէմլէքէթլէրի Տէվլէթ ի՝ալիյէյ թասլի՝ տիր։

ՃԷՎՊ. Մըսըր, Նուպիա, Թարապուլուս վէ Թունուզ։

Ս. Մըսըր հիւքիւմէթինին ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ. Մըսըր Տէվլէթ ի՝ալիյէնին մէմալիք ի միւմթազէսինտէն օլուպ, սայքի միւսթագիլ սուրէթտէ խտարէ օլունուր։

Ս. Մըսըր վալիսինէ նէ՞ տէնիլիր։

Ճ. Խէդիվ ի Մըսըր տէնիլիր։ Մըսըրըն պիր տէ մէպուի՝սան մէճլիսի օլուպ, միւհիմմ իշլէրտէ Խէդիվի Մըսըր իլէ խթիշարէ էտէր։

Ս. Մըսըրըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Զօղ սրճաղ վէ գուրաղ տըր։

Ս. Մըսըրըն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Փիրինճ, պուղտայ, արվա, տարը, փամուգ վէ շէքէր։

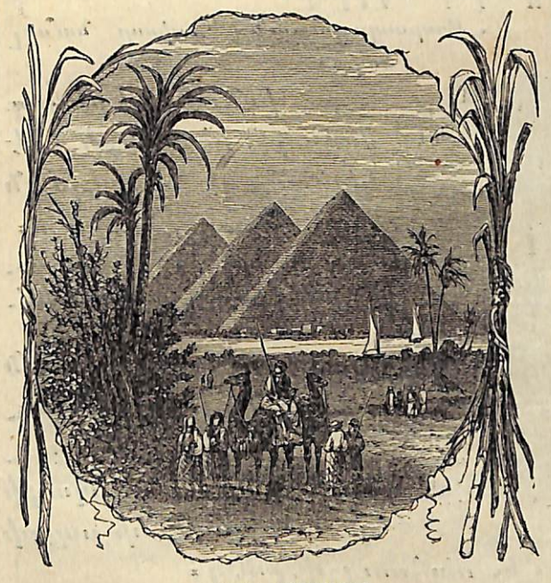

ՄԸՍԸՐԸՆ ԻՔՐԱՄԼԱՐԸ

Ս. Մըսըր նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. 4.000 սէնէ դատար էվվէլ եափըլմըշ օլան Ֆիր՝օնըն թէփէ-լերի նամ միւքէլլէֆ իհրամլարը, մա՝պիտլերի, տիրէքլէրի, սանէմլերի վէ մեզարլարը խուսուսուսունտա մէշհուր տուր։

ՄԸՍԸՐ Ը ՀԷՆՈՒՊԻՏԷ ՎԻՐԱՆ ԳԱԼՄԸՇ ՊԻՐ ՏԻՎԱՆԹԱՆԷՆՆԻ ՏԻՐԵԳԼԷՐԻ

Ս. Նիլ վատխի նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Մահսուլտարլըղը թարաֆընտան մէշհուր տուր։

(Մէզքիւր վատինին մահսուլտարլըղընըն սէպէպի Նիլին սուլարընըն պէհէր սէնէ ճօշուպ օլ վատիյի սուլամասը վէ օնուն իւզէրինէ պօլ չամուր պրագմասը տըր։)

Ս. Մըսըրտա հա՞նկը տէմիր եօլու վար։

Ճ. Իսքէնտէրիյէտէն Գահիրէյէ վէ Սուէյշէ կիտէն տէմիր եօլու վար։ (Մէ՞մլէ՛ է՝Օսմանլէնէն Ա՛ռ՝ էբնի՝սը խաբէնասընա գ՝ուրճա՝սը օլունա։)

Ս. Մըսըրտա հա՞նկը մէշհուր ճէտվէլ վար։

Ճ. Փորթ Սաիտէն Սուէյշէ դատար 100 միլ ուզունլուղունտա կէմիլէր իչիւն եափըլմըշ օլան ճէտվէլ վար։

Ս. Պու ճէտվէլին նէ՞ ֆայտէսի վար։

Ճ. Հինտիստանտան վէ Զինտէն կէլէն կէմիլէր Աֆրիգանըն պիւթիւն գը յըլարընը տօղաշմազը-

զրն պու ճէտվէլ վասրթասը իւէ տօղրու Իսթանպօլա վէ Էվրօփա-նէն հէր թարաֆընա կիտէպի-լիրլէր ։

—

132. ՏԷՐՍ

Մէ՝-ոը Գահիրէ հագդընտա նէ՞ մա՛լիւ-մաթըն վար ։

Ճէվաբ։ Պու շէհրին 353,000 սէ-քէնէսի վար ։ Թիճարէթի պէօ-յիւք , հավասը սրճաղ վէ մէք-թէպլէրի էյի տիրլէր ։

Ս ։ Խաքէնտէրէյէ հագդընտա նէ՞ մա՛լիւ-մաթըն վար ։

Ճ։ Ի-քի դայէթ վասի՛ լիմանը վար ։ Մէքթէպլէրի իւէրիտէ վէ սէքէնէսի 238,000 տիր ։

ՆԻՈՊԻԱՅԻ ԳԻ ԱՅԱԳ ԵՒԻԲՍԷԳԼԻԹՅԷ ՓՈՒԹԼԱՐԸ ՕԼԱՆ ԳՈՒՍ ԻԶԻՆՏԷ ԵԱԲԸ ԿԷՕՍԻՒԼՄԻԾ ՊԻՐ ՓՈՒԹԱՆԷ

Ս ։ Նուպիա հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմա-թըն վար ։

Ճ։ Տէօրթ պին սէնէ էվվէլ պու մէմլէքէթի շէն օլուպ , օրա-տա գուվվէթլի պիր միլլէթ սա-քին իսի տէյիւ զանն օլունուր ։

Ս ։ Շիմի նէ՞ հալտէ տիր ։

Ճ։ Մէմլէքէթին անճագ պիր ուֆագ գըսմը իշլէնմիշ տիր ։ Գա-սապալարը ուֆագ տըր ։

Ս ։ Նուպիա նա՞սըլ իտարէ օլունուր ։

Ճ։ Նուպիանըն պէօյիւք գըսմը Խըտիվ ի Մըսրա թասլի իսէ տէ, օրատա տահա պա՛զը միւսթադիլ գասպիլէլէր վար ։

Ս ։ Թարապուլուս նէ՞ տիր ։

Ճ։ Թարապուլուս Թիւրքիա-նըն վիլայէթլէրինտէն պիրի տիր ։ Ֆէզզան իւէ Պարգա նամ տէյար-լար մէզքիւր վիլայէթէ խարաճ-կիւզար տըրլար ։

Ս ։ Թարապուլուսուն հավասը նա՞սըլ տըր ։

Ճ։ Կիւնտիւզէրի չօգ սրճաղ , կէճէլէրի իսէ կիւնտիւզէ նիսպէթէն դայէթ սօղուգ օլուր ։

Ս ։ Թարապուլուսուն մահ-սուլաթը հագդընտա նէ՞ մա՛-լիւմաթըն վար ։

Ճ։ Թարապուլուսուն տէնիզ դըյրսը օլան մա-հալլէրի չօգ մահսուլ-տար իսէ տէ , պաղի դալան արազիսի սայ-քի հիչ մահսուլ վէրմէզ ։

Ս ։ Թարապուլուս շէհրի հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար ։

Ճ։ Պու շէհրին 25,000 սէքէնէսի վար , վէ Թունուզ , Մալթա , Թիւրքիա վէ Մըսըր իւէ էվէյի թիճարէթի էտէր ։

Ս ։ Ֆէզզան նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ։ Եաղմուրու աղ տըր , անճագ պիր գաչ ուֆագ ըրմագլարը վար, ֆագաթ թօփրաղը 8 եախսատ 10 այագ գատար գաղըլտըգտա պօլ սու չըգար ։

Ս ։ Օրատա ինսան վէ հայվանաթ պաշ-լըճա նէ՞ եէր ։

Ճ։ Խուրմա ։

Ս ։ Մուրզուք հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմա-թըն վար ։

Ճ։ Պէօյիւք ախզուլի՛թա մէրքէ-դի տիր ։ Պուրատան տիշարը-յա խուրմա վէ ինճիր կէօթիւ-րիւլիւր ։ Սէքէնէսի 11,000 տիր ։

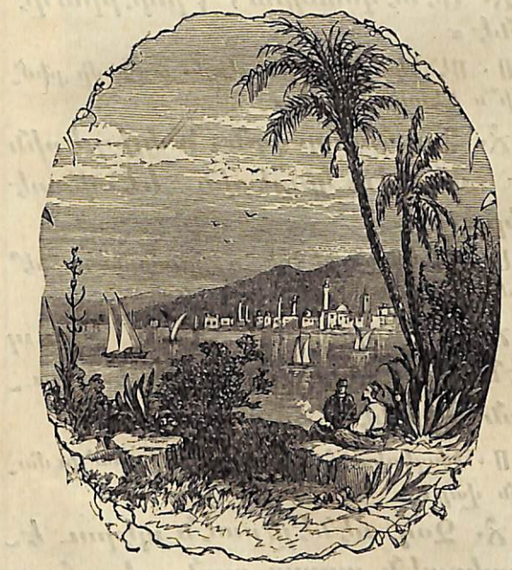

ԹՈՒՆՈՒԶ ՇԷՀՐԻ

Ս ։ Թունուզ հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմա-թըն վար ։

Ճ։ Զըրանթա միւնասիպ արա-զիսի չօգ իսէ տէ , եաղմուր սու-յունատան պաշգա իշէճէք սույու եօգ տուր ։

Ս ։ Թունուզուն իտարէ ուսուլի հագդըն-տա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար ։

Ճ։ Պիր պէյ մա՛րիֆէթի իւէ սայ-քի միւսթագիլ իտարէ օլունուր իսէ տէ , Պապ ը՝ալիյէ թասլի՛ տիր ։

Ս ։ Պու տիյարըն փայիթախթը հագդըն-տա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար ։

Ճ։ Ախզուլի՛թասը էյի տիր , պիր գաչ կիւզել պինալարը վէ ուֆագ կէմիլէր իշիւն էյի պիր լիմանը վար ։ Սէքէնէսի 130,000 տիր ։

Ս ։ Օրանըն սէնա՝աթճա պաշլը մաթ՝ալ նէ՞ տիր ։

Ճ։ Եիւն մաթ՝ալարը , սըրմալը իշլէմէլէր վէ ֆէս ։

Ս ։ Քէյրուան հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմա-թըն վար ։

Ճ։ Տախիլի թիճարէթ իշիւն պէօյիւք պիր մէրքէզ տիր , վէ 60.000 էհալիսի վար ։

—

133. ՏԷՐՍ

Մէ՝-ոը Պէրպէրիսթան տէնիզէն տիյարլար հա՞նգըլար տըր ։

Ճէվաբ։ Թարապուլուս, Թունուզ, Ճէզայիր վէ Մաղրըպ էլ Ադաս ։

Ս ։ Ճէզայիր նէ՞ տիր ։

Ճ։ Ֆրանսայա միւթանալիգ Քօ-լոնի տէնիզէն պիր տիյար տըր ։

Ս ։ Հավասը նա՞սըլ տըր ։

Ճ։ Զօգ սաղլամ տըր ։ Հէր սէ-

նէ 10,000 գատար նամիզաճ քիմ-սէլէր գըշը կէչիրմէք իչիւն ճէ-զայիրէ կիտէրլէր ։

Ս · ճէզայիրտէ պուլունան էվ հայվանլը-ը հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար ։

ճ· Մէրինոս թէամիյէ օրունան գոյուն ասըլ ճէզայիրէ մախսուս տուր ։ Պու մէմլէքէթ կիւզել ադալարը , տէվէլէրի վէ մէրքէպ-լէրի խուսուսունտա տախի մէշ-հուր տուր ։

Ս · Մաղրբպ էլ Ադաս հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար ։

ճ· Միւսթագիլ պիր հիւքիւ-մէթ տիր , վէ օրանըն հիւքմտա-ը Սուլթան թէամիյէ օրունուր ։

Ս · Պաշը չէհրլէրի հա՞նկըլար ադը ։

ճ· Մարաֆէշ , Մոկատոր վէ Ֆէս ։ Պու չէհրլէրտէն հէր պի-րինին 70էր պին գատար էհալիսի վար ։

Ս · Սահրա՝ քէպիր հագգընտա նէ՞ մա'-լիւմաթըն վար ։

ճ· Վասի՝ պիր չէօլ տիւր ։ Պու չէօլիւն պէօյիւքլիւյիւ Պահրը Սէ-ֆիտին իւչիւ գատար ադը ։ Զէօ-լիւն պաղը մահալլէրինտէ օասիս-լէր տախի պուլունուր ։

Ս · Պու սահրանըն ղայէթ սըճաղ օրմա-սընըն սէպէպի նէ՞ տիր ։

ճ· 'Ադրապիսթանտան էսէն սը-ճաղ բիւզկեարլար ադը ։ Ամթլաս տաղլարը չէմալտան էսէն սէրին բիւզկեարլարա մանի՝ օրուր ։

—

134. ՏԷՐՍ

Ս։-ը։ Սուտան էհալիսի հագգընտա նէ՞ մա'լիւմաթըն վար ։

ճէվ-պ։ Պունլար չօգ վահշի տէ-յիլլէր · չիֆթճիլիք էտէրլէր , փա-մուգտան , տէմիրտէն վէ գույումճ ճուլուղա աշինա օրուպ ալթունտան տախի էշեա եափարլար ։

Ս · Մէմլէքէթին հալի նա՞սըլ ադը ։

ճ· Ադրագիսի մահսուլտար վէ տախիլի թիճարէթի իշլէք տիր ։ Պու տիյարտա 5,000տէն 50 000էր գատար սէքէնէսի օրան շէհրլէր չօգ տուր ։

Ս · Ղարպի Ամրիգա տէնիլէն մէմլէքէթ-լէր հա՞նկըլար ադը ։

ճ· Սէնէկամպիա , Լիպերիա վէ Կինէ ։

Ս · Սէնէկամպիանըն պէօյիւք գըսմը քիմ-լէրի՞ն եէտինտէ տիր ։

ճ· Ֆրանսըզլարըն , Ինկլիզլէրին վէ Փորթուկիզլէրին եէտինտէ տիր ։

Ս · Սէնէկալ նէհրի գըյըլարընտա նէ՞ զամդ պուլունուր ։

ճ· Ադաճլարտան հասըլ օրուպ Սէնէկալ զամդը թէամիյէ օրու-նան պիր նէվ՝ զամդ ։

Ս · Լիպերիա հագգընտա նէ՞ մա'լիւմա-թըն վար ։

ճ· Զօգ սէնէլլէրտէն պէրու է-սիրլիքտէն ազատ օրան սիյահլար Ամերիգատան Լիպերիայա կէլիպ , օրատա պիր ճիւմհուրիյէթ թէշ-քիլ էթմիշ տիրլէր ։

Ս · Պու ճիւմհուրիյէթին չիմտիքի էհա-լիսի նէ՞ գատար ադը ։

ճ· Ամրիգանըն հէր թարա-ֆընտան պու տիյարա կէլմիշ 500.000 գատար էհալիսի վար ։

Ս · Կինէտէ հա՞նկը տիյարլար վար ։

ճ· Աշանթէ , Տահոմէ վէ Պէ-նին ։

Ս · Պու տիյարլարտա նէ՞ վահշի 'ատէթ վար ։

ճ· Ինսան գուրպան էթմէք 'ատէթի վար ։

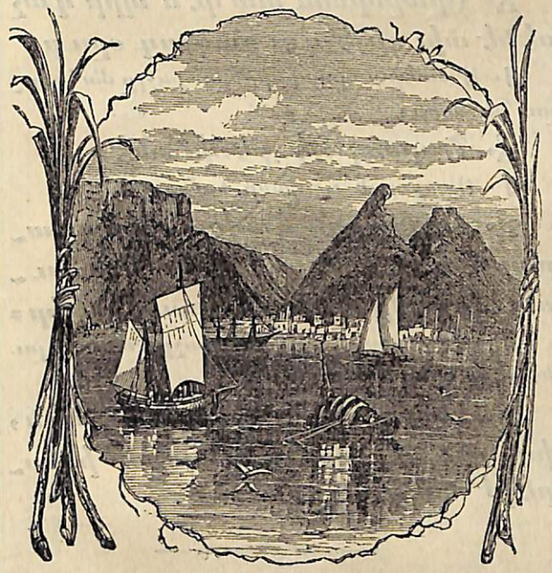

ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՖՐԻԿԱՅԻ ԳԻՏՔ ԹԱՌՈՒՆ ՇԷՀՐԻ

135. ՏԷՐՍ

Ս։-ը ճէնուպի Ամրիգա հա՞նկը տիյար-լարան 'իպարէթ տիր ։

ճէվ-պ։ Գէյի Գոլոնի , Նաթալ , Թրանսուալ վէ Օրէնճ նէհրի տիյարլարընտան 'իպարէթ տիր ։

Ս · Պաշգա հա՞նկը տիյարլար ճէնուպի Ամրիգա գըթ'ասընտան սայըլապիլիրլէր ։

ճ· Ամրիգանըն շարգ գը յըսըն-տա Մոզամպիք վէ Զանկէպար , դարպ գը յըսընտա տախի Հո-թանթո տիյարը , Սիմպէրաս վէ Փորթուկիզլէրին Թաթթ ը խա-թիվայա գատար վարան եէրլէրի։

Ս · Պու տիյարլարը սէքէնէսի հա՞նկը միլլէթլէրտէն տիր ։

ճ· Օրալարա հիճրէթ էթմիշ օրան Ինկլիզ , Ֆիլէմէնք վէ Փոր-թուկիզլէրտէն , ասըլ Հոթան-թոլըլարտան , Պէքուանալըլար-տան , Գաֆրասթանլըլարտան վէ Զուլուլուլարտան 'իպարէթ տիր ։

Ս · ճէնուպի Ամրիգանըն հավասը նա՞սըլ ադը ։

ճ· Հավասը խոշ վէ սաղլամ ադը։

Ս · ճէնուպի Ամրիգատա նէ՞ ճինս զի-գըյմէթ թաշ պուլունուր ։

ճ· Էլմաս ։

Ս · Շարգի Ամրիգա հա՞նկը տիյարլար-տան 'իպարէթ տիր ։

ճ· Հապէշիսթան , Ատէլ , Կալ-լաս վէ պաղը վահշի գապիլէլէ-րին սաքին օլտուգլարը տիյար-լարտան 'իպարէթ տիր ։

Ս · Հապէշիսթան նէ՞ խուսուստա մէշ-հուր տուր ։

ճ· Եիւքսէք տաղլարը , վասի՝ օ-վալարը , սըճաղ տէրէլէրի վէ եաղըն եաղան պօլ եաղմուրլարը խուսուսունտա մէշհուր տուր ։

Ս · Հապէշիսթանտա նէ՞ պուլունուր ։

ճ· Վասի՝ օրմանլար վէ եայլա-լար , մինթագալի հարրէյէ մախ-սուս օրան մահսուլաթ վէ ճինս

ճինա եապանի հայվանլար։

Ս. Մատակասգար ատասը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու ատա Ֆրանսատան պէօյիւք տիւր, վէ միւսթագիլ հիւքիւմէթ իլէ իտարէ օլունուր։

Ս. Պաշը մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Փիրինճ վէ շէքէր գամբշը. տէմիր վէ չօգ սըղըրտա պուլունուր։

—

136. ՏԷՐՍ

Սէ՞ս Մավրիշըս ատասընըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճէվոպ. Շէքէր։

Ս. Պուրպօն ատասընըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Գահվէ վէ ապանօս։

Ս. Սօգոթրա ատասընտա նէ՞ պուլունուր։

Ճ. Էն ա՛լա ճինտէն 'էօտ աղաճը վէ ա՛լա զամգ։

Ս. Սէնթ էլէնա ատասը նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Նափոլէօն Պոնափարթըն սիւրկիւն էտիլտիյի մահալ օլտուզունտան մէշհուր տուր։

Ս. Սէնթ էլէնա ատասը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Տէնիզ գըյըլարը 1,000 այագ եիւքսէքլիքտէ տիք գայա տըր. ֆագաթ իչէրիսինտէ մահսուլատար եէրլէր վար։

Ս. Օրանըն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Էվրօփատա վէ մինթագա ի հարրէ տիյարլարընտա հուսուսլա կէլէն մէյվէ օրատա տախի պուլունուր։

Ս. Եէշիլ պուրուն ատալարընըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Փամուգ։

Ս. Գանարի ատալարը հագդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճ. Պու ատալարըն թօփրաղը 'ալէսսէվիյէ մահսուլտար, հավասը տախի էյի տիր։

Ս. Օրատա պա՛ղէն նէ՞ 'աֆէթ վուգու' պուլուր։

Ճ. Օրալարտա պա՛ղէն պիր գաչ սէնէ տիւղիյէ գուրագլըգ օլուր։

Ս. Մատէրա ատալարընըն պաշը մահսուլու նէ՞ տիր։

Ճ. Շարապ վէ քէսթանէ։

Ս. Օրալարըն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Օրալարըն հավասը պիր գարար օլուպ, 'իլլէթլիլէրէ, խուսուսա վէրէմիլէրէ միւնասիպ տիր։

Ս. Ասոր ատալարընըն պաշը մահսուլու նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Շարապտան վէ մէյվէտէն, խուսուսա փօրթուգալտան 'իպարէթ տիր։

ԱՄԷՐԻԿԱ Ի ՇԷՄԱԼԻ

ԽԱՐԻՊԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ

ՍԻՒԱԼԼԱՐ

137. ՏԷՐՍ

Սէ՞ս Ամէրիկա ի Շէմալինին չէմալ թարաֆընտա հա՞նկը Օգիանօս վար. չարգ թարաֆընտա՞. ղարպ թարաֆընտա՞։

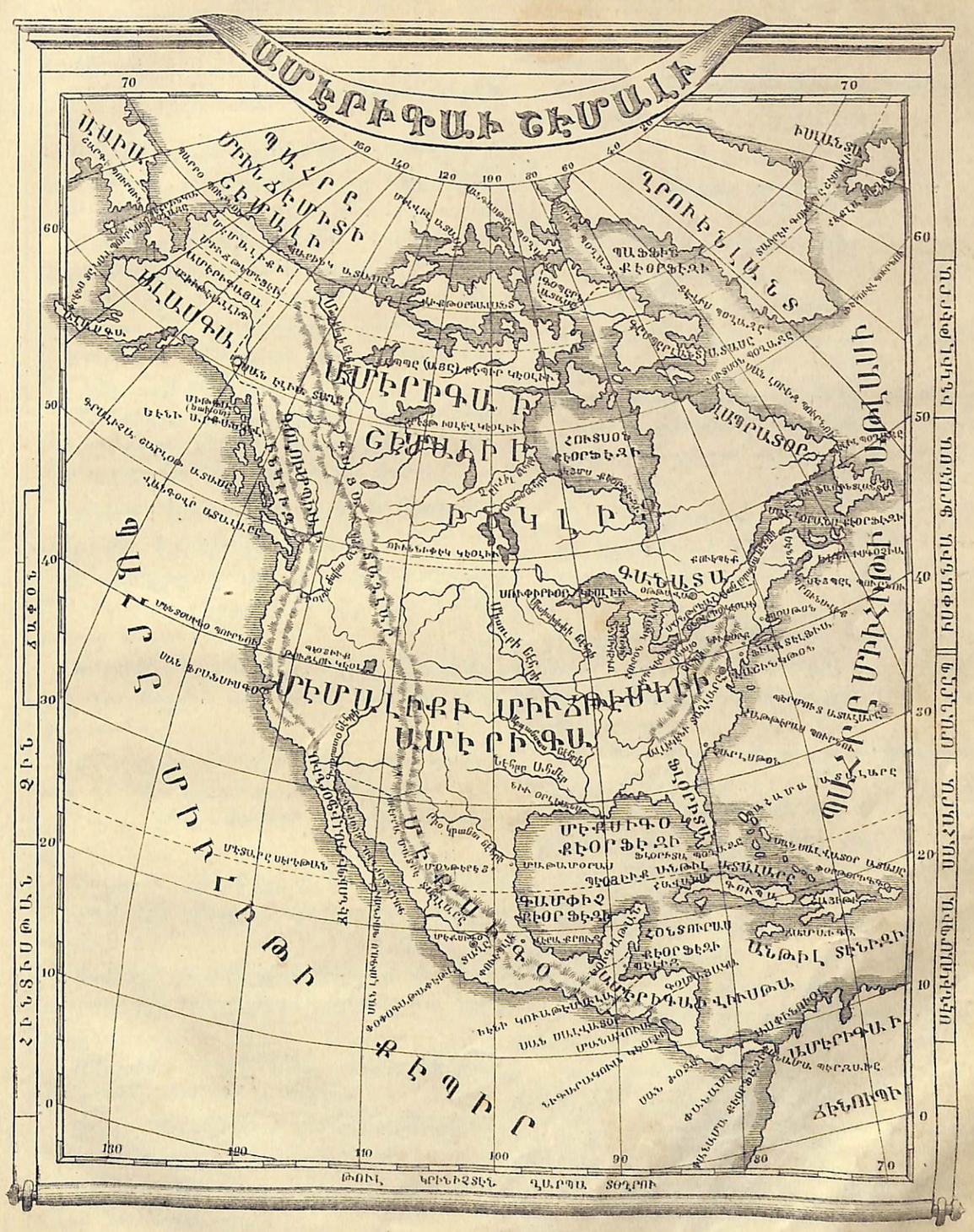

Շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմ-լէքէթ վար։

Շէմալի գըթ՚ասընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ամերիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ տէյարլարը-նըն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը մէմլէ-քէթ վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հա՞նկը իքի Օգիանօսլար արասընտա տըր։

Մէմալիք ի Մէուճթէմիէնին ճէնուպ թա-րաֆընտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Ամերիգա ի Շէմալինին ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը մէմլէքէթ վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին շէմալի շարգ թարաֆընտա Ինկիլթերրա տէվլէթինէ միւ-թա՚ալլիգ հա՞նկը էյալէթլէր վար։

Ճէվպ։ Գանատա, Եէնի Զրուն-վիք վէ Եէնի Իսգոչիա։

Ս. Ամերիգա ի վիւսթա, եա՚նի մերքէզի Ամերիգանըն շարգ թարաֆընտա հա՞նկը տէնիզ վար։

Ամերիգա ի շէմալի ի Ինկլիզ էյալէթլէր իլէ Ղրուէնլանտ արասընտա հա՞նկը քէօր-ֆէզ վար։

Ամերիգա ի շէմալի ի Ինկլիզ տէյարլարը-նտա հա՞նկը պէօյիւք քէօրֆէզ վար։

Շարգ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Հուտսօն քէօրֆէզինի Պահր ը միւհիթ ի Ամլասի իլէ պիրլէշիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։

Պաֆֆին քէօրֆէզինի Պահր ը միւհիթ ի Ամլասի իլէ պիրլէշիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։

Մէքսիգօ քէօրֆէզինէ տէօքիւլէն պէօ-յիւք նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պահր ը միւնճէմիտ ի շէմալիյէ տէօքիւլէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Պահր ը միւհիթ ի քէպիրէ տէօքիւլէն նէհր հա՞նկըսը տըր։

Սան Լօրանս քէօրֆէզինէ հա՞նկը նէհր տէօքիւլիւր։

Հա՞նկը նէհր Գալիֆօրնիա քէօրֆէզինէ տէօքիւլիւր։

—

138. ՏԷՐՍ

Ս՝-ՈՒ Ամերիգա ի Շէմալինին էն պէօյիւք ատասը հա՞նկըսը տըր։

Ճէվպ։ Ղրուէնլանտ։

Ս. Ղրուէնլանտըն ճէնուպի պուրնու հա՞նկըսը տըր։

Շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։

Հուտսօն քէօրֆէզի իլէ Պահր ը միւհիթ ի Ամլասի արասընտա պէօյիւք Նիմ-ճէզիրէ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Լապրատօր։

Ս. Նիմ-ճէզիրէ նէ՞ տիր։

Լապրատօրուն շարգ ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Լապրատօրուն ճէնուպի շարգ թարա-ֆընտա պուլունուպ Ամերիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ էյալէթլէրինտէն պիրի օլան ատա հա՞նկըսը տըր։

Նիւ Ֆաունտլանտըն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին ճէնուպ թա-րաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Մէքսիգօ քէօրֆէզինին ճէնուպ թարա-ֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Եուգաթանըն շարգ թարաֆընտա հա՞ն-կը քէօրֆէզ վար։

Սան Լօրանս քէօրֆէզինի Պահր ը միւ-հիթ ի Ամլասի իլէ պիրլէշիրէն պօղազ հա՞նկըսը տըր։

Սան Լօրանս քէօրֆէզինին ճէնուպ թա-րաֆընտա հա՞նկը Նիմ-ճէզիրէ վար։

Եէնի Իսգոչիանըն ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Մէքսիգօնուն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը Նիմ-ճէզիրէ վար։

Մէքսիգօնուն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ-ճէզիրէ վար։

Ալասգա տիյարընդն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ-ճէզիրէ վար։

Շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Ֆրէնս տը կալ պուրնու հա՞նկը պօղազա տօղրու ուզանը։

Պու պուրունուն գարշըսընտա Ասիա թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

Ամէրիգա ի Շէմալի ինկլիզ էյալէթլէրինին զարպ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին շարգ թարաֆընտա Պահր ը միւհիթ ի Ամլասիտէ հա՞նկը ատալար վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին զարպ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։ շարգ թարաֆընտա հա՞նկը պուրուն վար։

—

139. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Անթիլ տէնիզինին շէմալ թարաֆընտա տէօրթ պէյիւք ատալար հա՞նկըլար տըր։

Պու տէօրթ ատալար նա՞սըլ թէսմիյէ օլունուրլար։

Ճէվ։։ Պէյիւք Անթիլ ատալարը թէսմիյէ օլունուրլար։

Ս։ Պէյիւք Անթիլ ատալարընտա էն պէյիւք ատա հա՞նկըսը տըր։

Գուպանդն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ-ճէզիրէ վար։

Ճէնուպի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը նիմ-ճէզիրէ վար։

Գուպանդն շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Շէմալի Ամէրիգանդն զարպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Մէքսիգօտա հա՞նկը տաղ վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին շարգ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ամէրիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ էյալէթլէրինին շէմալի զարպ թարաֆընտա հա՞նկը տաղ վար։

Իսլանտատա հա՞նկը տաղ վար։

Ամէրիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ էյալէթլէրինին շէմալ թարաֆընտաքի տէօրթ ատալար հա՞նկըլար տըր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին շարգի գըյսընտա հա՞նկը շէհրլէր վար։ Ղարպի գըյսընտա հա՞նկը շէհր վար։

Փանամա պէրզախը իւզէրինտէ օլան իքի շէհր հա՞նկըլար տըր։

Շէմալի Ամէրիգանդն էն պէյիւք մէմալիքի հա՞նկըսը տըր։ էն քիւչիւյիւ հա՞նկըսը տըր։

Ամէրիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ տիյարընդն պէյիւք գըսմընա նէ՞ իսմ վէրիլիր։

Ճ։ Մէմալիք ի Գանատա։

Ս։ Պու մէմալիքին պաշը գըսմըրը հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Քուէպէք վէ Օնթէրիօ։

Ս։ Տիկէր իքի գըսմըրը հա՞նկըլար տըր։

Ճ։ Եէնի Պրունսվիք վէ Եէնի Իսգօչիա։

Ս։ Ալասգա հա՞նկը մէմալիքին իտարէսինտէ տիր։

Ճ։ Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին իտարէսինտէ տիր։

Ս։ Շէմալի Ամէրիգա հա՞նկը իչ մինթադալարտա տըր։

Ղրուէնլանտ, Ամէրիգա ի Շէմալի ի Ինկլիզ վէ Ալասգա հա՞նկը մինթադալարտա տըրլար։

Մէքսիգօ հա՞նկը մինթադալարտա տըր։

Ամէրիգա ի վիւսթա հա՞նկը մինթադալտա տըր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հա՞նկը մինթադատա տըր։

Ալասգանդն մը եօխսա Մէքսիգօնուն մը հավասը տահա սօղուգ տուր։ Նի՞չիւն։ Մէմալիք ի Միւճթէմիէնի՞ն մի եօխսա Ամէրիգա ի, վիւսթանդն մը հավասը զիյատէ սօղուգ տուր։ Նի՞չիւն։ Շէմալի Ամէրիգանդն էն սըճագ մէմլէքէթի հա՞նկըսը տըր։ Նի՞չիւն օլ գատար սըճագ տըր։

Շէմալի Ամէրիգա՞ մը եօխսա Ասիա մը տահա զիյատէ շէմալա տօղրու ուզանմը՞ տըր։ Մէմալիք ի Միւճթէմիէ՞ մի եօխսա Թիւրքիանդն Ասիա գըթ'ասը մը տահա զիյատէ շէմալա տօղրու տիւշէր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ՞ մի եօխսա Անատօլու մու տահա զիյատէ ճէնուպ թարաֆընա տիւշէր։

Շէմալ ի Ամէրիգա՞ մը եօխսա Ասիա մը տահա պէյիւք տիւր։ Շէմալի Ամէրիգա՞ մը եօխսա Էվրօփա մը տահա պէյիւք տիւր։

ԹԷՃԷՍՍԻՍԱԹ

140. ՏԷՐՍ

ՄԷՄԱԼԻՔԼԷՐ ՎԷ ՕՆԼԱՐԸՆ ՓԱՅԻԹԱԽԹԼԱՐԸ

Մէմալիք ի Գանատա	Օթթավա
Մէմալիք ի Միւճթէմիէ	Վաշինկթօն
Մէքսիգօ	Մէքսիգօ

Ամէրիգա ի վիւսթա պէշ էյալէթլէրէ թագսիմ օլունուպ, հէր պիր էյալէթին այրը այրը հիւքիւմէթ մահալի վար վէ պունլար տըր, Եէնի Կուաթէմալա, Գօմայակա, Սան Սալվատօր, Մանակուա վէ Սան Ժօզէ։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Ֆէրուէլ պուրնու նէ՞րէտէ տիր։ Սէյպըլ պուրնո՞ւ. Ֆրէնս տը կալ պուրնո՞ւ. Սան Լուգա՞. Սան Լուի՞զ։

ՆԻՄՃԷԶԻՐԷԼԷՐ

Ճէնուպի Գալիֆօրնիա նէ՞րէտէ տիր. Եուգաթա՞ն. Լապրատօ՞ր. Ալա՞սգա. Եէնի Իսգօչիա՞. Ֆլօ՞րիտա։

ԱՏԱԼԱՐ

Նիւ Ֆաունտլանտ նէ՞րէտէ տիր. Ղրու՞էնլանտ. Իսլա՞նտա. Գրալիչա Զարլօ՞թ. Վանգօ՞վր. Մէլվի՞լ. Պէրմուտ ատալարը՞. Պահամա ատալարը՞. Պէյիւք Անթիլ ատալարը՞։

ՏԱՂԼԱՐ

Գայա տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր. Սիէրրա Մա՞տրէ. Ալլէկէ՞նի. Սան Էլիա տաղը՞։

ՏԷՆԻԶԼԷՐ ՎԷ ՔԷՕՐՖԵԶԼԷՐ

Անթիլ տէնիզի նէ՞րէտէ տիր. Մէքսիգօ քէօրֆէզի՞. Հուտսօն քէօրֆէզի՞. Պաֆֆին քէօրֆէզի՞. Սան Լօրանս քէօրֆէզի՞. Փանամա քէօրֆէզի՞. Գալիֆօրնիա քէօրֆէզի՞. Գամբիչ քէօրֆէզի՞։

ՊՕՂԱԶԼԱՐ

Տէվիս պօղազը նէ՞րէտէ տիր. Սմիթ պօղազը՞. Պէլիլ պօղազը՞. Հուտսօն պօղազը՞. Պէհրինկա պօղազը՞. Լանքասթըր պօղազը՞։

ՆԷՀԻԼԼԷՐ

Միսսիսիպի նէհրի նէ՞րէյէ ագար. Միսուրի՞. Ռիօ Կրա՞նտ. Մաքէ՞նզի. Գօլո՞մպիա. Գօլօրա՞տօ։

ԿԷՕԼԼԷՐ

Տըպպ ը քէպիր կէօլիւ նէ՞րէտէ տիր. Պէյիւք Իսլէվ կէօլիւ՞. Ուի՞ննիպէկ. Նիգարա՞կուա. Հո՞ռոն. Սիւփի՞րիօր. Միշիկա՞ն. Ի՞րի. Օնթէ՞րիօ. Պէյիւք Թուզլու կէ՞օլ։

—

141. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ Մէմալիք ի Միւճթէմիէ Ղրուէնլան-ը՝ հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Ամերիգա ի վիւսթանը՝ հա՞նկը թարաֆընա։ Գուպա-նը՝ հա՞նկը թարաֆընա։ Թիւրքիանը՝ հա՞ն-կը թարաֆընա տիւշէր։ Ամերիգա ի Շեմա-լի ի Ինկլիզ էյալէթլէրի Մէքսիգօնուն՝ հա՞ն-կը թարաֆընա տիւշէր։ Մէքսիգօ քէօրֆէ-զի Պէհրինկա պօղազընը՝ հա՞նկը թարա-ֆընա տիւշէր։ Եուգաթան Ալասգանը՝ հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։ Լապրատօր Նիւ Ֆաունտլանտը՝ հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Էվրօփանը՝ հա՞նկը մէմլէքէթլէրի տօղ-րուտան Նիւ Ֆաունտլանտը՝ շարդ թարա-ֆընա տիւշէրլէր։ Հա՞նկը մէմլէքէթլէր Մէ-մալիք ի Միւճթէմիէնին՝ շարդ թարաֆընա տիւշէրլէր։ Էվրօփանը՝ հա՞նկը մէմլէքէթ-լէրի տօղրուտան Մէքսիգօնուն՝ շարդ թա-րաֆընա տիւշէրլէր։ Հա՞նկը մէմլէքէթլէրի տօղրուտան Ամերիգա ի վիւսթանը՝ շարդ թարաֆընա տիւշէրլէր։

Շեմալի Ամերիգանը՝ հա՞նկը մէմլէքէթ-լէրի տօղրուտան Անատօլունուն՝ զարպ թա-րաֆընա տիւշէրլէր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէն տօս տօղրու՝ զարպ թարաֆընա կիտիլտիքտէ՝ հա՞նկը Օգիանօստան, վէ Ասիանը՝ հա՞նկը իքի մէ-մալիքինտէն կէչիլիր։

ՇԵՀՐԼԷՐ

Քուէպէք նէ՞րէտէ տիր։ Մօնթրէա՞լ։ Օթ-թա՞վա։ Վէրա Քրո՞ղ։ Մէքսիգօ՞։ Սան Ժօ-զէ՞։ Վա՞շինկթօն։ Նիւ Եո՞րք։ Պօսթո՞ն։ Նիւ Օրլէա՞ն։ Ֆիլատէ՞ֆիա։ Զա՞րլսթօն։ Սան Ֆրանսի՞սգօ։ Մօնթէրէյ։ Ասֆինուօ՞լ։ Փու-է՞պլա։ Սի՞թգա։ Մաթամո՞րաս։ Սան Սալ-վատո՞ր։ Փանա՞մա։ Գօմայա՞կա։ Մանա՞կուա։

ԱՄԵՐԻԳԱ Ի ՇԵՄԱԼԻ ԻԶԷՐԻՆԷ

ՄԻԻԹԷՆԵՎՎ'Ի ՍԻՍԱՎԼԱՐ

142. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Ամերիգայը քի՞մ վէ նէ՞ վագըթ պուլտու։

Ճէվապ։ Քրիստոֆ Գոլըմպոս, թա-րիխ ի 'Իսանը՝ 1492 սէնէսինտէ։

Ս։ Գոլըմպոս նէ՞րէլի իտի։

Ճ։ Ճէնօվալը իտի։

Ս։ Գոլըմպոս հա՞նկը մէմլէքէթտէն կէ-միյէ կիրտի։

Ճ։ Իսփանիատան։

Ս։ Նէ՞րէյէ կիթմէյի նիյէթինէ գօմուշ իտի։

Ճ։ Հինտիսթանա։

Ս։ Օլ վագըթ Էվրօփալըլար կէմի իլէ Հինտիսթանա կիթմէք իչուն հա՞նկը եօլ-տան կիտէրլէր իտի։

Ճ։ Ամերիգա գըյըլարընտան։

Ս։ Գոլըմպոս հա՞նկը թարաֆտան կիթտի։

Ճ։ Ղարպա տօղրու Պահրը մուհիթ ի Ատլասիտէն։

Ս։ Պու թարիգէ Հինտիսթանա կիտէպի-լիր օլտուղունու նա՞սըլ տիւշիւնտիւ։

Ճ։ Գոլըմպոս տիւնեանը՝ քիւրրէ շէքլինտէ օլտուղունու պիլէ-րէք, Պահր ը մուհիթ ի Ատլասի տիւնեանը՝ օլպիր թարաֆընա տախի եայըլըպ Ասիայա գատար եէթիշիր տէյիւ տիւշիւնտիւ։

Ս։ Գոլըմպոս Հինտիսթանա կիթմէք ի-չուն եօլա չըգմըշ իքէն, տիւնեանը՝ հա՞ն-կը գըթ'ասընա բասթ կէլտի։

Ճ։ Ամերիգա ատալարընա վէ Ամերիգայա։

Ս։ Գոլըմպոս գարայը կէօրտիւքտէ նէ՞ ըէյէ եէթիշմիշ տիր տէյիւ զանն էթտի։

Ճ։ Ասիայա։

Ս։ Նէ՞ գատար եօլճուլուգ էթմիշ իտի։

Ճ։ Ասիայա գատար օլան եօ-լուն իւչտէ պիրի գատար կիթ-միշ իտի։

Ս։ Գոլըմպոս Ամերիգայա բասթ կէլմէսէ իտի Ասիայա կիտէպիլի՞ր մի իտի։

Ճ։ Էվվէթ, կիտէպիլիր իտի։

Ս։ Գոլըմպոս էվվէլա հա՞նկը գարայա չըգտը։

Ճ։ Պահամա ատալարընտան պի-րի օլան Սան Սալվատոր ատասը-նա չըգտը։

Ս։ Ամերիգա քիմի՞ն իսմի իլէ պէտիլէ թէսմիյէ օլունտու։

Ճ։ 1499տա Ամերիգայա կիթմիշ օլան Ամերիգօ Վէսփուչչի նամ Իթա-լիսալընը՝ իսմի իլէ։

Ս։ Նի՞չուն օնուն իսմի իլէ թէսմիյէ օլունտու։

Ճ։ Ամերիգա իւզէրինէ Վէսփուչչինին եազմըշ օլ-տուղու եօլճուլուգ քի-թապը իլք էվվէլ նէշր օլունտուղունտան, չօգ-լարը Ամերիգայը պուլան օ տուր տէյիւ զանն էթ-տիլէր։

---

143. ՏԷՐՍ

Ս։-ալ։ Գոլըմպոս Ամերիգատա նէ՞ ճինս ատէմլէր պուլտու։

Ճէվապ։ Ավճըլըգ վէ պալըգճը-լըգ իլէ մէշղուլ օլան վահշի գա-պիլէլէր պուլտու։

Ս։ Գոլըմպոս օլ վահշիլէրի նէ՞ թէսմիյէ էթտի։

Ճ։ Գոլըմպոս օլ մահալի Հին-տիսթան զանն էտիպ, օրանըն սէ-քէնէսինի Հինտի թէսմիյէ էյլէ-տի։

Ս։ Էվվէլա քիմլէ՞ր Ամերիգայա հիճրէթ էթտիլէր։

Ճ։ Իլք էվվէլ Իսփանիալըլար, սօնկրա Ինկլիզլէր, օնլարտան սօն-կրա տախի Ֆրանսըզլար։

Ս։ Ամերիգանը սիյահլարը քի՞մ տիրլէր։

Ճ։ Աֆրիգատան Ամերիգայա կէօթիւրիւլմիւշ օլան էսիրլէրին սիլսիլէլէրի տիրլէր։

ԷՍԿԻՄԱԼԸԼԱՐ

Ս։ Էսքիմալրլար քիմլէ՞ր տիր։

Ճ։ Շեմալի Ամերիգանը՝ շէմա-լի շարդ թարաֆընատա սաքին օ-լան դրատա պոյրու, էսմէր վէ ու-ֆագ հէմ գարա կէօզլիւ ատէմ-լեր տիր։ Ուֆագ վէ քեարկիր պինալարտա սաքին օրուրլար, պաշ-լըճա եէյէճէքլէրի պալըգ տըր։

ՇԷՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱ ՀՈՑՎԱՆԼԱՐԸ

Ս. Շէմալի Ամերիգատա նէ՞ ճինս եապանի հայվանլար վար։

Ճ. Այը, գուրթ, մանատա, կէյիք վէ փարս։

Ս. Հա՞նկը հայվանլար տէրիլէրի իչուն մէշհուր տուրլար։

Ճ. Գունատուզ, այը, զէրտէվա, սամուր, գագում վէ վաշագ։

Ս. Այը պալըզը նէյէ՞ եարար։

Ճ. Էթի էէնիր, եազը եագմաղա գուլանլարը, տէրիսինտէն տախի էլգիսէ, չատրը վէ գայրգ եափրլար։

Ս. Ղրուէնլանալարար նէ՞ իչէ պալըգան տրրլար։

Ճ. Գայրգլարը վէ սանտալարը իլէ պալըգ ավամաղա վէ այը պալըզը թութմաղա պալըգան տրրլար։

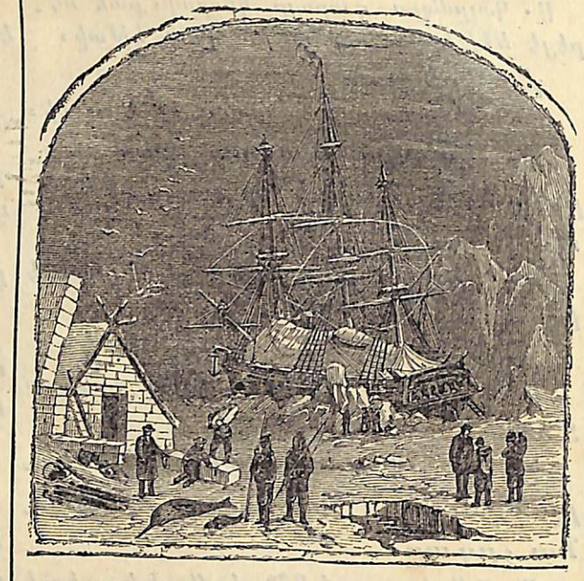

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ՇԷՄԱԼ ԹԱՐԱՖԼԱՐԸՆՏԱ ՊԻՐ ՍԷՅՐԱՆԿԵԱՀ

Ս. Ամերիգանքն շէմալ թարաֆլարընքն հավասը նա՞սըլ տրր։

Ճ. Զօգ սօղուզ տուր. եէր տախի պիւթիւն սէնէ պուզտան վէ գարտան էօրթիւլիւ տիւր։

Ս. Ամերիգանքն տիկէր թարաֆլարընքն հավասը նա՞սըլ տրր։

Ճ. Օրթա թարաֆլարընքն հավասը միւլսիմ, ամմա ճէնուպ թարաֆընքի սրճագ տրր։

—

144. ՏԷՐՍ

Ս.—ալ. Շէմալի Ամերիգանքն մ'ատէնլէրի պաշլրճա նէ՞ տիր։

Ճէվ. Այթուն, կիւմիւշ, պաղըր, գուրշուն, տէմիր վէ մ'ատէն քէօմիւրիւ։

Ս. Ամերիգա եէնի պուլունտուզու վագրթ օրանքն հէպ եէրլիլէրի եապանի՞ մի իտիլէր։

Ճ. Խայր. Մէքսիգօ վէ Փէրու էհալիսի պա'ղը խուսուսլարտա միւթէմէտտան օլուպ, փատիշահլարը, նիզամը իտարէլէրի, շէհրլէրի, սէնա'թլարը տախի վար իտի։

Ս. Մէքսիգոյու քիմէ՞ր դապթ էթտիլէր։

Ճ. Իսփանիալըլար թարիխ ի'Ինանքն 1520 սէնէսինտէ։

Ս. Իսփանիալըլար նէ՞ իւմիա իլէ Մէքսիգոյա կիթտիլէր։

Ճ. Օրատա ալթուն վէ կիւմիւշ պուլմագ իւմիտի իլէ։

Ս. Մէքսիգօնուն հիւքմտարընքը նէ՞ եափտըրը։

Ճ. Էսիր թուրթտուլար։

Ս. Մէքսիգօլուլարընքն սիլահլարը նէ՞ իտի։

Ճ. Օգ, եայ վէ սօփա։

Ս. Իսփանիալըլարընքն սիլահլարը նէ՞ իտի։

Ճ. Թիւֆէնք վէ թօփ։

Ս. Մէքսիգօ նէ՞ գատար վագրթ Իսփանիալըլարընքն հիւքիւմէթինտէ գալտը։

Ճ. Իչ եիւզ սէնէ գատար։

Ս. Նէ՞ վագրթ իսթիղլալլիյէթ գազանտը։

Ճ. 1821 տէ։

Ս. Մէքսիգօնուն հավասը նա՞սըլ տրր։

Ճ. Տէնիզ գըյըսը վէ ալչագ օլան մահալլէրին հավասը սրճագ վէ սաղլըգա մուզիրը տիր, եիւքսէք օվալարընքն հավասը միւլսիմ տիր. տահա եիւքսէք մահալլէրին հավասը իսէ սօղուզ տուր։

Ս. Մէքսիգօ հիւքիւմէթինին ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ. Ճիւմհուրիյէթ իսէ տէ, մէմլէքէթին ասայիշ վէ սա'ատէթի տրատա պիր վուգուհ' պուլան իսթիլալ սէպէպի իլէ պօզուլուր։

ԳԱՀՎԷ ԾԻՏԱՆԸ

Ս. Մէքսիգօնուն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Գահվէ, փօրթուգալ, լինճիր, լիմոն, շէքէր, փամուզ, մըսըր պուզտայը վէ պուզտայ։

Ս. Մէքսիգօ շէհրի նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Ասըլ շէհր տէնիզ եիւզիւնտէն 7,400 այագ եիւքսէքտէ օլուպ էթրաֆընտա օլան արագինին կիւզէլիյի վէ մահսուլտարլըգը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Ամերիգաի վիսիթա նէ՞ խուսուսատա մէշհուր տուր։

Ճ. Եանար տաղլարը չօգ, վէ զէլզէլէլէրի տէհշէթլի օլմասը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Եանար տաղլարընքն պիրիսինտէն տիշարբյա նէ՞ աթլարը։

Ճ. Զօդ սրճաղ տու վէ թաշ։

Ս. Ամերիգա ի վիսթանքն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Գահվէ, շէքէր, փամուդ վէ մահակօն աղաճը։

Ս. Պէլիզ հա՞նկը հիւքիւմէթին խարէ-սինտէ տիր։

Ճ. Ինկիլթէրրանքն։

—

145. ՏԷՐՍ

Մ-ու. Անթիլ ատալարքնքն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճէվ. Սրճաղ փաղաթ խոշ տուր։

Ս. Անթիլ ատալարքնտա չօդ տէփ'ա նէ՞ վադի՛ օլուր։

Ճ. Հարէքէթի ի արդ վէ շէտիտ դասըրդալար։

Ս. Դասըրդալար նէ՞ զարար վէրիրէր։

Ճ. Էվէրի խարապ էտէրէր, պաղլարը պօղարլար վէ կէմիրէրի զարդ էտէրէր։

Ս. Գուպա վէ փօրթօ Բիդդօ հա՞նկը հիւքիւմէթին զապթնտա տըր։

Ճ. Խափանիանքն։

Ս. Անթիլ ատալարքնտան չօգլարը հա՞նկը հիւքիւմէթին խարէսինտէ տիրէր։

Ճ. Ինկիլթէրրանքն։

Ս. Հա՞նկը ատա միսթագիլէն խարէ օլունուր։

Ճ. Հայիթի։

Ս. Հայիթի ատասը նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Խափանիալրլար Ամերիգայա հիճրէթ էթանքլերինտէ էն էվվել Հայիթի ատասընտա սաքին օլտուլար։

ՓԱՄՈՒԴ ՑԻՏԱՆՔ

Ս. Անթիլ ատալարքնքն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Փամուդ, շէքէր, էլմա, գահվէ, փօրթուգալ, թիւթիւն, մահակօն աղաճը, պաղամ վէ էճզա։

Ս. Գանատանքն հավասը նա՞սըլ տըր։

Ճ. Շարդ թարաֆընտա դըշրն սողուդ օլուր, վէ չօդ տէֆ'ա ալթը այտան զէյատէ գար օթուրուր։ Ղարպ թարաֆընտա հալա տա-հա միւլայիմ տիր։

Ս. Ամերիգատա էն միւհքէմ շէհր հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Սան Լօրանս նէհրինին շէմալ թարաֆընտա Գուէպէք շէհրի։

Ս. Եէնի Պրունսվիք նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Քէրէսթէ ախզուլ'թասը, կէմի ինշասը վէ ալճըլըգ խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Եէնի Խագօչիա նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Ա'լա լիմանլարը խուսուսունտա մէշհուր տուր։

Ս. Էն չօդ մօրինա պալըդը նէ՞րէտէ թուլուր։

Ճ. Նիւ Ֆաունտլանտ ատասը դըյըլարընտա։

Եչպու խարիթանքն քէնարընտա Մէմալիք ի Միւճթէմիէ իւլէ 'արդճա 'այնի պիր տէրեճէտէ պուլունան պիր դաչ Էվրոպա վէ Ասիա տիյարլարը իչարէթ օլունմուչլար տրը։

Իչպու ուշիաղ խարիթալարտան ծնլարտա իչարէթ օլունան տիյարլարդն Մէմալիք ի Միւճթէմիէյէ նիսպէթլէ նէ վիւսաթտա օլտուգլարը տանի անկլաշըլըր։

Սէռուլլար · Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին հանկը չէհրլէրի գուսաբ չերիթի իլէ 'արդէն պիր խաթթի իւզերինտէ պուլունուրլար։ Հանկըրը Բօմա իլէ։ Փալէսթին տիյարդ մը եօխսա ճօրճիա էյալէթի մի պէօյիւք տիւր։ Ֆրանսա մը եօխսա Մէմալիք ի Միւճթէմիէ մի տանա զիյատէ չէմալա տօզրու կիտէր։

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ՄԻՒՃԹԷՄԻԷ ԽԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԼԱՐ

146. ՏԷՐՍ

Ս-ալ. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին սինօրլարընը թա՛րիֆ էթ։

Շարդ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Ղարպ թարաֆընտա հա՞նկը։

Շէմալ թարաֆընտա պէշ պէոյիւք կէօլլէր հա՞նկըլար տըր։

Օլ պէոյիւք կէօլլէրտէն հա՞նկը նէհր վէյտա օլուր։

Հա՞նկը պէոյիւք նէհր Մէքսիգօ քէօրֆէզինէ տէօքիւլիւր։

Միսիսիփփի նէհրինին էն պէոյիւք շիւ՛պէսի հա՞նկըսը տըր։

Միսիսիփփինին ղարպ թարաֆընտա պաշդա հա՞նկը պէոյիւք շիւ՛պէլէրի վար։

Հա՞նկը պէոյիւք նէհր Պահրը միւհիթ ի քէպիրէ տէօքիւլիւր։

Հա՞նկը նէհրլէր Պահրը միւհիթ ի Ամլասիյէ տէօքիւլիւրլէր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին շարդ ղըյըլըրընտա հա՞նկը պուրունլար վար։

Ճէնուպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր. ղարպի ուճունտա օլան պուրուն հա՞նկըսը տըր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէ դա՞ֆ էյալէթ վար։

Ճէվ-պ. Օթուզ սէքիզ։

Ս. Թէրրիթօրի տէնիզէն էյալէթլէր դա՞ֆ տըր։

Ճ. Օն։

Ս. Էն պէոյիւք էյալէթ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Թէքսաս։

Ս. Էն քիւչիւք էյալէթ հա՞նկըսը տըր։

Ճ. Բօտ Ամլանտ։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին փայիթախթը օլան Վաշինկթօն չէհրի նէ՞րէտէ տիր. Նիւ Եո՞րք. Նիւ Օրլէա՞ն. Սան Լուի՞ս. Շիգակո՞. Սինսինաթի. Պը՞ֆֆէլօ. Փորթլա՞նտ. Սէնթ Փա՞ուլ. Սան Ֆրանսի՞սգօ. Տիթրոյթ. Փիլատէլֆիա. Սավա՞նա. Զա՞ըլսթօն. Պա՞լթիմօր։

Նիւ Եո՞րք մու Եօխսա Իսթանպոլ մը տահա զիյատէ չէմալ թարաֆընտա տըր։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ իլէ Մէքսիգօ ա-բասընտա հա՞նկը նէհր վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ իլէ Գանատա ա-բասընտա հա՞նկը նէհր վար։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը տաղլար վար։

Սէնթ Փաուլտան Իսթանպոլա նա՞սըլ կիտիլիր։ Սան Ֆրանսիսգոտա՞ն. Նիւ Եորքտա՞ն. Շիգակոտա՞ն։

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հա՞նկը մինթադատա տըր։

---

147. ՏԷՐՍ

ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

ՎԷ

ՕՆԼԱՐԸՆ ՀԻՒԲԻՒՄԷԹ ՄԱՀԱԼԼԷՐԻ

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ Վաշինկթօն

ՇԱՐԳԻ ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

Մէյն	Ավգըսթա
Նիւ Համփշիր	Գօնդօրտ
Վէրմօնթ	Մօնթփիլիէր
Մասսաչուսէց	Պոսթօն
Գոննէքթիգըթ	Հարթֆօրտ
Բոտ Ամլանտ	Փրովիտէնս Նիւ Փորթ

ՕՐԹԱ ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

Նիւ Եորք	Ալպէնի
Նիւ Ճէրզի	Թրէնթօն
Փէնսիլվէնիա	Հարրիսպըրկ
Տէլավար	Տուվր

ՃԷՆՈՒՊԻ ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

Մէյրիլանտ	Աննափոլիս
Վիրճինիա	Ռիչմոնտ

Ղարպի Վիրճինիա	Զարլսթօն
Շէմալի Գարօլինա	Բալի
Ճէնուպի Գարօլինա	Գօլըմպիա
Ճօրճիա	Ամլանթա
Ֆլօրիտա	Թալլահասսէ
Ալապամա	Մօնթկըմէրի
Միսիսիփիի	Ճաքսօն
Լուիզիանա	Նիւ Օրլէանս
Թէքսաս	Ավլթին

ՂԱՐՊԻ ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

Արդանսաս	Լիթլ Բրոգ
Թէնէսի	Նաշվիլ
Քէնթըքի	Ֆրանքֆօրթ
Օհայօ	Գօլըմպըս
Միշիկան	Լանսինկ
Ինտիանա	Ինտիանափօլիս
Իլլէնոյի	Սփրինկֆիլտ
Ուիսքոնսին	Մատիսոն
Այոուա	Տէմոյն
Միսուրի	Ճէֆըրսոն
Մինէսոթա	Սէնթ Փաուլ
Գանսաս	Թոփիքա
Նէբրասքա	Լինքոլն
Գոլորատօ	Տէնվէր
Նէվատա	Գարսոն
Գալիֆորնիա	Սագրամէնթօ
Օրիկոն	Սէլէմ

ԹԷՐԻԹՕՐԻ ՏԷՆԻԼԷՆ ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ

Վաշինկթօն	Օլիմփիա
Եութա	Թուզլու կէօլ շէհ.
Եէնի Մէքսիքօ	Սանթա Ֆէ [ըի
Տէգոթա	Եանքթօն
Արիզոնա	Թըքսօն
Այսահօ	Պոյազէ
Մոնթանա	Վիրճինիա
Ուայոմինկ	Շիէն
Ալասքա*	{Սիթգա Եախօտ {Եէնի Արքանկէլ
Տիյարը Հինտի Եախօտ Ինտիան Թէրրիթօրի	Թահլէքուա

*Շէմալէ Ամերիքէ՝ Խարէնասը դ-ըրաճ՝ան օլանա։

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ

Ան պուրնու նէ՞րէտէ տիր. Զա՞րլս-Ֆլա՞թըրի. Գո՞տ. Մէնտոսի՞նօ. Մէյ. Հա՞ղթէրաս. Ֆիը՞ը. Սէյպը՛ը. Լուդա՞ւթ։

ԿԷՕՂԼԷՐ, ՆԷՀՐԼԷՐ ՎԷ ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ

Սուվէրէյոր կէօլիւ նէ՞րէտէ տիր. Հուրօ՞ն. Օնթէ՞րիօ. Մի՞շիկան. Իրի՞. Պէյիւ՛ք Թուզլու կէօլ։

Սան Լորանս նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր. Միսո՞ւրի. Նիա՛կարա. Արդա՞նսաս. Սավա՞նա. Նէհրը Ահմէ՞ր. Գոննէ՞քթիգըթ. Նէհրի Սէֆի՛տ. Հը՞տսոն. Ռիո Կրա՞նտ. Սըսգուիհա՞ննա. Գոլո՞ւմպիա. Փոթօ՞մագ. Գլա՞րք. Միսիսիփիի. Լուիս՞. Օհա՛յօ. Թէնէսի՛։

Մասսաչուսէդ քէօրֆէզի նէ՞րէտէ տիր. Զէսաֆի՛ք. Տէ՞լավար։

ՏԱՂԼԱՐ

Գայա տաղլարը նէ՞րէտէ տիրլէր. Ալլէկէ՞նի. Սիէրրա Նէվա՞տա. Սիէրրա Մա՞տրէ։

ԷՅԱԼԷԹԼԷՐ ՎԷ ՇԷՀՐԼԷՐ

Պահրը միւհիթ ի Ամթլասի գըյըլարընտա հա՞նկը էյալէթլէր վար։ Հա՞նկը էյալէթլեր մէմլէքէթին իչէրիսինտէ տիրլեր. Էն զիյատէ շարգտա օլան էյալէթ հա՞նկըը տըր. Էն զիյատէ ճէնուպ թարաֆընտա օլա՞ն. Էն զիյատէ զարպ թարաֆընտա օլա՞ն. Էն զիյատէ շէմալ թարաֆընտա օլա՞ն։

Պանկոր նէ՞րէտէ տիր. Եո՞թիգա. Լու՞վիլ. Ռո՞շէսթըր. Մէ՞մֆիս. Պո՞սթօն. Ֆիլատէ՞լֆիա. Լ՞օէլ. Մոպի՞լ. Տէնվէ՞ր. Սէ՞լէմ. Նիւ-Հէ՞վըն. Թուզլու կէօլ շէհրի՞. Կա՞լվէսթօն։ Վաշինկթօն Նիւ Եորքուն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր. Շիգա՞կո. Նիւ Օ՞ըլէանս. Սան Ֆրանսի՞սգո։

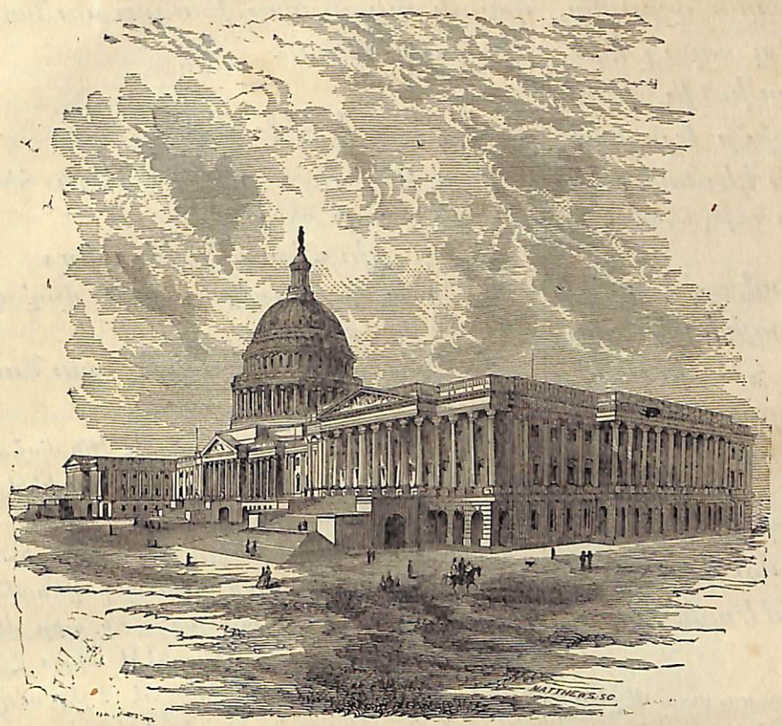

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ՄԻՀԱԹԷՄԻԷՏԷ ԳԱՓԻԹՕԼ ՏԷՆԻԼԷՆ ՄԻԼԼԷԹ ՊԻՆԱՍԸ

ՄԷՄԱԼԻՔ Ի ՄԻՀԱԹԷՄԻԷ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՄԻԹԷՆԷՎ'Ի ՍԻՒԱԼԼԱՐ

148. ՏԷՐՍ

Ու՞ր Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հազդընտա նէ՞ մա՛լիւմաթըն վար։

Ճէվա՞պ. Ամերիգանըն էն շէն, էն զիյատէ գուվվէթլի վէ սէքէնէսի էն չօգ օլան մէմլէքէթի տիր։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէ մուգատէմա հա՞նկը հիւքիւմէթին իտարէսինտէ իտի։

Ճ. Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին իտարէսինտէ իտի։

Ս. Հա՞նկը պէյիւք մուհարէպէտէն սոնկրա միւսթագիլ օլտու։

Ճ. Իսթիքլալ մուհարէպէսինտէն սոնկրա։

Ս. Օլ մուհարէպէ նէ՞ գատար տէվամ էտի։

Ճ. Սէքիզ սէնէ գատար։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին իսթիգլալիյէթի նէ՞ վագըթ նէշը ու ի՛լան օլունտու։

Ճ. 1776 սէնէսի Յուլիս 4 տէ։

Ս. Օլ վագըթ դա՞ էյալէթ վար իտի։

Ճ. Օն իւչ։

Ս. Շիմտի դա՞ էյալէթ վար։

Ճ. Օթուզ սէքիզ։

Ս. Իսթիքլալ մուհարէպէսինտէ Ամերիգա 'սասքիրի հա՞նկը պէյիւք ճէնէրալըն դումանտասը թահթընտա իտիլէր։

Ճ. Ճորճ Վաշինկթոնուն։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին սոն մուհարէպէսի նէ՞ սէպէպսէն զուհուր էթտի։

Ճ. Ճէնուպի էյալէթլէրին 'իսեանընտան։

Ս. Պու 'իսեանըն սէպէպի նէ՞ իտի։

**Ճ. Ճէնուպի էյալէթլէր քէնտի արաստրընտա էսարէթ ուսուլինի պագի սագլամագ նէյէթի իլէ էյալէթլէր Խթթիհատընտան այրըմագ իսթէտիլեր։ Ֆագատ Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հիւքիւմէթի, հէր հանկը էյալէթին օլուր իսէ

օլսուն, Իթթիհատական այրբլմաղա սէլահիյէթինի գասուլ էթմէյիպ, քէնարի հիւքմիւնիւ իճրա էթմէք իչիւն մէղքիւր էյալէթլէր իւղերինէ 'ասքէր կէօնտէրմի։

Ս. Պու մուհարեպէնին նէթիճէսի նէ՞օլսուն։

Ճ. Մուհարեպէ տէօրթ սէնէ տէվամ էթմի, նիհայէթ Մէմալիք ի Միւճթէմիէ հիւքիւմէթի ֆիւթուհաթը գազանաը, վէ էսարէթ ուսուլու լազմ օլուն։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէ Բուսիական հա՞նկը տէյարը սաթին ալը

Ճ. Ալսադա քի մուգատաէմա Ռուս Ամերիգասը թէմամիյէ օլուն։

Ս. Գալիֆօրնիա նէ՞ խուսուսա մէշհուր տուր։

ԳԱԼԻՖՕՐՆԻԱՅԻ ՊԼՕՅԻՒԻՔ ՊԻՐ ԱՂԱՃ

Ճ. Զօդ ալթուն վէ ճիվա մ'ատէնէլէրի, վէ 25—30 այադ գատար գալին աղաճլարը խուսուսունա մէշհուր տուր։

—

149. ՏԷՐՍ

Ս։—Ը Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին հիւքիւմէթի ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ։ Ճիւմհուրիյէթ տիր։

Ս. 'Ումմի նիզամլարը քի՞մ վաղ' վէ թասիդ էտէր։

Ճ. Գօնկրէս թէմամիյէ օլուն միլլէթ մէճլիսի։

(Գօնկրէս հէր սէնէ հիւքիւմէթին մահալի օլան շէհրտէ (Վաշինկթօն), Գափիթօլ թէմամիյէ օլուն պիր պինատա թէճէմմիւ' էտէր։ (133 սահիֆէսէսի Ամէրիքա Դէրճա'մէսի։)

Պու մէճլիս 76 ա'զասը օլան պիր Սէնատօ մէճլիսինատէն վէ 292 ա'զասը օլան պիր մէպու'սան մէճլիսինատէն 'իպարէթ տիր։ Հէր էյալէթատէն Սէնատօ մէճլիսինատէ 2 շեր ա'զա պուլունուր. մէպու'սան մէճլիսի ա'զալարը տախի էյալէթլէրատէն, հէր էյալէթին նուֆուսունա կէօրէ, ինթիխապ օլունուրլար։)

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին էն պէյիւք մէմուրու քի՞մ տիր։

Ճ. Ռէիս։

Ս. Ռէիսին մէմուրիյէթի նէ՞տիր։

Ճ. Գօնկրէս թէմամիյէ օլուն 'ումմումի միլլէթ մէճլիսի թարաֆընատան վաղ' օլուն նիզամլարը իճրա էթտիրմէք տիր։

Ս. Հէր պիր էյալէթին պէյիւք մէմուրու նէ՞ թէմամիյէ օլունուր։

Ճ. Վալի։

Ս. Օնուն մէմուրիյէթի նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Պուլունտուղու էյալէթին գանունլարը վէ նիզամլարընին ահ.քեամընը իճրա էթտիրմէքտէն 'իպարէթ տիր։

Ս. Հէր պիր էյալէթին գանուն վէ նիզամլարընը քի՞մ վաղ' էտէր։

Ճ. Օլ էյալէթին Մէպու'սան վէ Սէնատօ գալանին մէճլիսլէրի։

Ս. Էյալէթլէր թէրրիթօրի տէնիզէն եէրլերատէն նա՞սըլ այրբա օլունուրլար։

Ճ. Էյալէթլերին վալիլերի վէ գալանին մէճլիսլերի էյալէթլեր էհալիսի թարաֆընատան ինթիխապ օլունուրլար. ֆագատ թէրրիթօրիէրին վալիլերի վէ հա.քիմլերի ճիւմհուրիյէթ ըէիսի թարաֆընատան նասապ օլունուրլար։

Ս. Թէրրիթօրի նէ՞ վաղթ էյալէթ օլուր։

Ճ. Թէրրիթօրինին սէքէնէսի չօղալտըգատա, քէնտիլերի իչիւն պիր նիզամնամէ հազըրլայըպ միլլէթ մէճլիսինէ թագտիմ էտէրլէր. մէղքիւր նիզամնամէ միլլէթ մէճլիսի թարաֆընատան գասուլ օլունտուղու վաղթ, թէրրիթօրի էյալէթ օլուր։

Ս. Գոլըմպիա նահիյէսի նէ՞ տիր։

Ճ. Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէ ուֆագ պիր էյալէթ օլուպ, եիւղիւ 60 միւրէպպա' միլ տիր։ Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին հիւքիւմէթի մահալի օլան Վաշինկթօն շէհրի պու նահիյէտէ տիր։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէ սէքէնէսինին արթմասընին սէպէպի նէ՞ տիր։

Ճ. Եէրլիլերին էվլատլարը չօղալտըգատան մա'տա, էճնէպի տիյարլարատան տախի չօգ ատէմլեր օրայա հիճրէթ էտէրլեր։

Ս. Խուսուսա հա՞նկը մէմլէքէթլերտէն Մէմալիք ի Միւճթէմիէյէ չօգ ատէմ հիճրէթ էտէր։

Ճ. Էվրօպանէն պիւթիւն մէմլէքէթլերինատէն վէ Զինիսթանատան։

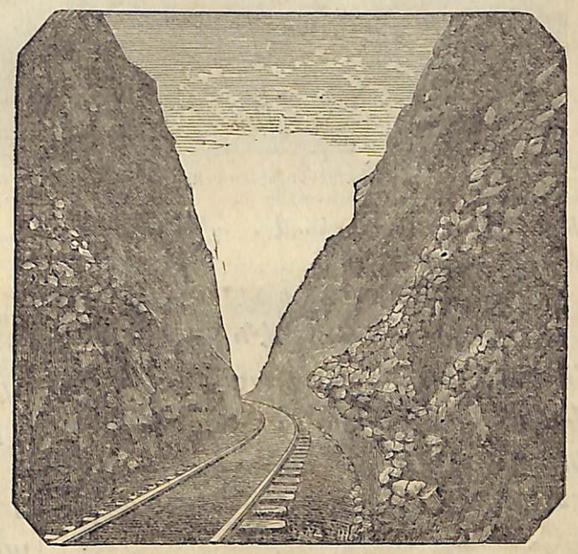

ԳԱՅԱ ՏԱՂԼԱՐԸՆՏԱՆ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼՈՒՆՈՒՆ ԿԷՉԱԷՍԻ

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէ եէրտէն եէրէ կիտիպ կէմէյէ նէ՞ վասթալար վար։

Ճ. Տէմիր եօլլարը վէ վափօրլար։

(Օրատա 1,774 միլ ուզուն պիր տէմիր եօլու օլուպ, Միսուրի նէհրի իւզերինատէ Օմահա շէհրինատէն պաշլայարագ Գայա տաղլարընը կէչիքատէն սօնկրա Սան Ֆրանսիսգօ շէհրինէ գատար եէթիշիր։ Պիթիւն Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէ 70,600 միլի միթճավիղ տէմիր եօլլարը վար։ Կէօլլէր վէ Միսիսիպիի, Օհայօ, Հրատսն վէ սաիր պէօ.

ՄԻՍԻՍԻՓՓԻ ՆԷՀՐԻ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՊԻՐ ՍԷՅՐԱՆՆԵԱՀ

յիւք նէհրլէր իւզէրլինատ, պինլէրճէ վա-
փորլար իշլէրլէր։)

Ս. Նիակարա ճէնատէլի նէ՞ տիր։

Ճ. Տիւնեատա էն պէյիւք ճէնատէլ տիր. 160 այադ եիւքսէք-
լիքատ տիք պիր ուշուրումատան
փէք չօգ սու աշաղը տէօքիւլիւր։
(Ս-ՀՖԷ Ֆոէ ճէնոէլ ՌաՎԷՐԻՆԷ Դ-ԻՐԾՈ'ՆՐ օլ-ՆԱ։)

150. ՏԷՐՍ

Սէ՞ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէ էհալի-
նին թա'լիմ ու թէրպիյէսի նէ՞ հալատ տիր։

Ճէվ. Էվրօփանին պա'ղը մէմլէ-
քէթլէրինատէ օլատուղու կիպի Մէ-
մալիք ի Միւճթէմիէնին տախի
պա'ղը էյալէթլէրինատէ թա'լիմ ու
թէրպիյէ մէճբուրի տիր. հէմ
հէր էյալէթատէ 'ատի մէքթէպ-
լէր օլուպ հէր սընըֆ էհալինին
վէ էն ֆազիլլէրին չօճուղլարը օլ
մէքթէպլէրատէ մէճ-
ճանէն թա'լիմ ու
թէրպիյէ օլունա-
պիլիրլէր։

Ս. Մէմալիք ի Միւճ-
թէմիէնին իմարէթլէրի
հազրնատա նէ՞մա'լիւմա-
թըն վար։

Ճ. Ֆազիր վէ սէ-
ֆիլ ատէմլէր հէր
վէճհլէ գայրելեր-
լար. պէտ խուլլու
ատէմլէրին տախի
խալահը իշիւն չօգ
ղայրէթլէր օլուր։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին հավասը
նա՞սըլ տիր։

Ճ. Շէմալ թարաֆընատա սո-
ղուղ, ճէնուպ թարաֆընատա սը-
ճաղ, օրթա եէրլէրինատէ տախի
միւլայիմ տիր։

Ս. Պաշը մ'ատէնլէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ, ճիվա,
մ'ատէն քէօմիւրիւ, տէմիր վէ
պաղըր։

Ս. Փէնսիլվէնիա վէ Օհայո վէ սաիր է-
յալէթլէրին պա'ղըլարընատա նէ՞ ճինս մ'ա-
ատէն եաղը քիւլլիյէթլէ պուլունուր։

Ճ. Փէթրոլ տէնիզէն եաղ։ Ղու-
եաղ Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէն
տիւնեատանըն հէր թարաֆընա
կէօնատէրիլիր։

Ս. Սէնա'ատճա հասըլաթը պաշըճա նէ-
տէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Փամուղատան, եիւնտէն վէ
տէմիրտէն եափըլմըշ էշեատան
'իպարէթ տիր։

ՓԱՄՈՒՂ ՏԷՎՇԻՐՄԷՍԻ

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին մահսու-
լաթը նէտէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Շէմալ թարաֆընատա պուղ-
տայ, մէյլէ վէ սէպզէվարատան,
ճէնուպ թարաֆընատա իսէ փա-
մուղ, թիւթիւն, փիրինճ, շէքէր
վէ մինթազա ի հարրէ տիյարա-
բընա մախսուս մէյվէլէրատէն 'ի-
պարէթ տիր։

ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ
ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ
ՍԻՒԱՂԱՐ

151. ՏԷՐՍ

Սէ՞ս Ամերիգա ի ճէնուպինին չէմալ թա-
րաֆընատա հա՞նկը տէնիզ վար. շարգ թա-
րաֆընատա հա՞նկը Օգիանոս վար։

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէնին հավասը
նա՞սըլ տիր։

Ճ. Շէմալ թարաֆընատա սո-
ղուղ, ճէնուպ թարաֆընատա սը-
ճաղ, օրթա եէրլէրինատէ տախի
միւլայիմ տիր։

Ս. Պաշը մ'ատէնլէրի նէ՞ տիր։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ, ճիվա,
մ'ատէն քէօմիւրիւ, տէմիր վէ
պաղըր։

Ս. Փէնսիլվէնիա վէ Օհայո վէ սաիր է-
յալէթլէրին պա'ղըլարընատա նէ՞ ճինս մ'ա-
ատէն եաղը քիւլլիյէթլէ պուլունուր։

Ճ. Փէթրոլ տէնիզէն եաղ։ Ղու-
եաղ Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէն
տիւնեատանըն հէր թարաֆընա
կէօնատէրիլիր։

Ս. Սէնա'ատճա հասըլաթը պաշըճա նէ-
տէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Փամուղատան, եիւնտէն վէ
տէմիրտէն եափըլմըշ էշեատան
'իպարէթ տիր։

բաֆընատա հա՞նկը Օգիա-
նոս վար. զարպ թարա-
ֆընատա հա՞նկը Օգիանոս
վար։

Ճէնուպի Ամերիգատա
էն պէյիւք մէմլէքէթ
հա՞նկըսը տըր։

Շէմալ թարաֆընատա օ-
լան իւչ մէմալիք հա՞նկը-
լար տըր։

Ճէնուպ թարաֆընատա
հա՞նկը մէմալիք վար։

Ընտէս տաղլարը իլէ
Պահր ը միւհիթ ի քէպիր
արասընատա հա՞նկը տար
մէմլէքէթ վար։

Փաթաղոնիանըն չէմալ
թարաֆընատա հա՞նկը մէմ-
լէքէթ վար։

Արճէնթին (կիւմիւշ) ինթիհատընըն շարգ
թարաֆընատա իքի քիւչիւք մէմլէքէթլէր
հա՞նկըլար տըր. չէմալ թարաֆընատա հա՞ն-
կը մէմլէքէթ վար։

Հա՞նկը իքի մէմլէքէթլէր էն գիյատե
ղարպ թարաֆընա ուղանըրլար։

Կիյանանըն իւչ գըսմըրը հա՞նկըլար
տըր։

Ընթիլ տէնիզի գէյըլարընատա հա՞նկը
մէմլէքէթլէր վար։

Պահր ը միւհիթ ի Ամլասի գէյըլարընատա
հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։

Պահր ը միւհիթ ի քէպիր գէյըլարընատա
հա՞նկը մէմլէքէթլէր վար։

Հա՞նկը մէմլէքէթին գէյըսը եօգ։

Տիւնեատա էն պէյիւք նէհր հա՞նկըսը
տըր։

Ճէվ. Ամազոն նէհրի տիր։

Ս. Մէղքիւր նէհր հա՞նկը տաղլարատան
վէյատա օլուր։

Ուզունլուղու նէ՞ գատար տըր։

Ճ. 4000 միլ տիր։

Ս. Ամազոն նէհրինին աղբընը կէնիշեայ նէ՞ գատար տբր։

Ճ. 180 միլ տիր։

Ս. Վէնէզուէլատա հա՞նկը նէհր վար։

Օրինոգո նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւբ։

Ամազոնուն ճէնուպ թարաֆընտա օլան էն պէյիւք նէհր հա՞նկըսը տբր։

Ճ. Ռիո տէլա Փլաթա։

Հա՞նկը իքի նէհրլեր պիրլէշէրէք Ռիո տէլա Փլաթա նէհրինի թէշքիլ էտէրլեր։

—

152. ՏԷՐՍ

Մէ՞ՍԸ Ամերիգա ի ճէնուպինին զարպ գըյբլարընտա հա՞նկը տաղլար վար։

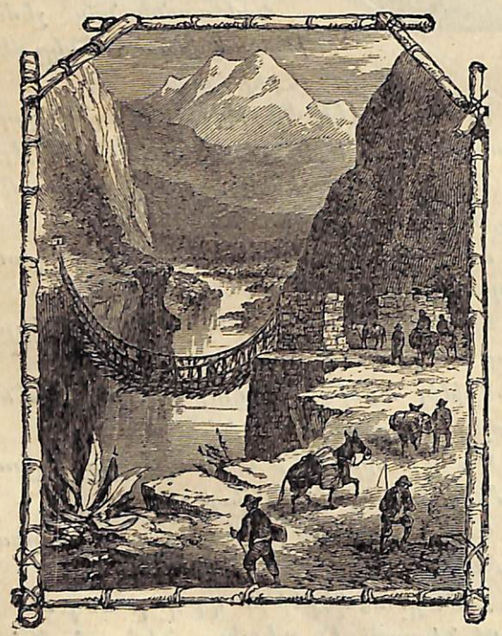

ԱՆՏԻՍ ՏԱՂԼԱՐԸՆՏԱ ՊԻՐ ՍԷՑՐԱՆԿԵԱՀ

Զիլինին շարդ թարաֆընտա հա՞նկը եիւքսէք տաղ վար։

Էդուատորտա հա՞նկը եանար տաղ վար։

Ճէվոպ Ֆոթոփաքսի։

Ս. Պոլիվիատա հա՞նկը եիւքսէք տաղ վար։

Ճ. Սորաթա։

Ս. Ամազոն նէհրինէ ադան ըրմադլար հա՞նկըլար տբր։

Ամազոն նէհրի աղբընտա հա՞նկը ատա վար։

Եուհաննա ատասընին ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

Պրազիլին շարդ թարաֆընտա հա՞նկը նէհր վար։

Ամերիգա ի ճէնուպինին քեաֆֆէ ի պէյիւք նէհրլերի հա՞նկը Օդիանօսա տէօքիւլիւրլեր։

Փարաղոնիանին ճէնուպի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Փարաղոնիա իլէ Արզ էնար (Արէշ տիյարը) արասընտա հա՞նկը պօղազ վար։

Պու ատալարին հա՞նկըսը էն զիյատէ ճէնուպտա տբր։

Ճ. Հօրն ատասը։

Ս. Հօրն ատասընին ճէնուպի ուճունտա հա՞նկը պուրուն վար։

Ճ. Հօրն պուրնու։

Ս. Արզ էնար ատասընին շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Զիլինին զարպ թարաֆընտա, Պահր ը միւհիթ ի քէպիրտէ, հա՞նկը ատալար վար։

Ճէնուպի Ամերիգա Շէմալի Ամերիգա իլէ նէ՞ իլէ պիրլէշիր։

Փանամա պէրզախը Շէմալի՞ Ամերիգայա մը եօխսա ճէնուպի Ամերիգայա մը միթա՛ալլիգ տիր։

Ճ. Ճէնուպի Ամերիգայա։

Ս. Մէգքիւր պէրզախը շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը քէօրֆէզ վար։

Տարիէն քէօրֆէզի հա՞նկը տէնիզ իլէ պիթիշիք տիր։

Փանամա քէօրֆէզի հա՞նկը Օդիանօս իլէ պիթիշիք տիր։

Ճէնուպի Ամերիգանընն շէմալի պուրնու

հա՞նկըսը տբր։ Շարգի պուրնո՞։ Ճէնուպի պուրնո՞։ Զարպի պուրնո՞։

Շէմալի Ամերիգանընն հա՞նկը մէմալիքի Պրազիլ գատար վասի՛ տիր։

Ճ. Մէմալիք ի Միւճթէմիէ։

Ս. Ճէնուպի Ամերիգատա էն պէյիւք շէհր հա՞նկըսը տբր։

Ճ. Ռիո Եանէյրո։

ԳԱԼԱՕ ԼԻՄԱՆԸ

Ս. Փէրուատա հա՞նկը մէշհուր լիմանն վար։

Ճ. Գալաօ։

Ս. Պուէնոս Այրէս նէ՞րէտէ տիր։

Զիլինին մէշհուր լիմանը հա՞նկըսը տբր։

Ճ. Վալփարայզօ։

Ս. Փարաղոնիանին նի՞չիւն շէհրի եօգ։

Ճ. Փարաղոնիա սէքէնէսի 'ալէսսէվիյէ վահշի օլտուղունատան շէհրլերի եօգ տուր։

Ս. Ասփինուալ նէ՞րէտէ տիր. փանամա՞։

Պու իքի շէհրլեր նէ՞ վասբթա իլէ եէքտիկերի իլէ իսթիլաթ էտէրլեր։

Ճ. 50 միլ գատար ուզուն պիր տէմիր եօլու վասբթասը իլէ։

Ս. Պու տէմիր եօլու մախսուս նէ՞նի՞յէթէ մէպնի եափբըմբշ տբր։

Ճ. Էվրոփա լիմանլարընտան մէ Ամերիգանընն շարգ գըյբլարընտան Պահր ը միւհիթ ի քէպիրէ կիթմէյէ պիր գբսատա եօլ աչմագ նիյէթի իլէ եափբըմբշ տբր։

Ս. Ճէնուպի Ամերիգա հա՞նկը իքի մինթագալարտա տբր։

Պէյիւք գբսմը հա՞նկը մինթագատա տբր։

Խաթթ ը իսթիվա հա՞նկը մէմլէքէթլէրտէն կէչէր։

Հա՞նկը մէմլէքէթլէր պիւթիւն պիւթիւնէ խաթթ ը իսթիվանընն շէմալ թարաֆընտա տիւշէրլեր։

Հա՞նկը մէմլէքէթլէր պիւթիւն պիւթիւնէ խաթթ ը իսթիվանընն ճէնուպ թարաֆընտա տիւշէրլեր։

Մէտարը ճէտա հա՞նկը մէմլէքէթլէրտէն կէչէր։

Ճէնուպի Ամերիգանընն պէյիւք գբսմը խաթթ ը իսթիվանընն շէմա՞ լ եօխսա ճէնուպ թարաֆընտա, եա՞նի շէմալի՞ եօխսա ճէնուպի 'արզտա տբր։

'Արզ տէրէճէսի նէ՞ տիր։

Թուլ տէրէճէսի նէ՞ տիր։

Թուլուն գա՞չ տէրէճէսի օլապիլիր։ Նի՞չիւն։ Շէմալի՞ Ամերիգանընն հավասը մը եօխսա ճէնուպի Ամերիգանընն հավասը մը զիյատէ սբճագ տբր։ Ճէնուպի Ամերիգանը՞ն մը եօխսա Էվրոփանընն մը։ Պրազիլի՞ն մի եօխսա Թիւրքիանընն հավասը մը զիյատէ սբճագ տբր։ Նի՞չիւն։ Իսթանպոլո՞ւն մու եօխսա Ռիո Եանէյրօնուն հավասը մը զիյատէ սբճագ տբր։ Նի՞չիւն։

ԹԷՃԷՍԻՍԱԹ

153. ՏԷՐՍ

ՄԷՄԼԷՔԷԹԼԷՐ ՎԷ ՕՆԼԱՐԸՆ ՓԱՅԻԹԱԼԹԼԱՐԸ

Մէմալիք ի Միւճ. թէմիէ ի Գօլում. պիա	Պոկոթա
Վէնէզուէլա	Գարագաս
Ինկիզ Կիյանա	Ճորճթաուն
Ֆիլէմէնք Կիյանա	Փարամարիպօ
Ֆրանսըզ Կիյանա	Գայէն
Էգուատոր	Քիթօ
Փէրու	Լիմա
Պրազիլ	Ռիօ Եանէյրօ
Պոլիվիա	Լա Փազ
Արճէնթին Իթ. թիհատը	Պուէնոս Այրէս
Փարակուէյ	Ասսըմչըն
Ուրուկուէյ	Մոնթէվիտէօ
Չիլի	Սանթիակո
Փաթաղոնիա	(Եօք)

ՊՈՒՐՈՒՆԼԱՐ ՎԷ ԱՏԱԼԱՐ

Ղալլինաս պուրնու նէ՞րէտէ տիր. Պլանգո՞. Հօ՞րն. Սան Ռօ՞ք. Արզ Լէննար ատասը նէ՞րէտէ տիր. Ֆագլանտ ատալարը նէ՞րէտէ տիրլէր։ Եուհաննա Ֆէրնա՞նտէզ. Զիլօէ՞։

ՔԷՕՐՖԷԶԼԷՐ ՎԷ ՆԷՀՐԼԷՐ

Փանամա քէօրֆէզի նէ՞րէտէ տիր. Տարիէն քէօրֆէզի՞. Սէնթ Ճորճ քէօրֆէզի՞. Սան Ֆրանսիսգօ նէհրի նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր. Թոգանթի՞ն. Փարակուէյ. Փարանա՞. Ուրուկուէյ. Թավայո՞ն. Մատէ՞րա. Օրինօ՞գօ. Ամազո՞ն. Ռիօ տէլա Փլա՞թա. Նէկրո՞. Շինկո՞. Փուրո՞ս։

Ճէնուպի Ամէրիգա Թիւրքիանըն հա՞նկը թարաֆը՞նա տիւշէր։

Ճէնուպի Ամէրիգանըն չարգ թարաֆը՞նա տիւնեանըն հա՞նկը պէոյիւք գլթ՞ասը վար։

Ամֆրիգա՞ մը եօխսա ճէնուպի Ամէրիգա մը տահա զիյատէ ճէնուպա տօղրու ուզանը. հա՞նկիսը տահա զիյատէ չէմալ թարաֆը՞նա տիւշէր։

Իսթանպոլտան ճէնուպի Ամէրիգայա կիթմէք իչիւն հա՞նկը Օգիանոստան կէչմէլի։

Ճէնուպի Ամէրիգա՞ մը եօխսա Շէմալի Ամէրիգա մը տահա զիյատէ պէոյիւք տիւր։

Ճէնուպի Ամէրիգա՞ մը եօխսա Ամֆրիգա մը տահա պէոյիւք տիւր։

ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ ՏԱՂԼԱՐԸՆՏԱ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳ

ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻՍԱԼԼԱՐ

154. ՏԷՐՍ

Սէ՞ռլ ճէնուպի Ամէրիգայը քի՞մ վէ նէ՞վագլթ քէչֆ էթթի։

Ճէվապ. Գօլըմպըս Թարիխ ի 'Ի-սանընն 1497 սէնէսինատէ։

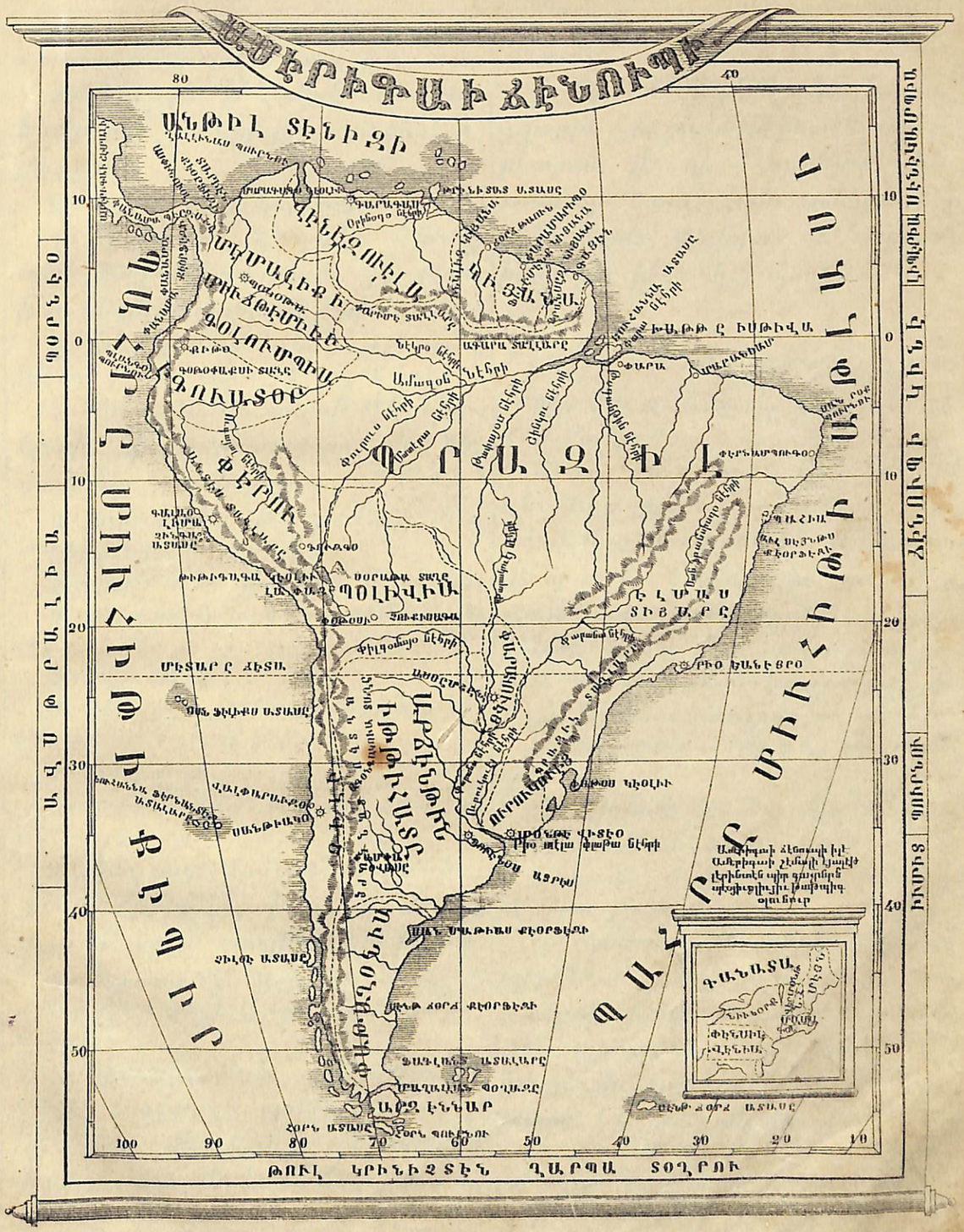

Ս. ՃԷՆՈՒՊԻ Ամերիգանը իշերի թարաֆ-լարընտա քիմէ՞ր սաքին օլուրլար։

Ճ. Հինալի թէամիյէ օլունան եապանի գապիղէլեր սաքին օ-լուրլար։

Ս. Գըյրլարտա քիմէ՞ր սաքին օլուրլար։

Ճ. Օրալարա հիճրէթ էթմիշ օլան Խափանիալըլարը վէ Փոր-թուկիզէրին սիլսիլէլերի։

Ս. ՃԷՆՈՒՊԻ Ամերիգա եէնի քէշֆ օլուն-տուղու վագրթ փէրուն նէ՞ հալտէ իսի։

Ճ. Փէրուն տախի Մէքսիգո կիսպի հիւքիւմտարլարը վէ նի-ղամլարը վար իսի։

Ս. Փէրուտա նէ՞ ճինս գըյմէթլի մ'ա-տէնէր պուլունտու։

Ճ. Ալթուն, կիւմիւշ վէ ճիվա։

Ս. Փէրուլուլար նէյէ՞ 'իպատէթ էտէրլէր իսի։

Ճ. Կիւնէշ։

Ս. Փէրուլուլարը հիւքիւմտարլարը նէ՞ թէամիյէ օլունուրլար իսի։

Ճ. Ինգաս։

Ս. Խափանիալըլար փէրուտա հինալիլեր իլէ նա՞սրլ տավ անալար։

Ճ. Ինգասը, եանի օնլարը հիւ-քիւմտարլարը էօլտիւրիւպ, մէմա-լիքի ճէպրէն զապթ էթտիլեր։

Ս. Փէրուտա նէ՞ ճէսիմ վէ միւքէլէֆ պինալարը էսքի էսէրլէրի հալա պուլու-նուրլար։

Ճ. Ամերիգանը քէշֆինտէն էվվել եափըմըշ օլան մա'պիտլեր իլէ սակը միւքէլէֆ պինալարը վիրանէլէրի վէ էսէրլէրի շիմտի-յէտէք պուլունուրլար։

Ս. Պոլիվիա քիմի՞ն իսի իլէ թէամիյէ օ-լունտու։

Ճ. Պու մէմլէքէթի Խափանիա-լըլարը հիւքիւմէթինտէն գուր-թարան վէ ճիւմհուրիյէթ ի՛հ-տաս օլունտուգտան սոնկրա իլք ըէիս օլան Պոլիվար ճէնէրալը իսի իլէ թէամիյէ օլունտու։

—

155. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Ինտէս տաղլարը հագգընա նէ՞ մա'լիմլիքն վար։

Ճէվ-պ. Պու տաղլար դայէթ եիւքսէք օլուպ, չօղունուն թէ-փէսի սայքի պիւթիւն սէնէ գար վէ պուզ իլէ էօրթիւլիւ տիւր, ֆա-գաթ պու տաղլարըն էթէքլէ-ընտէ հավա չօղ սըճագ տըր։

Ս. Պու տաղլարտան պա'զլարը նէ՞ տիր։

Ճ. Եանար տաղլար տըր։

Ս. Ամերիգատա էն եիւքսէք տաղ հա՞ն-կըսը տըր։

Ճ. Զիլիտէ Ագոնդակուա թէա-միյէ օլունան տաղ տըր։

Ս. Ինտէս տաղլարընըն թէփէլէրինտէ նէ՞ ճինս գուշ պուլունուր։

Ճ. Գոնտոր թէամիյէ օլունան պիր նէվ' գուշ պուլունուր։ Պու գուշ պիւթիւն տիւնեա իւզերին-տէ պուլունան գուշլարըն էն պէյիւյիւ օլուպ, հէփսինտէն զի-յատէ եիւքսէքտէն ուչար։

Ս. ՃԷՆՈՒՊԻ Ամերիգանը պիր գաչ մէմ-լէքէթլերի նէյէ՞ միւպթէլա տըրլար։

Ճ. Հարէքէթ ի արզա։

Ս. Փէրունուն հա՞նկը զըսմընտա նատի-ըէն եաղմուր կէլիր։

Ճ. Անտէս տաղլարը իլէ Պահրը միւհիթի քէպիր արասընտա օ-ըան գըսմընտա։

Ս. Թիթիդագա կէօլիւ նէ՞ խուսուստա մէշհուր տուր։

Ճ. Տէնիզին սահթընտան 12,800 այագ եիւքսէք օլտուղու խուսուս-տա մէշհուր տուր։

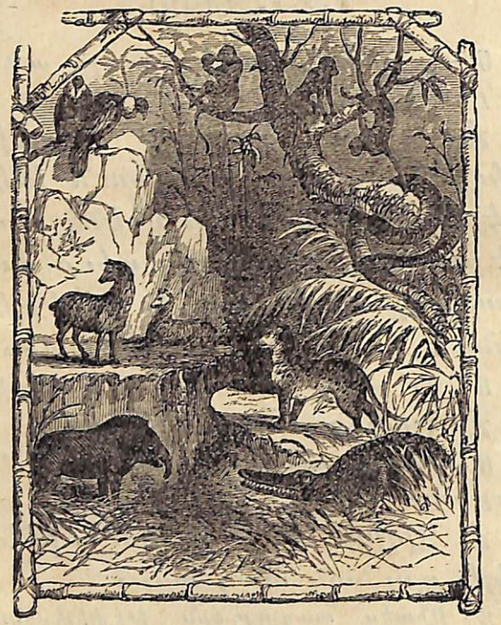

ԱՄԵՐԻԿԱ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ ՀԱՅՎԱՆԱՆԱՐԸ

Ս. Ճէնուպի Ամերիգատա պուլունան եապանի հայվանլար հա՞նկըլար տըր։

Ճ. Թիմսահ, թաւիր (տոմուզա պէնկզեր պիր հայվան տըր), եա-կուտար եախսատ Ճէնուպի Ամերի-գա փէլէնկի, ալպագա (պու հայ-վանըն ա՛լա եիւնիւ վար), մայմուն, ագպապա վէ տահա սայր գուշ-լար վէ ղայէթ իրի երլանլար։

Ս. Ճէնուպի Ամերիգանըն հավասը նա՞-սըլ տըր։

Ճ. Օվալարըն հավասը սրճագ, տաղլըգ եէրլէրին հավասը խսէ սօղուգ տուր։

Ս. Ճէնուպի Ամերիգանըն հասըլաթը նէ-տէ՞ն 'իպարէթ տիր։

Ճ. Շէքէր, գահվէ, փօրթուգալ, լիմօն, աղաճ գաւուլնու վէ ինճիրտէն 'իպարէթ տիր։

Ս. Օրատա նէ՞ էլզէմ աղաճ վար։

Ճ. Էօզիւնտէն լոսթիք եափը-ըը պիր ճինս աղաճ։ Սահիֆէ 10 իլք թասվիրտէ կէօրիւնէն պէօ-յիւք աղաճլար պու ճինտէն տիր։

Ս. Ճէնուպի Ամերիգանըն օրմանլարը-տան նէ՞ չըգար։

Ճ. Ա'լա քէրէսթէ վէ պագամ տէնիլէն օտուն չըգար։

—

156. ՏԷՐՍ

Սէ--ռ. վէնէղուէլանըն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճէվ-ռ. Թիւթիւն, չիվիտ, գահվէ, շէքէր, էն էյի ճինս գագաս վէ մինթագա ի հարրէ տիյարլարընա մախսուս օլան հէր նէվ' մէյվէ։

Ս. Գայէնտէն նէ՞ մահսուլ չըգար։

Ճ. Գայէն պիպէրի։

Ս. Պրազիլ էվվէլա հա՞նկը մէմլէքէթ թապի' իր։

Ճ. Փօրթուկիզէ։

Ս. Նէ՞ վագըթ միւսթաղիլ տէվլէթ օլ-տու։

Ճ. 1822 տէ։

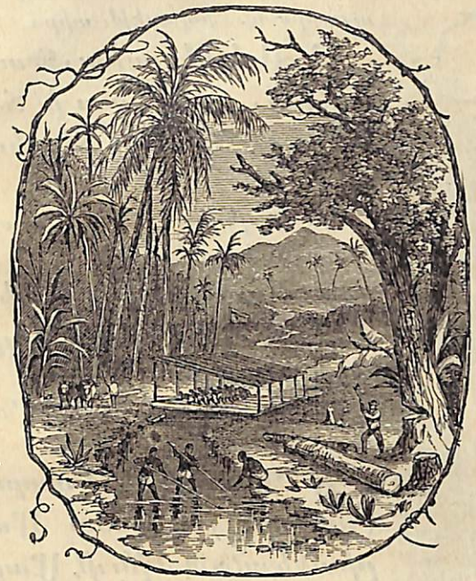

ՊՐԱԶԻԼՏԷ ԷԼՄԱՍ ԹՕՓԼԱՄԱՍԸ

Ս. Պրազիլտէ նէ՞ ճինս մ'ատէնլէր պօլ տուր։

Ճ. Էլմաս, ալթուն, թօփաճ վէ գիւմրիւտ։

(Էլմաս չրգան տիյար Պրազիլին չար-գի գըթ'ասընտա, իբի սրրա տաղլար ա-բասընտա տըր։ Էլմաս վէ ալթուն ըրմագ-լար իլէ տաղլարտան էնէն գում վէ չագըլ թաշլարը արասընտա պուլունուր, վէ եօ-գարգի թասվիրտէ կէօսթէրիլէն վէճհլէ թօփլանըլըր։)

Ս. Պրազիլ հա՞նկը մահսուլու իչիւն տիւնեանըն սայր մէմլէքէթլերինտէն իւս-թիւն տիր։

Ճ. Գահվէ մահսուլու իչիւն, չիւնքի տիւնեատա էն չօգ գահ-վէ Պրազիլտէ հուսուլէ կէլիր։

Ս. Արճէնթին Իթթիհատը իլէ Ուրու-կուէյ նէտէ՞ն 'իպարէթ տիրլեր։

Ճ. Վասի' օվալարտան։ Պու օ-վալարտա ղայէթ չօգ սըղըր, ատթ

ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՄԵՐԻԳԱՏԱ ԵԱՊԱՆԻ ՍՐՂԸՐ ԱՂԸ

վէ գօյուն սիւրիւլէրի պէսլէնիր-լեր։

Ս. Արճէնթին Իթթիհատընտա հա՞նկը մէշհուր գուշ պուլունուր։

Ճ. Ամերիգա տէվէ գուշու։

Ս. Փամազոնիա հագգընտա նէ՞ մա'լիւ-մաթըն վար։

Ճ. Սօղուգ վէ խալկ պիր մէմ-լէքէթ տիր։ Պու մէմլէքէթին սա-քինլերի Հինտլիլերին սէրսէրի գապիլէլերինտէն տիրլեր։

Ս. Հօրն պուրնու նէ՞ խուսուստա մէշ-հուր տուր։

Ճ. Շէտիտ փուրթունա վէ գա-սըրղալարը խուսուսունտա։

Ս. Ամազոն վատիսի հագգընտա նէ՞ մա'-լիւմաթըն վար։

Ճ. Տիւնեանըն էն մահսուլատ-եէրլէրինտէն պիրի տիր։

Ս. Օրատա նէ՞ պուլունուր։

ՁԷՆՈՒՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱ ՄԱՅՄՈՒՆԼԱՐԸ

Ճ. Սբդ օրմանլար, չօգ վէ ճինս ճինս կիւզէլգուշլար, սիւրթիւնէն հայվանլար, եապանի հայվանլար վէ մայմունլար։

Ս. Պու օրմանլարտա հա՞նկը հայվան չօգ պուլունուր։

Ճ. Մայմուն։

(Մայմունլարդն նէհրլերտէն կէչմէք իչուն գուրտուգլարը քէօփրիւ պալատէքի թասվիրտէ կէօսթէրիլմիշ տիր։)

ՕԳԻԱՆԻԱ ԹԱՐԻԹԱՍԸ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՍԻՒԱԼԱՐԸ

157. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Օգիանիա գա՞չ գըսմա թագսիմ օլունուր։

Ճէվ. Տէօրթ գըսմա. Ավսթրալասիա, Մալէզիա, Փոլինիզիա վէ Միքրոնիզիա։

Ս. Ավսթրալասիա հա՞նկը ատալարտան 'իպարէթ տիր։

Ճ. Ավսթրալիա, Թասմանիա, Զէլանտա ի ճէտիա վէ Կինէ ի ճէտիատէն։

Ս. Մալէզիա հա՞նկը ատալարտան 'իպարէթ տիր։

Ճ. Սումատրա, Ճավա, Պօրնէօ, Սէլէպ վէ Ֆիլիփին ատալարընտան։

Ս. Միքրոնիզիատա հա՞նկը ատալար վար։

Ճ. Գարոլին, Լատրոն (խըրսըզ) եախոտ Մարիանեան, Պոնին վէ Մարշալ ատալարը։

Ս. Փոլինիզիատա հա՞նկը ատալար վար։

Ճ. Ֆիճի, Տոսթ, Շիրքէթ, Մարգիզ, Սանտվիչ ատալարը։

(Պահրը մի հիմ ի քէպիրտէ պաշդա չօգ ուֆագ ատալար վար։)

Ս. Ավսթրալիա խաթթը իսթիվանէն շէմալ եօխսա ճէնուպ թարաֆընտա մը տըր։

Հա՞նկը իքի մինթագալարտա տըր։

Մէտարէյնտէն հա՞նկըսը Ավսթրալիատան կէչէր։

Ավսթրալիանէն ճէնուպ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար. շէմալ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար. ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը ատա վար։

---

158. ՏԷՐՍ

Ս՝-ալ. Մալէզիա ատալարը Ավսթրալիանէն հա՞նկը թարաֆընտա տիւշէրլէր։

Մալէզիանէն ճէնուպի շարգ թարաֆընտա հա՞նկը Օգիանօս վար։ (Ա՝-ի խարէրեսընտա դիրաճա՝ան օլմանա։)

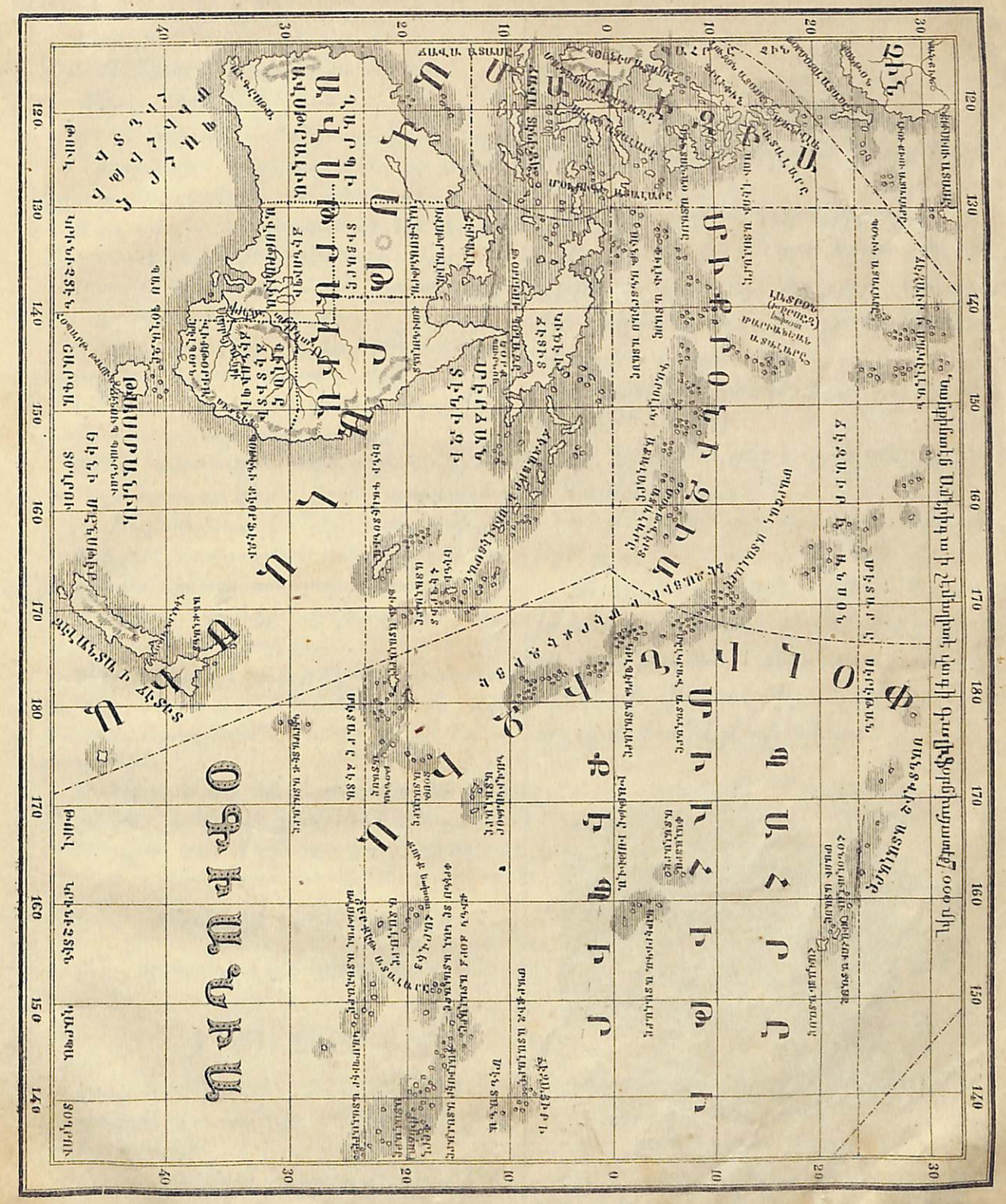

Մալէզիա ատալարընտան հա՞նկըսը էն զիյատէ ճէնուպ թարաֆընա տիւշէր։

Ճէվաբ։ Սումատրա։

Ս։ Էն զիյատէ շէմալ թարաֆընտա օլան հա՞նկըսը տըր։ Էն զիյատէ ճէնո՞ւպ թարաֆընտա։ Էն պէյիւյիւ հա՞նկըսը տըր։

Միքրոնիզիա ատալարընտան հա՞նկըլարը էն զիյատէ շէմալ թարաֆընտա տըր։

Մարշալ ատալարը Սանտվիչ ատալարընըն հա՞նկը թարաֆընա տիւշէր։

Մարշալ ատալարը իլէ Ֆիլիփին ատալարը արասընտա հա՞նկը ատալար վար։

Եէնի Գալէտոնիանըն շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Ֆիճի ատալարըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։ Տոսթ ատալարընըն շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Շիրքէթ ատալարընըն շէմալի շարդ թարաֆընտա հա՞նկը ատալար վար։

Մալէզիա հա՞նկը մինթագատա տըր՝ փոլինի՞զիա։ Միքրոնի՞զիա։

Ավթրալիա իլէ կինէ ի ճէտիտ արասընտա հա՞նկը պողազ վար։ Թասմանիա վէ Ավթրալիա արասընտա՞։ Պորնէօ վէ Սէլէպ արասընտա՞։

Մանիլլա շէհրի նէ՞րէտէ տիր։ Սիանէյ։ Մէլպո՞րն։ Հոպարթ Թա՞ուն։ Հոնոլուլո՞ւ։ Փաթա՞վիա։ (Ա։ Խուրէնասընա դ։ Բա՞ֆ օլսանա։)

ՕԳԻԱՆԻԱ ԻԻԶԷՐԻՆԷ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎ'Ի ՍԻԱՎԼԱՐ

159. ՏԷՐՍ

Սէ՞ս Ավթրալիա, Թասմանիա վէ Զէլանտա ի ճէտիտ հա՞նկը տէվլէթէ միւթա՞ալիդ տիրլէր։

Ճէվաբ։ Ինկիլթէրրա տէվլէթինէ։

Ս։ Ավթրալիա հագդընտա նէ՞ մա՞լիւմաթըն վար։

Ճ։ Գըյրլարը սարի տըր, իչ թարաֆլարը գայալը չէօլլէրտէն, գումրու թէփէլէրտէն վէ վասի՝ եայլալարտան ՚իպարէթ տիր։

Ս։ Ավթրալիանըն էվվէլքի հալի նէ՞իսի։

Ճ։ Եէնի քէշֆ օլունտուղու վաքթ օրատա իշէ եարար գուշլար վէ հայվանլար, պուղտայ վէ սեպզէվարթ եօղուտու։

Ս։ Օրանըն ատէմիէրինին պաշը մէշղուլիյէթի նէ՞ տիր։

Ճ։ Զիֆթճիլիք, չօպանլըգ վէ մ՚ատէնճիլիք։

Ս։ Մէլպօրն հագդընտա նէ՞ մա՞լիւմաթըն վար։

Ճ։ Օգիանիանըն էն մէշհուր թիճարէթկեահ շէհրի տիր։ Տար էլ Ֆիւնուունու, մէշհուր տէյիրմէնլէրի վէ տէմիր հէմ պագըր տէօքմէխանէլէրի վար։

ԶԷԼԱՆՏԱ Ի ՃԷՏԻՏ ՍԱԳԻՆԼԷՐԻՆՏԷՆ

Ս։ Զէլանտա ի ճէտիտին էհալիսի հագդընտա նէ՞ մա՞լիւմաթըն վար։

Ճ։ Մուգատոէմա պուրանըն է-

հալիսի վահշի խտիլէր վէ ատէմ եէրլէր խտ. շիմտի իսէ պէջիւք գըսմը Խրիսթիյանլըղը գապուլ էտիպ մէտէնի օլմուշլար տըր։

Ս. Զէլանտա ի ճէտիտ նա՞սըլ մէմլէքէթ տիր։

Ճ. Տաղլարը, տախտա եէշիլ օրմանլարը վէ չօգ վոտիլէրի վար։ Գըշրն տախի օրատա պոլ եաղմուր եաղար։

Ս. Կինէ ի ճէտիտին մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Գեաֆիրի վէ Հինտիսթան ճէվիզի։

Ս. Մալէզիա ատալարընդն մահսուլաթը նէ՞ տիր։

Ճ. Ասպանիս, գարէնֆիլ, Հինտիսթան ճէվիզի, պիպէր, զէնճէֆիլ, թարչին, փիրինճ, փամուդ, թիւթիւն, գահվէ վէ շէքէր։

Ս. Օրատա նէ՞ ճինս հայվանաթ պուլունուր։

Ճ. Ֆիլ, կէրկէտան, փէլէնք, փարս, մայմուն վէ սիմասը ճիհէթի իլէ ինսանա էն զիյատէ պէնկզէյէն ուրանկութանկնամ պիր ճինս մայմուն։

Ս. Նէ՞ ճինս գուշլար վար։

Ճ. Հիւմա գուշու, փաֆազան վէ սայր չօգ վէ թիւրլիւ թիւրլիւ գուշլար։

Ս. Ֆիճի ատալարընդա նէ՞ պուլունմուշ տուր։

Ճ. Սանթալ թէսմիյէ օլունան պիր նէվ' թարթը գօգուլու աղաճ։ Պու աղաճատան թէզելինարթ եափըլըր։

ՊԱՀՐ Ը ՄԻՒՀԻԹ Ի ՔԷՊԻՐՏԷ ՊԻՐ ՍԷՑՐԱՆԿԵԱՀ

Ճ. Պու ատալար մէրճանտան 'իպարէթ օլուպ տարէրէ շէքլինտէ տիրլէր։ Տիշարըտա ֆուրթունա

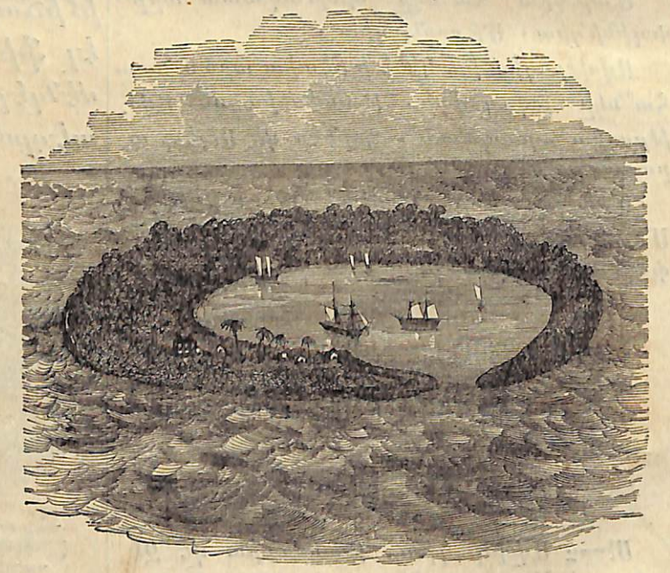

ՊԱՀՐ Ը ՄԻՒՀԻԹ Ի ՔԷՊԻՐՏԷ ՏԱՒՐԷ ՇԷՔԼԻՆՏԷ ՊԻՐ ԱՏ

օլուբտա պիլէ, իչէրիտէ օլմազ։

Ս. Մէրճան նէ՞ տիր։

Ճ. Օգիանուստա հիտատսըզ ուֆագ ուֆագ պէօճէք-լէրտէն քիւլլէթ-լէ եափըլմըշ եումշագ քիրէճ թաշը տըր։

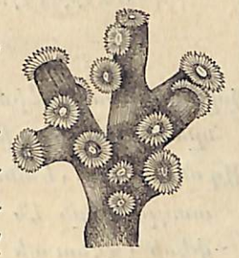

ՄԷՐՃԱՆ

(Մէրճան, պալատէքի թասվիրատէ կէօսթերիլանի իւզրէ, պա'զէն աղաճ շէքլինտէ օլուր։

Պալատէ զի.քը օյունան ուֆագ պէօճէքլէր տէնիզին տիպինտէ եափոտ սու ալթընտա պուլունան գայալար իւզէրինէ մէրճանը եըզարագ սույուն եիւզինէ գատար եիւքսէլտիրլէր։ Սու եիւզինտէ չալգանան սաղլար վէ պաշգա շէյլէր մէրճանըն իւզէրինէ թօփլանըպ պիր վագթ ատնկրա պիր ատա թէշքիլ էտէրլէր։ Ատա կիթտիքճէ պէօյիւյիւպ հայվանա վէ ինսանա մէսքէան օլմադա միւնասիպ օլուր։ Մէրճանընդ թէշքիլ օլունտուղու գայալար տարիրէ շէքլինտէ իսէլէր, օնլարտան եափըլան ատալար տախի 146 սահիֆէտէ կէօսթէրիլէն սան թասվիր շէքլինտէ օլուրլար։)

Ս. Տօսթ ատալարը հագգընտա նէ՞ մա'լիմաթընդ վար։

Ճ. Ադրագիսի մահսուլատը, նէպաթաթը վէ ֆիտանը պոլ տուր։

Ս. Սանտվիչ ատալարընդն էհալիսի հագգընտա նէ՞ մա'լիմաթընդ վար։

Ճ. Պունտան 50 սէնէ մուդատէմ պու ատալարընդն սէքէնէսի փուրթիէրէսթ վէ վահշի խտ, լաքին շիմտի Խրիսթիյան վէ միւթէմէտանին տիրլէր։

Ս. Օրանընդ հիւքիւմէթինին ուսուլի նէ՞ տիր։

Ճ. Հիւքիւմէթի ի մէշրուութէ։

Ս. Հոնոլուլու հագգընտա նէ՞ մա'լիմաթընդ վար։

Ճ. Մէմալիք ի Միւճթէմիէ իլէ Ասիա արատսընտա թիւճճար սէֆինէլէրինին եօլու իւզէրինտէ թիճարէթկեահ պիր շէհր տիր։

Ս. Փոլինիզիա վէ Միքրոնիզիա էհալիսի հագգընտա նէ՞ մա'լիմաթընդ վար։

Ճ. Հէփիսի տէ էվվէլա վահշի խտիլէր իսէ տէ, շիմտի Խրիսթիյանլըղը գապուլ էտիպ մէտէնի վէ իչկիւզար ատէմէր օլմուշլար տըր։

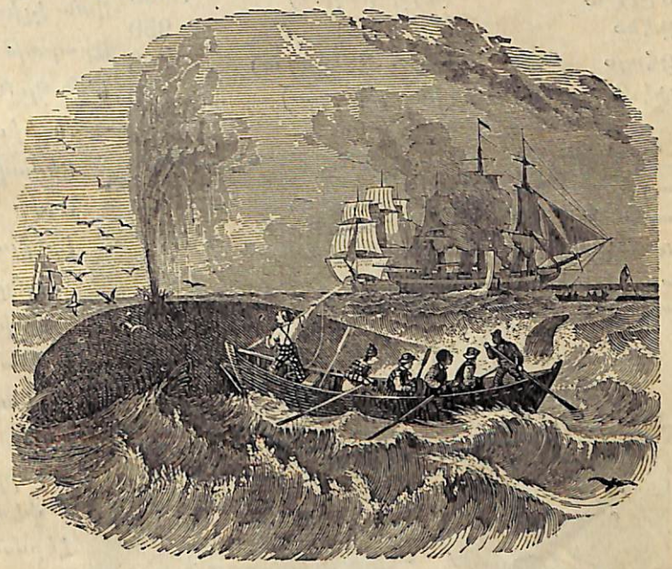

ՊԱՀՐ Ը ՄԻՒՀԻԹ Ի ՔԷՊԻՐԻՆ ՇԷՄԱԼ ԹԱՐԱՖԸՆԱ ՊԻՐ ՍԷՑՐԱՆԿԵԱՀ

Ս. Մէմալիք ի Միւճթէմիէտէն վէ սայր տիյարարատան կէմիլէր նէ՞ նիյէթլէ Պահր Ը միւհիթ ի քէպիրին շէմալ թարաֆընա կիտէրլէր։

Ճ. Պալէնա պալըզը ավամագ իչիւն, չիւնքի պու պալըզտան պօլճա եաղաճագ եաղ չըգար։

ՆԷՀՐԼԷՐԻՆ ՈՒԶՈՒՆԼՍՒՂՈՒ

		Մէ.
Միսիսիփիի վէ Միսուրի*	(Շէմ. Ամէ.)	4,350
Ամազոն	(Ճէն. Ամէրիգա)	4,000
Նիլ	(Աֆրիգա)	3,000
Եանկ-ցէ-քեանկ	(Ասիա)	2,500
Եէնիսէ	(Ասիա)	2,300
Ամուր	(Ասիա)	2,200
Վոլգա	(Էվրոփա)	2,000
Զամպէզի	(Աֆրիգա)	2,000
Թունա	(Էվրոփա)	1,725
Ցրաթ	(Ասիա)	1,670
Կանճ	(Ասիա)	1,500
Մըրրէյ	(Ավսթրալիա)	1,000
Ռէնո	(Էվրոփա)	950
Օհայո	(Շէմ. Ամէրիգա)	948
Թէմս	(Ինկիլթէրրա)	220

*Միսիսիփիին աղբիւրն է Միսուրի Նէհրիին մէնպա՛ն գաւառը 4,350 մէլ տիր։

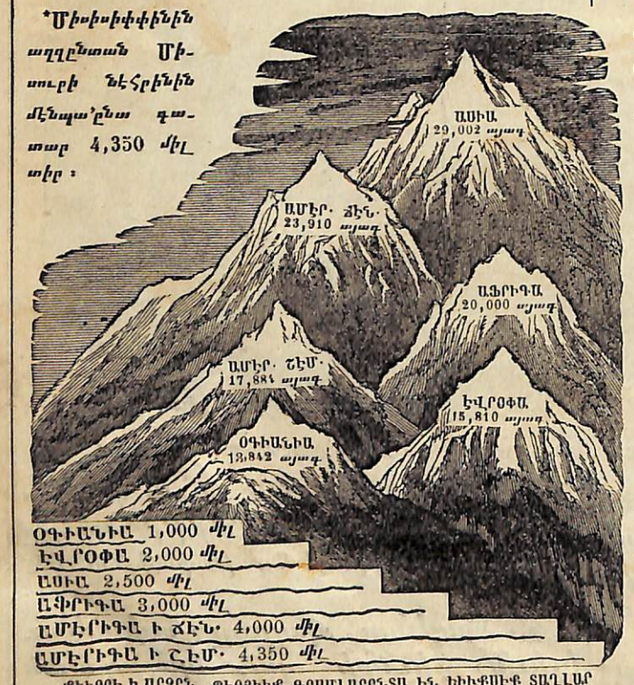

ՓԻՒՐԵՂ Ի ԱՐԱՋԸՆ ՊԼՕՑԻՒՐ ԳԵՍԱԼԱՐԸՆՏԱ ԷՆ ԵԻԻՒՍԷՊԻ ՏԱՂԼԱՐ ՎԷ ԷՆ ՈՒԶՈՒՆ ՆԷՀՐԼԷՐ

ՏԱՂԼԱՐԸՆ ԵԻԻՒՍԷԲԼԻՑԻ

	Այտ.
Էվերէսթ տաղը, Հիմալայա տաղլարը՝ նըն էն եիւքսէք թէփէսի (Հինտի.)	29,002
Ագոնգակուա, եանար տաղ, Անտէս տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Ճէնուպի Ամէրիգա)	23,910
Քիլմանճարօ տաղը, Գամէր տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Աֆրիգա)	20,000
Փոփոգաթափէթլ եանար տաղ, Գայա տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Շէմ. Ամէրիգա)	17,884
Սան Էլիա տաղը (Շէմ. Ամէրիգա)	17,860
Արարատ տաղը (Թիւրքիա)	17,000
Մոն Պլան տաղը, Ալպի տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Էվրոփա)	15,810
Տէմավէնտ (Ղազվինի)	15,000
Օփիր տաղը (Սումատրա ատասը)	13 842
Էրճիյաս տաղը, Տօրոս տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Թիւրքիա)	12,869
Էթնա, եանար տաղ, (Սիչիլիա ատասը)	10,874
Պիալբիա տաղը, Ալթայ տաղլարընընն էն եիւքսէք թէփէսի (Ասիա)	10,300
Հէրմոն տաղը (Սիւրիա)	10,000
Գաֆգազ տաղլարը (Ռուսիա)	8,000–10,000
Քէչիշ տաղը (Թիւրքիա)	9,000
Իթա տաղը (Կիրիա ատասը)	7,674
Սինա տաղը (Ղրապիսթան)	7,000
Հէքլա, եանար տաղ, (Իսլանտա ատասը)	5,095
Վէսուվ, եանար տաղ, (Իթալիա)	3,948
Ուրալ տաղլարը (Ռուսիա)	2,000–2,500

ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ԳԸԹ'ԱԼԱՐԸ ՎԷ ՇԷՀՐԼԷՐԻՆԻՆ ՍԷՔԷՆԷՍԻ

ԱՍԻԱ

Մէմալիք ի Չին	425,000,000
Հինտիսթան	200,000,000
Մէմալիք ի Ճափոն	33,000,000
Թիւրքիանըն Ասիա գըթ'ասը	16,500,000
Անամ	9,000,000
Ռուսիանըն Ասիա գըթ'ասը	8,500,000
Թիւրքիսթան	6,000,000
Սիամ	6,000,000
'Ղազվինիսթան	5,000,000
'Ղրապիսթան	4,000,000
Պիրմահ	4,000,000
Աֆղանիսթան	4,000,000
Պէլուճիսթան	2,000,000
Ասիանըն սէքէնէսի ճէմ'ան	723,000,000

ԷՎՐՕՓԱ

Ռուսիանըն Էվրոփա գըթ'ասը	71,000,000
Մէմալիք ի Ալմանիա	41,000,000
Ֆրանսա	36,000,000
Ավսթրիա	36,000,000
Ճէզաիր ի Պրիթանիա	32,000,000
Իթալիա	27,000,000
Թիւրքիանըն Էվրոփա գըթ'ասը	18,500,000
Իսպանիա	16,000,000
Նորվէճ վէ Իսվէճ	6,000,000
Պէլճիգա	5,000,000
Փորթուկիզ	4,000,000
Ֆիլէմէնք	3,500,000
Իսվիչէրա	2,500,000
Տանիմարգա	2,000,000
Եունանիսթան	1,300,000
Լիւքսէնպուրկ, Անտորրա վէ Զայր.	200,000
Էվրոփանըն սէքէնէսի ճէմ'ան	302,000,000

ԱՖՐԻԳԱ

Սուտան	39,000,000
Մէրքէզի Աֆրիգա տիյարլարը	20,000,000
Շարգի Աֆրիգա	19,000,000
Մըսըր	8,500,000
Աֆրիգա ատալարը	5,750,000
Էթիոփի	3,000,000
Ճէզաիր	3,000,000
Հապէշիսթան	3,000,000
Մաղրըպ էլ Ագաս	2,750,000
Ճէնուպի Աֆրիգա	2,250,000
Թունուզ	2,000,000
Թարապուլուս	750,000
Աֆրիգանըն պագիգալան տիյար.	7,000,000
Աֆրիգանըն սէքէնէսի ճէմ'ան	116,000,000

ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՇԷՄԱԼԻ

Մէմալիք ի Միւճթէմիէ	40,000,000
Մէքսիգօ	9,000,000
Ամէրիգա ի շէմալի ի Ինկլիզ	5,000,000
Ամէրիգա ի վիւսթա	3,000,000
Ղրուէնլանտ	10,000
Շէմալի Ամէրիգանըն սէքէնէսի ճէմ'ան	57,010,000
Անթիլ ատալարը	4,000,000

ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ

Պրազիլ	10,000,000
Փերու	3,300,000
Մէմալիք ի Միւճթէ. Գոլումպիա	3,000,000
Վէնէզուէլա	2,200,000
Պոլիվիա	2,100,000
Արճէնթին Իթթիհատը	1,895,000
Չիլի	1,800,000
Էգուատոր	1,300,000
Փարակուէյ	1,250,000
Ուրուկուէյ	390,000
Կիյանա	240,000
Փաթաղոնիա	25,000
Ամէրիգա ի ճէնուպինին սէքէնէսի ճէմ'ան	27,500,000

ՕԳԻԱՆԻԱ

Փոլինիզիա ատալարը, կինէի ձէ-տիա վէ Զէլանտա ի ձէտիա	2,000 000
Ավսթրալիա	1,000,000
Օգիանիանընն պաղի ատալարը	23 000 000
Օգիանիա սէքէնէսի ճէմ'ան	26,000,000

Ասիա	723 000.000
Էվրոպա	302 000 000
Ամերիգա	116,000 000
Ամերիգա ի Շէմալի	57 010.000
Ամերիգա ի ճէնուպի	27,500,000
Օգիանիա	26 000.000
Անթիլ ատալարը	4.000,000
Պիթիւն տիւնեանընն սէքէնէսի	1,255 510.000

ՇԵՀՐԼԷՐ

Լոնտրա	3,254,260
Փարիզ	1,851,792
Փէքին (Զինաէ)	1,000 000
Գանթոն (Զինաէ)	1 000 000
Իսթանպոլ	1,000 000
Նիւ Եորք	942 262
Վիէննա	834.284
Պէրլին	826.341
Եէտո	674,447
Ֆիլատէլֆիա	674 022
Սան Փէթէրսպուրկ	667,963
Պոմպա	566 000
Կլասկո	547.538
Լիվրփուլ	493,405
Մատրիտ	476 000
Ռիո Եանէյրո	420 000
Կալկութա	415,000
Մոսքովա	368,103
Մանչէսթըր	358 000
Գահիրէ	353 000
Լիսպոնա	310 000
Սան Լուիս	310,000
Մատրաս	300,000
Շիգակո	300 000
Ամսթէրտամ	267,000
Մարսիլիա	261,000
Պոսթոն	260 000
Տըպլին	258,000
Իսքէնտէրուն	238.000
Բոմա	200,000
Նիւ Օրլէանս	190 000
Իսֆէհան	180 000
Էտինպուրկ	168.000
Լիմա	150.000
Սան Ֆրանսիսգո	150,000
Իզմիր	150.000
Թունուզ	130 000
Շամ	120 000
Փաթավիա	120.000
Պուէնոս Այրէս	120,000
Վէնէսիք	120,000
Վաշինկթոն	110,000
Օտէսսա	105,000
Թէպրիզ	81,000
Սանթիակո	80 000
Մաղրաֆէշ	70,000
Պրուսա	70.000
Հալէպ	70 000
Թրիէսթէ	66 000
Թէհրան	60 000
Պաղտատ	60 000
Գուէպէք	51,000
Էրզրում	50,000
Ամինա	42.000
Թիֆլիս	40 000
Սէվաստոփոլ	40 000
Մէքքէ	40 000
Մուսուլ	35 000
Քէյֆի Թաուն	35.000
Թարապուլուս	25.000
Գուասը շէրիֆ (Եէրուշալիմ)	20,000

ՏԷՐՍԼԷՐԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

	Սահէֆէ
Տէր 1—16 Մուգատտէմէ	1—14
,, 17—26 Քիւրրէ ի արզըն Նըսֆէյնի խարիթալարը իւզէրինէ սիւալլար· Քիւրրէ ի արզընՆըսֆը շարգիսի· Նըսֆ ը քիւրրէ ի զարպլինին իւզէրինէ սիւալլար· Քիւրրէ ի արզըն Նըսֆէյնի խարիթալարը իւզէրինէ թէճէսսիւսաթ	15—20
,, 27—31 Էվրոպա խարիթասընա միթա'ալլիգ սիւալլար	21—23
,, 32, 33 Թէվարիխ ի Էվրոպայա տաիր սիւալլար	24—26
,, 34—39 Ասիա խարիթասընա միթա'ալլիգ սիւալլար	26—28
,, 40, 41 Ասիայա միթա'ալլիգ միթէնէվվի սիւալլար	29, 30
,, 42—44 Մէմալիք ի Շահանէ ի 'Օսմանիյէ հաղգընտա միթէնէվվի սիւալլար	31—34
,, 45—52 Մէմալիքի 'Օսմանիյէնին Ասիա գըթ'ասը խարիթասընա միթա'ալլիգ սիւալլար	35—40
,, 53—65 Մէմալիքի 'Օսմանիյէնին Ասիա գըթ'ասընա միթա'ալլիգ միթէնէվվի սիւալլար	40—54
,, 66—72 Մէմալիքի 'Օսմանիյէնին Էվրոպա գըթ'ասը խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	55—59
,, 73—76 Իսթանպոլ վիլայէթի իւզէրինէ սիւալլար	59—62
,, 77, 78 Մէմալիքի 'Օսմանիյէնին Էվրոպա գըթ'ասը իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	63—66
,, 79 Եունանիսթան խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	66
,, 80 Եունանիսթան իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	66—68
Տէր 81, 82 Ռուսիանընն Էվրոպա գըթ'ասը խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	68, 69
,, 83, 84 Ռուսիա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	69—71
,, 85 Լափոնիա իւզէրինէ սիւալլար	71—73
,, 86 Իսվէճ վէ Նորվէճ խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	73
,, 87 Իսվէճ վէ Նորվէճ իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	73, 74
,, 88 Տանիմարգա իւզէրինէ սիւալլար	74, 75
,, 89 Մէմալիք ի Ալմանիա խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	76
,, 90, 91 Ալմանիա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	77—79
,, 92 Ֆիլէմէնք իւզէրինէ սիւալլար	79, 80
,, 93 Պէլճիգա իւզէրինէ սիւալլար	80, 81
,, 94 Ֆրանսա խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	82
,, 95 Ֆրանսա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	82, 83
,, 96—98 ճէզաիր ի Պրիթանիա խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	83—85
,, 99, 100 ճէզաիր ի Պրիթանիա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	85—88
,, 101 Իսպանիա խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	88, 89
,, 102 Իսպանիա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	89, 90
,, 103 Փորթուկիզ իւզէրինէ սիւալլար	90, 91
,, 104 Իթալիա խարիթասը իւզէրինէ սիւալլար	91, 92
,, 105 Իթալիա իւզէրինէ միթէնէվվի սիւալլար	92, 93

Տէր՝ Մ՝հլՁ՝

„ 106 Իսվիչէրա իւղերինէ սիւալ-
լար 93, 94
„ 107 Ավսթրիա իւղերինէ սիւալ-
լար 94, 95
„ 108 Ավսթրիա իւղերինէ մի-
թէնէվվ'ի սիւալլար . . 95, 96
„ 109, 110 Ռուսիանըն Ասիա գրթ-
'ասը խարիթասը իւղերինէ
սիւալլար . . . 96, 97
„ 111, 112 Ռուսիանըն Ասաի գրթ-
'ասը իւղերինէ միթէնէվվ'ի
սիւալլար . . . 97, 98
„ 113 Թիւրքիսթան իւղերինէ սի-
ւալլար 99
„ 114, 115 Մէմալիք ի Զին խարի-
թասը իւղերինէ սիւալլար . 99–101
„ 116, 117 Մէմալիք ի Զին իւղ-
երինէ միթէնէվվ'ի սիւալլար 101—104
„ 118 Գօրէա վէ մէմալիք ի ճա-
փոն իւղերինէ սիւալլար . 104, 105
„ 119, 120 Անամ, Սիամ, Պիրմա
վէ Մալագգա իւղերինէ սիւալ-
լար 105–107
„ 121 Հինտիսթան վէ Սէյլան խա-
րիթասը իւղերինէ սիւալլար 107
„ 122, 123 Հինտիսթան վէ Սէյլան
իւղերինէ միթէնէվվ'ի սիւալլար 107–110
„ 124 Ավղանիսթան վէ Պէլուճիս-
թան իւղերինէ սիւալլար . 110
„ 125 'Ավճէմիսթան իւղերինէ
սիւալլար . . . 111, 112
„ 126 'Արապիսթան իւղերինէ
սիւալլար . . . 112, 113
„ 127—129 Ավֆրիգա խարիթասը
իւղերինէ սիւալլար . . 113–115
„ 130 Ավֆրիգա իւղերինէ մի-
թէնէվվ'ի սիւալլար . . 115, 116
131—136 Մըսըր, Նուպիա, Թարա-
պուլուս վէ Թունուզ իւղերինէ
սիւալլար . . . 116–122
„ 137—141 Ամերիգա ի Շէմալի
խարիթասը իւղերինէ սիւալլար 122–126
„ 142—145 Ամերիգա ի Շէմալի
իւղերինէ միթէնէվվ'ի սիւալ-
լար 126–130
„ 146, 147 Մէմալիք ի Միւճթէ-
միէ խարիթասը իւղերինէ սի-
ւալլար 131, 132
„ 148—150 Մէմալիք ի Միւճ-
թէմիէ իւղերինէ միթէնէվվ'ի
սիւալլար . . . 133–137
„ 151—153 Ամերիգա ի ճէնուպի
խարիթասը իւղերինէ սիւալլար 137–140
„ 154—156 Ամերիգա ի ճէնուպի
իւղերինէ միթէնէվվ'ի սիւալ-
լար 140–144
„ 157, 158 Օգիանիա խարիթասը
իւղերինէ սիւալլար . . 144, 145
„ 159 Օգիանիա իւղերինէ միթէ-
նէվվ'ի սիւալլար . . 145–147
Նէհրլերին ուզունլուզու վէ տաղ-
լարըն եիւքսէքլիյի . . 148
Տիւնէանըն գրթ'ալարը վէ շէհր-
լերինին սէքէնէսի . . 149, 150

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Գաս. Բաշխարանա
ZՍՍՌ-�ՍՍՌ
Ա. Մանասյանի անվան

1n

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0594086